

SEKSYON PRATIK POU FÈ APÈL NAN BAWO FLORID LA

**GID POU APÈL PRO SE [REPREZANTE
TÈT OU] A©**

RESPONSAB NAN SEKSYON PRATIK POU FÈ APÈL NAN BAWO FLORID LA
CHRISTOPHER V. CARLYLE, PREZIDAN 2015-2016
DUANE DAIKER, PREZIDAN ELI 2015-2016
KRISTIN NORSE, VIS PREZIDAN 2015-2016
SARAH LAHLOU-AMINE, SEKRETÈ/TREZORYE 2015-2016
CECI CULPEPPER BERMAN, ANSYEN PREZIDAN 2015-2016

JOANNE SHEARER, AJAN SEKSYON LYEZON

**APÈL PRO SE [REPREZANTE TÈT OU]
KOMITE GID©**

**ANSYEN EDITÈ ANCHÈF YO
(NAN LÒD ALFABETIK)**
BRETTON C. ALBRECHT, DOROTHY F. EASLEY, KIMBERLY JONES

**ANSYEN KO-EDITÈ YO
(NAN LÒD ALFABETIK)**
BRETTON C. ALBRECHT, CARYN BELLUS, G. RAEMY CHAREST, DOROTHY EASLEY, SUSAN W. FOX, KIMBERLY JONES, SIOBHAN HELENE SHEA, LAURA TRIPLETT

RESPONSAB LYEZON OKÒMANSMAN YO
THOMAS D. HALL, AJAN LYEZON NAN TRIBINAL AK NAN BAWO FLORID LA
HARVEY J. SEPLER, AJAN LYEZON NAN FONDASYON BAWO FLORID LA

MANM YO
(KONTRIBITÈ CHAPIT AK/OSWA ASISTAN EDITÈ YO, NAN LÒD ALFABETIK)

BRETTON C. ALBRECHT	CARLOS GONZALEZ	KARLA PERKINS
CARYN L. BELLUS	BARBARA GREEN	TYLER PITCHFORD
CECI C. BERMAN	JEFF GILLEN	GRAY PROCTOR
ALLISON BERNSTEIN	VALERIA HENDRICKS	SARA PRUGH
YASIR BILLOO	CHRISTOPHER HOPKINS	JACK R. REITER
STEVEN L. BRANNOCK	MARIA KAYANAN	PURY L. SANTIAGO
DAVID M. CALDEVILLA	KIMBERLY JONES	ADAM S. TANENBAUM
TRACY CARLIN	ONORAB PATRICIA KELLY, (DEZYÈM DCA)	LAURA TRIPLETT
G. RAEMY CHAREST	CALIANNE LANTZ	CRAIG TROCINO
BETH COLEMAN	BIANCA LISTON	MARIANNE TRUSSELL
WENDIE COOPER	WENDY LOQUASTO	ROBERT STURGESSION
ONORAB MARGUERITE DAVIS, (PREMYE DCA, RETRETE)	ROBERTA MANDEL	SARAH T. WEITZ
DOROTHY F. EASLEY	JOHN MILLS	LAURA K. WENDELL
ANGELA FLOWERS	AMANDA NEFF	JENNIFER WINEGARDNER
SUSAN W. FOX	KRISTIN NORSE	KATHERINE YANES
KEVIN D. FRANZ	ONORAB KATHRYN PECKO (REKLAMASYON KONPANSASYON DOAH YO, RETRETE)	

TABDÈMATYÈ

<u>Chapit</u>	<u>Nimewo Paj</u>
Avètisman Gid Pro Se pou Fè Apèl©.....	1
Chapit 1: Entwodiksyon	5
Chapit 2: Frè Avoka ak Depans Pou Apèl.....	13
Chapit 3: Rasanble Dosye pou yon Apèl.....	16
Chapit 4: Fè yon Rekèt nan Tribunal Apèl yo.....	43
Chapit 5: Ekri yon Ekspoze Apèl.....	47
Chapit 6: Lis Kontwòl pou Ekspoze Apèl ak Petisyon anjeneral nan Tribunal Apèl Distrik yo	60
Chapit 7: Delè pou Apèl kont Lòd Final Tribunal Premye Enstans yo	66
Chapit 8: Pwosesis Apèl Konsènan Apèl Final yo	70
Chapit 9: Apèl Kont Desizyon ki Pa Final: Kont kisa yo ka fè Apèl, Kilè epi Kijan.....	85
Chapit 10: Òdonans Estrawòdinè – Pwosedi Sivil	98
Chapit 11: Lòd Pou Rete Tann Annatandan Apèl	110
Chapit 12: Ekspoze <i>Anders “Pro Se”</i> yo: Kisa ki yon Akize nan yon Zafè Kriminèl Dwe Fè Lè Avoka l Depoze yon <i>Ekspoze Anders</i>	117
Chapit 13: Mosyon Apèl pou Reparasyon apre Kondanasyon.....	130
Chapit 14: Apèl Kont Lòd ki soti nan Dosye Depandans ak Fen Dwa Paran yo	141
Chapit 15: Apèl Administratif yo	160
Chapit 16: Konpansasyon Chomaj/Apèl Asistans nan Rebay Travay.....	167
Chapit 17: Apèl pou Konpansasyon Travayè yo	175
Chapit 18: Dokiman Oral nan Tribunal Apèl Florid yo Lakou ak Tribunal Siprèm Florid la	183
Chapit 19: Mosyon Apre desizyon--Apèl	186

Chapit 20:	Jiriddiksyon Tribunal Siprèm Florid ak Rechèch Revizyon	194
Chapit 21:	<i>Ki soti nan</i> Rechèch Revizyon nan Tribunal Siprèm Etazini. Depi nan Biwo Grefye an Tribunal Siprèm Etazini Washington, D.C. 20543	203
Chapit 22:	Enfòmasyon pou Kontak ki Anrapò ak Apèl	228
Glosè	.....	241

AVÈTISMAN GID PRO SE POU FÈ APÈL©

ATANSYON: LI AVÈTISMAN SA A ANVAN OU KÒMANSE

GID SA PA FÈT NAN LIDE POU LI RANPLASE KONSEY NAN MEN
YON AVOKA APÈL KI GEN EKSPERYANS SOU FASON POU JERE
YON DOSYE KI NAN APÈL

Gid APÈL PRO SE A: REPREZANTE TÈT OU NAN APÈL©2007, Seksyon Pratik Apèl Florid la, se travay preparasyon manm endividyèl Seksyon Pratik Apèl Bawo Florid la kòm yon sèvis piblik. Gid “Pro Se” sa a (ki rele tou “Pledè k ap Reprezante Tèt li”) se pa yon gid konplè pou fè apèl, kidonk li pa reponn tout kesyon, ni li pa garanti ou pral genyen. Epitou, objektif li se pa pou bay konsèy pou moun pratike pwofesyon dwa san lisans. Moun pa dwe site l kòm referans. Gid sa a pa dwe sèvi pou bay lòt moun konsèy legal, ni avoka ki pa gen esperyans nan pwosedi apèl yo pa dwe konprann yo kapab depann sou Gid sa a. Li toujou yon travay ki ap vanse e li pa gen tout bagay ladan l. Ou ka jwenn vèsyon ki pi resan an nan: <http://www.flabarappellate.org>.

Se sèlman yon gid debaz pou ede moun ki pa kapab pran yon avoka pou mennen oswa defann yon zafè nan apèl. Li pa egzante w li ak konprann tout Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid ki aplikab pou tout kalite apèl ak òdonans estrawòdinè yo. Ni li pa ka egzante w nonplis pou w pran yon avoka ki konpetan nan pwosedi apèl la, epi ki konnen lwa sou apèl yo ak pratik apèl yo.
YON PATI KI PRAL NAN YON PWOSEDI APÈL DWE PRAN YON AVOKA KI BYEN FÒME EPI KI GEN EKSPERYANS NAN PWOSEDI APÈL.

Yon pati “pro se” dwe li epi konprann Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid yo epi nenpòt lòt règleman ak lwa Eta Florid la ki kapab aplike. Yon pati “pro se” ka byen fè tou lè li konsilte *Pratik Apèl Florid la*, ke Bawo Florid la pibliye ansanm ak *Pratik Apèl Florid la*, ke Philip Padovano ekri a, ansanm ak lòt liv sou pwosedi apèl nan Florid, pou jwenn plis enfòmasyon sou apèl ak sou petisyon.

ATANSYON: DANJE KI KA GENYEN NAN REPREZANTE TÈT OU

“Reprezante Tèt ou” oubyen pwosedi “pro se” vle di pati a pa gen yon avoka nan yon dosye legal e li reprezante tèt li kit se paske se chwa pa li oswa paske pati a pa ka pran yon avoka. Yon pati “pro se” dwe konnen sa ki annapre la yo:

1.   Tribinal apèl la pa pral bay yon pati “pro se” (yon pati k ap reprezante pwòp tèt li) okenn tretman espesyal, ni neglige aplikasyon règ yo sèlman paske pati a ap reprezante tèt li san li pa yon avoka.
2.   Tout pati yo ak tout avoka yo oblige suiv Règ Administrasyon Jidisyè yo, ak Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid yo, ansanm ak règ ak pwosedi entèn oswa “lokal” pou yon tribunal apèl presizeman. Yon pati “pro se” ki pa gen okenn fòmasyon legal ofisyèl responsab egzakteman menm jan ak yon avoka nan obligasyon pou suiv tout règ yo.
3.   Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid yo di ki akt pwosedi ak ki dokiman ki dwe depoze nan yon apèl, ansanm ak delè (kantite jou) pou depoze akt pwosedi oubyen dokiman yo, tankou avi apèl la ak ekspoze apèl la.
4.   Tout pati yo dwe respekte dat limit pou depoze dokiman yo. Okenn pati pa otorize depoze yon apèl oswa yon ekspoze anreta sèlman paske pati sa a ap reprezante tèt li, epi paske li pa gen yon fòmasyon legal ofisyèl. Okenn pati pa otorize mande yon pwolongasyon delè ak/oswa yon ajounman pwosedi sèlman paske pati a “pro se”.
5.   Egzamen tribunal apèl la pou yon dosye rete sèlman nan limit dosye ki nan apèl ki soti nan tribunal pi ba a. Pa egzanp, si yo pa t depoze yon akt pwosedi, yon mosyon oubyen lòt dokiman nan tribunal ki pi ba a anvan apèl la, oubyen si yo

pa t prezante yon pyès prèv oubyen yon ekspozisyon kòm prèv nan tribunal ki pi ba a, yo pa ka diskite sou li ni egzaminen li pou premye fwa nan yon apèl. Rezon an, se paske dokiman an oubyen prèv la pa te fè pati dosye ki soti nan tribunal ki pi ba a. Dosye apèl la rete nan nivo dosye ki te fèt nan tribunal ki pi ba a. Pou menm rezon an, tribunal apèl la pa kapab nòmalman konsidere okenn agiman ki pa te prezante nan tribunal ki pi ba a.

6. Tribunal apèl la oblige suiv lwa yo, règ yo, règleman yo, ak desizyon tribunal ki enpòtan epi ki koresponn ak fè yo. Tribunal apèl la pa kapab fè okenn eksepsyón espesyal pou pati ki parèt kòm “pro se”.

7. Si yon avoka reprezante pati opoze a, tribunal apèl la ka pase pati “pro se” a lòd pou peye frè ak depans avoka pati opoze a si pati a genyen apèl la. Nan sèten ka, tankou apèl nan dwa sou lafanmi, yo ka bay frè avoka yo dapre bezwen finansye yo san yo pa chache kiyès ki genyen.

8. Si gen yon avoka ki reprezante pati opoze a, li kapab difisil pou pati ki “pro se” a genyen kòz la. Fòmasyon ak konesans jiridik avoka pati opoze a kapab pèmèt li genyen pwosè a paske avoka a konn remèt avèk dispozisyon legal yo oubyen teknik pwosedi yo, oubyen paske li konn remèt avèk lwa ak agiman pou defann yon dosye.

9. Règ ki Règlemente Bawo Florid la ak Tribunal Siprèm Florid la entèdi moun “pratike pwofesyon dwa san lisans”. Sa vle di yon moun ki pa avoka (oubyen menm yon avoka pou lòt Eta oubyen yon etidyan dwa) pa kapab bay konsèy legal ni pale pou yon moun nan yon jijman si l pa gen yon lisans pou pratike pwofesyon dwa nan Eta Florid la. Pou di sa yon lòt jan, yon moun ki pa avoka,

oubyen ki pa gen yon lisans pou pratike pwofesyon dwa a nan Eta Florid la pa kapab bay pèsonn konsèy legal, ni eseye aji tankou jiris yon lòt moun – kit se nan papye ekri, kit se pou parèt nan tribinal oubyen lòt bagay. Ni Bawo Florid la ni Tribunal Siprèm Florid la pa jwe sou kesyon pratike pwofesyon dwa a san lisans. Bawo Florid la fè ankèt ak rele moun devan lajistis, epi Tribunal Siprèm Florid la pran sinksyon (ki kapab yon amann jiska \$2,500 oubyen prizon pou jiska senk (5) mwa), si yo dekouvri yon moun aji kòm avoka yon lòt moun, san lisans pou pratike pwofesyon dwa nan Eta Florid la.

Anvan li ale pi lwen, yon pati ki “pro se” dwe kontakte asosyasyon bawo nan vil li a ak/oswa Bawo Florid la, pou mande si yo genyen oubyen konnen nenpòt pwogram “pro bono” [avoka gratis] ki kapab ede yon pati “pro se” jwenn asistans legal pou yon apèl, san pati a pa bezwen peye yon avoka pou pwosedi apèl la. Lè pa gen pwogram “pro bono” nan zòn lan, si pati “pro se” a peye yon avoka pou ede l, sa kapab fè l ekonomize lajan pi devan.

Lè yon moun remèt avèk Gid Apèl Pro Se Seksyon Pratik Apèl Bawo Florid la, li dakò pou l pa rann ni Seksyon Pratik Apèl Bawo Florid, ni pèsonn ki patisipe nan ekri Gid pou Fè Apèl “Pro Se” a responsab anyen, ni eseye pote plent kont yo.

CHAPIT 1: ENTWODISKYON

A. Enpòtans pou w Pale ak yon Avoka ki Espesyalize nan Apèl

Yon moun ki vle fè yon apèl (n ap rele l moun “k ap fè apèl” la) oubyen ki bezwen defann pozisyon l nan yon apèl (n ap rele l moun “yo fè apèl kont li” a) ap pwoteje tèt li pi byen si l pale ak yon avoka (n ap rele l “avozafè apèl”) ki konnen byen epi ki travay ak lwa nan apèl yo. Si l pa ka jwenn yon avoka apèl, li dwe gade sa ki nan Gid sa a tousuit apre tribinal la bay yon desizyon ki kapab mennen nan yon pwosedi apèl.

B. Règ sou Jijman Final la epi Poukisa li Enpòtan

Yon jijman oubyen lòd “final” se yon lòd ekri yon tribinal premye enstans bay (oubyen “yon tribinal ki pi ba”) pou mete fen nan yon dosye e ki pa kite lòt bagay pou fè apa suiv sa jijman final la di a oubyen egzije pou pati yo fè. Epi nan yon lide ki kontrè, yon lòd ki “pa final” pa mete yon fen nan dosye a e yo paka rele l nan apèl menm kote a. Pa egzanp, si tribinal jijman an pase lòd kont yon pati sou yon pwoblèm oubyen yon mosyon anvan jijman oubyen nan yon jijman, pati a nòmalman dwe ret tann epi souvan li pa ka fè apèl jouk jijman an fini e tribinal la pran yon jijman final. Apresa, pati a nòmalman gen dwa pou li fè yon apèl pou li konteste jijman final la epi, nan apèl kont jijman final la, pati a ka anjeneral konteste tou nenpòt desizyon oubyen lòd ki pa final ki pase anvan jijman final la. Kidonk, ak kèk eksepsyón, apèl yo ka fèt anjeneral kont yon jijman final sèlman. Se sa ki rele “règ sou jijman final” la. Nou pale sou jijman final yo la a, menm jan ak nan Chapit 8 lan sou Pwosedi Apèl ki Konsène Apèl Final yo. Lòt Chapit Gid sa a kouvari kèk nan eksepsyón nan règ sou jijman final la tankou Chapit 9 sou Apèl kont Lòd ki Pa Final yo ak Chapit 10 sou Òdonans Estrawòdinè.

Règ sou jijman final la trè enpòtan pou moun ki fè apèl la paske yon apèl gen dat limit ak delè ki dwe respekte. Pa egzanp, gen yon limit tan pou depoze yon apèl epi pati ki pa rive depoze

apèl la nan limit tan sa a ka pèdi oubyen “renonse” ak dwa li pou li fè apèl. Kidonk, youn nan rezon enpòtan pou konsilte oubyen pran yon avoka apèl, si youn disponib, se pou jwenn si sa posib pou fè apèl kont yon lòd espesyal epi, si sa posib, gade si apèl la depoze nan bon fason an.

C. Pwosedi Jeneral yo pou yon Apèl

Yon apèl kòmanse ak depo yon “avi pou apèl” nan delè Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid yo egzije a. Si yon moun pa respekte limitasyon tan sa a, sa zafè anpeche l fè apèl. Si tan limit pou fè apèl la pase, sa vle di moun lan “renonse dwa l pou fè yon apèl”. Nan Florid, limit tan pou depoze yon avi pou apèl kont yon lòd final oubyen yon jijman anjeneral kòmanse konte lè yon tribinal ki pi ba bay oubyen “rann” jijman final la oubyen lòd la (“konklizyon”). Moun k ap fè apèl la gen 30 jou pou depoze yon avi pou apèl apre dat “konklizyon” an. *Gade Règ Eta Florid* la pou Pwosedi Apèl yo 9.110(a)&(b); (dosye lwa administratif sivil ak final yo); Règ Eta Florid la pou Pwosedi Apèl yo 9.140(b)(3) (dosye kriminèl yo); *gade tou Règ Eta Florid* la pou Pwosedi Apèl yo 9.020 (definisyon yo); Règ Eta Florid la pou Pwosedi Apèl yo 9.030 (jiridiksyon tribinal yo).

Limit tan pou depoze yon avi pou apèl se yon limit tan pou “jiridiksyon”. Sa vle di si yon avi pou apèl pa depoze nan limit tan, tribinal apèl la anjeneral p ap gen pouvwa oubyen “jiridiksyon” pou tandé apèl la epi apèl la ap anile. Res delè yo tankou limit tan pou depoze ekspoze yo, enpòtan anpil tou, epi yo dwe respekte, men anpil nan yo pa lye ak “jiridiksyon an.” Sa vle di tribinal apèl la toujou gen pouvwa pou tandé apèl la, men li ka deside pou anile l si yon pati pa rive suiv règ ak pwosedi yo pou apèl la.

Apre depo yon avi pou apèl, moun k ap fè apèl la gen 10 jou pou 1 depoze sa yo rele “direktiv pou grefye a” ak “deziyasyon pou rapòtè tribinal la.” *Gade Règ Eta Florid* la pou Pwosedi

Apèl yo 9.200(a)-(b). Direktiv pou grefye a, se direktiv ki di grefye tribunal ki pi ba a kisa moun k apèl la vle mete nan dosye pou apèl la. Nan Chapit 3 Gid sa a, gen eksplikasyon an detay sou jan pou rasanble yon dosye pou apèl.

Pati ki opoze ak apèl la, “pati yo fè apèl kont li a” anjeneral gen 10 jou apati depo avi pou apèl la pou depoze yon “kont-apèl.” Yo depoze yon kont-apèl si pati yo fè apèl kont li a kwè tribunal ki pi ba a te fè yon erè lè 1 pa te bay pati yo fè apèl kont li a èd li te vle a. *Gade Règ Eta Florid* la pou Pwosedi Apèl yo 9.110(g) (dosye lwa administratif final ak sivil), ak Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.140(b)(4) a (pou dosye kriminèl). Lè gen yon kont-apèl ki depoze, yo rele pati yo “pati ki fè apèl/pati yo fè apèl kont li a” ak “pati yo fè apèl kont li a/pati ki fè kont-apèl la”.

Li enpòtan pou konprann diferans ant yon avi pou apèl ak yon avi pou yon kont-apèl. Yo depoze yon avi pou kont-apèl sèlman kote pati yo fè apèl kont li an kwè yon tribunal ki pi ba te fè yon erè lè li pa ba l tout èd li te bezwen nan jijman final espesyal oubyen lòd final li depoze apèl kont li an. Men si pati yo fè apèl kont li a kwè genyen yon lòd final oubyen yon jijman final separe nan menm dosye ki te gen erè a oubyen ki pa t ba l tout èd li te bezwen an, alò pati sa a dwe depoze pwòp avi pou apèl li kont lòd sa a e non pa yon avi pou kont-apèl. Epitou, ankò, nenpòt pati dwe depoze notifikasyon pou apèl la anvan 30 jou pase, apre dat jijman final oswa desizyon final la.

Depi yo fin depoze notifikasyon pou apèl la, grefye tribunal ki pi ba a ap pare dosye pou apèl la epi voye l nan tribunal apèl la. Senkant jou apre yo depoze yon notifikasyon pou apèl, tribunal ki pi ba a ap voye bay pati ki nan apèl yo (pati ki fè apèl la, ak pati yo fè apèl kont li a) yon “endèks dosye” pou apèl la. Endèks dosye pou apèl la, se yon lis ki gen tout sa ki nan dosye tribunal ki pi ba a, avèk nimewo paj yo; grefye tribunal ki pi ba a pral voye endèks sa a bay tribunal apèl la. Dosye ki nan apèl la, nou diskite sou sa ak plis detay nan Chapit 3, fèt ak dokiman—

tankou akt pwosedi yo, mosyon anvan jijman yo, lòd yo, dekouvèt ak prèv yo (“eksposizyon yo”)—ki depoze yo e yo fè pati “dosye” ki nan tribunal ki pi ba a. Anjeneral gen transkripsyon odyans jij nan tribunal ki pi ba a kenbe epi transkripsyon nenpòt ki jijman, si yo te “tranksri” odyans lan oubyen jijman an (yon rapòtè tribunal lan tape), epi si youn nan pati yo te depoze transkripsyon sa yo ak tribunal ki pi ba a. *Gade Règ Eta pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.200.*

Genyen tou limit tan pou depoze ekspoze pou apèl yo. Ekspoze pou apèl yo, se agiman ekri pati ki fè apèl la ak pati yo fè apèl kont li a prezante bay tribunal apèl la. Agiman nan yon ekspoze pou apèl dwe rete sèlman nan limit sa ki nan dosye apèl la. Anjeneral, moun k ap fè apèl la dwe depoze ekspoze inisyal li anvan 70 jou apre li fin depoze yon avi pou apèl. *Gade Règ Eta Florid la pou Pwosedi Apèl yo 9.110(f).* Ekspoze repons pati yo fè apèl kont li dwe fèt pou pi plis 20 jou apre ekspoze inisyal la e eksspoze repons pati ki fè apèl la dwe fèt pou pi plis 20 jou apre ekspoze repons lan. *Gade Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.210(f).* Si pati ki fè apèl la bezwen plis tan pou li depoze yon ekspoze, li dwe anjeneral depoze yon mosyon pou jwenn plis tan nan men tribunal apèl la (anjeneral pou 30 oubyen 60 jou), depi mosyon pou ekstansyon an depoze anvan delè pou eksSpoze a rive. Anvan depo yon mosyon pou yon ekstansyon, anjeneral yo egzije pati ki fè apèl la pou li kontakte pati opoze a pou mande l si l dakò oubyen genyen yon objeksyon ak mosyon pou mande ekstansyon an. Mosyon pou ekstansyon an dwe, anplis li mande yon ekstansyon, di tou si pati opoze a genyen yon objeksyon kont oubyen dakò ak mosyon an. Menm pwosedi jeneral la pou chache ekstansyon yo dwe aplike ak ekspoze repons lan epi ekspoze refitasyon an.

Yo depoze ekspoze apèl yo devan tribunal apèl la anvan agiman oral la. Yon agiman oral, se tankou yon odyans ofisyèl devan yon jij. Diferans prensipal yo se yon “panèl” twa jij ki anjeneral tandé agiman oral apèl yo epi yo limite agiman yo ak sa ki nan ekspoze apèl yo epi ki jwenn sipò

dosye apèl la—pa gen nouveau prèv oubyen nouveau agiman ki kapab fèt. Pati ki ap chache prezante agiman oral la dwe depoze yon “demann pou agiman oral” nan yon dokiman separe, anjeneral pa plis pase 10 jou apre dat ekspoze repons lan rive. *Gade Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid* 9.320. Apre pati yo fin depoze ekspoze yo epi si te gen yon demann agiman oral ki te fèt, tribunal apèl la pral deside si pou li bay agiman oral la. Tribunal apèl yo pa toujou satisfè demann agiman oral la. Si yo pa satisfè agiman oral la, yo pral deside sou dosye a dapre agiman ki nan ekspoze apèl yo san yo pa kenbe yon agiman oral. Si tribunal apèl la satisfè demann pou agiman oral la, tribunal apèl la pral voye yon lòd oubyen yon avi pou agiman oral ki pral bay dat ak lè agiman oral la ak konbyen minit chak pati ap genyen pou defann ka yo an.

Li enpòtan pou ou sonje tribunal apèl yo pa pran nouveau prèv oubyen konsidere nouveau agiman. Yon apèl baze sou sa ki te pase nan tribunal ki pi ba a. Tribunal apèl yo deside si jij la te fè fot oubyen “erè” anba a tankou admèt oubyen retire prèv. Tribunal apèl yo pa konsidere tou agiman ki pa te fèt devan tribunal ki pi ba a. Si yon agiman oubyen yon objeksyon pa te fèt devan tribunal ki pi ba a (nan yon moman kote tribunal ki pi ba te kapab “repare” rezon objeksyon an), tribunal apèl la anjeneral p ap ka konsidere agiman an pou premye fwa nan apèl, amwenske erè an “esansyèl”, sa vle di nòmalman li te dwe detwi ekite tout zafè a nèt.

Pati ki gen konfli yo dwe konprann tou gen anpil chanjman ki te fèt nan tribunal apèl ak règ yo pandan ane ki pase yo nan Eta Florid. Chanjman sa yo gen ladan yo yon limit 50 paj yo pèmèt moun ki fè apèl la prezante nan ekspoze inisyal pou apèl li an; yo pèmèt pati yo fè apèl kont li a prezante 50 paj nan ekspoze repons li an; epi moun ki fè apèl la kapab prezante 15 paj nan ekspoze refitasyon l lan. *Gade Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid* 9.210. Anjeneral, tribunal apèl yo p ap aksepte resevwa ekspoze ki gen plis paj pase limit sa yo. Ou kapab fè yon demann pou yon

ogmantasyon limit paj yo men li ra pou yo aksepte 1. Tan yo bay pou prezante nenpòt ki agiman oral vrèman limite. Pifò nan tribunal apèl yo bay sèlman yon kantite minit ki fiks pou agiman oral yo, ki se nòmalman 10-20 minit pou chak pati. Nan yon agiman oral, pati yo oblige prezante agiman an nan tan tribunal la pèmèt la.

Konsiderasyon yon tribunal apèl sou pwoblèm ak agiman yo soulve nan yon apèl ap jwenn ankadreman sa yo rele “estanda pou revizyon.” Estanda revizyon an tabli kantite valè oubyen respè tribunal apèl la pral bay, oubyen ak ki severite li pral kesyone, desizyon tribunal ki pi ba a. Plis li gen valè plis l ap difisil pou tribunal apèl la twouve desizyon tribunal ki pi ba a te yon erè. Tribunal apèl yo bay gwo respè ak prèv tribunal ki pi ba a te jwenn yo (sou fè ki te rive yo). Se paske se jij ki fè pwosè a oubyen jiri a – men pa tribunal apèl la – ki te gen yon chans pou yo byen gade ak ekspozee temwen yo epi pou deside, la menm, si temwen yo sanble yo di verite. Tribunal apèl la pa pral fasil pou kwè tribunal ki pi ba a te komèt erè sou fè li kwè ki rive yo, sòf si tribunal apèl la wè pa gen “prèv konpetan ak sibstansyèl” oubyen si l wè gen yon “erè klè” ki komèt.

Tribinal apèl la mete anpil valè tou sou jijman tribunal ki pi ba a pote sou kesyon an rapò avèk lalwa epi avèk fè ki te rive yo, tankou desizyon sou sa tribunal ki pi ba a asepte oubyen refize pèmèt prezante kòm prèv pandan pwosè a. Pou tip zafè sa yo, yon tribunal ki pi ba gen diskresyon epi tribunal apèl yo anjeneral p ap twouve desizyon sa yo gen erè amwenske gen yon “abi diskresyon,” ki vle di pa gen okenn jij ki responsab ki t ap pran menm desizyon sa a anba lalwa ak fè sa yo.

Finalman, tribunal apèl la mete pi piti valè a sou desizyon tribunal ki pi ba a pran sou kesyon ki legal sèlman. Estanda revizyon sa a rele revizyon “de novo.” Dapre estanda revizyon “de novo” a, tribunal apèl la gade sa lwa a di, epi li deside poukont li si desizyon tribunal ki pi ba a kadre avèk sa lwa a di. Rezon ki fè yo bay ti kras respè sa a lè yo ap revize yon pwoblèm

ki esansyèlman legal se paske tribunal apèl yo nan yon bon pozisyon pou deside lalwa a menm jan ak tribunal ki pi ba yo.

D. Konklizyon

Akoz egzijans konplike ak pwosedi konplike yo pou yon apèl, li enpòtan pou pati ki fè apèl la byen konsidere si pou l avanse ak apèl la san li pa bezwen èd yon avoka apèl. Lè yon pati pran yon avoka kalifye ki gen eksperyans nan apèl, epi ki konprann lwa ak règ pwosedi yo, yon pati kapab ogmante chans li pou genyen epi ekonomize lajan pi devan. Si pati k ap fè apèl la pa kapab jwenn yon avoka ki gen eksperyans nan apèl, li dwe li Gid sa a annantye, ansanm ak lòt liv sou apèl, menm kote li resevwa lòd li vle fè apèl kont li a. Konsa, pati k ap fè apèl la pral genyen enfòmasyon enpòtan pou l kapab deside si l ka fè apèl la vre, si l dwe fè apèl la tousuit, epi si se konsa, kilè li dwe antre ann aksyon ak pwosedi pou li fè sa.

Finalman, nou dwe sonje lwa ak règ pwosedi yo chanje souvan. Yon moun ki reprezante tèt li oubyen yon pati “pro se” ki nan konfli responsab pou li suiv lwa ak règ pwosedi aktyèl yo. Kidonk, yon pati “pro se” ki nan konfli dwe revize lwa ak règ pwosedi ki pi aktyèl yo anplis Gid sa a, paske sa ka rive kèk lwa oubyen kèk règ ka chanje. Jis yon egzanp, règ nan domèn distribiye (voye) dokiman yo bay lòt pati yo nan imèl epi depoze dokiman yo elektronikman nan tribunal lan toujou ap devlope epi chanje, espesyalman pou pati “pro se” ki nan konfli yo. Kounye a, sèvis apati imèl lan disponib pou pati “pro se” yo si yo suiv kèk pwosedi ak egzijans. *Gade Règ Administrasyon Jidisye nan Florid 2.514(b) ak 2.516(b)*. Anplis, pifò tribunal yo kounye a pèmèt (men yo pa egzije) depo elektronik nan men pati “pro se” yo. *Gade Règ Administrasyon Jidisye Florid 2.525(c)-(d)*. Egzijans pou depo elektronik lan, menm lè li disponib, souvan varye nan plizyè tribunal. Nòmalman, pati “pro se” yo ki enterese nan depo elektronik lan dwe konsilte sit

entènèt oubyen biwo grefye tribunal patikilye an pou konnen si yo pèmèt depo elektronik e si sa posib, egzijans depo elektronik ak sèvis apati imèl la. *Gade tou Règ Administrasyon Jidisye 2.516 ak 2.525(c)-(d).*

Sof si sèvis imèl oubyen depo elektronik lan posib, sèvis oubyen depo yon dokiman anjeneral dwe fèt apati imèl oubyen livrezon pèsonèl (bay lòt pati a pou sèvis ak bay tribunal lan pou depo). Kidonk, anplis konsiltasyon vèsyon ki pi ajou an nan règleman pwosedi yo (ki disponib sou sit entènèt Bawo Florid la a nan <http://www.floridabar.org/tfb/TFBLegalRes.nsf/>) ak lòt lwa yo, yon pati “pro se” ki nan konfli dwe konsilte sit entènèt la tou oswa biwo grefye a nan tribunal espesifik la pou chèche konnen si yo pèmèt depo elektwonik nan tribunal la ak/oswa sèvis dokiman yo ba lòt pati yo pa imèl, epi pou chèche konnen si tribunal la ka gen kondisyon espesifik anplis nan tribunal sa.

CHAPIT 2: FRÈ AVOKA AK DEPANS POU APÈL

A. Èske yon pati ki ap plede ki prezante kòm “pro se” kalifye pou resevwa lajan kòm avoka nan yon pwosedi apèl?

Repons senp lan se “non”. Yon pati ki ap plede “pro se”, sa vle di yon pati ki pa yon avoka epi ki reprezante tèt li, pa gen dwa a frè pou avoka pou pwòp tan li ke li te pase pou fè apèl kont yon zafè. Kontrèmanpati ki plede kòm “pro se” ak sa, yon pati yon avoka reprezante ka chache jwenn frè pou avoka nan apèl la si genyen yon baz pou bay frè sa yo. Sa vle di pati ki ap plede kòm “pro se” an ka responsab frè avoka pati ki opoze a nan yon apèl.

B. Èske yon pati ki prezante kòm Pro Se kapab Responsab Frè Avoka Pati Opoze a?

Wi. Yon pati ki plede kòm “pro se” kapab responsab oswa “responsab” nan apèl la frè avoka pati opoze a si yon avoka reprezante pati opoze a (oswa li se yon avoka). Pou pati opoze a al chache frè avoka a nan yon apèl, fòk gen yon baz pou akòde frè sa yo nan yon lwa ak/oswa nan yon kontra ant pati konsène yo. Epitou, yon pati anjeneral dwe genyen, oswa “gen avantaj,” nan apèl la anvan li kapab gen dwa ak yon prim pou peye frè avoka apèl la. Gen yon eksepsyon nan ka dwa lafanmi an, kote, nan kèk ka, frè avoka apèl yo ka bay sou baz bezwen finansye fanmi pati yo ak kapasite pou peye. *Gade Seksyon 61.16, Lwa Florid yo.*

Si gen yon baz nan yon lwa oswa yon kontra pou bay frè avoka yo nan tribinal ki pi ba, menm lwa oswa kontra sa a anjeneral kapab tou yon baz pou yon prim pou peye frè avoka apèl yo. *Gade Seksyon 59.46, Lwa Florid yo.* Nan ka *Konte Dade kont Pena*, 664 So. 2d 959 (Fla. 1995), tribinal la eksplike: “Si pa gen yon entansyon ki kontré, nenpòt pwovizyon nan yon lwa oswa nan yon kontra . . . pou bay peman frè avoka yo bay pati ki ap gen avantaj lan dwe entèprete pou genyen ladan l peman frè avoka yo bay pati ki gen avantaj lan nan apèl la.”

Jis kèk egzanp nan kèk Lwa Florid ki bay yon prim pou peye frè avoka yo gen ladan yo:

1. Seksyon 57.105(1), Lwa Florid yo (konsènan frè avoka yo bay pati ki gen avantaj lan pou reklamasyon oswa defans frivòl yon pati opoze ki pa te gen okenn baz nan lalwa oswa reyalite);
2. Seksyon 61,16, Lwa Florid (konsènan frè avoka a ki baze sou bezwen finansye fanmi nan zafè ki gen lwa fanmi);
3. Seksyon 78.20, Lwa Florid yo (konsènan frè avoka yo pou pati defans ki gen avantaj lan nan yon aksyon replevin);
4. Seksyon 83.49 (3) (c), Lwa Florid (konsènan frè avoka yo pou pati ki gen avantaj lan nan kontestasyon rezidansyèl pwopriyetè-lokatè sou depo sekirite an);
5. Seksyon 120.69(7) ak 120.595, Lwa Florid yo (konsènan frè avoka yo pou pati ki gen avantaj lan nan kèk sikonstans nan sèten ka lalwa administratif);
6. Seksyon 448.08, Lwa Florid yo (konsènan frè avoka yo pou pati ki gen avantaj lan nan aksyon yon anplwaye pou salè li pèdi).

Pou chache yon prim pou frè avoka yo pou yon apèl, avoka pati a dwe depoze yon mosyon pou frè avoka yo nan tribinal apèl la annakò avèk Règ pou Pwosedi Apèl Eta Florid la 9.400 (b). Anjeneral, yon mosyon pou frè avoka yo nan yon apèl dwe depoze pa pita pase tan pou sèvis nan ekspoze refitasyon an, oswa nan pwosedi orijinal yo, tan an pou sèvis nan refitasyon moun ki fè petisyon an bay repons pou petisyon an. Mosyon yo egzije pou deklare baz legal pou chèche frè avoka yo (egzanp, yon baz nan yon lwa ak/oswa yon kontra).

C. Ki moun ki Gen Dwa a, oswa Responsab Depans Tribunal yo nan yon Apèl?

Pati ki gen avantaj lan nan yon apèl, ansanm ak yon pati ki plede kòm Pro Se, gen dwa pou l chache yon prim nan depans pou tribunal la. Kidonk, yon pati ki ap plede kòm “pro se” ka gen dwa nan depans tribunal si li gen avantaj nan apèl la. Men, si pati ki ap plede kòm “pro se” an pa gen avantaj, li ap gen anpil chans pou li responsab pou peye frè tribunal pati opoze a.

Li enpòtan pou ou konprann frè tribunal yo diferan ak frè avoka yo, epi gen règleman diferan ki aplike nan depans yo. Depans yo gen ladan yo bagay tankou frè depo yo ak frè pou transkripsyon an oswa dosye apèl la. Plis espesyalman, Règ pou Pwosedi Apèl nan Eta Florid la 9.400(a) fè konnen pati ki gen avantaj nan apèl la gen dwa pou rejwenn kèk depans ki te fèt nan

apèl la, sa gen ladan yo: depans pou depo an ak pou sèvis pwosè a, depans pou grefye tribunal ki pi ba prepare dosye a, nenpòt odyans oswa transkripsyon jijman ki nesesè yo, prim kosyon ak lòt depans lalwa pèmèt.

D. Kijan pou Rejwenn Depans ki Fèt yo nan yon Pwosedi Apèl?

Yon mosyon pou depans yon tribunal apèl depoze nan tribunal ki pi ba a. Pou rejwenn depans ki fèt nan yon apèl, pati ki gen avantaj lan dwe depoze yon mosyon pou depans nan tribunal ki pi ba a pa pita pase 45 jou apre tribunal apèl la pwononse yon lòd oswa yon desizyon nan yon zafè. Si mosyon an pa depoze nan dat limit sa a, w ap pèdi dwa pou al chache depans yo. Gade Règ pou Pwosedi Apèl nan Eta Florid la 9.400 (a).

Kontrèman ak sa, yo depoze yon mosyon pou frè avoka yo nan tribunal apèl la. Lè sa a, si tribunal apèl la bay frè pou avoka a, pati ki gen dwa pou jwenn frè yo anjeneral dwe depoze yon mosyon nan tribunal jijman an pou detèmine kantite lajan frè yo. Kontrèman ak depans apèl yo, pa gen okenn dat limit ki etabli nan règleman yo pou depoze yon mosyon pou detèmine kantite lajan nan frè avoka yo nan tribunal jijman apre tribunal apèl la bay dwa ak prim pou frè yo. Men, yon mosyon konsa ta pwobableman dwe toujou depoze nan menm kantite tan kòm yon mosyon pou depans (egzanp: nan espas 45 jou ki vini apre desizyon tribunal apèl la).

CHAPIT 3: MONTE DOSYE NAN YON APÈL

A. Koudèy sou Dosye yon Pwosedi Apèl

Yo deside yon apèl sèlman sou baz dokiman yo, prèv yo, agiman yo ak pwosedi ki te fèt nan tribinal ki pi ba a. Anjeneral, “dosye pou apèl la” oswa “dosye apèl” se yon koleksyon dokiman, akt pwosedi, mosyon, prèv ak odyans oswa transkripsyon jijman ki te depoze nan tribinal ki pi ba a oswa tribinal jijman an. Tribinal apèl la revize dosye apèl la, pa egzanp: sa ki te pase nan tribinal jijman an, nan lide pou revize si wi ou non desizyon tribinal ki pi ba a te rive jwenn lan te kòrèk. Pandan tout chapit sa a, “tribinal ki pi ba” vle di tribinal, ajans oswa divizyon ki pi ba a ki te deside sou zafè a okòmansman, nan yon jijman oswa lòt pwosedi. Lè tribinal ki pi ba a se yon lakou, yo souvan rele l tribinal lakou jijman an.

Pifò nan enfòmasyon yon pati k ap fè apèl bezwen konnen sou kontni, delè ak egzijans pou dosye pou apèl la, li kapab jwenn li nan Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.200 (dosye a), 9.140 (apèl kriminèl yo), 9.141 (apèl apre kondanasyon yo), 9.180 (konpansasyon travayè yo), ak 9.900 (fòm apèl yo). Chapit sa a bay yon koudèy jeneral sou règleman sa yo. Li reponn dabò ak règ 9.200 ak dosye apèl la anjeneral. Li pral reponn tou ak kèk nan diferans prensipal ki genyen pou kèk nan diferan kalite zafè ak apèl yo. Yon pati k ap fè apèl dwe sonje chapit sa a tou senpleman bay yon koudèy sou egzijans jeneral yo. Paske gen yon diferans enpòtan ant règleman yo ak nan pwosedi espesifik ki aplike ak diferan kalite zafè ak apèl (tankou sivil, kriminèl, apre kondanasyon, konpansasyon travayè, administratif, elatriye), pati ki fè apèl yo dwe etidyé ak anpil atansyon règ espesifik yo nan pwosedi ki aplike nan tip dosye ak tip apèl yo ap depoze an.

Dosye pou apèl la anjeneral gen ladan 1 tout akt pwosedi, mosyon, dokiman, ak ekspozisyon yo ki te depoze nan tribinal ki pi ba a oswa tribinal jijman. Fla. R. App. P. 9.200(a)(1). Li gen ladan 1 tou kopi lòd tribinal ki pi ba a te bay yo ak transkripsyon nenpòt ki odyans oswa

jijman. Dosye a bay tribunal apèl la yon istorik zafè a, epi li limite ak sa sèlman ki te depoze a epi ki te jwenn konsiderasyon tribunal ki pi ba a. Pati yo pa zafè ajoute novo prèv oswa dokiman ki pa te depoze nan tribunal ki pi ba a anvan yo antre nan lòd la ke yo ap fè apèl kont li an.

Depozisyon ak lòt dekouvèt yo sèlman antre nan dosye pou apèl la si yon pati te depoze yo nan tribunal jijman an anvan lòd ke yo ap fè apèl kont li an te pase. Prèv fizik, sa vle di objè reyèl (yo) ki antre kòm prèv (pa egzanp, yon zam), yo pa tipikman antre nan dosye pou apèl la ditou. Genyen tou kèk tip dokiman woutin ki anjeneral pa pral enkli nan dosye a paske yo anjeneral pa pral antre nan dosye a paske yo p ap gen rapò ak apèl la. Dokiman sa yo gen ladan sitasyon, “praecipe” yo, manda yo, sèvis retou yo ak avi pou odyans oswa depozisyon. Yon sitasyon se yon dokiman ki remèt bay akize yo ki avize yo sou pwosè a epi ki aksyon inisyal yo bezwen pran pou defann tèt yo kont li. Yon sèvis retou se prèv sitasyon an te byen remèt bay akize a. Yon “praecipe” yon ti jan tankou yon manda, men li di akize a pou fè yon bagay oswa pou montre poukisa li pa te fè l. Kalite dokiman sa yo pa pral antre otomatikman nan dosye a. Si bagay sa yo enpòtan nan apèl espesifik la, yon pati ap bezwen mande grefye an pou antre yo nan dosye a. Fla. R. App. P. 9.200(a)(1). Pa egzanp, yon pati ki fè apèl dwe mande grefye a pou antre sitasyon yo ak nenpòt retou dokiman sèvis yo nan dosye apèl la pou si li te vle diskite sou apèl pou di jijman an pa valab paske sèvis sitasyon orijinal la ak papye pwosè yo pa t valab nan yon pwen kote li pa t resevwa bon jan avi sou pwosè a.

Yon tribunal apèl pa kapab revize sa ki te pase nan tribunal ki pi ba a san yon dosye. Gade Applegate kont Barnett Bank of Tallahassee, 377 So. 2d 1150, 1152 (Fla. 1979). Yon tribunal apèl anjeneral si poze desizyon tribunal ki pi ba a kòrèk (“sipozisyon an egzaktitud”), sof si moun ki te depoze apèl la ka montre byen klè tribunal ki pi ba a te fè kèk erè oswa fot danjere oubyen desizyon oswa lwa ki an kesyon an ilegal oubyen enkonstitisyonèl. San yon dosye konplè, tribunal apèl la

limite sèlman pou li korije erè ki parèt nan sifas lòd ki la pou apèl la. Gade, pa egzanp, Chirino kont Chirino, 710 So. 2d 696 (Fla. 2d DCA 1998). Pati a ki te depoze apèl la epi ki ap mande tribinal apèl la pou anile, ranvwaye oswa korije desizyon tribinal ki pi ba a, se pati ki responsab pou asire l tribinal apèl la gen tout bagay li bezwen pou revize desizyon tribinal ki pi ba a ki baze sou sa ki te pase anba a. Fla. R. App. P. 9.200(e).

B. Fason pou Jwenn Dosye pou yon Pwosedi Apèl nan Tribunal Apèl la

1. Dosye ki nan Apèl Nonfinal ak Pwosedi Orijinal yo

Gen yon diferans enpòtan ant apèl “final”, apèl “nonfinal”, ak pwosedi orijinal lè ou ap monte dosye apèl la. Gade Fla. R. App. P. 9.110 (apèl final yo), 9.130 (apèl nonfinal yo), ak 9.100 (pwosedi orijinal yo). Diferans ki genyen ant apèl final ak nonfinal yo ak pwosedi orijinal yo diskite nan plis detay nan Chapit 1, 8, 9, ak 10 nan Gid sa a. Nan apèl nonfinal ak pwosedi orijinal pati yo soumèt dokiman dosye yo bay tribunal apèl la direkteman, pa apati grefye tribunal ki pi ba a, lè yo depoze yon anèks ak ekspoze inisyal la oswa ekspoze repons lan (apèl nonfinal yo) oswa petisyon ak repons lan (pwosedi orijinal yo). Fla. R. App. P. 9.130(e) ak 9.100(g). Yon anèks gen ladan l nenpòt ki dokiman ki gen rapò ak pwoblèm yo ki soulve nan apèl la e ki nesesè pou tribunal apèl la jwenn yon desizyon pou yo. Fla. R. App. P. 9.200. Yon anèks dwe gen ladan yon endèks oswa tabdèmatyè ki bay tit chak dokiman ak nimewo paj nan anèks la kote ou ka jwenn li. Anèks la dwe separe ak ekspoze a oswa petisyon/repons lan. Anpil tribunal apèl prefere pati yo idantifye dokiman yo endividyleman lè yo remèt avèk makè si yo soumèt yo elektwonikman kòm yon PDF. Menmsi sa se yon kondisyon pou avoka yo ki ap soumèt yon anèks, li pa yon egzijans kounye a pou pati ki ap plede kòm “pro se” yo.

Nan pifò ka, pati yo dwe fè ranje tout dokiman yo nan lòd kwonologik, soti nan pi ansyen an pou rive nan dènye a. Sa vle di, anèks la dwe kòmanse ak premye dokiman an ki te depoze nan

tribinal ki pi ba a, apresa kontinye nan lòd rès dokiman yo te depoze epi fini nan lòd yo ap fè apèl kont yo an. Si yon pati “pro se” depoze yon kopi sou papye pou anèks la nan tribunal apèl la, anèks la dwe sou papye estanda 8½”. x 11”. Si gen nenpòt ki dokiman sou fèy papye ki pi gwo, pati ki ap konpile anèks lan dwe redui dokiman sa yo nan dimansyon papye 8½”. x 11”, lè 1 ap fè kopi yo.

Tankou nan apèl final yo, pati yo ka sèlman mete nan anèks la kopi dokiman ki te depoze yo epi ki te jwenn konsiderasyon tribunal ki pi ba a anvan lòd yo fè apèl kont li an te pase. Lè sa posib, pati konsène yo dwe itilize kopi dokiman ki gen ladan yo dat depo an oswa so grefye an nan anèks yo. Lè li ap antre kopi yon lòd tribunal ki pi ba a, espesyalman yon lòd sou revizyon, pati a dwe jwenn yon kopi siyen oswa “konfòm” lòd la ki soti nan tribunal ki pi ba a. Grefye yo nan tribunal awondisman yo deplizanpli afiche dokiman ki depoze yo sou sit entènèt yo, ki rann li relativman fasil pou pati ki gen konfli yo konsève epi enprime vèsyon akt pwosedi yo ki depoze ak lòd tribunal la yo.

2. Dosye nan Apèl Final yo

Anjeneral nan pifò apèl final yo, ak nan kèk apèl apre kondanasyon, divizyon apèl nan biwo grefye tribunal ki pi ba a monte dosye pou apèl la menm jan an: li kopye pati nan dosye tribunal ki pi ba a ki antre nan dosye ki nan apèl la, mete nimero paj yo epi mete paj sa yo nan yon dokiman PDF elektwonik. Biwo grefye a, lè sa a, prepare yon endèks elektwonik nan dosye pou apèl la, ki gen ladan tit chak dokiman dosye ak nimewo paj dosye kote yo te ka jwenn li an. Avèk chanjman nan règ 9.200 ki te pran efè 5 janvye 2016, grefye tribunal ki pi ba a gen egzijans kounye a pou fè paj pou dosye ki nan apèl la yon fason pou paj PDF yo koresponn ak nimewo yo, pèmèt yo ka fè rechèch sou tèks dosye a epi make dosye a. Fla. R. App. P. 9.200(d). Grefye an ap tache transkripsyon jijman yo nan yon fichye PDF ki separe ak dosye prensipal la men ki koresponn ak

paj endèks la. Fla. R. App. P. 9.200(d)(2). Nouvo egzijans sa yo ede fè dosye elektwonik la pi fasil pou pati yo ak tribinal apèl la navige.

Biwo grefye tribunal ki pi ba a bay yon kopi dosye pou apèl la bay chak pati yo nan pifò zafè kriminèl ak nan apèl apre kondanasyon ki pa rezime yo. Fla. R. App. P. 9.140(f)(4) ak 9.141(b)(3)(B). Nan zafè sivil yo, biwo grefye a okòmansman voye bay chak pati yon kopi dosye endèks la sèlman. Lè sa a, anjeneral se desizyon pati yo pou swa konpile pwòp kopi dosye yo nan itilize endèks dosye a oubyen yon kopi elektwonik dosye ki soti nan men grefye a. Fla. R. App. P. 9.110(e). Grefye tribunal ki pi ba a pa gen obligasyon bay yon kopi dosye a oswa endèks bay pati yo nan yon apèl apre kondanasyon ki rezime. Fla. R. App. P. 9.141(b)(2)(B). Apre preparasyon dosye a ak endèks la, biwo grefye tribunal ki pi ba a ap transmèt elektwonikman toude bay tribunal apèl la.

Lè yon pati ki fè yon apèl depoze yon avi pou apèl san direktiv espesifik pou grefye a, grefye tribunal ki pi ba a pral otomatikman antre sèlman dokiman règ lan egzije yo nan dosye apèl la lè li transmèt dosye a bay tribunal apèl la. Fla. R. App. P. 9.200(a)(1). Se sa ki rive nan pifò pwosedi apèl yo.

C. Monte Dosye pou yon Pwosedi Apèl Anjeneral

1. Direktiv Depo bay Grefye Tribunal Jijman an

Pou deziyen atik patikilye ki soti nan dosye tribunal ki pi ba a pou grefye a antre oubyen wete nan dosye apèl la, pati k ap fè apèl la ap bezwen depoze yon dokiman ki rele “direktiv pou grefye.” Fla. R. App. P. 9.900(g). Direktiv yo dwe depoze nan tribunal ki te tandem zafè a nan 10 jou ki vini apre dat avi pou apèl la te depoze an. Fla. R. App. P. 9.200(a)(2). Nan direktiv yo pati ki fè apèl la dwe idantifye byen klè ki atik pati k ap fè apèl la vle mete ladan yo epi ki atik pati k ap fè apèl la vle wete, si genyen, nan dosye a. Règ 9.900(g) gen yon fòm echantiyon yo remèt lè

depo direktiv pou grefye tribunal ki pi ba a. Si pati k ap fè apèl la ekri direktiv pou grefye a, pati yo fè apèl kont li a (pati opoze a) gen 20 jou pou l depoze yon dokiman menm jan pou di grefye a mete tout lòt dokiman ak egzibisyon li vle yo mete nan dosye a. Fla. R. App. P. 9.200(a)(2).

Si pati k ap fè apèl la chwazi dirije grefye a pou wete atik yo nan dosye a oswa gen ladan yo sèlman dokiman patikilye olye pou yo voye dosye a nan tribunal apèl la, pati k ap fè apèl la pral bezwen tou pou li depoze yon “deklarasyon pou zak jidisyè” nan tribunal ki pi ba a an menm tan ak direktiv pou grefye a. Fla. R. App. P. 9.200(a)(2). Yon deklarasyon zak jidisyè di tribunal apèl la ki aksyon tribunal ki pi ba a pati ki fè apèl la vle tribunal apèl la anile. Deklarasyon aksyon jidisyè yo pèmèt pati opoze a – pati yo fè apèl kont li a – deside tou si pou l ajoute pòsyon anplis nan dosye a.

2. Transkripson ak Deziyasyon bay Rapòtè Tribunal la

Lè te gen yon jijman, odyans pou yon prèv, depo oswa lòt pwosedi nan tribunal ki pi ba a ki gen rapò ak lòd ke yo ap fè apèl kont li an, dosye a dwe gen yon transkripsyon ladan. Yon transkripsyon se yon dosye ekri sou yon pwosedi tribunal. Li souvan gen enfòmasyon ki pi enpòtan pou yon apèl. Yon rapòtè ofisyèl oswa yon transkripsyonis tribunal lan te prepare transkripsyon yo ki swa li t ap suiv pwosedi an oswa transkri pwosedi apati yon anrejistreman.

Pifò pwosedi kriminèl gen yon rapòtè tribunal ki prezan oswa yo anrejistre odyo an pou fè transkripsyon pita. Sepandan, nan zafè sivil yo pati yo dwe fè aranjman pou yon rapòtè tribunal la prezan oswa pou yo fè yon anrejistreman pwosedi yo. Si yo pa fè sa, p ap gen okenn transkripsyon ki disponib pou antre nan dosye apèl la. Yon fwa te fin transkri yon pwosedi tribunal, nenpòt nan pati yo kapab depoze li nan dosye tribunal la pou li antre nan dosye pou apèl la. Nan zafè sivil, prezans yon rapòtè tribunal oswa aparèy anrejistreman elektwonik nan pwosedi tribunal la pa ase. Pati konsène-yo dwe mande pou yon rapòtè tribunal kreye yon transkripsyon ofisyèl nan pwosedi

a epi apresa asire ke li depoze nan grefye tribunal ki pi ba a anvan transkripsyon kapab enkli nan dosye pou apèl la.

Nan 10 jou ki vini apre depo avi pou apèl la pati k ap fè apèl la dwe depoze yon deziyasyon ba rapòtè tribunal oswa transkripsyonis ki prezan oswa ki responsab pou transkripsyon anrejistreman pwosedi a ki idantifye byen aklè ki pwosedi tribunal ki dwe transkri ak depoze ba grefye tribunal ki pi ba a. Fla. R. App. P. 9.200(b)(1). Pati yo fè apèl kont li a gen 20 jou, apre dat notifikasyon pou apèl la, pou di ki lòt pwosedi ankò li bezwen yo transkri pou mete nan dosye a. Fla. R. App. P. 9.200(b)(1). Deziyasyon ki voye bay rapòtè a dwe gen yon lis ki montre dat pou tout jou jijman ak odyans ki bezwen transkri yo. Nan zafè sivil deziyasyon an dwe gen ladan tou non ak adrès nan lòt pati yo dwe remèt yon kopi transkripsyon an. Si pati a ki depoze deziyasyon an pa dirije repòtè nan tribunal oswa transkripsyonis la pou remèt yon kopi transkripsyon an ba tout pati ki nan apèl la, pati sa a dwe remèt yon kopi transkripsyon yo ba lòt pati yo nan lespas 5 jou apre yo te resevwa transkripsyon yo. Fla. R. App. P. 9.200(b)(3). Pou yon egzanp fòm pou remèt deziyasyon ba rapòtè tribunal oswa transkripsyonis, al gade nan règ 9.900(h). Nan zafè kriminèl, sèvis transkripsyon yo bay pati yo yon ti kras diferan. Gade Fla. R. App. P. 9.140(f)(2). Konsilte seksyon(E) nan chapit sa a pou plis enfòmasyon.

Rapòtè tribunal la gen 30 jou, apre dat desiyasyon an pou l pare transkripsyon an. Fla R. App. P. 9.200(b)(2). Apre li fin resevwa deziyasyon an, rapòtè tribunal la pral depoze seksyon “rekonesans rapòtè tribunal” la ak dat deziyasyon an te resevwa epi dat li estime pou fini ak transkripsyon ki mansyone a. Fla. R. App. P. 9.200(b)(3). Nan lespas 5 jou apre li resevwa deziyasyon an, rapòtè tribunal la pral voye rekonesans ki depoze a bay grefye tribunal apèl la ak bay pati yo. Si repòtè a pa kapab pare transkripsyon yo mande a anvan 30 jou pase, li dwe voye yon mosyon bay tribunal apèl la pou mande plis tan. Si rapòtè tribunal la ap bezwen plis pase 30

jou, yon lòt opsyon se pou pati k ap fè apèl la depoze yon mosyon pou yon ekstansyon onon rapòtè tribal la; tankou yon mosyon dwe depoze byen anvan 30 jou sa yo fini epi dwe mande tribal apèl la yon ekstansyon pou tan pou rapòtè tribal la prepare transkripsyon an epitou “pwolonje” tout lòt dat limit yo kòmsadwa (ki ede evite yon sitiyasyon kote ekspoze yo dwe la anvan menm dosye a konplè). Si rapòtè tribal la ak/oswa pati k ap fè apèl la mande tan siplemantè sa, lèsa tribal apèl la pral swa bay oswa refize demann rapòtè tribal la pou tan siplemantè a epi bay yon lòd ki di rapòtè tribal la ak pati yo kilè transkripsyon an dwe la. Gade Fla. R. App. P. 9.200(b)(3),(e).

Pati dwe sonje ke lè yo vle mete yon transkripsyon depozisyon oswa lòt pwosedi ki pa t enkli jij tribal pi ba a kòm yon patisipan, transkripsyon yo dwe te devan tribal ki pi ba a, swa prezante kòm prèv oswa tache nan yon mosyon, aakt pwosedi, oswa lòt depo. Menm jan ak lòt dokiman dosye, tribal apèl la ka sèlman konsidere transkripsyon ke tribal ki pi ba a te konsidere pou rive nan desizyon li pran an. Gade, pa egzanp, Parker kont Parker, 109 So. 2d 893, 894 (Fla. 2d DCA 1959) (“Yon depozisyon se pa yon pati nan prèv devan tribal la sof si li te fèt pou fason ki konfòm avèk règleman pou prèv ak règleman tribal la.”).

3. Estipilasyon ak Rekonstriksyon Dosye

Raman, olye pou yo prepare yon dosye pou apèl, toude pati travay ansanm pou prepare sa yo rele yon “deklarasyon previ” pou tribal apèl la. Fla. R. App. P. 9.200(a)(3). Sa ka ekomnomize depans lè pati k ap fè apèl la dwe peye pou dosye apèl la epi se yon pwosedi separe epi distenk pase rekonstwi transkripsyon yon odyans lè pa te gen okenn rapòtè tribal oswa anrejistreman elektwonik disponib nan pwosedi tribal la. Yon deklarasyon previ dwe apwouve pa toude pati yo. Li montre kijan dosye a te trete nan tribal ki pi ba a, kisa tribal ki pi ba a te deside, li gen ladan kopi dokiman dosye yo si sa nesesè pou revize desizyon an apèl, epi li dwe depoze devan

grefye tribunal ki pi ba a pou transmision nan tribunal apèl la. Si pati yo gen entansyon baze yo sou yon deklarasyon previ, yo dwe avèti grefye tribunal ki pi ba bye vit otank posib. Fla. R. App. P. 9.200(a)(3).

Si pa te gen okenn rapòtè tribunal preznan nan pwosedi tribal la oswa yon transkripsyon pa disponib, pati konsène yo ka dakò sou yon deklarasyon prepare pou prèv oswa pwosedi a. Pati k ap chèche rekreye dosye pwosedi a dwe prepare deklarasyon apati “pi bon mwayen ki disponib,” ki gen ladan memwa pati yo. Yo dwe lèsa remèt deklarasyon an bay pati opoze a, ki gen 10 jou soti nan dat sèvis la pou fè objeksyon oswa pwopoze amannman nan deklarasyon an. Apresa, deklarasyon prèv, ansanm ak tout objeksyon oswa koreksyon yo pwopoze depoze nan tribal ki pi ba a. Tribunal ki pi ba a pral rezoud tout dezakò ki genyen, epi bay apwobasyon final li pou deklarasyon prèv la. Deklarasyon tribal la apwouve ka lè sa a vin fè pati nan dosye apèl la. Fla. R. App. P. 9.200(b)(4).

4. Kont-Apèl

Pafwa nan yon apèl, moun yo fè apèl kont li a tou depoze yon kont-apèl, ki eksplike ak plis detay nan Chapit 8 ak 9. Pati yo fè apèl kont li a tounen lèsa pati yo fè apèl kont li an/pati ki fè kont-apèl lan epi pati ki fè apèl la tounen pati ki fè apèl lan/pati yo fè kont-apèl kont li an. Si gen yon kont-apèl, pati ki fè kont- apèl la gen 20 jou soti nan dat notifikasyon pou apèl la te depoze pou depoze yon deziyasyon ki di grefye tribunal ki pi ba a pou ajoute dokiman, ekspozisyon, oswa transkripsyon nan dosye pou apèl la. Si moun k ap fè kont-apèl la di li pa bezwen tout dosye a, li dwe voye yon deklarasyon ki di sou ki aksyon jidisyè l ap mande fè revizyon an, an menm tan l ap voye deziyasyon pou kont- apèl la. Apre sa, moun yo fè kont-apèl kont li a pral gen 10 jou apre yo remèt deziyasyon pati ki fè kont- apèl la, ak deklarasyon sou aksyon jidisyè ki pral nan revizyon

an, pou di ki lòt pyès li vle mete nan dosye a. Lè gen yon kont-apèl, total tan pou grefye tribunal ki pi ba a prepare epi transmèt dosye a pwolonje ak 10 jou. Fla. R. App. 9.200(c).

5. Koreksyon ak Siplemantasyon nan Dosye Apèl

Pati k ap fè apèl la responsab pou tcheke dosye pou apèl la pou asire gen tout bagay tribunal apèl la bezwen pou pran yon desizyon sou pwoblèm soulve yo. Si youn nan pati yo kwè ke dosye a gen yon erè oswa yon bagay ki manke (pa egzanp, yon dokiman pa byen make, yon erè nan nimewo paj dosye, oswa yon dokiman depoze nan tribunal ki pi ba a men li pa nan dosye pou apèl la), pou pati k ap fè apèl la oswa pati yo fè apèl kont li a korije li, yo gendwa: (1) dakò ak avoka advès la pou presize koreksyon an, (2) depoze yon mosyon pou korije erè a devan grefye tribunal ki pi ba a anvan grefye a voye dosye a bay tribunal apèl la, oswa (3) si biwo grefye tribunal ki pi ba a te deja voye dosye a bay tribunal apèl la, depoze yon mosyon pou yon sipleman oswa korije dosye ki nan apèl la nan tribunal apèl la lè yo mande tribunal apèl la fè oswa pèmèt koreksyon an oswa sipleman an. Fla. R. App. P. 9.200(f)(1).

Si yon pati kwè ke grefye tribunal ki pi ba a kite yon atik nesesè deyò dosye pou apèl la, pati a pa ka jis depoze dokiman an ba grefye tribunal apèl la oswa mete li ak ekspoze li. Si pgrefye tribunal ki pi ba a pokò depoze dosye a nan tribunal apèl la, pati a ka fè aranjman pou koreksyon oswa sipleman nan dosye a ak grefye tribunal ki pi ba a. Pou fè sa òdinèman, se depoze yon deziyasyon ki idantifye dokiman ki dwe konplete yo. Men, si grefye tribunal ki pi ba a te deja transfere dosye a bay tribunal apèl la, pati a dwe alaplas depoze yon “mosyon pou yon sipleman dosye a” nan tribunal apèl la. Mosyon sa a dwe idantifye depo ki manke a dapre dat ak tit, e yo dwe eksplike poukisa li dwe nan dosye a.

Nan yon zafè civil, si tribunal apèl la kwè ke dosye a enkonplè oswa li vle yon dokiman, transkripsyon, oswa eksposizyon espesyalman ke yonn nan pati yo deziyen ba grefye tribunal ki pi

ba a, tribunal apèl la pral anjeneral bay pati k ap fè apèl la lòd pou fè aranjman ak grefye tribunal ki pi ba a pou yon sipleman dosye a. Nan yon dosye kriminèl, tribunal apèl la gedwa bay lòd pou grefye tribunal ki pi ba a mete sipleman pou dokiman, transkripsyon an, oswa ekspozisyon sa dirèkteman. Dapre règ 9.200(f)(2), tribunal apèl la pral bay pati yo yon chans poukonplete dosye a olye pou deside apèl la ak yon dosye enkonplè.

D. Apèl Sivil

1. Delè

Nan zafè sivil, grefye tribunal ki pi ba a pral remèt yon kopi endèks nan dosye a bay pati yo nan 50 jou ki vini apre dat kote notifikasyon pou apèl la depoze. Grefye tribunal ki pi ba a pral elektwonikman transmèt kopi endèks la ak dosye pou apèl la bay tribunal apèl la nan 110 jou ki vini apre dat notifikasyon pou apèl la depoze. Fla. R. App. P. 9.110(e). Tan pou preparasyon ak transmisyon dosye apèl la otomatikman pwolonje ak 10 jou lè gen yon kont-apèl. Nan zafè sivil yo, biwo grefye a okòmansman voye bay chak pati yon kopi dosye endèks la sèlman. Lè sa a, anjeneral se desizyon pati yo pou swa konpile pwòp kopi dosye yo nan itilize endèks dosye a oubyen yon kopi elektwonik dosye ki soti nan men grefye a.

Si grefye a bezwen plis tan pou prepare dosye a, grefye a ka mande yon ekstansyon, oswa yon pati ka mande yon ekstansyon sou non grefye a. Gade 9.200(b)(3),(e). Yon mosyon pou ekstansyon dwe depoze byen anvan tan a ekspire, epi si yon pati ap depoze mosyon an, li dwe anjeneral mande tribunal la yon ekstansyon pou ni tan pou grefye a prepare dosye a ak pou “pwolonje” oswa yon ekstansyon pou tout lòt dat limit nan apèl la kòmsadwa (konsa ekspose yo pa la anvan dosye a).

2. Depans

Anjeneral, nan apèl sivil pati k ap fè apèl la responsab pou depans pou preparasyon ak transmisyon dosye pou apèl la. Lè yon pati k ap fè apèl deziyen yon pwosedi ki dwe transkri, pati sa dwe peye pou orijinal la ak nenpòt kopi transkripsyon an ki nesesè. Kopi ki nesesè yo gen ladan kopi yo pral voye nan tribunal apèl la ak bay pati opoze a. Sòf si pati ki mande transkripsyon an pran lòt dispozisyon avèk rapòtè tribunal la, li genyen pou l peye rapòtè a senkant pousan nan frè transkripsyon an, menm lè li fè demann pou transkripsyon an. Lè rapòtè a fin fè transkripsyon an epi li remèt li ansanm ak kopi yo, pati ki mande transkripsyon an dwe peye l lòt mwatye nan frè a. Fla. R. App. P. 9.200(b)(1).

Yon pati nan yon apèl sivil ki pa gen lajan ki nesesè pou pouswiv apèl la kapab depoze yon aplikasyon pou detèminasyon estati endijan nan tribunal. Gade Fla. R. App. P. 9.430; §§ 57.081, 57.082, 27.52, Fla. Stat. Men, endijans pa otomatikman vle di ke grefye tribunal ki pi ba a pral transmèt dosye a oswa ke rapòtè tribunal la ap prepare transkripsyon yo san frè nan yon apèl. Gade, pa egzanp, §§ 27.52, 57.081, 57.082, Fla. Stat.

E. Apèl Kriminèl

1. ENTWODIKSYON

Seksyon sa a dekri dosye nan apèl nan yon apèl kriminèl dirèk nan tribunal premye enstans nan tribunal apèl. Yon “apèl dirèk” se yon apèl ki sòti nan yon kondanasyon oswa santans nan yon dosye kriminèl. Yon apèl ki soti nan yon lòd sou yon mosyon apre kondanasyon, tankou yon mosyon dapre Règ Pwosedi Kriminèl 3.800, 3,801, 3,850, oswa 3,853 Florida, se yon “apèl apre kondanasyon.” Dezyèm pati seksyon sa a pral dekri diferans ki genyen nan preparasyon yon dosye nan yon apèl apre kondanasyon. Gade tou Fla. R. App. P. 9.140 (apèl kriminèl) ak 9.141 (apèl apre kondanasyon).

2. Delè

Nan yon apèl kriminèl, grefye tribunal ki pi ba a pral remèt yon kopi dosye a ba pati yo ak depoze dosye a elektwonikman nan tribunal apèl la nan 50 jou ki vini apre depo notifikasyon pou apèl la sof si pwosedi yo ki deziyen pou transkripsyon pa pati yo pa depoze alè bay grefye tribunal ki pi ba a. Si transkripsyon ki deziyen yo anreta, grefye a ap remèt yon avi sou enkapasite pou fini dosye pou tribunal apèl la, pati konsène yo, ak rapòtè tribunal la. Dosye a se lè sa dwe la nan 20 jou ki vini apre dat rapòtè tribunal la depoze transkripsyon yo bay grefye tribunal ki pi ba a.

3. Depans

Si yon akize kriminèl pa gen lajan an pou yon apèl kriminèl, akize a ka mande tribunal premye enstans deklare li endijan. Gade Fla. R. App. P. 9.430; §§ 57.081, 57.085 Fla. Stat. Si tribunal apèl la dakò moun lan se yon endijan, moun ki deklare li endijan an pa oblige peye pou transkripsyon yo, men li toujou genyen pou l pare ak remèt yon deklarasyon sou aksyon jidisyè pou yo revize, ansam ak deziyasyon pou repòtè. Deklarasyon zak jidisyè pou revize a mansyone tout pwoblèm yo moun k ap fè apèl la gen entansyon pote nan apèl la. Moun ki fè apèl ki deklare li endijan an genyen pou l prezante yon lis sou deziyasyon pou rapòtè tribunal la, ki gen sèlman pwosedi ki an rapò ak kesyon moun lan pral abòde nan apèl la. Kopi deklarasyon zak jidisyè yo dwe revize yo ak deziyasyon rapòtè tribunal la dwe te remèt bay Eta a.

Lè dosye pou apèl la te prepare, biwo grefye a ap voye bay Eta a, epi, si akize a te deklare endijan, akize a oswa avoka nonmen li, yon kopi dosye pou apèl la. Lè dosye pou apèl la pare, biwo grefye tribunal ki pi ba a ap voye bay tout pati ki nan pwosedi apèl la yon kopi endèks dosye pou apèl la, menm jan biwo grefye a konn fè nan yon apèl sivil.

F. Apèl Apre kondanasyon

1. ENTWODIKSYON

Nan pwosedi penal yo, dosye pou apèl la kapab pa pare menm jan nan apèl apre kondanasyon yo ak nan apèl dirèk yo, si te gen yon odyans sou prèv ki fèt sou mosyon apre kondanasyon an. Apèl ki soti nan lòd pase sou yon mosyon apre kondanasyon apre yon odyans prèv yo rele “apèl apre kondanasyon non somè.” Fla. R. App. P. 9.141(b)(3). Apèl ki soti nan lòd ki pase sou yon mosyon apre kondanasyon san yon odyans prèv yo rele “apèl apre kondanasyon somè.” Fla. R. App. P. 9.141(b)(2).

2. Apèl Apre kondanasyon Non somè

a) Delè

Grefye tribinal ki pi ba a ap prepare dosye pou apèl la ak transmèt dosye pou apèl la elektwonikman nan tribinal apèl la ak remèt yon kopi ba pati yo nan 50 jou ki vini apre dat notifikasyon pou apèl la te depoze. Fla. R. App. P. 9.141(b)(3)(A).

b) Depans

Tankou nan apèl kriminèl dirèk, biwo grefye a otomatikman voye yon kopi dosye pou apèl la bay Eta a, epi, si akize a te deklare endijan, bay akize a. Si akize a pa te deklare endijan, grefye a ap voye sèlman yon kopi endèks la nan dosye a sou apèl bay akize a. Si pati k ap fè apèl la te deklare endijan, Eta a pral sipòte depans yo pou transkripsyon odyans prèv la. Men, si pati k ap fè apèl la pa te deklare endijan, se pral responsablite pati k ap fè apèl la pou peye pou frè pou prepare transkripsyon an. Enkapasite pou peye frè preparasyon transkripsyon odyans pou prèv lan ka bay reta nan preparasyon dosye pou apèl la.

c) Direktiv pou Grefye ak Deziyasyon bay Rapòtè Tribunal la

Si pati k ap fè apèl la pa depoze direktiv grefye ba tribinal ki pi ba a ki idantifye anrejistreman dosye espesifik yo dwe enkli oswa eskli nan dosye pou apèl la, biwo grefye tribinal ki pi ba a pral otomatikman mete mosyon apre kondanasyon an, repons Eta a, yon refitasyon si

yonn te depoze nan tribunal, lòd sou mosyon an, attachman nan nenpòt nan dokiman sa yo, ak yon transkripsyon odyans prèv la. Si te gen yon mosyon pou yon lòt odyans, biwo grefye a pral mete mosyon pou lòt odyans lan, repons biwo avoka leta a, nenpòt refitasyon, desizyon jij la sou mosyon an, epi tout papye ki mache ak dokiman sa yo. Fla. R. App. P. 9.141(b)(3)(B)(1).

Nan yon apèl apre kondanasyon non somè, pati k ap fè apèl la pa gen pou depoze yon deziyasyon bay rapòtè tribunal la. Si pati k ap fè apèl la pa depoze yon deziyasyon, biwo grefye tribunal ki pi ba a ap di rapòtè tribunal pou transkri odyans prèv la. Fla. R. App. P. 9.141(b)(3)(A).

Menm jan nan nenpòt apèl, se responsabilite pati k ap fè apèl la pou asire dosye pou apèl la gen tout bagay tribunal apèl la ap bezwen pou deside sou pwoblèm ki nan apèl la. Si gen anyen ki manke nan sa ki te nan dosye tribunal ki pi ba a, se responsabilite moun k ap fè apèl la, pou l depoze yon “mosyon pou konplete dosye” a, jan sa dekri nan seksyon (C)(5) nan chapit sa a.

3. Apèl Apre kondanasyon Somè

Nan yon apèl apre kondanasyon somè grefye a ap mete nan dosye pou apèl la mosyon apre kondanasyon an, repons Eta a, yon refitasyon si yonn te depoze nan tribunal, lòd sou mosyon an, ak attachman pou nenpòt nan dokiman sa yo. Si te gen yon mosyon pou yon lòt odyans, dosye pou apèl la pral genyen tou: mosyon pou lòt odyans lan, repons biwo avoka leta, refitasyon an, lòd tribunal ki pi ba a sou mosyon an, ak attachman pou nenpòt nan dokiman sa yo. Fla. R. App. P. 9.141(b)(2)(A).

Nan apèl apre kondanasyon somè, règ yo pa mande pou biwo grefye a mete nouvo nimewo paj sou paj nan dosye apèl la oswa pou prepare yon endèks. Sepandan, tribunal apèl la gendwa bay lòd pou li fè sa. Menm jan tou, biwo grefye a pa oblige voye yon kopi dosye apèl la oswa yon endèks bay pati yo. Fla. R. App. P. 9.141(b)(2)(B). Men, gen kèk tribunal apèl ki mande pou grefye a fè sa. Gade pa egzanp, Nan re: Preparasyon Dosye nan Revizyon Pwosedi nan zafè kriminèl

Kolateral oswa Apre kondanasyon, Fla. Admin. Order 02-2 (Fla. 1st DCA Jan. 18, 2002) (disponib nan <http://www.1dca.org/orders/02-2.pdf>)

G. Apèl pou Konpansasyon Travayè

1. ENTWODIKSYON

Reklamasyon konpansasyon travayè ale nan Biwo Jij Reklamasyon Konpansasyon yo (Office of the Judges of Compensation Claims, OJCC), Yon Pati nan Depatman Odyans administratif. Konsilte Chapter 17 nan Gid sa a pou plis enfòmasyon sou reklamasyon konpansasyon travayè. Egzijans yo fè pou prepare ak depoze dosye apèl nan ka konpansasyon travayè yo, ou ka jwenn yo nan Règ pou Pwosed Apèl Florid 9.180(f), (g), ak (h)(2). Sa a gen ladan sa ki nan dosye a, ki moun ki responsab pou prepare li, peye pou li, epi soumèt li nan tribunal apèl la. Pwosesis la pou preparasyon dosye nan apèl la apati lòd final yo te kòmanse avèk depo notifikasyon pou apèl la bay biwo Jij Reklamasyon Konpansasyon (JCC) ki deside sou zafè a. Jan nou diskite pi ba a, nan apèl kont lòd nonfinal ki admisib anba règ 9.180(b)(1), notifikasyon pou apèl la bay delè pou soumèt ekspoze inisyal la ak anèks ekspoze sa ki sèvi kòm dosye nan apèl sa yo.

2. Apèl kont Desizyon ki Pa Final:

Règ 9.180 (f) (1) mande pou dosye a nan apèl konpansasyon travayè kont lòd final enkli tout petisyon pou benefis, tout avi refi reklamasyon ki te depoze pa anplwayè a oswa konpayi asirans li yo, ansanm ak nenpòt estipilasyon anvan jijman, lòd anvan jijman, memorandòm jijman, depo, oswa lòt eksposizyon JCC a admèt nan prèv, mosyon pou novo odyans (ak repons yo), lòd (yo) ki abòde nenpòt mosyon pou novo odyans, transkripsyon nan nenpòt odyans ki te fèt devan JCC a, ak lòd y ap fè apèl kont li a. Si gen nenpòt bagay ki te depoze devan jij konpansasyon travayè a ki pa sou lis sa a epi yon pati vle pou li nan dosye pou apèl la, oswa pa vle li nan dosye

apèl la, yon pati (oswa tout pati yo) gendwa deziyen lòt atik pou enklizyon oswa omision nan dosye a annakò avèk pwosesis ki eksplike nan règ 9.200(f), ak seksyon (C)(1) nan chapit sa a; pou fè sa yo depoze yon avi deziyasyon bay JCC a.

Prèv, tankou dokiman, rapò, transkripsyon depozisyon, oswa temwayaj nan pwosè ke yon pati mande JCC a admèt nan prèv, men ke JCC a te deside pa te admisib, anjeneral yo pa enkli nan dosye a oswa konsidere nan apèl . Men, règ 9.180(f)(2) deklare yon pati ka mande pou dosye a gen ladan prèv sa yo si prèv la te prezante epi esklizyon prèv la se youn nan pwoblèm ki nan apèl la. Sa vle di, si yon pati mande JCC a admèt yon bagay nan prèv, JCC a te refize fè sa, epi pati a ap fè apèl kont refi a, pati sa dwe mande JCC a enkli mete li nan dosye pou apèl la. Gade Fla. R. App. P. 9.180(f)(2). Men, sa a ka fè sèlman si, nan odyans lan, pati a k ap chèche fè prèv la admèt la mande JCC a aksepte li pou tribinal apèl la kapab revize prèv la epi deside si li te dwe admèt.

Règ 9.180(f)(4) pèmèt pati yo dakò sou sa ki nan dosye apèl. Nan sitiyasyon sa a, pati konsène yo ta depoze yon estipilasyon ekri nan dosye a bay grefye a pou JCC a, epi dosye previ sa ansanm ak lòd k ap fè apèl kont li a dwe transfere nan tribinal apèl la. Règ 9.180(9) prevwa ke règ 9.200(a)(3) aplike nan apèl konpansasyon travayè. Jan yo eksplike sa nan seksyon (C)(3) nan chapit sa a, nan 9.200(a)(3), pati konsène yo ka prepare yon deklarasyon previ ki eksplike kijan pwoblèm ki nan apèl yo te soulve epi kijan JCC a te deside sou yo. Lòd y ap fè apèl kont li a dwe tache nan deklarasyon sa a ansanm pati nan dosye a ki nesesè pou tribinal apèl la deside sou pwoblèm ki nan apèl yo. Si se pwosesis sa a ki chwazi, pati konsène yo oblige enfòme grefye OJCC a epi depoze deklarasyon previ a bay grefye a nan 60 jou.

Règ 9.180(f)(6) prevwa ke jij anchèf adjwen an nan reklamasyon konpansasyon dwe deziyen moun ki pou prepare dosye pou apèl la, epi pou grefye OJCC a sipèvize preparasyon dosye a. Lè dosye a (ki gen ladan nenpòt transkripsyon (yo)) pare, grefye OJCC a voye li bay JCC ki te

prezide sou zafè a pou li revize li epi sètifye ke li te prepare d'apre règleman yo, epi voye li nan tribinal apèl nan 60 jou apre notifikasyon pou apèl la depoze. JCC a oblige bay tou yon kopi imaj elektwonik dosye a bay avoka pou pati ki reprezante yo, ak nenpòt ki pati ki pa reprezante. Règ 9.180(f)(8) pèmèt JCC a bay yon ekstansyon tan 30 jou pou livrezon, men nenpòt ekstansyon anplis mande pèmisyon nan men tribinal apèl la.

Anjeneral, pati "pro se" yo resevwa yon kopi dosye a sou yon CD pa lapòs. Men, yo kapab tou enskri pou gen aksè elektwonik nan dosye OJCC a si yo ale nan sit entènèt la eJCC, <https://www.fljcc.org/eJCC>, kreye yon kont, epi apresa fòm "demann pou eJCC Aksè nan Dosye" ke w ka jwenn nan: <https://www.fljcc.org/JCC/forms.asp>. Apre yo fin fè tout etap pou jwenn aksè eJCC nan dosye, pati "pro se" yo kapab gade ak telechaje yon kopi dosye apèl la, ki nan dosye OJCC yo tou. Menm jan ak tout dosye piblik, pati "pro se" yo ka fè yon demann dosye piblik pou nenpòt ki dokiman ki manke ki yo ka vle.

3. Apèl kont Desizyon Nonfinal:

Règ 9.180(b)(1) pèmèt apèl kont sèlman twa kalite lòd nonfinal administratif: lòd sou jiridiksyon, anplasman, oswa konpansasyon. Bon metòd pou soumèt dosye a nan yon apèl nan zafè sa yo se pou enkli dokiman enpòtan nan yon anèks ekspoze apèl la, jan sa diskite nan seksyon (B)(1) nan chapit sa a. Règ 9.180(h)(2) prevwa nan yon apèl ki sòti nan yon lòd nonfinal nan yon zafè konpansasyon travayè, "premye ekspoze moun k ap fè apèl la, te akonpaye ak yon anèks jan sa preskri nan règ 9.220, dwe remèt nan 15 jou apre depo avi apèl la. Kidonk, yonfwa yon pati k ap fè apèl depoze yon notifikasyon pou apèl kont youn nan lòd nonfinal ki otorize pa règ 9.180(b)(1), pati sa gen jis 15 jou pou depoze yon premye ekspoze ak anèks. Se poutèt sa, li kapab yon bon lide pou asire tout dokiman ak transkripsyon yo te jwenn anvan depo notifikasyon pou apèl la, men kenbe nan tèt ou ke dat limit la pou depoze avi a se 30 jou apre JCC a voye lòd

nonfinal la bay pati yo swa pa lapòs oswa pa imèl, ak si notifikasyon pou apèl la an reta apèl la pral anile. Gade Fla. R. App. P. 9.180(b)(3).

Règ 9.220(b) prevwa anèks la dwe genyen yon endèks (ki se yon lis atik ki enkli nan anèks la ak nimewo paj kote ou ka jwenn yo), yon kopi konfòm lòd la y ap fè apèl kont li a, ak tout dokiman ki konsène oswa ki kore agiman moun k ap fè apèl la ki nan apèl. Sa gen ladan, pa egzanp, nenpòt petisyon pou benefis, mosyon, repons pou mosyon, ak nenpòt eksposizyon oswa dosye ki te admèt nan prèv. Epitou, si te gen nenpòt odyans sou kesyon an ki te deside nan lòd pi pa final la, anèks la dwe gen ladan yon transkripsyon odyans lan (yo). Moun k ap fè apèl la kapab deja genyen kopi papye yo te klase nan tribinal ki pi ba a, epi ki dwe nan anèks la. Si se konsa, nòmalman moun k ap fè apèl la ap kapab pare anèks la avèk kopi sa yo. Sinon, moun k ap fè apèl la kapab jwenn kopi dokiman sa yo nan men jij reklamasyon konpansasyon oswa grasa sistèm depo elektwonik eJCC. Kopi yo pa bezwen sètifye, men yo dwe kòrèk epi moun ki nan pwosedi apèl la pa dwe chanje ni ekri sou kopi yo. Si se yon transkripsyon oswa lòt dosye sou yon odyans ki nesesè pou anèks la, pati k ap fè apèl la ka bezwen mande yon kopi anrejistreman odyo nan men OJCC, epi apresa fè transkri anrejistreman odyo a pou mete nan anèks la.

Règ 9.220(c) prevwa anèks la dwe depoze nan fòma elektwonik (PDF) sof si yo pèmèt yon kopi sou papye. Apresa règ la pale sou kondisyon fòma pou yon anèks nan fòma papye. Règ lan fè konnen, papye anèks lan “ap mare apa oubyen separe ak petisyon an, ekspose a, mosyon an, repons lan oubyen refitasyon an ak yon klwazon epi yon langèt apwopriye epi dimansyon papye an dwe 8 ½ pa 11 pou. Tanpri gade Chapit 1 pou plis enfòmasyon sou depo elektwonik nan tribinal apèl.

Pati yo fè apèl la kont li an ka deside anèks pati ki fè apèl la pa konplè oubyen gen dokiman oswa transkripsyon enpòtan ki manke ki te fè pati dosye ki anba a. Si sa rive, moun yo fè apèl kont

li a kapab depoze yon anèks avèk ekspoze repons li a, nan menm fòma, ak dapre menm pwosedi ki eslike nan seksyon (B)(1) nan chapit sa a, ki genyen tout lòt dokiman moun sa a kwè ki nesesè pou tribunal apèl la egzaminen. Epi tou, si moun k ap fè apèl la depoze yon ekspoze repons, epi sanble gen lòt dokiman ankò tribunal apèl la dwe egzaminen, ki poko nan anèks la, moun k ap fè apèl la ka depoze yon lòt anèks ankò ak ekspoze repons lan.

4. Depans

Moun k ap fè apèl la responsab pou depans pou prepare dosye nan yon apèl konpansasyon travayè. Frè pou prepare dosye nan yon apèl konpansasyon travayè abòde nan règ 9.180(f)(5). Pou apèl lòd final yo, soudivizyon(f)(5)(A) nan règleman sa a deklare ke nan lespas 5 jou apre yo te detèmine dosye a, OJCC a dwe remèt avi bay pati k ap fè apèl la sou frè yo estime pou prepare dosye a. Nan pwen sa a, pati k ap fè apèl la dwe swa (1) peye depans estime a nan lespa 15 jou apre yo fin remèt avi a depans yo te estime yo, oswa (2) depoze yon mosyon pou mande dispans pou peye tout oswa enpe nan depans yo, jan sa prevwa nan règ 9.180(g)(3). Si pati k ap fè apèl la pa depoze frè estime yo bay JCC a, OJCC ap avèti tribunal apèl la, ki ka rejte apèl la.

Règ 9.180(g)(3) deklare frè dosye a dwe anile oswa dispanse si pati k ap fè apèl la ka montre ke moun k ap fè apèl la “pa kapab peye dèt li” oswa “endijan.” Dapre lalwa, yo kapab jwenn moun k ap fè apèl la pa kapab peye dèt li, oubyen li se yon endijan, si l te sispann peye dèt li yo regilyèman, epi li pa kapab peye dèt li alè, oubyen si yon tribunal nan zafè fayit te bay yon desizyon ki di moun k ap fè apèl la pa kapab peye dèt li. Dapre règ 9.180(g)(3)(B), si pati k ap fè apèl la kwè li satisfè kondisyon sa yo, li dwe depoze yon petisyon sètifye devan jij nan pwosedi konpansasyon an anvan 15 jou pase, apre dat jij la te voye notifikasyon sou frè li kapab gen pou peye a (pa jou moun k ap fè apèl la resevwa notifikasyon an), pou di li pa kapab peye dèt li. Si petisyon ki verifye a depoze avan li resevwa avi depans estime yo oswa plis pase 15 jou apre jij la

voye avi frè estime yo, yo pral petisyon an ap refize antan premature. Nan objektif pou pousuiv petisyon sa a, yo fè referans ak pati ki depoze l lan kòm pati ki fè petisyon an olye pati ki fè apèl la.

Yon egzanz fòm ki gen tit “Petisyon Verifye: Soulajman nan Peye Pri pou Preparasyon Dosye”, ou ka jwenn li sou entènèt www.jcc.state.fl.us/JCC/forms.asp. Règ 9.180(g)(3)(D) prevwa petisyon an dwe fèt sou sèman, siyen pa pati k ap fè apèl la, epi notarye pa yon notè piblik. Moun k ap fè apèl la dwe voye ansanm ak petisyon an yon “Afidavit Finans” ki konplè ak detaye, li dwe fè yon notè piblik notarye li tou, apre li fè sèman sou li ak siyen l devan notè a. Deklarasyon sou sèman finansye a dwe site tout byen pati a, reskonsablite, ansanm ak tout revni, ki gen ladan byen pati a posede avèk mari oswa madanm li. Ou ka jwenn yon fòm pou afidavit finans lan tou nan adrès entènèt sa a: www.jcc.state.fl.us/JCC/forms.asp. Moun k ap prezante petisyon an dwe tache yon kopi nenpòt direktiv ki depoze bay jij reklamasyon konpansasyon an ki espesifye ki dosye pati a mande pou enkli nan dosye a.

Règ 9.180(g)(3)(E) deklare, lè y ap depoze petisyon pou soulajman, deklarasyon sou sèman finansye, ak yon kopi enstriksyon bay jij reklamasyon konpansasyon, pati ki prezante petisyon an dwe bay tou kopi menm dokiman yo bay tout lòt pati ki nan apèl la ak bay Divizyon konpansasyon Travayè (ki gen sit entènèt li ki se <http://www.fldfs.com/wc/>), biwo avoka jeneral depatman sèvis finansye (sit entènèt depatman an a se <http://www.fldfs.com>), ak bay grefye tribinal apèl la.

Règ 9.180(g)(3)(F) prevwa, apre JCC a bay avi 15 jou sou petisyon an bay lòt pati yo epi Divizyon Konpansasyon Travayè, JCC a dwe san pèdi tan mete kesyon an pou yon odyans. Sepandan, si pa gen okenn objeksyon kont petisyon an nan nenpòt nan lòt pati yo oswa Divizyon an nan 20 jou, lè sa JCC a ka pran yon lòd sou petisyon an san yon odyans. Règ 9.180(g)(3)(G) prevwa, si JCC a refize petisyon an, oswa akòde li an pati, lèsa pati ki prezante petisyon an/k ap

fè apèl la dwe depoze frè yo estime yo bay JCC a nan lespas 15 jou de lòd la, epi, si pati k ap fè apèl la pa fè sa, OJCC ap avèti tribunal apèl la, ki ka rejte apèl la. Si pati k ap fè apèl la deside pou retire petisyon pou li pa peye pou frè dosye, peman an dwe soumèt lè petisyon an retire.

5. Transkripsyon:

Jan yo note sa nan seksyon (G)(2) nan chapit sa a, dosye nan apèl kont lòd final yo sipoze gen ladan transkripsyon tout odyans ki te fèt nan JCC a. Menm jan ak nan apèl sivil, si yon pati k ap fè apèl bezwen transkripsyon yon odyans ki te fèt devan jij reklamasyon konpansasyon, pati k ap fè apèl la dwe fè aranjman pou gen yon rapòtè tribunal nan odyans lan oswa li dwe asire jij la ap fè anrejistreman elektwonikman pou odyans lan, fè yo transkri odyans lan. Règ 9.180(f)(6)(A), prevwa jij anchèf adjwen reklamasyon konpansasyon se li ki chwazi transkriptè a oswa repòtè pou prepare transkripsyon ki nesesè a(yo), epi li mande pou jij anchèf adjwen an notifye pati pou seleksyon an. Sou-divizyon(f)(6)(B) nan règ la pèmèt pou yon pati fè objeksyon kont seleksyon transkriptè a, alekri, nan yon delè 15 jou ki vini apre yo remèt avi seleksyon an. Si gen yon objeksyon, jij anchèf adjwen an dwe fè yon odyans sou zafè a nan lespas 5 jou. Sou-divizyon (f)(6)(C) nan règ la mande pou transkriptè ke jij anchèf adjwen an chwazi a sètifye ak delivre yon vèsyon elektwonik nenpòt transkripsyon(yo) bay grefye OJCC a, ak pou fè sa nan ase tan pou OJCC mete transkripsyon an (yo) nan dosye apèl la. Transkriptè a dwe notifye pati yo tou lè transkripsyon an (yo) delivre bay grefye a OJCC a. Nan yon apèl kont yon lòd nonfinal, si yon transkripsyon oswa lòt dosye pou yon odyans nesesè pou anèks la, pati k ap fè apèl la ka bezwen mande yon kopi anrejistreman odyo a nan men OJCC epi fè transkri anrejistreman odyo a pou mete nan anèks la.

6. Konplemente Dosye Apèl

Menm jan ak yon apèl kont yon desizyon final nan yon zafè sivil, pati yo nan apèl konpansasyon travayè kapab jwenn pèmisyon nan men tribunal apèl la pou yon sipleman oswa koreksyon dosye a. Règ 9.180(f)(9) eksplike ke dispozisyon ki nan règ 9.200(f), ki diskite nan seksyon (C)(5) nan chapit sa a, aplike nan apèl konpansasyon travayè. Si gen yon erè oswa si gen yon bagay ki manke nan dosye a, pati konsène yo ka prevwa yon koreksyon, JCC a ka korije dosye a anvan transmèt li, oswa tribunal apèl la kapab bay lòd pou dosye a korije. Nenpòt erè oswa omisyon nan dosye a ki dekouvrì anvan dosye a transmèt dwe ale jwenn JCC a nan yon mosyon pou yon sipleman oswa pou korije dosye a. Si se erè a oswa omisyon dekouvrì apre yo fin transmèt dosye a nan tribunal apèl, mosyon sa dwe depoze nan tribunal apèl la. Lè li nesesè pou gen yon sipleman oswa pou korije dosye orijinal ki prepare a, pwosedi yo konsènan depans pou prepare epi soumèt dosye a refèt.

Menm jan tou, si moun k ap fè apèl la detèmine anèks ki te depoze avèk ekspoze inisyal nan apèl kont yon lòd nonfinal, pati k ap fè apèl la kapab depoze yon mosyon nan tribunal apèl ki mande pèmisyon pou chanje anèks la pou mete sa ki manke yo.

H. Apèl Administratif

1. Entwodiksyon

Gen kèk sikontans kote lalwa nan Florid pèmèt moun fè apèl kont desizyon oswa règleman ajans leta yo pran. Fla. R. App. P. 9.190. Si pa gen yon dosye konplè ki gen tout dokiman ki te lakòz ajans leta a pran desizyon oswa règleman an, tribunal apèl la pa pral nan yon pozisyon pou 1 deside si ajans lan te komèt yon erè. Se poutèt sa, moun k ap fè apèl la gen menm devwa pou asire tribunal apèl la resevwa tout dokiman ki nesesè yo pa direktiv oswa sipleman.

Premye kote pou gade pwosedi pou remèt dosye bay tribunal apèl la, se nan Règ sou Pwosedi Apèl nan Florid 9.190 ak 9.200; kidonk, tout pati ki enplike nan pwosedi apèl la dwe gade

règ sa yo byen, epi suiv yo. Nan kontestasyon lòd nonfinal yon ajans ak apèl kont lòd final “imedya” dapre seksyon 120.569(2)(n) Lwa Florid yo, dosye a pa pral prepare pa grefye ajans lan, men alaplas li dwe yon anèks ki prepare pa pati yo epi tache ak ekspoze yo jan sa dekri nan seksyon (B)(1) nan chapit sa a. Gade Fla. R. App. P. 9.190(c)(2)(F)&(c)(3) ak 9.220. Sinon, tankou nan lòt kalite apèl, lè yon pati depoze yon notifikasyon pou apèl pou desizyon oswa jijman final yon ajans leta a, yon dosye ofisyèl pral prepare pa grefye ajans lan. Tankou nan apèl sivil, pati konsène yo nan yon apèl administratif pral sèlman resevwa yon kopi endèks dosye a, se pa yon kopi dosye apèl la annantye. Pati konsène yo dwe konstwi dosye pèsonèl yo alèd endèks la ak kopi pèsonèl pa yo nan dokiman dosye yo.

Si yon pati nan yon apèl ajans bezwen revize dosye apèl la, pati sa ka fè aranjman ak grefye ajans lan pou revize li anvan li voye li nan tribinal apèl la. Si yo deja voye dosye a nan tribinal apèl la, pati k ap fè apèl la kapab rele grefye tribinal apèl la pou mande wè dosye a nan biwo grefye a. Sinon, anpil ajans leta kounye a gen dosye sou entènèt ki afiche sou sit entènèt yo, ki bay aksè piblik fasil pou jwenn kopi pifò, si se pa tout, dokiman nan dosye pou apèl la. Pa egzanp, rejis Divizyon Odyans Administratif sou entènèt aksesib nan www.doah.state.fl.us.

2. Direktiv pou Grefye Ajans

Moun k ap fè apèl la anjeneral gen 10 jou pou voye bay grefye ajans lan direktiv ekri ki idantifye dokiman yo dwe enkli oswa eskli nan dosye pou apèl la. Lòt pati yo fè apèl kont li a gen 10 jou an plis pou voye bay sekretè ajans lan lòt direktiv ankò, ki genyen tout dokiman enpòtan ki ka manke nan direktiv pati k ap fè apèl la. Yon fòm ofisyèl “direktiv grefye” enkli nan jijman apèl yo epi yo ka itilize li kòm modèl nan prepare direktiv grefye ajans lan. Fla. R. App. P. 9.900(g). Nòmalman, biwo sekretè ajans lan nan gen menm adrès ak biwo prensipal ajans lan. Pifò ajans leta yo gen yon règ ki pibliye nan Kòd Administratif Florid la, ki bay adrès sekretè ajans lan. Si w

bezwèn verifye, ou ka jwenn non ak adrès sekretè ajans lan tou si w kontakte avoka ajans lan oubyen si w gade nan sit entènèt ajans lan. Tankou tout akt pwosedi, mosyon, oubyen lòt dokiman moun depoze nan yon pwosedi legal, ou dwe voye yon kopi direktiv pou sekretè ajans lan bay tout pati ki enplike nan pwosedi a. Se yon bon lide tou, pou voye yon kopi koutwazi bay grefye tribunal apèl la.

Kalite dokiman ki dwe nan dosye pou apèl la depann sou ki kalite aksyon ajans lan pran ki lakòz apèl la, epi ki kalite erè ajans lan komèt. Se pou sa li enpòtan anpil pou w gade règ 9.190(c) ak seksyon 120.57(1)(f) ak (2)(b) ak 120.574(2)(d), nan Lwa Florid, ki idantifye espesyalman ki kalite dokiman ki dwe ale nan diferan kalite apèl administratif kont aksyon yon ajans. Anjeneral, dokiman sa yo genyen, menm jan ak nan lòt pwosedi apèl yo, tout dokiman, akt pwosedi, mosyon, memorandòm legal, transkripsyon odyans, prèv, pwopozisyon desizyon, ak desizyon ajans lan pibliye. Fla. R. App. P. 9.190(c). Epi tou, menm jan ak nan lòt pwosedi apèl yo, dosye a kapab anjeneral genyen sèlman dokiman ki te “pou dosye” yo: dokiman yo te depoze tout bon vre, epi ajans leta a te egzaminen yo anvan li pran desizyon oswa adopte règ la. Fla. R. App. P. 9.190(c)(1). Si gen dokiman ajans lan pa t gen yon chans gade, ki jwenn yon jan pou yo rive nan dosye pou apèl la, tribunal apèl la kapab retire yo nan dosye a, oubyen menm pran “sanksyon” kont moun ki te pran responsabilite mete dokiman sa yo nan dosye pou apèl la.

3. Transkripsyon Pwosedi Ajans yo

Si aksyon ajans lan te baze sou prèv oubyen lòt prezantasyon ki te fèt nan youn oswa plizyè odyans, li enpòtan pou w veye pou transkripsyon odyans sa yo nan dosye pou apèl la. Pifò ajans leta yo gen kòm devwa pou yo veye pou dènye odyans lan “prezève”, kidonk yo dwe kapab voye yon anrejestreman sètifye sou tep, oswa yon rapòtè. Men, li konn difisil pou jwenn yon transkripsyon egzat ki fèt avèk yon anrejestreman sou tep. Kidonk, si yon pati ki kwè li kapab vle

fè apèl pi devan kont yon desizyon ajans lan pran, moun lan dwe eseye konvenk avoka ajans lan pou l fè yon rapòtè vini nan tout odyans enpòtan yo, oubyen moun lan dwe peye yon rapòtè pou l vini nan odyans yo. Si ajans lan refize fè sa, pati a kapab genyen pou l pran yon rapòtè pou l peye ak pwòp lajan l. Osinon, tribunal apèl la pa pral genyen yon prèv sou sa ki pase vre nan odyans lan, kidonk li kapab pa nan yon pozisyon pou fè yon revizyon nan pwosedi apèl la.

Si pa gen transkripsyon odyans lan ki te fêt anvan ajans lan te pran desizyon an oswa adopte règ la, pati k ap fè apèl kont desizyon ajans leta a pral genyen pou l mande ak peye pou transkripsyon an. Si moun k ap fè apèl la genyen kòz la, yo kapab fè pati advès ki pèdi kòz la remèt li lajan li te peye pou transkripsyon an, si moun k ap fè apèl la depoze yon mosyon, jan sa dwa, pou yo remèt li lajan transkripsyon an tousuit apre pwosedi apèl la fini. Gade Fla. R. App. P. 9.400.

4. Depans

Nan apèl administratif, sekretè ajans lan ka oswa ka pa enpoze frè pou transmèt dosye a elektwonikman bay tribunal apèl la. Si se yon gwo dosye, sa ki konn rive souvan, lajan pou peye pou fè pare dosye a kapab wo. Pakonsekan, si depans yo se yon enkyetid pou yon pati k ap fè apèl, anvan li deside pou fè apèl moun k ap fè apèl la dwe tcheke grefye ajans lan pou detèmine si pral gen yon frè ak jwenn yon estimasyon pou nenpòt frè ki prevwa pou prepare dosye a.

5. Delè

Apre dat yo depoze notifikasyon pou apèl la, sekretè ajans lan gen 50 jou pou pare dosye pou apèl la. Fla. R. App. P. 9.110(e). Anpil fwa, sekretè ajans lan konn pa kapab fini lè dat limit la rive, epi lè konsa li konn bezwen plis tan. Si se konsa, pati ki fè apèl la dwe depoze yon mosyon ki mande tribunal apèl la bay sekretè ajans lan yon ekstansyon pou prepare endèks dosye a. Mosyon an dwe depoze byen anvan dat limit la. Anplisde mande yon ekstansyon onon grefye ajans lan, li

mande tribunal apèl la tou pou “pwolonje” oswa yon ekstansyon pou tout lòt dat limit yo nan apèl la kòmsadwa.

6. Siplemantasyon

Lè yon pati k ap fè apèl resevwa endèks dosye a, pati a dwe revize li avèk prekosyon pou asire li konplè. Si youn nan pati yo wè gen yon dokiman ki manke nan Endèks Dosye a, pati sa a kapab depoze yon mosyon pou konplete oubyen korije dosye a devan tribunal apèl la, epi esplike sa li wè a, pou mande pou yo di grefye ajans lan mete dokiman ki manke a oswa chanje lejann la pou “konplete oswa korije” dosye a. Mosyon pou korije oswa pou konplete dosye apèl yo ap diskite an detay nan seksyon (C)(5) nan chapit sa a.

Si revizyon yon pati fè nan endèks dosye devwale ke youn oswa plizyè dokiman ki pa janm te konsidere pa ajans lan te enkli nan dosye pou apèl la, moun nan ka depoze yon mosyon radyasyon nan tribunal apèl la pou mande pou yo “radye” dokiman sa yo nan dosye pou apèl la. Ou ka jwenn lòt fòm pou itilize nan apèl nan Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid, ke w ka pran nan yon tribunal lokal, bibliyotèk dwa ajans, bibliyotèk lekòl dwa oswa sou sit entènèt Bawo Florid la nan <http://www.floridabar.org>.

CHAPIT 4: FÈ YON REKÈT NAN TRIBINAL APÈL YO

Fè rekèt diferan nan yon apèl ak nan yon pwosedi nan yon tribinal premye enstans oswa tribinal ki pi ba. Toudabò, gen mwens mosyon anpil ki depoze nan yon apèl. Pifò mosyon nan yon apèl gen rapò ak ki jan apèl la avanse nan tribinal la. Kèk nan kalite mosyon ki pi kouran yon pati kapab depoze nan yon apèl gen ladan: mosyon ki rejte yon apèl; mosyon pou ekstansyon tan pou depoze ekspose apèl ak/oswa konfòme yo avèk lòd tribinal; mosyon pou radye ekspose yon lòt pati paske li pa respekte règleman apèl yo; mosyon pou bloke ekzekisyon yon jijman final, oswa pou bloke pwosedi nan tribinal ki pi ba pandan yon apèl kont yon lòd nonfinal; mosyon pou konsolide apèl nan menm ka oswa zafè ki gen rapò; ak mosyon pou nouvo odyans, pou site sa sèlman.

Règ 9.300 nan Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid gen egzijans pou fè mosyon apèl. Yon mosyon ki depoze nan yon apèl dwe:

- eksplike ki sa pati a ap mande tribinal apèl la fè (“soulajman l ap chache”);
- esplike poukisa tribinal apèl la dwe bay èd l ap chache an (“agiman”); epi
- genyen referans sou tout lwa, règ, oswa pozisyon legal ki sipòte agiman pati a (“sous referans” yo).

Si gen youn nan pati yo ki kwè tribinal apèl la dwe gade nenpòt dokiman ki klase nan tribinal ki pi ba a (“dosye” tribinal sa a), pati sa a dwe voye kopi dokiman an avèk mosyon l ap depoze a. Rezon pou pati a voye kopi yo, se paske tribinal apèl la se kapab paske tribinal apèl poko resevwa dosye tribinal ki pi ba a.

Pati ki depoze mosyon an nan tribinal apèl la oblige voye tou, oswa “renmèt ofisyèlman” yon kopi mosyon an bay lòt pati yo nan zafè a (ansanm ak nenpòt attachman/eksposizyon). Pati ki depoze mosyon an oblige mete tou yon “sètifikasi livrezon” nan fen mosyon an, ki deklare (sètifye) ke: pati a te remèt yon kopi vrè ak kòrèk pou mosyon an bay lòt pati yo; dat dokiman an te remèt

(voye); ak metòd sèvis la (tankou pa lapòs, oswa imèl si yo pèmèt e-sèvis). Pati ki voye mosyon an dwe siyen mosyon an ak sètifikasyon livrezon an.

Lòt pati yo nan apèl la anjeneral gen 10 jou pou reponn a yon mosyon ki depoze nan yon apèl. (Yo pèmèt an jeneral yon repons (reply) pou repons lan). Pi souvan, yon tribinal apèl pral deside apresa sou mosyon an baze sèlman sou mosyon an ak repons lan (si genyen). Anjeneral, tribinal la pa fè yon odyans ni bay yon agiman oral sou yon mosyon.

Pifò mosyon “pwolonje,” oswa bay yon ekstansyon tan pou pwochen etap yo nan apèl la jiskaske tribinal deside sou mouvman an. Men, gen kèk mosyon apèl ki pa pwolonje tan. Mosyon ki pa pwolonje tan enkli, men se pa sa sèlman: mosyon pou liberasyon apre jijman nan yon dosye kriminèl; mosyon pou blokaj annatandan apèl; mosyon ki gen rapò ak agiman oral; mosyon ki gen rapò ak frè avoka nan apèl; mosyon ki gen rapò ak akselere apèl la. Epitou sonje mosyon nenpòt ki kalite ki depoze nan Tribunal Siprèm Florid la pa pwolonje tan, sof si se yon demann apa pou pwolonje tan ki depoze nan mosyon an (epi yo akòde li). Si yon moun gen nenpòt kesyon oubyen pwoblèm sou kalandriye apèl la, oswa sou sa mosyon an pral fè, moun lan dwe pran konsèy sou sa nan men yon avoka ki espesyalize nan kesyon apèl.

Youn nan kalite mosyon ki pi komen nan yon apèl, ki fè “pwolonje” tan jouk tribinal la deside sou li, se yon mosyon pou yon ekstansyon tan pou depoze yon ekspoze apèl. Yon pati ki mande yon ekstansyon tan pou depoze yon ekspoze anjeneral dwe fè sa anvan dat limit la. Anplisdesa, yon pati k ap chèche yon ekstansyon anjeneral oblige sètifye nan mosyon an ke li te kontakte avoka pati advès la, ak deklare si wi ou non pati opoze a pa dakò ak ekstansyon yo mande a. Si lòt pati a dakò ak mosyon an, tribinal la kapab pran desizyon an pi vit pase si tribinal la genyen pou 1 tann repons lòt pati a. Yon mosyon pou yon ekstansyon tan pou depoze yon ekspoze ka mande yon ekstansyon pou yon sèten kantite jou (anjeneral 30 a 60 jou), oswa li ka gen ladan dat

presi yon pati ta renmen remèt ak depoze ekspoze a. Pa egzant, si w mande ba ou jiska 1 fevriye 2016 pou w depoze ak remèt yon ekspoze, sa pi klè pou yon pati “pro se” ki nan konfli pase si li sèlman mande tann 30 jou ankò.

Yon kalite mosyon ki komen ki pa pwolonje tan yon mosyon pou “bloke,” oswa sispann, lòd tribinal ki pi ba a oswa desizyon an jiskaske apèl la deside. Pa egzant, yon pati kapab depoze yon mosyon pou rete tann, pou bloke demach pati advès la ap fè pou resevwa lajan dapre yon jijman. Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.310 genyen kondisyon pou depoze mosyon pou “rete tann” yo. Yon mosyon pou rete tann anjeneral depoze anpremye nan tribinal ki pi ba a, se pa tribinal apèl la. Yon pati nan yon apèl lèsa ka depoze yon mosyon nan tribinal apèl la ki mande tribinal apèl la revize desizyon tribinal ki pi ba a pran sou mosyon pou rete tann nan. Nan yon sitiyasyon ijan, yon pati ta kapab depoze yon mosyon pou rete tann dirèkteman nan tribinal apèl la anpremye, men tribinal apèl la kapab refize mosyon an oswa mande pou pati a depoze yon mosyon nan tribinal ki pi ba a anpremye. *Gade* Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.310.

Si jijman y ap fè apèl kont li a se sèlman pou peye yon lajan, yon rete tann otomatik pral aplikab (san pa gen mosyon ki depoze) si moun lan peye yon kosyon dapre Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.310 la. Kantite lajan pou kosyon an dwe egal kantite lajan nan jijman an, plis defwa to enterè sou jijman dapre règleman yo. (Si to enterè a pa te deklare nan jijman an, biwo grefye a nan tribinal ki pi ba a dwe kapab bay li). Nan pifò lòt sitiyasyon, yon pati dwe depoze yon mosyon rete tann epi jwenn yon desizyon sou li pou bloke lòd tribinal ki pi ba a oswa jijman an jiskaske apèl la deside. Yo abòde rete tann pandan yon apèl ak plis detay nan chapit 11 nan Gid sa a.

Sòf si depo elektwonik dokiman nan tribinal la pèmèt, yon pati dwe voye oswa delivre mosyon an bay tribinal apèl la oswa depoze li an pèsòn nan tribinal la. Menm jan tou, sof si sèvis pa imèl disponib, yon pati dwe voye oswa delivre yon kopi mosyon an bay pati opoze a. Yon pati

ki depoze yon mosyon apèl pa lapòs oswa livrezon dwe gen ladan anvlòp vyèj, san adrès, ak tout temn pou tout pati yo nan zafè a, ke tribinal la pral itilize pou voye yon kopi lòd li yo sou mosyon an bay pati yo ki nan zafè a. Anvlòp ak tou temn yo pwobableman pa nesesè si pati a depoze ak remèt mosyon an elektwonikman ak si lòt pati nan zafè a te deziyen yon adrès imèl pou sèvis pa imèl. Kounye a, sèvis apati imèl lan disponib pou pati “pro se” yo si yo suiv kèk pwosedi ak egzijans. *Gade Règ Administrasyon Jidisyè* nan Florid 2.514 ak 2.516. Anplis, pifò tribinal yo kounye a pèmèt (men yo pa egzije) depo elektronik nan men pati “pro se” yo. *Gade Règ Administrasyon Jidisyè* Florid 2.525(c)-(d). Egzijans pou depo elektronik lan, menm lè li disponib, souvan varye nan plizyè tribinal. An konsekans, pati “pro se” ki enterese nan depo elektwonik dwe konsilte sit entènèt la oswa biwo grefye tribinal la an patikilye pou chèche konnen si depo elektwonik pati “pro se” ki nan konfli otorize epi, si se konsa, egzijans fè pou depo elektwonik ak sèvis pa imèl. *Gade tou Règ Administrasyon Jidisyè* 2.516 ak 2.525(c)-(d). Chapit 22 nan Gid sa a, ki gen lòt enfòmasyon ankò sou chak nan tribinal apèl Florid yo.

CHAPIT 5: POU EKRI YON EKSPOZE APÈL

A. Entwodiksyon

Pou pifò nan pwosedi apèl yo, moun lan pral genyen pou l depoze yon ekspoze inisyal, yon ekspoze repons, ak yon ekspoze refitasyon. Moun k ap fè apèl la, ki se menm moun ki te depoze notifikasyon pou apèl la, ap voye ekspoze inisyal la anpremye. Lèsa, lòt pati a, moun yo fè apèl kont li a, ap reponn ak yon ekspoze repons. Finalman, pati k ap fè apèl la ka reponn a ekspoze repons lan avèk depo yon ekspoze refitasyon. Nan ka òdonans estrawòdinè, yon petisyon depoze kòm ekspoze a. Petisyon òdonans ekstrawòdinè ap diskite nan chapit 10 nan Gid sa a.

Anvan w ekri yon ekspoze apèl, yon pati dwe revize dosye apèl la pou konprann istwa a ak reyalite nan zafè a, fè rechèch lalwa, epi deside ki agiman pou fè ak pwoblèm pou soulve. Pati k ap fè apèl la pral gen pou diskite poukisa yo desizyon tribunal ki pi ba a oswa jijman an dwe anile (poukisa tribunal la pi ba a “twonpe” li). Apresa, moun yo fè apèl kont li a pral gen pou diskite poukisa desizyon an te kòrèk epi li dwe konfime, oswa “sètifye.”

Yon lòt fwa ankò, ekspoze inisyal la depoze anpremye pa pati k ap fè apèl la. Moun yo fè apèl kont li a pa depoze yon ekspoze repons jouk apre ekspoze inisyal la, paske ekspoze repons lan pral reponn a agiman ki nan ekspoze inisyal la. Ekspoze refitasyon an depoze apresa pa pati k ap fè apèl la, ak kòm repons a, ekspoze repons lan. Ni ekspoze inisyal la ni ekspoze repons lan pral gen yon seksyon yo rele deklarasyon zafè a ak reyalite yo. Nan seksyon sa a, ekspoze yo diskite sou istwa a ak reyalite yo nan zafè a. Dwe gen pa gen okenn agiman nan seksyon reyalite yo. Ekspoze inisyal ak ekspoze repons lan ap gen seksyon agiman tou. Pral gen yon rezime seksyon agiman an, ki se yon apèsi kout agiman an, epitou yon seksyon agiman separe ki pi long kote pati a pral diskite konplètman sou tout pwen nan apèl la. Ekspoze inisyal ak ekspoze repons lan dwe deklare tou estanda revizyon an. Ekspoze refitasyon an pral sèlman bezwen yon seksyon agiman,

piske li jis reponn ekspoze repons lan (epi yo pa zafè ajoute ankenn novo agiman). Tout ekspoze apèl dwe gen ladan sitasyon nan dosye apèl la pou nenpòt ki reyalite ki diskite, kit se nan seksyon reyalite yo oswa nan agiman an. Tout ekspoze yo dwe gen sitasyon tou ki bay referans legal (lwa ak antesedan legal) nan seksyon agiman an.

Jan li mansyone pi wo a, anvan yon pati ekri yon ekspoze apèl, li dwe konsidere ak etidyé plizyè bagay. Pa egzanp, pati k ap ekri ekspoze apèl la li dosye pou apèl la ki prepare pa grefye a nan tribinal ki pi ba a ki pran lòd la oswa jijman y ap fè apèl kont li a. Dosye sa a sanse genyen ladan 1 akt pwosedi enpòtan yo te klase sou zafè a, ansanm ak transkripsyon tout odyans enpòtan yo te fè, an rapò ak kesyon yo te pote nan apèl la.

Moun k ap ekri ekspoze pou apèl la dwe chache konnen tou ki lwa ki aplikab pou ka li a, ak pou kesyon yo pote nan zafè a. Nan pam yo, kapab genyen lwa, pozisyon legal, règ oswa lòt dokiman legal. Moun k ap ekri ekspoze pou apèl la dwe ale nan yon bibliyotèk legal, oubyen fè rechèch nan òdinatè sou lalwa pou gade egzanp desizyon tribinal oswa lwa, espesyalman sa ki an rapò ak Eta Florid la, ki sipòte agiman l. Apre sa, moun k ap ekri ekspoze pou apèl la dwe rasanble tout lwa ak egzanp desizyon tribinal ki sipòte agiman li pral prezante nan ekspoze pou apèl la. Rezon pou sa, se paske Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid yo mande pou moun k ap fè apèl la fè yon referans dirèk sou lwa ak egzanp desizyon tribinal ki sipòte agiman l yo nan ekspoze pou apèl la. Sitasyon bay referans legal yo nan ekspoze a dwe swiv fòma pou sitasyon ou jwenn nan Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.800.

B. Fòma pou Tout Ekspoze yo

Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.210 la vle pou tout ekspoze yo suiv yon fòma egzat. Anjeneral, tout ekspoze yo dwe enprime oubyen tape sou papye blan, ki opak, ki pa glase. Dimansyon papye an dwe 8.5 pa 11 pouss. Papye a dwe gen maj ki mezire omwen yon pouss sou

tout bò yo. Ekriti a dwe nwa. Si se yon ekspoze tape sou yon òdinatè, li dwe doub-espas epi itlize ak karaktè Times New Roman 14-pwen, oswa karaktè Courier New 12-pwen. Nenpòt tit oswa nòt anba paj yo dwe menm karaktè ak gwosè ak rès ekspoze a. Menmsi ekspoze ki tape yo dwe gen espas doub, tit, sityasyon an retrè, ak nòt anba paj yo ka gen yon sèl espas.

Ekspoze a dwe genyen yon paj kouvèti ki montre non tribunal apèl la, nimewo dosye tribunal la bay pou zafè a oubyen yon espas kote pou yo ekri nimewo a, si se yon nouvo dosye ki poko gen yon nimewo; non oswa “estil” zafè a (tankou John Smith kont Jane Doe), non tribunal ki pi ba ki te bay desizyon oswa opinyon y ap fè apèl kont li a; non kalite ekspoze a (tankou ekspoze inisyal John Doe k ap fè apèl), epi non ak adrès moun ki voye ekspoze a.

Ekspoze ki depoze nan fòma papye **pa** dwe klipse oswa mare (eksepte klip papye oswa bann kawotchou). Sa a se yon kondisyon resan ki ede grefye yo nan tribunal, ki kounye pa gen eskann ekspoze papye nan òdinatè a.

C. Sa ki nan ekspoze inisyal la ak Ekspoze Repons.

Ekspoze inisyal la se premye ekspoze a. Li soumèt pa pati k ap fè apèl la ki depoze apèl la. Anjeneral, moun k ap fè apèl la dwe depoze ekspoze inisyal li anvan 70 jou pase, apre li fin depoze yon notifikasyon pou Yon moun k ap fè apèl ki bezwen plis tan pou depoze ekspoze inisyal la dwe depoze yon mosyon pou yon ekstansyon tan nan tribunal apèl la anvan dat limit pou ekspoze a. Fè mosyon diskite nan Chapit 4 nan Gid sa a. Ekspoze inisyal la dwe bay reyalite yo ak istwa zafè a nan seksyon deklarasyon ak reyalite zafè a. Li dwe prezante agiman legal tou ki eksplike chak rezon ki fè moun k ap fè apèl la kwè desizyon tribunal ki pi ba a pa te bon (sètadi, fo) e poukisa li dwe anile. Ekspoze inisyal la pa kapab pi long pase 50 paj, san konte paj yo itilize pou tabdèmatyè, tab sitasyon, Sètifika Livrezon, Sètifika Konfòmite Karaktè ak blòk siyati pou otè ekspoze a. Yon

pati ka mande tribunal la pèmision pou depoze ekspoze ki pi long pase 50 paj, men yo akòde mosyon sa yo raman. Apre sa, ekspoze yo anjeneral pi kout, souvan 20 a 30 paj oswa mwens.

Ekspoze repons lan se pwochen ekspoze a. Li depoze pa moun yo fè apèl kont li a nan 20 jou apre ekspoze inisyal la, ankò sof si se yon mosyon pou yon ekstansyon tan depoze anvan dat limit la. Ekspoze repons lan reponn a agiman ki nan ekspoze inisyal la. Li pral diskite poukisa desizyon tribunal ki pi ba a te kòrèk epi yo dwe sètifye li. Anjeneral, ekspoze inisyal la ak ekspoze repons lan pa dwe gen plis pase 50 paj. Kontrèman ak ekspoze inisyal la, ekspoze repons lan pa oblige gen yon seksyon deklarasyon zafè a ak reyalite yo, men anjeneral li dwe gen yonn pou eksplike zafè a nan pwennvi moun yo fè apèl kont li a. Malgre moun yo fè apèl kont li a pral diskite nan ekspoze repons lan ke agiman moun k ap fè apèl la nan ekspoze inisyal la pa kòrèk, toude pati yo dwe diskite pozisyon yo respè epi san bay moun non oswa joure.

Ekspoze inisyal la ak ekspoze repons lan dwe gen seksyon sa yo:

1. Tabdèmatyè
  2. Tab Referans
  3. Deklarasyon sou Zafè a ak sou Fè ki te rive yo
  4. Rezime Agiman an
  5. Estanda Revizyon
  6. Agiman an
  7. Konklizyon
  8. Sètifikasi Livrezon
  9. Sètifikasyon Konfòmite pou Karaktè Tipografik yo
1. Tabdèmatyè

Tabdèmatyè a bay lis seksyon yo ak tit pwoblèm yo nan ekspoze a, ak nimewo paj ki koresponn ak kote nan ekspoze a seksyon ak tit sa yo ye. Pa egzanp, yon Tabdèmatyè pou yon ekspoze inisyal ka sanble ak yon bagay tankou sa ki nan yon apèl pou yon jijman final yo pran apre yon pwosè avèk jiri:

Tabdèmatyè	
Tab Referans	1
Deklarasyon sou Zafè a ak sou Fè ki te rive yo	2
Rezime Agiman an	10
Estanda Revizyon	11
Agiman an	12
Kesyon I: Si yon novo jijman nesesè baze sou desizyon tribinal premye enstans pou radye sèl temwen akize a.	12
Kesyon II: Si yon novo jijman nesesè baze sou move agiman final pleyan an.	18
Konklizyon	24
Sètifikasyon Livrezon	25
Sètifikasyon Konfòmite pou Karaktè Tipografik yo	25

2. Tab Referans

Tab referans (yo rele tou sitasyon) se menm jan ak tabdèmatyè a. Li se yon lis ki gen referans legal (ka, lòd, ak règleman) yo pran kòm referans oswa “site” nan ekspoze a pou kore agiman pati a, ansanm ak tout nimewo paj kote yo site referans sa yo nan ekspoze a. Egzanp

desizyon tribunal yo klase nan lòd alfabetik. Lwa yo klase nan lòd nimerik. Referans legal yo ap site nan fòma ki egzije nan Règ 9.800 nan Règ nan Florid pou Pwosedi Apèl.

Pa egzanp, men kouman yon tab sitasyon kapab ekri nan yon ekspoze pou apèl:

Tab Referans	
<i>Gray kont State,</i> 123 So. 2d 159 (Fla. 3d DCA 2002)	11, 21, 23
<i>Smith kont Smith,</i> 222 So. 2d 222 (Fla. 2d DCA 1999)	12, 15-16
§ 412.30, Fla. Stat. (2015)	11, 13, 18, 22
§ 720.000, Fla. Stat. (2015)	15

3. Deklarasyon sou Zafè a ak sou Fè ki te rive yo

Anvan li ekri yon ekspoze, pati k ap ekri ekspoze a dwe gade dosye pou apèl yo te pare nan biwo grefye tribunal (oswa nan yon lòt tribunal premye enstans) ki te bay desizyon oubyen opinyon moun lan ap fè apèl kont li a. Deklarasyon sou Zafè a ak sou Fè ki te rive yo eksplike bay tribunal apèl la, baze sèlman sou dokiman ak prèv ki nan dosye a, kisa ki te pase lè zafè a t ap jije devan tribunal ki pi ba a. Pati sa a nan ekspoze a se pou reyalite sèlman, **pa** agiman.

Moun k ap fè apèl la **pa** dwe pale nan ekspoze a sou okenn fè ni sikonstans ki pa nan dosye a, tankou sa ki rive apre tribunal la te fin rann desizyon oubyen opinyon an, ni pale sou dokiman oubyen prèv moun lan te prezante nan tribunal ki pi ba a. Nan nenpòt ekspoze apèl, chak fraz ki gen yon reyalite dwe swiv ak yon sitasyon ki bay nimewo paj nan dosye pou apèl la kote ou ka jwenn oswa soutni reyalite sa. Anjeneral, pati nan apèl ta al gade nan yon paj dosye a nan parantèz oswa kwochè ak yon “R.” ki te swiv pa volim ak nimewo paj la. De fòma komen pou site nimewo volim ak paj dosye yo, pa egzanp: (R. Vol. 1, pp. 1-8; R. Vol. 4, p.815), or [RI.1-8; RIV.815]. Si

gen yon transkripsyon jijman nan dosye a ki gen nimewo paj apa, pati k ap fè apèl la ka rele li “T.” ki swiv pa nimewo paj la. Sitasyon nan seksyon deklarasyon zafè ak reyalite nan yon ekspoze ta sanble ak yon bagay tankou sa a:

Zafè sa a soti nan yon aksidan otomobil. [RI.12-18]. Pleyan, Mesye Roberts, depoze yon pwosè kont akize, Madam Wynn, ki pretann li te neglijan nan sa ki lakòz aksidan an e ke li te blese kòm konsekans. [RI.12-18]. Akize a refize ki li te neglijan oswa ke aksidan an lakò blesi pleyan an pretann yo. [RI.34-36; RII.205].

Nan jijman an, doktè k ap trete Pleyan an, Doktè John, temwaye ke Pleyan te blese kòm yon rezulta aksidan an. [T.235-40, 315-19]. Ekspè akize a, Doktè Smith, temwaye ke Pleyan pa te blese. [T.441-44, 448-52].

Nan seksyon deklarasyon zafè a ak reyalite yo nan yon ekspoze apèl, pati ki ekri ekspoze a pral diskite sou:

- (a) ki kalite ka (sivil, kriminèl, elatriye), ak nati apèl la (pa egzanp yon apèl kont yon jijman final oswa yon lòd nonfinal la, elatriye);
- (b) istwa pwosedi zafè a nan tribinal ki pi ba a, tankou ki dokiman, akt pwosedi, oswa mosyon yo te depoze ak ki lè; ki agiman ak pozisyon pati yo soulve devan tribinal ki pi ba a; ak sa ki te pase nan pwosedi pre-jijman ak jijman yo;
- (c) prèv yo te prezante devan tribinal ki pi ba a oswa nan odyans lan, sou fòm dokiman ekri oubyen sou fòm temwayaj moun ki te vin eslike sa ki te pase; epi
- (d) rezulta jijman an, odyans, oswa lòt pwosedi a.

Pati k ap fè apèl ki pare ekspoze ki pral remèt kòm ekspoze a dwe mete nan seksyon sa a tout fè ki an rapò dirèk avèk agiman li vle defann lan. Pa egzanp, yon pati k ap fè apèl ki ap diskite sèlman ke tribinal premye enstans la te twonpe li nan retire sèten prèv nan pwosè a pwobableman pa ta bezwen diskite sou reyalite konsènan seleksyon jiri nan ekspoze a. Deklarasyon sou zafè a,

ak sou fè ki te rive yo, prezante nan lòd kwonologik, pou l kapab pi fasil pou tribinal apèl la suiv ak konprann zafè a.

4. Rezime Agiman an

Seksyon sa a bay yon apèsi sou agiman yo fè nan ekspoze apèl la. Li enpe tankou yon “kat wout” ki prevwa agiman yo. Nòmalman, rezime a raman pi long pase de paj, men li pa dwe janm pi long pase senk paj. Piske rezime agiman an se jis yon apèsi kout agiman yo, anjeneral li pa bezwen gen sitasyon nan dosye apèl la oswa referans legal yo.

5. Estanda Revizyon

Menmsi estanda revizyon an pa oblige nan yon seksyon apa, li dwe enkli nan ekspoze a. Si li pa nan yon seksyon apa a, li dwe enkli nan seksyon agiman an, nan kòmansman chak pwoblèm. Kit se nan yon seksyon apa oswa nan agiman an, estanda revizyon an dwe deklare pou chak pwen sou apèl la. Estanda revizyon an trè kout, anjeneral jis yon fraz oswa de epi byen souvan li pa gen pi long pase yon paragrapf. Li di tribinal apèl la si wi ou non pwoblèm ki soulve nan apèl la se yon kesyon de reyalite, lwa, oswa toude. Sa enpòtan paske estanda revizyon an detèmine ki kantite pwa oswa “deferans” tribinal apèl la pral bay, oswa kijan li pral poze kesyon estrik, sou jijman ak desizyon tribinal ki pi ba a.

Pi gwo valè tribinal apèl yo bay desizyon tribinal ki pi ba yo, se nan konklizyon yo rive jwenn sou sa ki pase (sou fè ki te rive yo). Anjeneral yo revize konstatasyon sa ki te rive pou “prèv sibstansyèl konpetan,” sa vle di yo pral anjeneral konfime si yo kore ak nenpòt prèv konpetan nan dosye a. Desizyon diskresyonè, tankou desizyon sou prèv, yo revize yo pou yon “abi diskresyon,” ki vle di yo pral konfime yo anjeneral sof si desizyon an pa te rezonab anpil.

Tribinal apèl yo revize pwoblèm legal pi, tankou entèpretasyon yon lwa, ak avèk mwens deferans. Estanda revizyon sa a rele revizyon “de novo”. Dapre estanda sa a, tribinal apèl yo

deside pou tèt pa yo kisa lwa a di ak kisa desizyon lwa a dwe ye, san yo pa repoze sou desizyon tribinal premye enstans lan.

6. Agiman an

Seksyon agiman an eksplike agiman legal pati a nan apèl la e poukisa desizyon tribinal ki pi ba a dwe swa sètifye oswa anile. Li dekri lwa ki koresponn yo, kijan lwa yo aplike nan bagay ki pase nan zafè a, ak agiman pati a baze sou lwa a jan li aplike nan reyalite yo. Li eksplike rezon legal ki fè lòd la oswa jijman tribinal ki pi ba a te swa kòrèk oswa pa kòrèk, e ki rezulta espesifik, oswa “soulajman,” pati a vle nan apèl la (sètadi, kisa pati a vle tribinal apèl la fè). Pa egzanp yon pati ki fè yon apèl ka mande tribinal apèl la anile jijman final la, epi ranvwaye zafè a bay tribinal ki pi ba a pou l refè jijman an; alòske pati yo fè apèl kont li a kapab mande tribinal apèl la, nan ekspoze repons li pou tribinal apèl la konfimen jijman final la. Pou sipòte agiman an, pati a dwe bay kòm referans kèk egzanp desizyon tribinal, ak dispozisyon, ak lwa ki ede agiman l ap defann lan, lè l di desizyon tribinal ki pi ba a swa te kòrèk oswa pa te kòrèk.

Agiman an dwe prezante kesyon legal ki byen klè. Seksyon agiman an nan ekspoze a kòmanse ak yon tit pwoblèm pou chak agiman oswa pwen nan apèl la. Nan anpil ka, yon moun k ap fè apèl ta ka sèlman soulve youn oubyen de pwoblèm espesifik. Nan kèk lòt ka, pati k ap fè apèl la ta ka diskite plis pase youn oubyen de pwoblèm, si li kwè tribinal ki pi ba a te fè plis erè. Chak pwoblèm pati k ap fè apèl la soulve dwe gen yon baz rezonab nan reyalite yo ak nan lwa a. Pozisyon moun k ap fè apèl la ap soutni a dwe esplike yon jan ki klè, san li pa twò long. Si moun lan ap prezante plis pase yon pwen, li dwe kòmanse avèk sa ki pi fò a. Anba chak tit pwoblèm, moun k ap fè apèl la dekri lwa zafè a, lòd, ak règleman ki abòde pwoblèm nan pou seksyon sa.

Agiman ekspoze repons moun yo fè apèl kont li a reponn pwoblèm agiman ki soulve nan ekspoze inisyal la. Li souvan gen menm tit pwoblèm oswa tit ki sanble ak ekspoze inisyal la, pou

ede tribunal apèl la konnen kiyès nan agiman ekspoze inisyal la ekspoze repons moun yo fè apèl kont li ap reponn. Tankou ekspoze inisyal la, ekspoze repons moun yo fè apèl kont li a dwe eksplike kijan lwa a aplike nan reyalite yo epi prezante agiman li pou soutni sa li vle nan apèl la (anjeneral afimasyon). Agiman ekspoze repons lan dwe gen ladan tou sitasyon referans legal, ka, ak regleman moun yo fè apèl kont li a kwè ki anfavè pozisyon li ak agiman li nan apèl la.

7. Konklizyon:

Nan konklizyon an, pati a di tribunal la ki rezulta oswa soulajman li vle nan apèl la (sètadi, kisa pati a ap mande tribunal apèl la fè nan zafè a). Li anjeneral yon fraz oswa de sèlman nan longè, epi li pa dwe pi long pase yon paj. Pa egzanp, konklizyon nan ekspoze apèl nan yon apèl kont yon jijman ki te pran apre yon jijman ta ka tankou sa a:

Konklizyon

Moun k ap fè apèl la mande pou Tribunal la anile jijman final tribunal ki pran anba a, ak enstriksyon pou fè yon novo pwosè.

8. Sètifikasi Livrezon

Ekspoze a dwe gen ladan yon sètifikasi livrezon, kote pati ki depoze ekspoze a nan tribunal la afime ke li te voye, oswa “remèt,” yon kopi ekspoze a bay pati opoze a (oswa avoka li si li gen youn) nan yon dat espesifik epi deklare metòd livrezon an, tankou pa lapòs, livrezon, oswa sèvis pa imèl (si yo swiv pwosedi pou e-sèvis). Moun k ap fè apèl la dwe siyen ekspoze a, epi li dwe mete yon blòk siyati ki genyen non, adrès, ak nimewo telefòn li. Pa egzanp, sètifikasyon livrezon an kapab ekri konsa:

Avèk dokiman sa mwen sètifye ke yon kopi vrè ak kòrèk dokiman ki pi wo a te transmèt bay _____ (non pati opoze a), nan (adrès, vil, Eta, kòd postal, ak/oswa adrès imèl), pa (imèl) (livrezon) (lapòs) le _____ (dat).

JOHN DOE
222 N.W. 2nd Street
Vil, Eta 11111
Telefòn: (234) 567-8901

Pa: _____
JOHN DOE

Li enpòtan pou pleyan “pro se” yo sonje ke, anjeneral, yon pati dwe pou ni depoze ekspoze a nan tribinal la, ni remèt yon kopi bay pati opoze a. Anjeneral yo pèmèt Pati Pro se yo remèt dokiman pa imèl si yo konfòme yo avèk sèten kondisyon, ki tabli an detay nan Règ Administrasyon Jidisyè Florid 2.516. Anplis, pifò tribinal yo kounye a pèmèt (men yo pa egzije) depo elektronik nan men pati “pro se” yo. *Gade* Règ Administrasyon Jidisyè Florid 2.525(c)-(d).

Egzijans pou depo elektronik lan, menm lè li disponib, souvan varye nan plizyè tribinal. Nòmalman, pati “pro se” yo ki enterese nan depo elektronik lan dwe konsilte sit entènèt oubyen biwo grefye tribinal patikilye an pou konnen si yo pèmèt depo elektronik e si sa posib, egzijans depo elektronik ak sèvis apati imèl la. *Gade tou* Règ Administrasyon Jidisyè 2.516 ak 2.525(c)-(d). Sòf si depo ak sèvis elektwonik pa imèl disponib, yo dwe depoze yon ekspoze pa lapòs oswa livrezon nan tribinal la, remèt pa lapòs oswa livrezon bay pati opoze a.

9. Sètifikasyon Konfòmite pou Karaktè Tipografik.

Dapre Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.210(a)(2), karaktè tipografik ki remèt nan ekspoze a dwe oubyen Times New Roman 14 pwen oubyen Courier New 12 pwen. Nan sètifikasi konfòmite a, pati ki fè apèl la deklare kalite ak gwosè karaktè yo itilize nan ekspoze a konfòm ak Règ sa a epi siyen anba deklarasyon an. Yon sètifikasyon konfòmite kapab ekri konsa:

Sètifikasyon Konfòmite

Mwen sètifye karaktè tipografik ki nan ekspoze sa a se (Times New Roman 14 pwen oswa Courier New 12 pwen), epi li konfòm ak egzijans Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.210(a)(2).

Pa: _____
JOHN DOE

D. Ekspoze Refitasyon an

Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid pa mande pou moun ki fè apèl la depoze yon ekspoze repons, men yon pati k ap fè apèl souvan dwe depoze yon ekspoze refitasyon pou reponn agiman yo ki nan ekspoze repons lan. Ekspoze refitasyon pati k ap fè apèl la, si genyen, dwe la nan 20 jou apre ekspoze repons lan epi reponn agiman ekspoze repons lan. Ekspoze refitasyon an pa kapab pi long pase 15 paj, san konte paj ki nesesè pou tabdèmatyè, tab sitasyon, Sètifika Livrezon, Sètifika Konfòmite Karaktè ak blòk siyati pou otè ekspoze a.

Ekspoze refitasyon an anjeneral gen ladan seksyon ki annapre yo:

1. Tabdèmatyè
2. Tab Referans
3. Agiman Repons
4. Konklizyon
5. Sètifika Livrezon
6. Sètifikasyon Konfòmite pou Karaktè Tipografik yo

Ekspoze refitasyon an pa soulve nouvo agiman. Pwooblèm ki pa te soulve anpremye nan ekspoze inisyal la anile anjeneral. Men, si gen agiman nouvo oswa diferan ki soulve nan ekspoze repons lan, ekspoze refitasyon an ka reponn agiman sa yo. Sa ki enpòtan sèke ekspoze refitasyon an reponn agiman ekspoze repons lan. Li pa jis repete ekspoze inisyal la, ni li soulve nouvo agiman

ki pa te nan swa ekspoze inisyal la oswa ekspoze repons lan. Malgre pati k ap fè apèl la diskite nan ekspoze refitasyon an ke agiman ekspoze repons moun yo fè apèl kont li a pa kòrèk, pati k ap fè apèl la, tankou moun yo fè apèl kont li a, dwe fè sa avèk respè epi san bay non oswa joure.

CHAPIT 6: LIS KONTWÒL POU EKSPOZE POU APÈL AK POU PETISYON ANJENERAL NAN TRIBINAL APÈL DISTRIK YO

Menm jan ak rès Gid sa a, lis kontwòl sa a PA egzante yon moun pou li gade Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid yo, epi li PA egzante yon moun pou li gade sit wèb ki gen tout tribinal yo, nan adrès www.flcourts.org, pou konnen egzijans entèn tribinal ki enterese li a.

Revize Règ nan Florid pou Pwosedi Apèl ak Lwa Florid ki aplikab yo.

- _____ Yon pati k ap fè yon apèl revize Règ nan Florid pou Pwosedi Apèl nan (“FRAP”), ke li ka jwenn nan yon bibliyotèk piblik, bibliyotèk dwa, oswa sou sit entènèt Bawo Florid la nan <http://www.floridabar.org/tfb/TFBLegalRes.nsf/>. Yon pati k ap fè apèl dwe genyen Adobe Acrobat enstale sou òdinatè li pou li kapab gade Règ yo.
- _____ Yon pati k ap fè apèl revize tou nenpòt lòt règ, lwa, oswa egzanp zafè ki kapab aplike nan zafè a.
- _____ Yon pati k ap fè apèl revize tou pwosedi espesifik ak kondisyon yon tribinal an patikilye kote apèl la depoze (ki disponib sou sit entènèt tribinal la ak/oswa nan biwo grefye tribinal la).

Limit paj pou tout ekspose (FRAP 9.210(a)(5))

- _____ 1. Ekspose inisyal mun k ap fè apèl la pa kapab plis pase 50 paj longè
- _____ 2. Ekspose repons moun yo fè apèl kont li a pa ka pi long pase 50 paj
- _____ 3. Ekspose refitasyon moun k ap fè apèl la pa kapi long pase 15 paj

Dimansyon fèy papye ak Metòd pou Relye Ekspose yo (FRAP 9.210(a)(1) ak (3))

- _____ 1. Papye gwosè 8 1/2” x 11”, papye blan, ki opak, ki pa glase
- _____ 2. Papye ekspose yo **pa** klipse oswa mare (eksepte ak twonbòn oswa bann kawotchou)

Fòma pou tout ekspose (FRAP 9.210(a)(2))

- _____ 1. Maj yon-pous sou tout kote yo (tribinal la pral mezire maj yo)
- _____ 2. Ekspose yo dwe tape ak doub espas
- _____ 3. Enprime sou yon sèl bò fèy papye yo
- _____ 4. Karaktè yo dwe swa Times New Roman 14-pwen, oswa Courier New 12-pwen

5. Si ekspoze a tape sou yon òdinatè, li dwe sètifye ke li satisfè kondisyon karaktè yo. Sètifikasyon karaktè yo vini apre sètifika livrezon an.

Paj Kouvèti pou Tout Ekspoze yo (FRAP 9.210(a)(4))

Gen ladan 1 sak suiv yo la, nan lòd sa a:

1. Non tribunal apèl la nan tèt paj la (pa egzant Premye Tribunal Distri Apèl, nan Eta Florid)
2. Nimewo dosye tribunal apèl la (li ta bon pou mete nimewo dosye tribunal ki pi ba a
3. Non pati yo ak si yo se moun k ap fè apèl la oswa moun yo fè apèl kont li a, pa egzant:

Jane Doe, moun ki fè apèl

kont

John Doe, Pati yo fè apèl kont li an.

4. Tit dokiman an (“Ekspoze inisyal moun ki fè apèl,” “Ekspoze repons moun yo fè apèl kont li a,” oswa “Ekspoze refitasyon moun ki fè apèl la”)
5. Non tribunal ki pi ba a oswa tribunal ki te pran lòd la y ap fè apèl kont li a (pa egzant, “Apèl ki soti nan 13th Judicial Circuit, Hillsborough County”)
6. Non, adrès ak nimewo telefòn pati “pro se” ki depoze ekspoze a

Kisa ekspoze inisyal la dwe Gen ladan (FRAP 9.210 (b))

1. Paj kouvèti – presize enfòmasyon ki diskite pi wo
2. Tabdèmatyè – bay lis seksyon yo ki nan ekspoze a, ki gen ladan tit ak soutit ki idantifye pwoblèm ki soulve nan apèl la, avèk nimewo paj kote agiman sou chak pwoblèm kòmanse
3. Tab referans yo – bay lis referans legal ki site nan ekspoze a ak tout paj kote yo chak site, nan lòd sa a: (a) zafè ki site nan lòd alfabetik ak sitasyon; (b) lwa; (C) lòt referans, ki gen ladan règleman pwosedi yo
4. Deklarasyon Zafè a ak Reyalite yo – diskite enfòmasyon yo ak istwa pwosedi nan zafè a, li gen sitasyon nan paj dosye apèl la kote ou ka jwenn oswa soutni chak reyalite ki diskite, e li gen ladan diskisyon sou: (a) ki kalite ka; (b) istwa zafè a nan tribunal ki pi ba a anvan apèl la; (c) rezulta nan tribunal ki pi ba a, ak (d) enfòmasyon ki gen rapò ak pwoblèm ki nan apèl yo
5. Rezime Agiman an – bay yon apèsi agiman an nan 2 a 5 paj oswa mwens

6. Estanda Revizyon – dekri rapidman estanda revizyon pou chak pwoblèm ki nan apèl (sa a kapab yon seksyon apa, oswa li ka jis deklare nan kòmansman chak pwoblèm agiman, men li dwe enkli nan ekspoze a)
7. Agiman – eksplike agiman legal pati k ap fè apèl la pou chak tit pwoblèm ki site nan tabdèmatyè a, ak sitasyon referans legal ki soutni agiman yo (sòf si ekspoze a gen yon seksyon estanda revizyon apa, estanda revizyon pou chak pwoblèm dwe deklare nan kòmansman chak pwoblèm agiman)
8. Konklizyon – di tribinal apèl la ki remèd y ap chache nan apèl la (pa egzanp anile, anile ak ranvwaye pou yon nouvo jijman, elatriye.)
9. Sètifica Livrezon Dokiman – sètifye yo te remèt (voye) yon kopi ekspoze bay pati opoze a (gade anba a)
10. Sètifica Konfòmite Karaktè – sètifye ekspoze a respekte kondisyon estil ak gwochè karaktè
11. Blòk siyati – ekspoze a dwe siyen pa pati ki soumèt ekspoze a

Kisa ki Dwe nan yon Ekspoze Repons (FRAP 9.210(c))

1. Paj kouvèti – jan li presize pi wo a
2. Tabdèmatyè – bay lis pwoblèm ki prezante jan pati ki fè yon apèl la endike nan ekspoze inisyal la ak nimewo paj kote agiman kòmanse pou chak pwoblèm
3. Tab referans yo – bay lis referans legal ki site ak tout paj kote yo chak site, pou:
(a) zafè ki site nan lòd alfabetik ak sitasyon; (b) lwa; (C) lòt referans, ki gen ladan règleman pwosedи
4. Deklarasyon Zafè a ak Reyalite yo – kapab pa la si moun yo fè apèl kont li a dakò ak deklarasyon moun k ap fè apèl la, men yo mete li anjeneral pou deklare reyalite yo nan pwennvi moun yo fè apèl kont li a; li diskite enfòmasyon yo ak istwa pwosedи nan zafè a, li gen sitasyon nan paj dosye apèl la kote ou ka jwenn oswa soutni
5. Rezime Agiman an – bay yon apèsi agiman an nan 2 a 5 paj oswa mwens
6. Estanda Revizyon – dekri rapidman estanda revizyon pou chak pwoblèm ki nan apèl (sa a kapab yon seksyon apa, oswa li ka jis deklare nan kòmansman chak pwoblèm agiman, men li dwe enkli nan ekspoze a)
7. Agiman – reponn ekspoze inisyal la epi eksplike agiman legal moun yo fè apèl

kont li a pou chak pwoblèm, ak sitasyon referans legal ki soutni agiman yo (sòf si ekspoze a gen yon seksyon estanda revizyon apa, estanda revizyon pou chak pwoblèm dwe deklare nan kòmansman chak pwoblèm agiman)

- 8. Konklizyon – di tribinal apèl la kisa moun yo fè apèl kont li a vle tribinal la fè ak apèl la (pa egzanp konfime desizyon tribinal ki pi ba a).
- 9. Sètifica Livrezon Dokiman – sètifye yo te remèt (voye) yon kopi ekspoze bay pati opoze a (gade anba a)
- 10. Sètifica Konfòmite Karaktè – sètifye ekspoze a respekte kondisyon estil ak gwochè karaktè
- 11. Blòk siyati – ekspoze a dwe siyen pa pati ki soumèt ekspoze a

Kisa ki Dwe nan yon Ekspoze Refitasyon (FRAP 9.210(d))

Yon ekspoze refitasyon pa obligatwa, men anjeneral yo dwe depoze yonn pou reponn ekspoze repons lan. Yon ekspoze refitasyon pa dwe sèlman repete akiman ki te prezante nan ekspoze inisyal la. Olye de sa, objektif li se pou reponn a agiman yo te fè nan ekspoze repons lan.

- 1. Paj kouvèti – jan li presize pi wo a
- 2. Tabdèmatyè – bay lis pwoblèm ki prezante jan pati ki fè yon apèl la endike nan ekspoze inisyal la ak nimewo paj kote agiman kòmanse pou chak pwoblèm
- 3. Tab referans yo – bay lis referans legal ki site ak tout paj kote yo chak site, pou:
  - (a) zafè ki site nan lòd alfabetik ak sitasyon;
  - (b) lwa;
  - (c) lòt referans, ki gen ladan règleman pwosedî
- 4. Agiman refitasyon – reponn agiman ekspoze repons lan
- 5. Konklizyon – di tribinal apèl ki rezulta pati ki fè yon apèl la vle
- 6. Sètifica Livrezon Dokiman – sètifye yo te remèt (voye) yon kopi ekspoze bay pati opoze a (gade anba a)
- 7. Sètifica Konfòmite Karaktè – sètifye ekspoze a respekte kondisyon estil ak gwochè karaktè
- 8. Ekspoze orijinal a dwe siyen pa pati ki soumèt ekspoze a

Depoze Alè ak Livrezon pou Tout Ekspoze (FRAP 9.110(f) ak 9.210(f))

Pati k ap fè apèl la dwe remèt ekspoze a (voye li pa lapòs, livrezon almen, oswa imèl si e-sèvis ki disponib) bay lòt pati a, epi depoze li nan tribinal la nan delè Lwa yo egzije. Si yon ekspoze pa remèt alè, tribinal la ka refize resevwa 1 (gade nan FRAP 9.410). Si yon pati ki enplike nan pwosedi apèl la bezwen plis tan pou ekri yon ekspoze, li dwe depoze yon mosyon pou mande plis tan dapre FRAP

9.300(a)—anvan limit tan an pase pou voye ekspoze a—pou mande tribunal la plis tan.

1. Ekspoze inisyal moun k ap fè apèl la: 70 jou soti nan depoze notifikasyon pou apèl (sòf si tribunal la akòde yon mosyon pou ekstansyon tan ki soumèt pa pati k ap fè apèl la)

2. Ekspoze repons Pati yo fè Apèl kont li an: 20 jou apre moun k ap fè apèl la voye notifikasyon pou apèl la (sòf si tribunal la otorize yon mosyon moun yo fè apèl kont li a depoze, pou mande plis tan)

3. Ekspoze refitasyon moun k ap fè apèl la: 20 jou apre moun yo fè apèl kont li a voye notifikasyon pou apèl la (sòf si tribunal la otorize yon mosyon moun k ap fè apèl la depoze, pou mande plis tan)

Remèt (pa lapòs oubyen nan men) yon kopi ekspoze a bay avoka chak pati yo, oubyen, si yon moun pa gen yon avoka k ap reprezante l, remèt yon kopi bay moun ki pa reprezante.

Depoze ekspoze a nan Tribunal Apèl menm jou livrezon (pa lapòs, livrezon, oswa depo elektwonik si e-depo disponib)

Li dwe ase pou depoze yon kopi papye oriijinal ekspoze a nan tribunal apèl la. Men, yon pati dwe kontakte biwo grefye a pou tribunal espesifik la (ak/oswa vizite sit entènèt yo) pou chèche konnen si plizyè kopi papye obligatwa toujou, e/oswa si gen lèt kondisyon adisyonèl nan tribunal sa pou depoze yon ekspoze.

Anjeneral yo pèmèt Pati Pro se yo remèt dokiman pa imèl si yo konfòme yo avèk sèten kondisyon, ki tabli an detay nan Règ Administrasyon Jidisyè Florid 2.516. Anplis, pifò tribunal yo kounye a pèmèt (men yo pa egzije) depo elektronik nan men pati “pro se” yo. *Gade* Règ Administrasyon Jidisyè Florid 2.525(c)-(d). Egzijans pou depo elektronik lan, menm lè li disponib, souvan varye nan plizyè tribunal. Nòmalman, pati “pro se” yo ki enterese nan depo elektronik lan dwe konsilte sit entènèt oubyen biwo grefye tribunal patikilye an pou konnen si yo pèmèt depo elektronik e si sa posib, egzijans depo elektronik ak sèvis apati imèl la. *Gade tou* Règ Administrasyon Jidisyè 2.516 ak 2.525(c)-(d). Sòf si depo ak sèvis elektwonik pa imèl disponib,

yo dwe depoze yon ekspoze pa lapòs oswa livrezon nan tribunal la, remèt pa lapòs oswa livrezon bay pati opoze a.

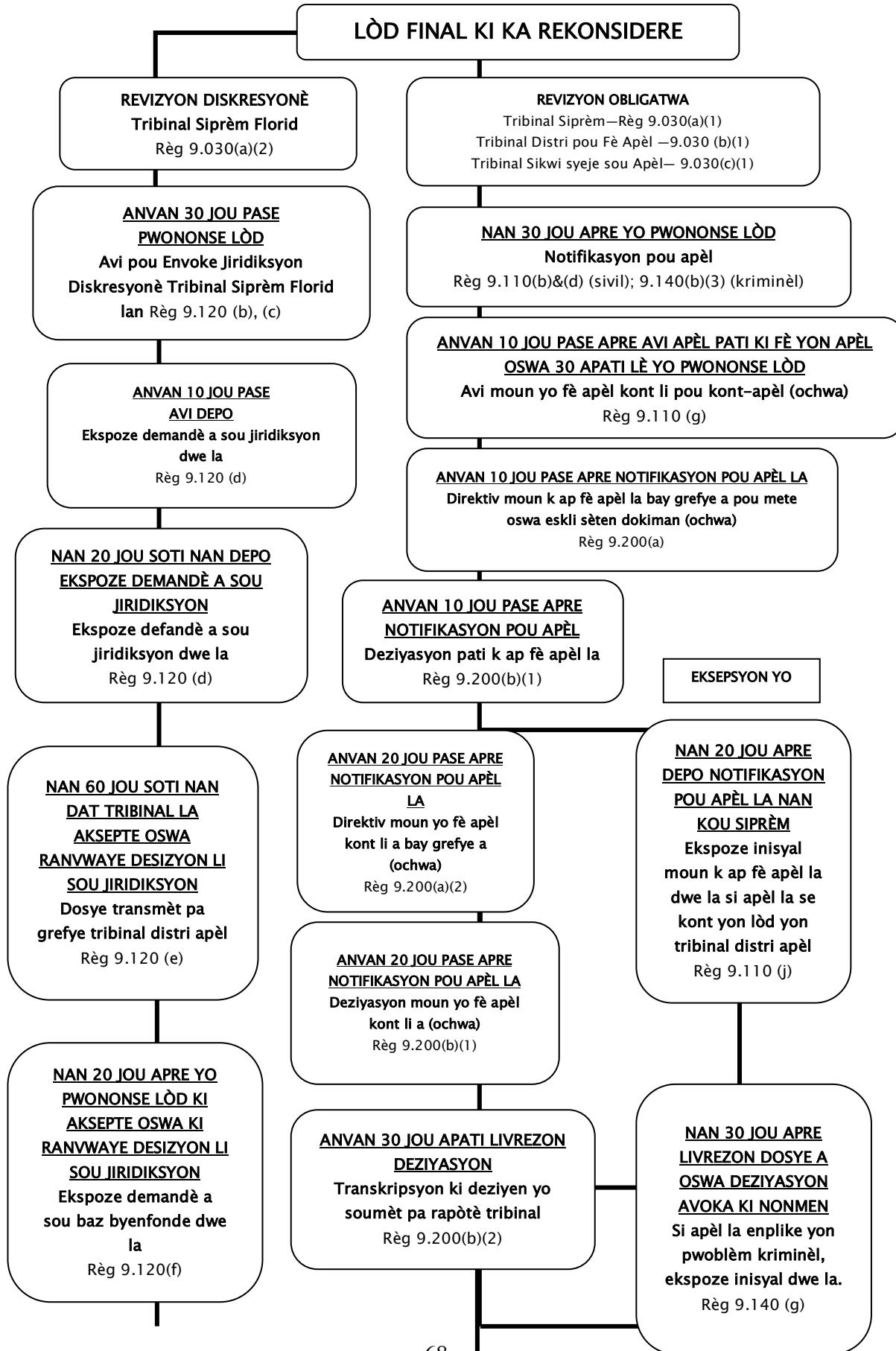
CHAPIT 7: DELÈ POU APÈL KONT LÒD FINAL TRIBINAL PREMYE ENSTANS YO

Kalandriye sa a montre kilè pou yo depoze dokiman nan jijman k ap fèt nan jiridiksyon apèl Tribunal Siprèm Florid la, tribunal apèl pou distrik yo, ajans yo ak tribinal gran enstans yo. Pou rezon delè sa a, ak toupatou nan tout Gid sa a, delè a pou depoze yon apèl mezire apati dat yo pwononse yon lòd, ki rive lè tout twa nan evènman sa yo te fèt: (1) desizyon tribal ki pi ba a rann, se yon desizyon ekri li ye; (2) desizyon ekri a gen siyati ofisyel jidisye a; epi (3) dokiman ekri ki siyen an remèt bay grefye tribal ki pi ba kote desizyon an te rann lan. *Gade Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.020(i).*

Avèk kèk eksepsyon, nan pifò ka li se dat yo pwononse yon lòd, epi se pa dat li te remèt oswa poste voye bay pati yo, ki konte nan kalkil tan pou depoze yon notifikasyon pou apèl. Nòmalman, yon pati ki vle mande yon apèl gen 30 jou, apre yon tribal bay yon desizyon final, pou li depoze yon notifikasyon pou apèl. Nan kalkil tan, konte a kòmanse nan jou apre evènman ki deklannche fonksyonnan tan an. *Gade Règ pou Pwosedi Apèl Florid 9.420(e)* (ki adopte Règ Administrasyon Jidisye Florid 2.514 pou kalkil tan). Tan limit la kouvri dènye jou nan peryòd sa a, sòf si dènye jou a tonbe yon samdi, yon dimanch, oubyen yon jou fèt. Sèl jou fèt ki konte, se sa ki ekri nan Règ la. Si dènye jou a tonbe yon samdi, yon dimanch, oubyen yon jou ferye legal, jou final la pou depo oswa pou aji a se jou annapre a ki pa yon samdi, yon dimanch, oubyen yon jou ferye legal. Si tan pou aji a wens pase sèt jou, lèsa samdi, dimanch, ak jou ferye legal pa konte nan kalkil la. Pa egzanp, si tribunal la bay desizyon 1 premye janvye, notifikasyon pou apèl la kapab depoze anjeneral jiska 1mye janvye. Si 31 janvye se yon dimanch, notifikasyon an dwe voye pa pita pase lendi 1mye fevriye. Kalandriye sa a baze sou vèsyon 2015 Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid yo. Yo amande Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid yo tanzantan. Kidonk, li toujou enpòtan pou yon moun gade dènye vèsyon Règ yo, pou l kapab konnen byen kilè tan limit yo fini. Anplis

de sa, li pi bon pou depoze yon notifikasyon pou apèl byen anvan dat limit pou diminye chans pou rate dat limit sa. Si yon notifikasyon pou apèl depoze an reta, tribunal apèl la gen anpil chans li pa pral gen jiridiksyon ki pou egzaminen li, epi yo zafè anile apèl la.

Gade Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid yo pou wè dat egzat pou depoze dokiman nan premye jijman yo, petisyon pou òdonans, pwosedi apèl kont kondanasyon amò, revizyon apèl kolateral apre kondanasyon penal, jijman pou jenn moun nan zafè depandans ak jijman pou sispann dwa paran, epi nan jijman kote y ap mande revizyon nan zafè siksesyon ak responsabilite timoun, aksyon administratif, ak desizyon pou refè yon jijman.

KONTINYE

ANVAN 50 JOU PASE APRE NOTIFIKASYON POU APÈL LA

Dosye ki prepare pa grefye tribunal ak endèks remèt bay pati
yo—Règ 9.110(e); 9.140(f); 9.200(d);

Sòf si apèl la se kont yon lòd ki soti nan tribunal distri apèl, lèsa
grefye a ap gen 60 jou pou transmèt dosye a nan tribunal la—

Règ 9.110(j)

ANVAN 70 JOU APATI DEPO NOTIFIKASYON POU APÈL

Ekspoze inisyal moun k ap fè apèl la dwe la—Règ 9.110(f)
Sòf si apèl la se kriminèl, nan ka konsa ekspoze inisyal la dwe la
nan lespas 30 jou apre livrezon dosye a oswa deziyasyon avoka ki
nonmen, selon sa ki pita a—Règ 9.140(g)

ANVAN 110 JOU PASE APRE NOTIFIKASYON POU APÈL LA

Dosye transmèt pa grefye a nan tribunal YO
Règ 9.110(e); 9.200(d)

NAN 20 JOU KI SOTI NAN LIVREZON EKSPOZE INISYAL MOUN K AP FÈ APÈL

Ekspoze repons moun yo fè apèl kont li a dwe la
Règ 9.210(f)

NAN 20 JOU SOTI NAN LIVREZON EKSPOZE REPOS MOUN YO FÈ APÈL KONT LI A

Ekspoze refitasyon moun k ap fè apèl la dwe la
Règ 9.210(f)

LÒT DAT LIMIT ENPÒTAN

Mosyon pou frè avoka a: dapre dat limit pou ekspoze refitasyon (Règ 9.400(b))

Demann pou agiman oral: nan 10 jou apre ekspoze repons (Règ 9.320)

Mosyon pou nouvo odyans: nan 15 jou apre lòd/desizyon (Règ 9.330)

CHAPIT 8: PWOSESIS APÈL KONSÈNAN APÈL FINAL YO

A. Entwodiksyon.

Pati ki pèdi nan tribinal premye enstans oswa tribinal ki pi ba anjeneral gen dwa pou fè apèl nan yon tribinal ki pi wo. Nan apèl, tribinal ki pi wo a, ki rele tribinal apèl la, revize desizyon nan tribinal ki pi ba a, epi li pral anjeneral swa konfime oswa anile li (afime oswa anile). Pwosedi kote tribinal ki pi wo a fè revizyon an rele yon apèl, oswa yon pwosedi apèl. Chapit sa dekri kilè ak kijan yon apèl kont yon jijman oubyen yon lòd final kòmanse.

Apèl yo se yon etap enpòtan nan sistèm jidisyè Etazini an. Nan tout Eta nan peyi sa a, sistèm jidisyè a rekonèt pou tout moun, dwa pou yo ale nan omwen yon nivo apèl, pou mande yon revizyon. Dwa pou mande revizyon nan apèl la soti nan Konstitisyon Florid ak Etazini. Tribunal apèl yo etabli pou revize epi korije erè ki fèt pi ba yo. Apèl yo pèmèt ekilibre pwosedi jidisyè yo, epi yo sèvi kòm referans pou lòt jij, nan jijman ki fèt pi devan. Jij nan tribinal ki pi ba yo konprann sa byen.

Pou fè apèl kont yon lòd oswa jijman yon tribinal ki pi ba, pati a dwe te pèdi, oswa omwen te afekte pa lòd lan oswa jijman an (sa a ka gen ladan li pa resevwa tout mezi li te mande nan tribinal premye enstans lan). Pati k ap fè apèl la rele pati ki fè apèl la. Pou genyen nan yon apèl, pati k ap fè apèl la gen pou montre tribinal apèl la ki erè ki te fèt nan pwosedi tribinal ki pi ba a, e ke erè sa yo te move ase pou anile jijman final la oswa yon lòd ki te pase nan zafè a. Sa moun ki fè apèl la genyen pou 1 fè, se (1) idantifye pwoblèm lan oswa erè a, epi (2) konvenk tribinal apèl la genyen yon erè vre nan desizyon, jijman, oswa vèdik final li mande pase nan revizyon an, epi (3) montre ke se yon erè tèlamna grav yo dwe voye li tounen bay tribinal ki pi ba a epi korije l, oswa “anile ak ranvwaye l.”

Pati ki opoze nan apèl la, ki rele pati yo fè apèl kont li a, se pati ki dakò ak rezulta lòd la

oswa jijman an epi li pral diskite pandan apèl la ke desizyon jij la oswa jiri a dwe rete konsa, oswa “konfime” li. Gen kèk ka kote pati yo fè apèl kont li a kapab pa dakò tou avèk yon eleman nan desizyon, jijman, oswa vèdik final la, epi li depoze sa yo rele yon “kont-apèl.”

Pi gwo tribunal ki genyen nan Florid, se Tribunal Siprèm Florid la. Pwochen pi gwo tribunal apèl nan Florid rele “Tribinal Distri pou Fè Apèl.” Gen senk tribunal distri nan apèl, ki kouvrí konte vwazin espesifik: Premye Tribunal Distri pou Fè Apèl, biwo santral li nan Tallahassee; Dezyèm Tribunal Distri pou Fè Apèl, biwo santral li nan Lakeland ak yon branch nan Tampa; Twazyèm Tribunal Distri pou Fè Apèl, biwo santral li nan Miami; Katriyèm Tribunal Distrik pou Fè Apèl, biwo santral li nan West Palm Beach; ak Senkyèm Tribunal Distri pou Fè Apèl, biwo santral li nan Daytona Beach. Tribunal gran enstans yo ka sèvi tou kòm tribunal apèl pou kèk kalite ka; pa egzanp, nan yon apèl kont desizyon ki soti nan yon tribunal konte oswa aksyon yon ajans gouvènman yon konte.

Aksyon yon tribunal apèl pase nan revizyon, se aksyon tribunal ki pi ba, se pa aksyon pati yo. Tribunal apèl la konsantre pou gade si tribunal ki pi ba a te pran bon desizyon an. Gen divès kalite rezulta ki posib nan yon apèl. Nan deside yon apèl, tribunal apèl la kapab, pa egzanp:

- Pa jwenn erè ki komèt, epi “konfime” desizyon, jijman, oswa lòd desizyon tribunal ki pi ba a, kidonk deklare desizyon tribunal ki pi ba a kòrèk epi l ap kenbe li konsa.
- Jwenn erè, men konsidere li kòm “inofansif,” sa vle di erè a pa te afekte rezulta nan zafè a, e konsa desizyon tribunal ki pi ba a afime tankou si pa te gen okenn erè.
- Jwenn erè ak “anile” desizyon tribunal ki pi ba a, ki souvan (men se pa toujou) tou lakòz “ranvwaye,” oswa voye zafè a tounen, bay tribunal ki pi ba a ak enstriksyon konsènan plis pwosed, tankou yon nouvo jijman oswa odyans.

- Jwenn erè ak “modifye” desizyon tribunal ki pi ba a, ki souvan tou (men se pa toujou) tou lakòz “ranvwaye,” oswa voye zafè a tounen, bay tribunal ki pi ba a ak enstriksyon konsènan plis pwosedi.
- Afime anpati ak anile anpati desizyon tribunal ki pi ba a, epi ranvwaye ak direktiv pou plis pwosedi nan tribunal pi ba a.

Si tribunal apèl la anile ak/oswa ranvwaye zafè a, souvan li pral eksplike desizyon li pran an ak rezulta nan zafè a ak yon desizyon ekri, oswa “opinyon.” Tribunal apèl la gendwa eksplike desizyon li pran tou nan yon opinyon ekri si li afime, men li pa oblige. Si tribunal apèl la ap afime, li ka tou senpleman bay yon lòd kout ki deklare ke desizyon oswa jijman tribunal ki pi ba a “sètifye” (yorele sa òdinèman yon afimans “per curiam”).

B. Gid la.

Jan nou te byen di depi koumansman Gid sa a, yon pwosedi apèl se yon bagay ki an rapò ak yon zòn nan lalwa ki konplèks, epi ki espesyalize, ki mande etid ak rechèch detaye. Gid sa a, se sèlman yon gid pou kòmanse. Yon pati ki reprezante pwòp tèt li, pati “pro se,” ki vle depoze yon apèl dwe konsidere seryezman pran yon avoka apèl si sa posib apre tou. Si yon pati resevwa yon notifikasyon ki di pati advès la ap fè apèl kont yon desizyon, li dwe pran kontak tou avèk yon avoka ki espesyalize nan apèl lè sa posib apre tou.

Tankou jij apèl ki travay sèlman sou desizyon apèl, gen avoka apèl ki pratike sèlman (oswa sitou) dwa apèl. Youn nan rezon pou sa, se paske plede yon zafè nan yon pwosedi apèl pa menm ak reprezante yon moun nan yon jijman, epi règ pou fè apèl yo diferan anpil. Si yon pati pa kapab peye yon avoka ki espesyalize nan apèl, epi li te kalifye pou gouvènman an ba li yon avoka pou reprezante l nan premye jijman an, nòmalman pati sa a ap kalifye tou pou gouvènman an ba li yon avoka pou reprezante l nan pwosedi apèl la. Osinon, si moun lan vle reprezante tèt li kòm moun k

ap fè apèl la oubyen pati yo fè apèl kont li a, sa ki rele yon "pro se", li pral gen pou fè anpil rechèch sou pwosedi jijman ak apèl yo ak Lwa nan Florid.

Yon pati "pro se" ki pa ka pran yon avoka apèl (oswa nenpòt avoka) responsab kanmenm pou swiv règleman yo nan pwosedi apèl la ansanm ak lwa Florid. Kidonk, menmsi Gid sa a ka sèvi kòm yon pwen konmansman pou yon pati "pro se" ki nan konfli, se yon pati "pro se" pa dwe li Gid sa a sèlman depi nan premye paj jouk rive nan dènye paj, men revize tou Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid, ak Lwa Florid ki zafè aplike nan ka li a.

C. Règ Jijman Final

Yon jijman oubyen lòd "final" se yon lòd ekri yon tribinal premye enstans bay (oubyen "yon tribinal ki pi ba") pou mete fen nan yon dosye e ki pa kite lòt bagay pou fè apa suiv sa jijman final la di a oubyen egzije pou pati yo fè. Epi nan yon lide ki kontrè, yon lòd ki "pa final" pa mete yon fen nan dosye a e yo paka rele l nan apèl menm kote a. Pa egzanp, si tribinal jijman an pase lòd kont yon pati sou yon pwoblèm oubyen yon mosyon anvan jijman oubyen nan yon jijman, pati a nòmalman dwe ret tann epi souvan li pa ka fè apèl jouk jijman an fini e tribinal la pran yon jijman final. Apresa, pati a nòmalman gen dwa pou li fè yon apèl pou li konteste jijman final la epi, nan apèl kont jijman final la, pati a ka anjeneral konteste tou nenpòt desizyon oubyen lòd ki pa final ki pase anvan jijman final la. Kidonk, ak kèk eksepsyón, apèl yo ka fèt anjeneral kont yon jijman final sèlman. Se sa ki rele "règ sou jijman final" la. Lòt Chapit Gid sa a kouvari kèk nan eksepsyón nan règ sou jijman final la tankou Chapit 9 sou Apèl kont Lòd ki Pa Final yo ak Chapit 10 sou Òdonans Estrawòdinè.

Règ jijman final se yon bagay ki enpòtan paske yon apèl gen dat limit ak limit tan ki dwe swiv. Pa egzanp, gen yon limit tan pou depoze yon apèl epi pati ki pa rive depoze apèl la nan limit tan sa a ka pèdi oubyen "renonse" ak dwa li pou li fè apèl. Kidonk, youn nan rezon enpòtan pou

konsilte oubyen pran yon avoka apèl, si youn disponib, se pou jwenn si sa posib pou fè apèl kont yon lòd espesyal epi, si sa posib, gade si apèl la depoze nan bon fason an.

D. Konsèy pou Detèmine Finalite.

Se pa tout desizyon yon jij pran ki yon desizyon final. Anjeneral, se kont yon jijman final sèlman, oswa lòd ki se desizyon definitif sou tout zafè a, yon apèl kapab fèt. Si desizyon an oswa lòd la pa fini zafè a, li pwobableman pa yon desizyon oswa jijman final. Pandan yon jijman ap fèt, depi lè yo depoze plent lan jouk tan yo rann yon jijman final, yon jij nan tribunal ki pi ba nòmalman pran anpil desizyon ki pa “final.” Pa egzanp, si yon pati pa renmen yon jijman ki bay anvan pwosè a, pa egzanp sou yon pwoblèm dekouvèt, pati sa a dwe nòmalman tann jouktan pwosè a oubyen zafè a fini epi tribunal la “rann” yon jijman final, anvan pou pati a kapab fè apèl kont jijman an. Kòm yon lòt egzanp, lè yon jij refize yon mosyon pou rejte oswa pou jijman somè, zafè a kontinye pou avanse nan tribunal ki pi ba a. Se pou rezon sa lòd ki refize mosyon sa yo, anjeneral yo konsidere kòm lòd ki pa final la. Lòd ki akòde mosyon sa yo ka final oswa yo ka pa final—li depann de si lòd la jis akòde mosyon an, oswa si bay lòd tou pou yon jijman final (revokasyon oswa jijman somè) anfavè youn nan pati yo.

Kesyon asavwa si yon lòd “final” pou yon apèl se yon zòn konfizyon nan lwa apèl, espesyalman nan zafè civil yo. Sa ki rele final la pa toujou klè. Si gen nenpòt dout sou si wi ou non lòd la se yon desizyon final, yon pati dwe anjeneral asire li fè apèl kont li nan lespas 30 jou, pou diminye risk renonse a yon apèl, si vin jwenn lòd la te final la (sa vle di li te dwe fè apèl nan lespas 30 jou, si li t ap fè li). Kesyon annapre la yo ka ede yon pati detèmine si lòd la se yon desizyon final:

1. Èske lòd la alekri, li siyen, ak gen dat?
2. Èske desizyon an depoze nan biwo grefye a?
3. Èske lòd la fini zafè a annantye?
4. Sòf kesyon mosyon lajan avoka ak depans jijman, pou tribunal ki pi ba a kalkile,

5. èske desizyon an kite anyen ankò pou tribinal ki pi ba a deside?
 Èske lòd la sanble final la? Èske li deklare “pou ki kite pwoblèm ekzekisyon” oswa “ale san jou” oswa “jijman final” oswa “revokasyon tout reklamasyon ak prejidis” oswa “zafè fèmèn”?

Si repons pou kesyon sa yo se “wi”, sa vle di gen anpil chans pou desizyon an final. Tablo ki anba a bay kèk egzant lòd ki anjeneral final ak kèk ki anjeneral pa final:

<u>Men kèk egzant sou Lòd ki Final Anjeneral:</u>	<u>Men kèk egzant sou Lòd Anjeneral ki pa Final:</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Lòd ki anile zafè a ak prejidis • Rezime jijman final ki bay jijman an favè yon pati • Jijman final ki pran sou vèdik yon jiri apre yon pwochè • Yon lòd ki alafwa akòde yon pati dwa pou jwenn frè avoka ki detèmine montan an (oswa yon lòd ki fikse montan an pita apre yo te deside dwa a) • Yon lòd ki refize yon mosyon pou frè avoka an apre jijman final la • Yon jijman final ki akòde frè tribinal epi ki fikse montan an 	<ul style="list-style-type: none"> • Lòd ki akòde yon mosyon pou rejte ki pa vrèman rejte zafè a • Lòd ki akòde yon mosyon pou rejte san prejidis pou chanje plent lan • Lòd ki akòde yon mosyon pou jijman somè ki pa vrèman pran yon jijman pou yon pati politik oswa pou lòt la, oswa ki pa fini zafè a • Lòd ki refize mosyon pou rejte oswa pou jijman somè • Lòd desizyon sou zafè dekouvèt ak lòt lòd anvan jijman • Lòd ki akòde dwa pou frè avoka nan men ak montan ki dwe deside pita

Sa yo se kèk egzant sèlman sou kalite desizyon tribinal apèl ki konsidere anjeneral final, ak sa ki anjeneral pa konsidere kòm final. Tablo a pa kouvri tout kalite desizyon ki posib, nan pam desizyon yon pati kapab fè apèl kont yo. Yon pati ki vle fè apèl kont yon lòd dwe chèche ki kalite lòd li ye, jwenn desizyon apèl yo, epi chèche si kalite lòd sa konsidere kòm final ak yo ka fè apèl kont li oswa li pa final epi yo pa ka fè apèl kont li.

An rezime, yon desizyon final, ki rele tou yon jijman final oswa lòd final, fini zafè a nan

tribinal ki pi ba a, anjeneral, lè yo pran yon jijman an favè yon pati epi kont yon lòt. Si pati ki nan pwosè a pa fin sèten, yo dwe kontakte yon avoka ki espesyalize nan apèl tousuit apre yo resevwa desizyon an, pou yo kapab konnen si se yon desizyon final epi si yo ka fè apèl kont desizyon an. Si se pa yon desizyon final, epi yo pa ka fè apèl kont li, oubyen si yo pa depoze yon notifikasyon pou apèl anvan tan limit la pase, tribunal apèl la pa pral gen konpetans pou apèl la, kidonk apèl la pral anile.

E. Kijan, Kilè ak Kikote pou Depoze yon Apèl kont yon Lòd oubyen yon Jijman Final

Dwa pou fè apèl la kon desizyon final pa dire pou tout tan. Menm jan ak yon delè preskripsyon, chak tribunal gen yon règ ki kontwole kantite tan yon pati genyen pou depoze yon apèl apre jijman final la. Nan Tribunal Florid, ou dwe fè apèl kont desizyon final yon tribunal ki pi ba nan lespas 30 jou, oswa dwa pou fè yon apèl pèdi pou tout tan. *Gade Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.110(b)&(d) (zafè sivil), 9.140(b)(3) (zafè kriminèl), ak 9.900(a)-(f) (fòma).*

Anjeneral pou kòmanse yon apèl ou depoze yon dokiman ki rele “notifikasyon pou apèl” nan tribunal ki pi ba (se pa tribunal apèl la), ak yon kopi lòd w ap fè apèl kont li a ki tache, nan lespas 30 jou ki vini apre lè yo pase lòd oswa jijman an. Pati ki fè apèl la, moun k ap fè apèl la, dwe peye tou frè pou depoze pyès yo. Biwo grefye a tribunal ki pi ba a dwe gen yon lis montan frè pou depoze yon apèl. Anjeneral notifikasyon pou apèl la dwe depoze pèsonèlman nan biwo grefye tribunal ki pi ba a, sof si yo otorize depoze elektwonik. Anjeneral, grefye tribunal ki pi ba a dwe resevwa epi anrejistre yon notifikasyon pou apèl anvan dat limit la 30 jou pou apèl la (se pa sèlman mete li pou poste). Anjeneral, yon pati ka pote yon dezyèm kopi notifikasyon pou apèl la, epi mande asistan grefye nan biwo grefye a pou mete yon so dat sou kopi a, pou pati a kenbe nan pwòp dosye pa li.

Limit tan 30 jou pou depoze yon notifikasyon pou apèl se yon dat limit “jiridiksyon”. Sa vle di si yon avi pou apèl pa depoze nan limit tan, tribinal apèl la anjeneral p ap gen pouvwa oubyen “jiridiksyon” pou tandem apèl la epi apèl la ap anile. Rès dat limit yo, tankou limit tan pou peye frè depo, oswa pou depoze ekspoze apèl yo, yo enpòtan tou epi yo dwe respekte, men anpil ladan yo pa pou “jiridiksyon.” Sa vle di tribinal apèl la toujou gen pouvwa pou tandem apèl la, men li ka deside pou anile l si yon pati pa rive suiv règ ak pwosedi yo pou apèl la.

Gen yon egzanp fòma jeneral pou yon notifikasyon pou apèl ki nan Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.900 (fòm yo). Yon notifikasyon pou apèl nan yon zafè sivil ta sanble ak sa a:

NAN TRIBINAL GRAN ENSTANS NAN 13YÈM
AWONDISMAN JIDISYÈ POU KONTE HILLSBOROUGH,
FLORIDA

Nimewo

Dosye. _____
Msye Smith, Akize/Pati ki fè apèl la
kont
Madmwazèl Jones, Pleyan/Pati yo fè apèl kont li an

NOTIFIKASYON POU APÈL

Avèk dokiman sa, li anonse ke Akize/Moun ki fè apèl la, Msye Smith, fè apèl nan Dezyèm Tribinal Distri Apèl kont lòd tribinal sa a te rann le 2 novanm 2015. Nati lòd la se yon ijiman final ki ka sibi revizyon kòm yon desizyon final dapre Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.110. [Tache yon kopi lòd w ap fè apèl kont li a, dapre Règ 9.110(d)].

Msye John Smith
[adrès, adrès imèl, ak nimewo telefòn]

Yon fwa notifikasyon pou apèl la depoze nan grefye tribinal ki pi ba a, tribinal ki pi ba a ap transfere zafè a nan tribinal apèl la pou apèl la. Apre zafè a transfere nan tribinal apèl la, rès pwosedi yo pou apèl la fèt nan tribinal apèl la.

F. Apre Depo Avi pou Fè Apèl, Kisa Ki Rive Apresa?

Apre depo yon avi pou apèl, moun k ap fè apèl la gen 10 jou pou 1 depoze sa yo rele “direktiv pou grefye a” ak “deziyasyon pou rapòtè tribunal la.” *Gade Règ Eta Florid* la pou Pwosedi Apèl yo 9.200(a)-(b). Direktiv pou grefye a, se direktiv ki di grefye tribunal ki pi ba a kisa moun k ap fè apèl la vle mete nan dosye pou apèl la. Nan Chapit 3 Gid sa a, gen eksplikasyon an detay sou jan pou rasanble yon dosye pou apèl.

Pati ki opoze ak apèl la, “pati yo fè apèl kont li a “anjeneral gen 10 jou apati depo avi pou apèl la pou depoze yon “kont-apèl.” Yo depoze yon kont-apèl si pati yo fè apèl kont li a kwè tribunal ki pi ba a te fè yon erè lè l pa te bay pati yo fè apèl kont li a èd li te vle a. *Gade Règ Eta Florid* la pou Pwosedi Apèl yo 9.110(g) (dosye lwa administratif final ak sivil), ak Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.140(b)(4) a (pou dosye kriminèl). Lè gen yon kont-apèl ki depoze, yo rele pati yo “pati ki fè apèl/pati yo fè apèl kont li a” ak “pati yo fè apèl kont li a/pati ki fè kont-apèl la”.

Li enpòtan pou konprann diferans ant yon avi pou apèl ak yon avi pou yon kont-apèl. Yo depoze yon avi pou kont-apèl sèlman kote pati yo fè apèl kont li an kwè yon tribunal ki pi ba te fè yon erè lè li pa ba l tout èd li te bezwen nan jijman final espesyal oubyen lòd final li depoze apèl kont li an. Men si pati yo fè apèl kont li a kwè genyen yon lòd final oubyen yon jijman final separe nan menm dosye ki te gen erè a oubyen ki pa t ba l tout èd li te bezwen an, alò pati sa a dwe depoze pwòp avi pou apèl li kont lòd sa a e non pa yon avi pou kont-apèl. Epitou, ankò, nenpòt pati dwe depoze notifikasyon pou apèl la anvan 30 jou pase, apre dat jijman final oswa desizyon final la.

Depi yo fin depoze notifikasyon pou apèl la, grefye tribunal ki pi ba a ap pare dosye pou apèl la epi voye l nan tribunal apèl la. Senkant jou apre yo depoze yon notifikasyon pou apèl, tribunal ki pi ba a ap voye bay pati ki nan apèl yo (pati ki fè apèl la, ak pati yo fè apèl kont li a) yon “endèks dosye” pou apèl la. Endèks dosye pou apèl la, se yon lis ki gen tout sa ki nan dosye

tribinal ki pi ba a, avèk nimewo paj yo; grefye tribunal ki pi ba a pral voye endèks sa a bay tribunal apèl la. Dosye ki nan apèl la, nou diskite sou sa ak plis detay nan Chapit 3, fèt ak dokiman—tankou akt pwosedi yo, mosyon anvan jijman yo, lòd yo, dekouvèt ak prèv yo (“eksposizyon yo”)—ki depoze yo e yo fè pati “dosye” ki nan tribunal ki pi ba a. Anjeneral gen transkripsyon odyans jij nan tribunal ki pi ba a kenbe epi transkripsyon nenpòt ki jijman, si yo te “tranksri” odyans lan oubyen jijman an (yon rapòtè tribunal lan tape), epi si youn nan pati yo te depoze transkripsyon sa yo ak tribunal ki pi ba a. *Gade Règ Eta pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.200.*

Genyen tou limit tan pou depoze ekspoze pou apèl yo. Ekspoze pou apèl yo, se agiman ekri pati ki fè apèl la ak pati yo fè apèl kont li a prezante bay tribunal apèl la. Agiman nan yon ekspoze pou apèl dwe rete sèlman nan limit sa ki nan dosye apèl la. Anjeneral, moun k ap fè apèl la dwe depoze ekspoze inisyal li anvan 70 jou apre li fin depoze yon avi pou apèl. *Gade Règ Eta Florid la pou Pwosedi Apèl yo 9.110(f).* Ekspoze repons pati yo fè apèl kont li a dwe fèt pou pi plis 20 jou apre ekspoze inisyal la e ekspoze refitasyon pati ki fè apèl la dwe fèt pou pi plis 20 jou apre ekspoze repons lan. *Gade Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.210(f).* Si pati ki fè apèl la bezwen plis tan pou li depoze yon ekspoze, li dwe anjeneral depoze yon mosyon pou jwenn plis tan nan men tribunal apèl la (anjeneral pou 30 oubyen 60 jou), depi mosyon pou ekstansyon an depoze anvan delè pou ekspoze a rive. Anvan depo yon mosyon pou yon ekstansyon, anjeneral yo egzije pati ki fè apèl la pou li kontakte pati opoze a pou mande l si l dakò oubyen genyen yon objeksyon ak mosyon pou mande ekstansyon an. Mosyon pou ekstansyon an dwe, anplis li mande yon ekstansyon, di tou si pati opoze a genyen yon objeksyon kont oubyen dakò ak mosyon an. Menm pwosedi jeneral la pou chache ekstansyon yo dwe aplike ak ekspoze repons lan epi ekspoze refitasyon an.

Yo depoze ekspoze apèl yo devan tribunal apèl la anvan agiman oral la. Yon agiman oral, se tankou yon odyans ofisyèl devan yon jij. Diferans prensipal yo se yon “panèl” twa jij ki anjeneral tandé agiman oral apèl yo epi yo limite agiman yo ak sa ki nan ekspoze apèl yo epi ki jwenn sipò dosye apèl la—pa gen nouvo prèv oubyen nouvo agiman ki kapab fèt. Pati ki ap chache prezante agiman oral la dwe depoze yon “demann pou agiman oral” nan yon dokiman separe, anjeneral pa plis pase 10 jou apre dat ekspoze repons lan rive. *Gade Règ Eta Florid* la pou Pwosedi Apèl yo 9.320. Apre pati yo fin depoze ekspoze yo epi si te gen yon demann agiman oral ki te fèt, tribunal apèl la pral deside si pou li bay agiman oral la. Tribunal apèl yo pa toujou satisfè demann agiman oral la. Si yo pa satisfè agiman oral la, yo pral deside sou dosye a dapre agiman ki nan ekspoze apèl yo san yo pa kenbe yon agiman oral. Si tribunal apèl la satisfè demann pou agiman oral la, tribunal apèl la pral voye yon lòd oubyen yon avi pou agiman oral ki pral bay dat ak lè agiman oral la ak konbyen minit chak pati ap genyen pou defann ka yo an.

F. Sou Kisa Tribunal Apèl yo Ka Fè yon Revizyon?

Tribinal apèl yo limite nan sa yo ka fè revizyon sou yo, epi pran yon desizyon. Moun k ap fè apèl la dwe defini kesyon klè li vle tribunal apèl la reponn. Kesyon an gendwa laj tankou, “Èske tribunal ki pi ba a te fè erè nan deside an favè pleyan an?” oswa li kapab trè espesifik. Lè yon moun mete plis presizyon nan kesyon li prezante devan tribunal apèl la, sa pèmèt tribunal apèl la konprann pi fasil sou kisa moun lan mande l fè revizyon an, ak kisa moun lan mande l fè.

Pafwa, nan yon apèl, yo konn di se aksyon jij tribunal ki pi ba a yo voye nan jijman, non pa aksyon pati ki enplike nan pwosè oriijinal la. Tout bon vre, pati ki enplike nan pwosedi apèl la pa gen yon chans pou yo rekòmanse plede devan tribunal apèl la. Yon apèl se pa yon dezyèm pwosè. Nivo jijman an se sèlman okazyon pou prezante prèv, ak pou toude pati yo poze temwen kesyon, ak pou yo chak plede kòz yo dapre lwa ki aplikab yo. Sèl sa tribunal apèl la gade, se si jijman an te

fèt yon jan ki kòrèk, epi si tribinal ki pi ba a te rive nan desizyon l dapre yon aplikasyon lalwa ki kòrèk, an rapò avèk fè ki te rive yo.

Se sèlman pwen ki te déjà pote devan tribinal ki pi ba a, ki kapab konteste nan nivo tribinal apèl la. Moun k ap fè apèl la te genyen pou l denonse erè li di ki rive a devan tribinal ki pi ba a, pandan tribinal sa a te toujou gen yon chans pou korije erè a. Pa egzanp, si moun k ap fè apèl la (oubyen avoka l) pa t fè objeksyon kont yon erè pandan jijman an, sa vle di li te “renonse” fè apèl sou pwen sa a, sa ki vle di pwen sa a pa te “prezèv” pou mande tribinal apèl la pase l nan revizyon.

Nan nivo apèl la, tribinal la oblige rete sou dosye ki devan l lan. *Gade Règ* pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.200. Sèl sa tribinal apèl la ka gade, se prèv, agiman, temwayaj, ak objeksyon ki te fèt devan tribinal ki pi ba a. Lè yo mete akt pwosedi ak prèv yo ansanm, se sa ki dosye a. Tout eleman ki konsidere tankou yon prèv, ak tout agiman avoka pati yo prezante, klase nan yon sèl gwo dokiman, ki se dosye a; depi jijman an fini epi jijman final la rann, yo konsidere dosye a “fèmen”. Yon fwa dosye a fèmen, yo pa ka mete okenn prèv anplis ladan li. Epitou, pa gen okenn objeksyon anplis ki kapab fèt kont prèv. Règ jeneral sa yo gen kèk eksepsyon, men dapre pifò ladan yo, yon pati ki nan yon pwosè pa kapab prezante nouvo prèv ni nouvo objeksyon devan tribinal apèl la, si pati a pa t prezante yo devan tribinal ki pi ba a.

Tribinal apèl la pa kapab anile desizyon tribinal ki pi ba a sou baz yon nouvo dokiman jij nan tribinal ki pi ba a oswa tribinal premye enstans lan pa t janm gen chans wè. Se jijman an ki te sèl chans moun lan te genyen pou prezane dokiman sa. Kidonk, pa egzanp, yon pati ka diskite nan apèl ke tribinal premye enstans lan te dwe pèmèt sèten dokiman nan prèv nan jijman, men se sèlman si pati a te prezante dokiman an nan tribinal premye enstans lan epi te fè objeksyon lè tribinal premye enstans lan te refize konsidere li oswa pèmèt li nan prèv, epi, apre objeksyon an rejte te asire tou ke dokiman an depoze kanmenm nan dosye tribinal la epi enkli nan dosye pou

apèl la.

An rezime, tribinal apèl yo pa resevwa nouvo prèv. Tribinal apèl yo deside si jij jijman an te fè erè baze sou sa ki te pase nan tribinal ki pi ba a. Anjeneral apèl pa konsidere nouvo agiman nonplis. Si yon agiman oswa objeksyon pa te fèt nan tribinal ki pi ba a, anjeneral tribinal apèl la pa pral konsidere li pou premye fwa nan apèl, sof si erè a te “fondamantal,” sa vle di li te detwi ekite Règleman nan zafè a.

H. Kèk Plis Pwen Enpòtan Sou Prezève Agiman pou yon Apèl.

Jan nou te diskite pi wo a, anjeneral yon tribinal apèl pa konsidere nouvo agiman oswa objeksyon pou premye fwa nan apèl yo, eksepte pou erè fondamantal yo. Anjeneral pou prezèv yon pwoblèm, yon pati dwe fè objeksyon lè pwoblèm nan premye vini, pou bay tribinal ki pi ba yon chans pou ranje pwoblèm nan. Anpil fwa, pou li prezèv, menm agiman an oswa objeksyon an dwe soulve ankò apre jijman oswa desizyon nan tribinal ki pi ba a, tankou nan yon mosyon pou nouvo jijman oswa nouvo odyans. Konsa, pou li konsèv, souvan yon diskisyon oswa objeksyon dwe soulve ni lè pwoblèm nan premye vini (anjeneral nan yon odyans oswa jijman) epi ankò apre jijman an oswa desizyon an.

Nan yon zafè sivil kote yon pwosè avèk jiri ap fèt, yon mosyon pou yon nouvo jijman dwe depoze nan yon delè 15 jou apre vèdik jiri a (se pa jijman an, ki pran pita). *Gade Règ* pou Pwosedi Sivil nan Florid 1.530(b). Nan yon zafè jiri, pifò kalite objeksyon dwe soulve ankò nan yon mosyon alè pou nouvo jijman pou prezèv yo pou apèl (sa a se anplisde objeksyon nan tribinal nan pwosè oswa nenpòt lè pwoblèm nan te premye vini). Egzanp yo gen ladan objeksyon pou pèmèt oswa pa pèmèt prèv espesifik nan pwosè, bay oswa kenbe enstriksyon jiri ki mande, ak move agiman fèmti, pou site sa yo sèlman.

Nan yon zafè sivil yon jij deside (san yo pa yon pwosè avèk jiri), yon mosyon pou nouvo

odyans dwe depoze nan yon delè 15 jou apre lòd oswa jijman final la. *Gade Règ pou Pwosedi Sivil* nan Florid 1.530(b). Objeksyon paske jij la pa konsidere sèten prèv oswa pa bay ase konstatasyon sa ki te rive nan lòd final la se egzanp pou kalite objeksyon ke yo dwe soulve ankò anjeneral nan yon mosyon pou nouveau odyans kont yon desizyon oswa jijman final.

Depo yon mosyon pou nouveau jijman, yon mosyon pou nouveau odyans, ak kèk lòt kalite mosyon apre jijman, ka pwolonje tan pou depoze apèl la—men **se sèlman** si mosyon an te ni depoze alè epi li otorize presizeman pa règleman pwosedi yo. *Gade Règ pou Pwosedi Apèl* nan Florid 9.020(i). Teknikman, yon mosyon konsa pa reyèlman pwolonje tan pou fè apèl la; alaplas, dat limit 30 jou pou depoze notifikasyon pou apèl la annik pa kòmanse jiskaske tribunal ki pi ba a antre yon desizyon lòd sou mosyon an. Men, si mosyon pou nouveau jijman, mosyon pou nouveau odyans, oswa lòt mosyon apre jijman an te swa pa alè oswa li otorize presizeman pa règleman pwosedi yo, dat limit 30 jou pou depoze yon apèl la pa pral pwolonje nan okenn fason, alaplas apati dat lòd oswa jijman final la kòm dabitud (epi se pa apati yon desizyon ki pran sou mosyon ki pa alè, ki pa otorize). Youn nan fason pou redwi risk pou swa pa prezèv yon pwoblèm oswa pou pa depoze apèl la alè se gendwa: (1) depoze yon mosyon pou nouveau jijman, nouveau odyans, oswa lòt mosyon apre jijman, epi apresa (2) apre depo mosyon an kontinye, epi depoze notifikasyon pou apèl la tou. *Gade Règ pou Pwosedi Apèl* nan Florid 9.020(i).

Organigram pou Final Apèl

Tribinal la rann yon desizyon final, yo ka fè apèl kont li

↓
nan lespas 30 jou ki vini apre desizyon final:

moun k ap fè apèl la depoze notifikasyon pou apèl nan tribunal ki pi ba a epi li peye frè depo a

↓
anvan 10 jou pase apre notifikasyon pou apèl la:

pati ki fè apèl la depoze “direktiv bay grefye tribunal la” ak “deziyasyon bay rapòtè tribunal lan”

moun yo fè apèl kont li a depoze yon notifikasyon pou kont-apèl si l ap menm lòd la

↓
anvan 50 jou pase apre notifikasyon pou apèl la:

grefye nan divizyon apèl la prepare dosye pou apèl la ak endèks la nan dosye pou apèl la

↓
anvan 70 jou pase apre notifikasyon pou apèl la:

moun k ap fè apèl la depoze ekspoze inisyal la nan tribunal apèl epi voye (remèt) yon kopi bay moun yo fè apèl kont li a

↓
nan 20 jou ki vini apre ekspoze inisyal la:

(plis senk jou si yo te voye ekspoze inisyal la/te remèt pa lapòs oswa voye yon imèl)

moun yo fè apèl kont li a depoze ekspoze inisyal la nan tribunal apèl epi voye (remèt) yon kopi bay moun ki fè apèl la

↓
nan 20 jou ki vini apre ekspoze repons lan:

(plis senk jou si yo te voye ekspoze inisyal la pa lapòs Etazini oswa voye yon imèl)

moun k ap fè apèl la depoze ekspoze refitasyon nan tribunal apèl epi voye (remèt) yon kopi bay moun yo fè apèl kont li a

↓
pa pita pase dat ekspoze refitasyon an dwe la:

tout mosyon pou frè avoka apèl depoze nan tribunal apèl epi yo voye (te remèt) yo bay pati opoze a (anpil moun rate dat limit sa a)

↓
nan lespas 10 jou apre ekspoze refitasyon an dwe la:

nepòt demann pou agiman oral depoze epi li voye (remèt) bay pati opoze a

↓
grefye tribunal apèl la gendwa fikse yon dat pou agiman oral nan apèl la

(pa gen delè egzat pou dat agiman oral la)

↓
agiman oral la prezante, si tribunal apèl la pwograme li

↓
tribunal apèl la bay yon opinyon

↓
anvan 15 jou pase apre dat opinyon an:

nepòt mosyon apre opinyon pou novo odyans, novo odyans “en banc”, oswa sètifikasyon depoze epi remèt ofisyèlman

↓
tribunal apèl la bay yon desizyon sou nepòt opinyon ki vin apre (pa gen okenn delè)

↓
nan yon delè 15 jou apre yon desizyon oswa yon lòd ki refize nepòt mosyon apre-opinyon:

tribunal apèl la soti manda li ki fini zafè a (epi ki retounen jiridiksyon an bay tribunal ki pi ba a)

CHAPIT 9: APÈL KONT DESIZYON KI PA FINAL: KONT KISA YO KA FÈ APÈL, KILÈ, EPI KIJAN

A. Entwodiksyon.

Gen kèk lòd yo kapab fè apèl kont yo anvan jijman final la, epi yon moun pa toujou gen pou ret tann yon lòd final oswa pou zafè fini pou fè apèl. Sètadi, nan sèten sitiayson, apèl kont lòd “ki pa final” gendwa otorize. Kalite lòd ki pa final ou ka fè apèl kont yo imedyatman depann sou kalite zafè a ak kalite lòd la. Lòd ki pa final ou ka fè apèl kont yo limite nan sa ki mansyone epi ki dekri nan Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.130. Yo gen ladan lòd ki:

1. konsènen anplasman (sètadi, konte a oswa anplasman pwosè a);
2. akòde, kontinye, modifye, refize, oubyen anile enjonksyon, oubyen ki refize pou modifye oswa anile enjonksyon;
3. detèmine jiridiksyon moun nan (sètadi, si tribunal la gen otorite sou pati yo);
4. ki deklare dwa pou pran posesyon yon pwopriyete tousuit;
5. detèmine, nan zafè ki gen lalwa fanmi:
  - a) dwa pou soulajman monetè tousuit,
  - b) dwa oswa devwa konsènan lagad timoun oswa pataje tan nan yon plan paran, oswa
  - c) ki yon kontra maryaj ki pa valab annantye;
6. detèmine si yon pati gen dwa pou abitraj, oswa yon evalyasyon dapre yon kontra asirans;
7. deklare ke, dapre lalwa, yon pati pa gen dwa gen iminite kont konpansasyon pou aksidan ak maladi travay;
8. detèmine si wi ou pou pa sètifye yon klas (sètadi, tankou nan yon pwosè aksyon kolektif);
9. deklare ke, dapre lalwa, yon pati pa kalifye pou iminite absoli oubyen iminite relatif nan yon reklamasyon sivil, ki fèt dapre lwa gouvènman federal la;

10. detèmine ke yon antite gouvènmantal pran aksyon ki te akable nan fason depase limit pwopriyete reyèl dapre Lwa Pwoteksyon Dwa Pwopriyete Bert Harris, ke ou jwenn nan seksyon 70.001, Lwa Florid;

11. detèmine pwoblèm forum non conveniens (fowòm oswa anplasman ki pa konvnab pou pwosè a);

12. detèmine, dapre lalwa, si yon pati gen dwa pou iminite souvren; oubyen

13. aksepte oubyen refize yon pèseptè yo nonmen, oubyen pou revoke oswa refize revoke yon pèseptè yo nonmen;

Anjeneral, yon tribunal distri pou apèl pa gen jiridiksyon, epi pa kapab revize, okenn lòd ki pa final ki pa mansyone nan règ 9.130. Ou dwe remake ke lòd ki deside sou mosyon ki sispann pwononse yon desizyon final, yo pa ka fè revizyon sou yo apa de yon revizyon lòd final la, akondisyon lòd yo akòde mosyon pou novo jijman nan zafè ak jiri ak san-jiri ka pa ka sibi revizyon ak yon menm metòd pou apèl final la.

B. Tan pou fè demann apèl yon Lòd ki pa final.

Si yon pati vle depoze yon notifikasyon pou apèl kont yon desizyon ki pa final nan biwo grefye tribunal ki pi ba a, li dwe fè sa anvan 30 jou pase apre dat yo te bay desizyon ki pa final la, sa ki vle di, dat desizyon an te siyen epi depoze nan biwo grefye tribunal ki pi ba a. Kontrèman ak yon mosyon pou novo odyans pou yon lòd final, yon mosyon pou novo odyans pou yon lòd ki pa final p ap sispann, oswa “pwolonje,” delè 30-jou-pou-apèl la. Notifikasyon pou apèl kont desizyon ki pa final la toujou dwe depoze anvan 30 jou pase apre dat yo bay desizyon an, menm si pati ki nan pwosè a mande jij la rekonsidere oswa retande desizyon y ap fè apèl kont li a.

Gen kèk lòd ki pa final ke yo rann apre yo fin rann yon lòd final. Lòd ki pa final sa yo, ka sibi revizyon oswa yo fè apèl kont yo sèlman si yo koresponn ak youn nan kategori ki prevwa nan

Règ pou Pwosedi Apèl nan Florida 9130, ki diskite pi wo a. Si yon lòd pa koresponn ak youn nan kategori sa yo, anjeneral yon pati dwe rete tann yon desizyon final pita ki fini zafè a oswa pwosedi a pou li fè apèl. Menmsi yon pati pa ka fè apèl kont yon lòd ki pa final touswit, pati a ka toujou mande tribunal apèl la pou revize nenpòt lòd ki pa final la nan yon apèl kont lòd oswa jijman final la pita.

Anplisdesa, si yon pati pa kapab fè apèl tousuit kont yon desizyon ki pa final, gen lòt mwayen li ka eseye pou mande yon tribunal apèl fè yon revizyon sou desizyon an, anvan yo bay yon jijman final. Pou yon pati mande tribunal apèl la pase yon desizyon nan revizyon, li dwe depoze yon demann òdonans estrawòdinè. *Gade Chapit 10, Òdonans Estrawòdinè.*

Nan kèk sikontans, kote yon desizyon rann yon zafè final pou youn oswa plizyè pati, alòske zafè a ap kontinye kont kèk lòt nan pati yo. Si gen yon desizyon ki fèmen zafè a pou kèk nan pati yo, alòske zafè a ap kontinye toujou pou lòt pati, yon pati ka fè apèl kont desizyon an. Yon egzanp, se yon òdonans ki anile yon zafè avèk prejidis kont yon pati, men pa kont lòt pati yo. Yon desizyon konsa kapab yon jijman final pou yon pati, men pa pou lòt pati yo. Yo konn rele sa yon jijman final pasyèl. Lè gen yon apèl ki fèt kont yon jijman final ki fèmen yon zafè kont yon pati, men kite zafè a kontinye kont lòt pati yo, se toujou yon apèl kont yon jijman final, non pa yon apèl kont yon desizyon ki pa final. Gen eksplikasyon sou apèl kont jijman final yo, nan Chapit 8, Pwosedi Apèl ak Apèl Final yo.

Yon lòt fwa ankò, si yon pati pa fè apèl, anvan jijman final la rann, kont yon desizyon ki pa final, ki nan lis desizyon yo ka fè apèl kont yo nan Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.130 lan, pati sa a pa pèdi dwa pou l fè apèl apre jijman final la. Pati a ka jwen toujou revizyon inisyal pou desizyon ki pa final sa a, lè l ap fè apèl kont desizyon final oubyen jijman final nan zafè a. Men sèlman, si desizyon an rann zafè a final pou youn oswa plizyè nan pati yo, pati ki vle fè apèl kont

desizyon sa a dwe fè apèl kont pati sa yo tousuit, osinon l ap pèdi dwa pou l fè apèl kont pati sa yo pita. Sa vle di, si se yon lòd ki pa final, li kapab konteste nan yon apèl kont jijman final la. Men, si li yon desizyon final, yo dwe fè apèl kont li nan lespas 30 jou.

Yon pati kapab fè apèl kont plizyè desizyon ki pa final yon sèl kou, si tout apèl l ap fè yo depoze anvan 30 jou pase, apre dat yo te rann chak desizyon sa yo. Sa vle di, plizyè desizyon ki pa final kapab pase nan revizyon dapre yon sèl notifikasyon pou apèl, si notifikasyon sa a te depoze alè pou chak nan desizyon ki pa final sa yo.

C. Kikote pou Depoze yon Apèl, epi Kouman yon Notifikasyon pou apèl fèt?

Notifikasyon pou apèl pou yon lòd ki pa final depoze menm jan tankou nan apèl final yo. *Gade* Chapit 8, “Pwosesis Apèl ak Apèl Final” la; Chapit 3 “Rasanble Dosye pou yon Apèl”. Nan pifò ka, yon pati dwe depoze notifikasyon pou apèl la, epi peye pou depoze papye yo, nan biwo grefye tribinal ki pi ba a, anvan 30 jou pase apre yo rann desizyon pati a vle fè apèl kont li a. Yo dwe fè konnen se yon notifikasyon pou apèl kont yon desizyon ki pa final.

Gen yon egzanp fòma jeneral pou yon notifikasyon pou apèl ki nan Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.900 (fòm yo). Yon notifikasyon pou apèl nan yon zafè civil ta sanble ak sa a:

NAN TRIBINAL GRAN ENSTANS NAN 13YÈM
AWONDISMAN JIDISYÈ POU KONTE HILLSBOROUGH,
FLORIDA

Nimewo

Dosye. _____
Msye Smith, Akize/Pati ki fè apèl la
kont
Madmwazèl Jones, Pleyan/Pati yo fè apèl kont li an

NOTIFIKASYON POU APÈL

Avèk dokiman sa, li anonse ke Akize/Moun ki fè apèl la, Msye Smith, fè apèl nan Dezyèm Tribinal Distri Apèl kont lòd tribinal sa a te rann le 2 novanm 2015. Nati lòd la se yon lòd ki pa

final ki ka sibi revizyon dapre Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.130 (endike souseksyon an). [Tache yon kopi lòd y ap fè apèl kont li a, pou chak Règ 9.130(c)].

Msyé John Smith
[adrès, adrès imèl, ak nimewo telefòn]

Notifikasyon pou apèl la dwe gen ladan tou yon sètifika livrezon, ki ta ka parèt tankou sa a:

SÈTIKIKA LIVREZON

Avèk dokiman sa mwen sètifye ke yon kopi vrè ak kòrèk dokiman ki pi wo a te transmèt bay _____ (non pati opoze a), nan (adrès, vil, Eta, kòd postal, ak/oswa adrès imèl), pa (imèl) (livrezon) (lapòs) le _____ (dat).

Msyé John Smith
222 N.W. 2nd Street
Vil, Eta 11111
Telefòn: (234) 567-8901

Pa: _____
Msyé John Smith

Remake byen si se akize a ki moun ki fè apèl la, se non akize a ki mansyone anpremye nan non zafè a, oswa “lejann,” notifikasyon pou apèl la (olye pou se non pleyan an). Dwe genyen yon kopi konfòm desizyon (yo) ki nonmen nan notifikasyon pou apèl la, ki agrafe nan notifikasyon an.

D. Fason Prensipal Ki Fè Yon Apèl Ki Pa Final Diferan Ak Yon Apèl Final.

Pandan apèl ki pa final la annatant, pwosedi tribinal ki pi ba pral kontinye avanse. Sa vle di, sòf si gen yon lòd pou rete tann, tribinal ki pi ba a mèt kontinye travay sou zafè a, ak pran tout desizyon li bezwen; li gen dwa menm fè jijman oswa odyans final. Sèl bagay tribinal ki pi ba a pa ka fè pandan apèl la annatant se rann yon desizyon final ki deside zafè a. Si rezon apèl la se yon kesyon konpetans oswa kote yon jijman ap fèt, anjeneral tribinal ki pi ba a apwouve yon mosyon

pou rete tann, men mosyon pou rete tann yo dwe depoze san pèdi tan. *Gade* Chapit 11, Lòd Pou Rete Tann Annatandan Apèl.

Gen lòt rezon prensipal ki fè yon apèl kont yon desizyon ki pa final, nan yon pwosedi sivil, pa menm ak yon apèl apre jijman final la. Premyèman, ekspoze inisyal pati k ap fè apèl la dwe remèt nan yon delè 15 jou apre depo notifikasyon pou apèl la, olye 70 jou. (Men, tan pou ekspoze repons moun yo fè apèl kont li a ak ekspoze refitasyon pati k ap fè apèl la rete menm jan ak nan yon apèl final). Dezyèmman, nan yon apèl ki pa final, sa ki pa menm ak yon apèl kont lòd oswa jijman final yo, sèke grefye tribunal ki pi ba a pa gen pou l pare yon dosye pou apèl, pou voye bay tribunal apèl la. Alaplas, pati k ap fè apèl la nan yon apèl ki pa final prepare yon “anèks” ki gen dokiman enpòtan ke tribunal apèl la bezwen pou deside sou apèl ki pa final la. Yo depoze anèks la nan tribunal la remèt yon kopi bay lòt pati yo nan menm moman ak ekspoze inisyal la. *Gade* Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.220.

Anèks la nan yon apèl ki pa final dwe gen ladan lòd ke pati k ap fè apèl la vle tribunal apèl la revize a, ak akt pwosedi ki koresponn yo, mosyon, transkripsyon yo ak lòt dokiman sou dosye ke pati k ap fè apèl la bezwen pou konprann zafè a epi pou deside pwoblèm yo ki nan apèl la. Li dwe genyen ladan l tou yon endèks, oswa yon tabdèmatyè nan koumansman anèks la, pou ede tribunal apèl la jwenn eleman dirèk moun k ap fè apèl la vle tribunal la gade yo. Nòmalman anèks la apa ak ekspoze a epi ki gen pwòp paj kouvèti li ak sètifikasi livrezon li. Si tribunal apèl la jwenn anèks la pa konplè, li ka mande yon pati pou konplete anèks la ak pati ki manke nan dosye tribunal ki pi ba a ke pati ki fè yon apèl la deside ki bezwen revizyon apèl ki pa final la.

E. Keson Espesyal pou Apèl ki pa Final nan Zafè Penal

Nan zafè penal yo, an plis jijman final yo (sa ki vle di tou, atribisyon ak santans ki an sispan yo), anjeneral yon defandè gen dwa fè apèl tou kont desizyon ki rann apre jijman final la, oswa

apre yo pwononse yon vèdik ki di moun lan koupab. Nan pamí desizyon sa yo, genyen desizyon ki anile oswa chanje pwobasyon oswa kontwòl kominotè, oubyen toude, oswa desizyon ki refize redui santans nan yon pwosedi apre jijman, dapre Règ pou pwosedi penal nan Florid 3.800(a), 3.801, 3.850, 3.851, or 3.853. *Gade tou* Chapit 13, Apè pou Mosyon pou Ed Apre kondanasyon yo

Nan yon zafè penal, avoka leta a gen dwa fè apèl kont (1) desizyon anile yon akizasyon oswa yon enfòmasyon, oswa nenpòt pati ladan yo, oubyen desizyon anile yon afidavit ki akize yon moun pou yon enfraksyon penal, oswa pou vyolasyon pwobasyon, oswa pou vyolasyon kondisyon kontwòl kominotè, oswa vyolasyon nenpòt kondisyon libète sipèvize; (2) desizyon siphime konfesyon ki fèt anvan jijman, admisyon kilpabilite, oswa prèv yo te sezi nan pèkizisyon; (3) desizyon pou pèmèt yon novo jijman; (4) desizyon sispann yon jijman; (5) desizyon ki asepte yon mosyon pou jijman pou akite, apre yon jiri bay vèdik li; (6) desizyon anile yon akizasyon dapre Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 3.191 lan; (7) desizyon lage yon prizonye dapre prensip *habeas corpus*; (8) desizyon ki deklare yon akize enkonpetan oswa fou; (9) desizyon ki lage yon prizonye dapre Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 3.203 a; (10) desizyon sou yon kesyon legal si yon akize yo te kondane fè apèl kont kondanasyon an 3.801, 3.850, 3.851, oswa 3.853; (11) desizyon ki enpoze yon santans ki ilegal oubyen ki pa nan limit direktiv sou santans yo tabli a; (12) desizyon ki enpoze yon santans ki pa nan limit direktiv sou santans yo rekòmande a; (13) lòd ki enpoze yon santans ilegal oswa enpoze yon santans ki soti nan limit gid pou santans yo pèmèt; (14) lòd ki enpoze yon santans ki deyò seri ke gid pou santans yo rekòmande; (15) lòd ki refize restitisyon; ak (16) kote yo endike pa lalwa jeneral pou lòd final la. *Gade* Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.140(c). Jan sa prevwa nan lalwa anjeneral, Eta a gen dwa fè apèl devan tribinal gran enstans lan tou, kont desizyon ki pa final ki soti nan tribinal Konte a.

Pwosedi apèl ki pa final nan zafè penal yo pa menm ak pwosedi apèl ki pa final nan zafè sivil yo. Notifikasyon pou apèl defandè kriminèl la dwe depoze bay grefye tribunal ki pi ba a, avèk kopi pou Avoka Eta a ak Pwokirè Jeneral la nan lespas 30 jou apre dat yo te rann lòd. Nan apèl pou zafè penal yo, grefye tribunal ki pi ba a gen pou l pare ak remèt dosye pou apèl la anvan 50 jou pase, apre yo depoze notifikasyon pou apèl la, epi ekspoze inisyal la dwe remèt anvan 30 jou pase apre livrezon dosye oswa deziyasyon avoka ki nonmen yo, selon sa ki pita a. Tout lòt ekspoze yo (ekspoze repons ak ekspoze refitasyon) dwe depoze dapre menm kalandriye ak nan apèl pou apèl sivil yo. *Gade Règ* pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.140(b)(3), (f)(1), & (g).

Lè gen yon refi somè (san odyans) pou yon petisyon pou chanje santans apre kondanasyon dapre Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 3.800(a), 3.801, 3.850, oswa 3.853, grefye tribunal ki pi ba a dwe voye bay tribunal apèl la mosyon an, desizyon an, tout mosyon yo prezante pou novo odyans, ak tout desizyon ki refize odyans lan, ansanm ak pyès jistifikatif ki mache ak nenpòt nan dokiman sa yo. Gen plis eksplikasyon sou dosye pou apèl nan zafè sa yo nan Chapit sou Rasable Dosye pou yon Apèl. Moun k ap fè apèl la pa oblige remèt okenn ekspoze, men li gen dwa remèt yon ekspoze pa pita pase 15 jou apre li depoze notifikasyon pou apèl la. *Gade Règ* pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.141.

F. Kesyon Espesyal pou Apèl ki pa Final nan Zafè Delenkans Jivenil

Nan zafè delenkans jivenil, avoka leta a gen dwa fè apèl kont: (1) desizyon ki rejte yon petisyon pou delenkans oubyen yon pati nan petisyon an, si desizyon an rann anvan koumansman yon odyans pou tabli responsabilite; (2) desizyon pou supreme konfeson, admision, oubyen prèv yo te sezi oubyen jwenn nan pèkizisyon anvan odyans pou tabli responsabilite a; (3) desizyon pou otorize yon novo odyans pou tabli responsabilite; (4) desizyon ki sispann yon jijman; (5) desizyon ki lage yon delenkan jivenil dapre Règ pou pwosedi jivenil nan Florid 8.090 an;(6)desizyon sou

yon kesyon lwa si yon minè fè apèl kont yon desizyon sou yon dispozisyon; (7) desizyon ki lakòz yon dispozisyon ilegal; (8) desizyon ki lage yon minè dapre prensip *habeas corpus* la; epi (9) desizyon ki deklare yon minè enkonpetan dapre Règ pou pwosedi jivenil nan Florid yo. Yon minè, paran, responsab legal, oswa moun yo bay okipe yon timoun gen dwa fè apèl kont (1) yon desizyon pou tabli oswa pou retire responsabilite pou egzekite yon desizyon oswa yon dispozisyon sou delenkans; (2) desizyon yo rann apre yon syèj lòd oswa dediksyon desizyon nan delenkans, ki gen ladan lòd ou retire pèmisyon oswa modifie kontwòl kominotè; (3) yon dispozisyon ilegal; epi (4) nenpòt lòt desizyon final kòm preskri pa lalwa. *Gade Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.145(c).*

Pwosedi yo nan zafè delenkans jivenil ki pa final diferan sa ki nan apèl sivil ki pa final yo nan plizyè fason. Notifikasyon Eta a pou apèl ki pa final la dwe depoze nan tribinal ki pi ba a nan yon delè 15 jou apre lòd la, epi anvan kòmansman odyans abitraj la. Si minè a nan prizon lè tribinal la sispann pwosedi a, annatandan yo rann desizyon sou yon apèl avoka leta a fè, yo dwe lage minè a si kalite enfraksyon an ta pèmèt yo lage 1 sou kosyon si yo te akize 1 tankou yon moun majè; osinon, tribinal ki pi ba a gen pouvwa diskresyonè pou lage minè a. Tout enfòmasyon ki fè referans sou minè a dwe gen inisyal ladan, san yo pa nonmen non minè a, epi tout dokiman yo dwe trete konfidansyèlman.

Genyen tou plizyè kalite desizyon yo kapab fè apèl kont yo tousuit, nan zafè depandans jivenil yo, ak nan zafè ki an rapò avèk anilasyon dwa paran yo. Nan ka depandans jivenil, anilasyon dwa paran, ak zafè ki enplike timoun ak fanmi ki bezwen sèvis, gen kèk moun sèlman ki kapab fè apèl devan tribinal konpetan an, anvan tan limit la pase, ak nan jan Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid yo preskri a. Men moun ki ka fè sa yo sèlman: nenpòt timoun, paran, moun yon timoun tribinal nonmen kòm responsab yon minè, oswa responsab legal yon timoun, oswa nenpòt ki pati nan pwosè a ki enplike nan yon desizyon tribinal ki pi ba a, oswa ajans leta lalwa otorize.

Pwosedi pou depandans jivenil ki pa final, ak pou zafè anilasyon dwa paran yo, pa menm ak pwosedi nan apèl sivil ki pa final yo. Avi pou apèl la dwe depoze nan espas 30 jou yo rann desizyon ki dwe revize a. *Gade Seksyon 39.510 ak 39.815*, Lwa Florid yo, ak Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.146. Tout referans sou timoun lan oswa sou paran dwe fèt ak inisyal, se pa ak non, epi tout papye yo trete avèk konfidansyalite. Tribunal yo bay apèl nan zafè sa yo tretman priyoritè. Lè gen yon desizyon ki anile dwa paran yo, epi ki mete yon timoun disponib pou adopsyon, desizyon sa a sispann pandan apèl la ap fèt, menm si timoun lan kontinye rete nan detansyon. *Gade tou Chapit 14*, Apèl kont Lòd ki rann nan Depandans ak Pwosedi pou Anile Dwa Paran.

G. Pwoblèm espesyal pou Apèl ki pa Final Apèl nan Zafè Konpansasyon Travayè.

Nan pwosedi konpansasyon pou aksidan ak maladi travay yo, apèl kapab fèt kont nenpòt desizyon ki pa final, ki tabli:

- (1) konpetans (dwa pou tribunal la tandé yon zafè);
- (2) kote pou yon jijman fèt (Konte y ap tandé zafè a); oswa
- (3) dwa pou resevwa konpansasyon an, depi desizyon an tabli aklè gen yon aksidan ki te fèt nan konteks travay la, pandan moun lan ap travay, epi moun k ap fè reklamasyon an gen dwa resevwa peman nan sikontans sa yo pou kantite lajan an, epi tou depi tribunal ki pi ba a sètifye, nan desizyon an, sa pral mande anpil depans ak anpil tan pou jwenn ki kalite ak ki kantite konpansasyon pou yo bay moun ki fè reklamasyon an. *Gade Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.180(b)(1)*.

Pwosedi apèl pou konpansasyon travayè ki pa final diferan ak pwosedi apèl nan zafè sivil yo, nan plizyè fason enpòtan. Notifikasyon pou apèl la, ki déjà esplike pi wo a, dwe genyen ladan I tou yon ekspose kout sou kalite avantaj desizyon an afekte. Li dwe genyen ladan I tou

yon deklarasyon ki tabli limit tan pou chak etap fèt. Pa egzanp, men jan yon deklarasyon konsa ta kapab ekri: "Mwen sètifye apèl sa a afekte sèlman peryòd ak klasifikasyon avantaj ak tretman medikal annapre la yo," epi anapre gen yon lis avantaj yo ak delè ki genyen nan apèl la. Yo kapab poko peye avantaj sa yo annatandan rezulta apèl la. Pa pita pase 15 jou apre li remèt notifikasyon pou apèl la, moun k ap fè apèl la dwe depoze ekspoze inisyal la nna tribunal la, epi remèt chak nan lòt pati yo yon kopi. Ekspoze a dwe genyen avèk li yon anèks ki gen desizyon pou tribunal la dwe revize a, ak tout lòt dokiman oubyen transkripsyon ki te depoze nan tribunal ki pi ba a, epi ki ta kapab ede tribunal apèl la konprann zafè ki nan pwosedi apèl la. *Gade tou Chapit 17, Apèl pou Konpansasyon Travayè; Chapit 3, Rasanble Dosye pou yon Apèl.*

H. Keson Espesyal pou Apèl ki pa Final nan Zafè Lwa Administratif

Nan plizyè sikontans, Chapit 120 sou Lwa Pwosedi Administratif nan Lwa Florid yo, di si yon moun kapab fè apèl tousuit kont yon aksyon oswa lòd ki pa final yon ajans administratif pran. Seksyon 120.68 nan Lwa Florid yo di yo kapab fè apèl kont desizyon ki pa final yon ajans pran, si yon revizyon desizyon final ajans lan pa ta pote yon konpansasyon kòrèk. Si sikontans yon moun ki ta vle fè apèl yo pa tonbe sou lobedyans Chapit 120 nan Lwa Florid yo, moun k ap fè apèl la dwe gade ki lwa ki aplikab presizeman nan sikontans li ye a, pou wè si l kapab fè apèl kont desizyon li vle a.

Pwosedi pou sa ki dwe fèt pou jwenn revizyon pou yon desizyon ki pa final nan yon zafè lwa administratif pa menm ak pwosedi nan lòt kalite zafè yo. Nan zafè administratif yo, anjeneral moun k ap fè apèl la ka depoze yon petisyon pou fè revizyon sou aksyon ki pa final yon ajans pran, dapre Lwa Pwosedi Administratif la, ansanm avèk Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.100(b) ak (c). *Gade Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.190(b)(2)&(c)(3).* Pase pou 1 depoze yon notifikasyon pou apèl, yon moun k ap fè apèl dwe depoze yon petisyon pou revizyon (ki sanble ak

yon ekspoze inisyal), ansanm ak frè depo yo, anvan 30 jou pase, apre dat yo rann desizyon 1 ap mande pase nan revizyon an. Yo pa kapab nonmen jij administratif la, oswa responsab odyans lan, oswa moun ki travay nan ajans administratif la nan pamí moun ki reponn (pati opoze yo). Yon kopi petisyon an dwe remèt bay ajans administratif la. Petisyon an dwe genyen non tribunal ki pral fè revizyon sou desizyon an, non ak deziyasyon tout pati ki nan chak pati zafè a, rezon ki fè tribunal la gen konpetans (otorizasyon pou tande zafè a), enfòmasyon sou fè ki pase k ap sèvi kòm baz pou moun k ap fè apèl la, ki kalite konpansasyon moun lan mande (sa li vle tribunal apèl la fè pou li), epi agiman legal ki montre egzanp, règ, ak règleman ki sipòte petisyon an. Moun k ap fè apèl la dwe siyen yon sètifikasyon pou di li remèt kopi bay pati advès la, ak bay ajans administratif la.

Moun k ap fè apèl la dwe depoze ak remèt yon anèks tou, dapre Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.220 an, ki pa kapab genyen okenn eleman ki pa te fè pati dosye a nan ajans administratif la. Anèks la dwe genyen desizyon moun k ap fè apèl la ap mande pase nan revizyon an, epi li dwe genyen lòt dokiman moun k ap fè apèl la kwè tribunal la pral bezwen, pou l deside sou apèl la. Si tribunal la wè davans petisyon moun k ap fè apèl la depoze a tonbe nan domèn konpetans li, epi li kapab asepte reklamasyon moun lan fè a, li pral bay yon lòd pou moun lan esplike pozisyon 1, epi li pral mande pati advès la depoze yon repons pou esplike rezon li kwè tribunal la pa dwe asepte fè sa moun k ap fè apèl la mande a. Anjeneral, tribunal la ap bay moun k ap fè apèl la yon chans apre sa pou l prezante yon refitasyon kont repons lan. Apre sa, tribunal la ap pran yon desizyon.

Nan zafè ki pa tonbe sou lobedyans ni sou kontwòl Lwa Pwosedi Administratif la, kapab genyen plizyè kalite pwosedi ki fèt (souvan se yon petisyon òdonans certiorari). Moun k ap fè apèl la dwe gade lwa ki gouvènen zafè sa a, pou wè ki pwosedi ki zafè aplike. *Gade tou* Chapit 15, Apèl Administratif; Chapit 3, Rasanble Dosye pou yon Apèl.

CHAPIT 10: ÒDONANS ESTRAWÒDINÈ—PWOSEDI SIVIL

A. Entwodiksyon.

Yon petisyon òdonans ekstrawòdinè se yon fason diferan pou mande yon tribinal apèl fè revizyon aksyon yon tribinal ki pi ba pran oswa pa pran. Yo ka itilize petisyon òdonans yo sèlman nan sikoranski trè ra, oswa “ekstrawòdinè,” kote pa gen okenn lòt bon rekou oswa kapasite pou fè apèl. *Gade Règ pou Pwosed Apèl nan Florid 9.100.* Nan zafè sivil, yo itilize òdonans yo leplisouvan pou: fòse yon jij oswa lòt ofisyèl fè yon zak ministeryèl li te refize fè, men ki obligatwa, (òdonans mandamus); anpeche yon tribinal ki pi ba fè yon zak li pa gen konpetans pou fè (òdonans entèdiksyon); oswa konteste lòd ki pa final ki pa zafè ale nan apèl touswit (òdonans certiorari). Yon moun ka depoze yon petisyon pou yon òdonans estrawòdinè devan tribinal apèl la, si gen kèk kondisyon ki satisfè, pandan tribinal ki pi ba a ap kontinye yon jijman sou yon zafè toujou.

Anjeneral depo yon petisyon òdonans pa bloke (sispann) pwosed yo nan tribinal ki pi ba a. Alaplas, pou bloke pwosed tribinal ki pi ba a pandan pwosed òdonans lan, yon pati ta nòmalman oblige chèche epi jwenn yon lòd pou retre tann. Mosyon pou rete tann yo eksplike nan Chapit 11 nan Gid sa a. *Gade Règ pou Pwosed Apèl nan Florid 9.310(a).*

Yon petisyon òdonans ekstrawòdinè pa menm bagay ak yon apèl. Toudabò, pati yo nan yon petisyon gen tit diferan ak sa ki nan yon apèl. Nan yon apèl, pati k ap fè apèl la se “moun ki fè apèl” la epi pati opoze a se “moun yo fè apèl kont li a.” Pakont, nan yon pwosed òdonans, pati k ap fè petisyon nan tribinal apèl la rele “demandè,” epi pati advès la rele “repondan.” Yon pwosed òdonans kòmanse lè ou depoze petisyon an, ki tankou ekspoze inisyal la, dirèkteman nan tribinal apèl la (kontrèman ak yon apèl, ki kòmanse lè ou depoze yon notifikasyon pou apèl nan tribinal ki pi ba a). Petisyon òdonans lan depoze nan tribinal apèl la ak livrezon bay pati opoze a. Toudepan

ki kalite òdonans, dat limit la se 30 jou soti nan dat yo te rann lòd oswa yo te pran aksyon y ap konteste a.

Anplisdesa, nan kèk kalite pwosedi òdonans, tankou lè yon pati depoze yon petisyon pou òdonans mandamus oswa entèdiksyon, jij nan tribinal ki pi ba a tou dwe (a) site kòm yon repondan nan kò petisyon an, men **pa** nan non zafè a (lejann), epi (b) remèt li yon kopi petisyon òdonans mandamus oswa entèdiksyon an. Nan ka yon petisyon pou òdonans certiorari, jij tribinal ki pi ba a pa nonmen kòm yon pati ditou, men yo remèt li yon kopi petisyon an. Pakont, nan yon apèl regilye, jij tribinal ki pi ba a pa site kòm yon pati ni yo pa remèt li dokiman ki depoze nan apèl la.

Yo rele òdonans estrawòdinè yo “estrawòdinè” paske yo ra anpil. Tribinal apèl yo pa konn asepte petisyon pou òdonans estrawòdinè yo, sòf nan kèk sikorans espesyal. Li difisil anpil pou satisfè kondisyon pou yon òdonans estrawòdinè. Menm lè tout kondisyon yo satisfè, tribinal apèl la ka toujou refize bay òdonans lan, epi pa pran desizyon sou pwen ki nan petisyon an. Tribinal apèl yo asepte bay petisyon òdonans estrawòdinè yo sèlman pou korije move desizyon tribinal ki pa kapab korije okenn lòt jan.

B. Diferan Kalite Òdonans Estrawòdinè nan Zafè Sivil yo.

Gen plizyè kalite òdonans estrawòdinè. Chak remèt pou yon objektif diferan epi chak bon yon sèten sikorans presizeman.

1. Òdonans “Mandamus”

Si lalwa di pou yon tribinal ki pi ba oswa yon fonksyonè pran yon aksyon, epi li refize fè sa oubyen li pa pran aksyon an, yon pati kapab depoze yon petisyon òdonans “mandamus.” Yon tribinal apèl kapab bay yon òdonans “mandamus” pou fòse tribinal ki pi ba a, oswa pou fòse yon lòt fonksyonè, pran yon aksyon ofisyèl. Men kondisyon ki genyen pou mande yon òdonans “mandamus”:

(1) Demandè a dwe gen dwa legal klè pou fè jij jijman an oswa lòt fonksyonè fè yon zak oswa devwa presizeman;

(2) Jij tribunal ki pi ba a oswa lòt fonksyonè gouvènman an dwe gen yon devwa legal obligatwa klè pou pran aksyon an; epi

(3) Pati k ap fè petisyon an dwe pa gen okenn lòt rekou ankò devan lalwa.

Tribinal apèl la kapab bay yon òdonans “mandamus” sèlman si aksyon ki pou fèt la, se yon devwa obligatwa nan travay moun lan. Yo konsidere yon devwa obligatwa, lè tribunal ki pi ba a oswa biwo a pa gen diskresyon pou fè l, oubyen pou chwazi pa fè l. Diskresyon an, se libète pou chwazi fè oubyen pa fè yon bagay. Kidonk, yon devwa obligatwa lè lalwa egzije pou l fèt, san bay moun fonksyonè a okenn chwa. Pafwa yon zak ta zafè anpati obligatwa ak anpati diskresyonè. Nan ka sa yo, yo ta kapab itilize mandamus pou fè yon ofisyèl fè yon zak oswa pran yon desizyon (si se yon zak ministeryèl obligatwa), men pa kijan pou fè zak la, ni ki desizyon pou li pran (ki nòmalman nan men fonksyonè a pou li deside, sa vle di, diskresyonè).

Pa egzanp, yon tribunal apèl kapab bay yon òdonans “mandamus” pou di yon grefye nan yon tribunal ki pi ba pou li asepte yon dokiman grefye a dwe asepte, men li te refize asepte. Yon tribunal apèl kapab bay yon òdonans mandamus pou mande yon vil bay dosye piblik ke demandè a te mande pou enspeksyon ak kopye, epi vil la te refize bay yo. Yon tribunal apèl kapab bay yon òdonans “mandamus” tou pou mande yon tribunal ki pi ba yon tan limit pou fè yon odyans. Men, yon tribunal apèl pa ka sèvi ak òdonans lan pou di tribunal ki pi ba a kijan pou li deside sou zafè a paske sa ta se ta va fòse fonksyonè a sèvi ak diskresyon li nan yon sèten fason.

2. Òdonans Pwoyibisyon.

Òdonans pwoyibisyon sèvi pou anpeche yon tribunal ki pi ba pran yon aksyon ki pa nan konpetans li. Sa vle di, li sèvi pou anpeche yon tribunal ki pi ba pran yon aksyon ki ilegal oubyen ki pa kòrèk. Tribunal apèl distri yo kapab bay tribunal ki pi ba yo oswa tribunal apèl distri yo òdonans

pwoyibisyon. Men, Tribunal Siprèm Florid la kapab sèlman bay tribunal ki pi ba yo òdonans pwoyibisyon, men pa ajans leta yo.

Petisyon pou òdonans pwoyibisyon an dwe depoze anvan tribunal ki pi ba a pran aksyon pati k ap fè petisyon an vle anpeche a. Yon tribunal apèl pa ka bay pwoyibisyon pou defèt yon bagay ki déjà fèt. Li ka sèlman bay pwoyibisyon pou anpeche yon bagay ki poko fèt. Anplisdesa, demandè a dwe montre (1) pa gen okenn reyalite ki konteste epi (2) tribunal ki pi ba a pa gen okenn kopetans pou fè sa demandè a ap eseye anpeche a.

Si tribunal apèl la bay yon lòd pou montre poukisa yo pa dwe akòde soulajman nan yon pwosedi pwoyibisyon, li bloke pwosedi ki anba a. Men, yon lòd ki senpleman mande pou repondan an depoze yon repons pou petisyon an nan yon pwosedi pwoyibisyon anjeneral pa bloke pwosedi tribunal ki pi ba a. Yon lòd pou rete tann fè tout pwosedi nan tribunal ki pi ba a sispann jouktan tribunal apèl la pran yon desizyon. *Gade Chapit 11 nan Gid sa a* (rete tann).

3. Òdonans “Certiorari”

Yon òdonans “certiorari,” ki rele tou “cert,” pèmèt yon tribunal apèl fè yon revizyon sou desizyon yon tribunal ki pi ba ki pa obsèv egzijans esansyèl lalwa yo, lè pa gen okenn lòt mwayen pou fè apèl. Li pèmèt tribunal apèl la deside si tribunal ki pi ba a ap okipe pwosedi a yon jan ki regilye, dapre lalwa. “Certiorari” a bay tribunal apèl la pouvwa pou l lonje bra l pou rete move aplikasyon lajistik, lè pa gen lòt rekou ki egziste. Tribunal Siprèm Florid la pa gen konpetans pou apwouve òdonans “certiorari” pou dwa komen, menm jan ak tribunal apèl distrik yo. Pou l mande yon òdonans “certiorari,” pati k ap fè petisyon an dwe montre:

(1) Aksyon tribunal ki pi ba a pa obsèv egzijans esansyèl lalwa yo. Sa mande pou li plis pase jis yon erè tribunal ki pi ba a. Egzijans esansyèl lalwa, sa vle di gen yon vyolasyon yon prensip legal ki tabli aklè. Vyolasyon sa a lakòz yon move aplikasyon lajistik tout bon vre, oswa

yon refi fè yon jijman ekitab. Yon prensip legal ki tabli aklè kapab soti nan plizyè sous, tankou lwa ki kontwole ka, règ tribinal, règleman, ak dwa konstitisyonèl.

(2) Erè a ap lakòz pou demandè a yon prejidis ki pa ka repare nan tout rès pwosedi a. Prejidis ireparab la dwe plis pase tan ak depans pou yon jijman ki pa te nesesè. Yon egzanp prejidis ireparab, se yon desizyon tribunal ki vyole dwa konstitisyonèl yon pati, ki pa kapab korije nan yon pwosedi apèl apre fen jijman an. Yon lòd konsa, se kapab yon “lòd fèmen bouch” jeneral, ki defann pleyan an ak avoka li yo pale ak laprès sou zafè a, san pa gen rezon ki montre lòd fèmen bouch la te nesesè pou pwoteje jistis nan pwosedi a. Yon lòt egzanp, se yon lòd ki pèmèt yon granmè fè vizit tanporè menm lè manman an di li pa dakò, epi fikse yon odyans pita pou deside sou dwa pèmanan pou vizite yon timoun. Yon desizyon konsa ta vyole dwa konstitisyonèl manman an genyen sou zafè prive l. Si yo ta pran yon lòt desizyon pita, sa pa ta chanje anyen nan vyalasyon ki déjà fêt la.

(3) Pa gen okenn remèd k ap ase, ki kapab soti nan yon pwosedi apèl apre jijman final la. Sa se yon lòt aspè danje ireparab. Si se yon erè tribunal apèl la kapab korije nan yon pwosedi apèl apre pwosè a, tribunal apèl la pa pral asepte bay yon òdonans “certiorari” paske pa gen prejidis ireparab. Pa egzanp, si yo refize pati k ap fè petisyon an yon jijman avèk yon jiri, menm si l gen dwa genyen yon jijman avèk jiri, sa pa yon prejidis ireparab ki pa kapab korije nan apèl. Rezon an, se paske tribunal apèl la kapab bay lòd pou fè yon nouvo jijman apre jijman sa a fini.

Nan pwosedi sivil yo, yon domèn kote yo konn mande “certiorari” souvan se nan revelasyon yo. Revalasyon an se pwosedi avan jijman an, kote pati ki enplike nan pwosedi a transmèt enfòmasyon sou fè ki rive yo nan depozisyon, entewogatwa, ak dokiman yo depoze. Se pa chak desizyon ki pa kòrèk nan etap revelasyon an ki lakòz yon zafè pou “certiorari”. Sèlman, yo zafè asepte bay “certiorari” a lè yon tribunal bay lòd pou yon pati bay enfòmasyon pati sa a pa

t dwe bay, sa ki rele enfòmasyon privilejye. Yon lòd revelasyon ki fè youn nan pati yo bay dokiman ki pa enpòtan pa nesesèman lakòz yon prejidis ireparab. Se pa fasil pou yo asepte bay “certiorari” paske dokiman yo bay lòd remèt yo pa enpòtan sèlman. Men sèlman, yon lòd ki oblige yon pati revele enfòmasyon privilijye kapab lakòz prejidis ireparab, paske yon fwa pati a remèt enfòmasyon li pa t dwe bay la, li pa posib pou l reprann enfòmasyon an ankò. Yo konn di lè konsa “chwal la fin janbe baryè”. Nòmalman, yo pa bay yon òdonans “certiorari” pou yon lòd ki refize yon revelasyon. Gen sèlman kèk sikontans kote yon tribinal apèl kapab bay yon òdonans “certiorari” apre yon lòd konsa. Pa egzanp, yon òdonans “certiorari” kapab kòrèk pou yon lòd ki te anpeche yon revelasyon yon temwen kle ta kapab bay, kote pa ta gen okenn mwayen tout bon vre pou konnen apre jijman an kisa temwen an ta kapab di, oswa si temwayaj li ta kapab gen konsekans sou jijman an.

Anplisdesa, avèk kèk esepsyon ki pa rive souvan, yo pa pral asepte bay yon òdonans “certiorari” pou fè yon revizyon paske yo te refize yon mosyon pou anile yon zafè. Se paske, lè konsa, gen ase rekou nan apèl ki kapab fèt apre jijman an.

Si yon pati prezante yon petisyon pou yon òdonans “certiorari” epi tribinal apèl la refize 1 san li pa bay yon opinyon, sa pa mete yon pwen final nan tout zafè a. Rès zafè a ap kontinye jije nan tribinal ki pi ba a. Pou fini, pati ki gen entansyon depoze yon petisyon certiorari nan tribinal apèl pral souvan depoze tou yon mosyon ann ijans rete tann nan tribinal ki pi ba a, ki mande li sispann oswa “rete tann” lòd y ap konteste a pandan pwosedi certiorari a. Jan nou te diskite nan Chapit 11 nan Gid sa a sou rete tann, si tribinal premye enstans lan refize mosyon an, pati a lèsa ka mande tribinal apèl la bay desizyon rete tann nan. Gade Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.310(a)&(f).

4. Òdonans “Quo Warranto”

Gen dwa ak privilèj Eta Florid la bay sitwayen ak kontribyab li yo. Sitwayen yo sèvi avèk “quo warranto” pou teste kapasite yo pou sèvi avèk dwa ak privilèj sa yo. Pa egzanp, yon petisyon pou yon òdonans “quo warranto” te sèvi pou konteste desizyon pou mete kèk teren nan yon minisipalite.

“Quo warranto” te anpeche Vil Coral Gables la egzèse jiridiksyon l sou yon pati nan Key Biscayne. “Quo warranto” te sèvi tou pou deside si Palman Florid la te fè yon aksyon konstitisyonèl, lè li te ekate veto gouvènè a. Sitwayen ak kontribyab yo se moun ki kapab mande yon òdonans “quo warranto” pou defann dwa piblik yo genyen. Moun nan piblik la anjeneral pa bezwen montre okenn enterè pèsonèl tout bon vre nan defans dwa piblik yo. Sèl sa yo gen pou fè, se montre piblik la gen yon enterè nan dwa a. “Quo warranto” se yon kalite òdonans ki pa prèske janm sèvi.

5. Pouvwa òdonans.

Mo “Pouvwa òdonans,” se pouvwa yon tribunal apèl distrik genyen pou l bay nenpòt ki òdonans li dwe bay oswa bezwen bay pou egzèse konpetans li. Sa vle di pouvwa pou bay tribunal ki pi ba a lòd egzekite manda tribunal apèl la, oubyen suiv direktiv tribunal apèl la apre li rann desizyon l nan yon pwosedi apèl. Pouvwa òdonans lan pa bay yon konpetans apa pou mande tribunal apèl la fè revizyon. Sa vle di, si pa gen yon zafè kounye a devan tribunal apèl la, epi se yon zafè tribunal apèl la gen déjà konpetans pou l tandé, yon pati pa kapab mande yon “pouvwa òdonans.” Pouvwa òdonans lan kapab egziste sèlman lè gen yon zafè y ap jiye kounye a. Objektif pouvwa òdonans lan, se pou pwoteje konpetans yon tribunal apèl déjà genyen sou yon zafè. Gen moun ki te eseye sèvi ak pouvwa òdonans lan pou mande Tribunal Siprèm Florid la pase desizyon yon tribunal distrik nan revizyon, tankou yon afimans “per curiam” san yon opinyon ekri. Men

Tribinal Siprèm Florid la pa gen pouvwa òdonans pou l pase kalite desizyon konsa yo nan revizyon.

C. Prensip ki Enpòtan sou Apèl.

Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.030 lan esplike kilès nan tribal Florid yo ki gen konpetans pou yo pase òdonans estrawòdinè. Règ sa a esplike kilès nan tribal Florid yo ki gen konpetans pou pase òdonans estrawòdinè. Règ 9.030(a)(3) dekri kapasite Tribunal Siprèm Florid la genyen pou l bay òdonans estrawòdinè. Tribunal Siprèm Florid la kapab bay tribal yo òdonans pwoyibisyon. Li gen pouvwa òdonans tou pou egzèse konpetans li, sa ki vle di nenpòt òdonans ki ka pèmèt Tribunal Siprèm Florid la fè travay li. Tribunal Siprèm Florid la kapab bay òdonans “mandamus” ak “quo warranto” tou pou fonksyonè ak ajans leta yo. Epi tou, Tribunal Siprèm Florid la kapab bay òdonans habeas corpus.

Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.030(b)(3) esplike konpetans tribal apèl distrik yo pou bay òdonans estrawòdinè. Tribunal apèl distrik yo kapab bay òdonans “mandamus,” pwoyibisyon, “quo warranto,” ak “certiorari”. Tribunal sa yo kapab bay pouvwa òdonans ki nesesè pou egzèse konpetans nan pwòp teritwa yo. Epi tou, pafwa jij nan tribal apèl distrik yo kapab bay òdonans habeas corpus.

Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.030(c)(2) pèmèt tribal gran enstans yo bay òdonans “certiorari” pou fè revizyon sou desizyon ki pa final tribal Konte yo pran. Sa pèmèt tribal gran enstans yo tou, pou yo bay òdonans “mandamus,” pwoyibisyon, “quo warranto,” ak habeas corpus. Menm jan ak lòt tribal yo, tribal gran enstans yo kapab bay pouvwa òdonans ki nesesè, pou egzèse konpetans nan pwòp teritwa yo.

D. Pwosedi pou Òdonans Estrawòdinè yo.

1. Sa ki Ekri nan yon Petisyon.

Youn nan rezon ki fè yon petisyon pou òdonans estrawòdinè pa menm jan ak yon apèl, se paske petisyon pou òdonans estrawòdinè a pa kòmanse lè yon moun depoze yon notifikasyon pou apèl. Li kòmanse lè moun lan depoze yon petisyon. Yon petisyon, se tankou yon ekspoze inisyal. Li gen tout agiman legal yo ladan l. Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.100 eksplike tout sa ki dwe nan yon petisyon:

(a). Ki baz moun lan genyen pou mande tribunal sa a tandé zafè a. Nan pati sa a nan petisyon an, moun lan dwe esplike tribunal la poukisa li kwè tribunal sa a gen pouvwa pou bay òdonans li mande a. Pati a dwe site règ pwosedi apèl ki rekonèt pouvwa sa a.

(b). Sou ki fè ki rive, pati k ap fè petisyon an baze petisyon an. Moun lan dwe esplike akliè, san antre nan twòp eksplikasyon, ki fè nan dosye a ki montre li gen dwa pou mande tribunal la bay òdonans sa a.

(c). Ki kalite konpansasyon moun lan vle mande. Nan seksyon sa a, moun lan dwe di tribunal la kisa li vle mande l fè. Pa egzanp, nan yon petisyon pou yon òdonans “mandamus,” moun lan ka mande tribunal apèl la bay lòd pou tribunal ki pi ba a fè yon odyans, oswa anile yon lòd tribunal ki pi ba a.

(d). Agiman legal, ak referans legal ki sipòte petisyon an. Nan seksyon sa a nan petisyon an, moun lan dwe prezante agiman l yo, epi nonmen ka, lwa, règ, ak dispozisyon konstitisyonèl ki sipòte agiman yo.

(e). Anèks ki Dwe Mache ak Petisyon an.

Si moun lan ap mande tribunal apèl la bay yon lòd pou yon tribunal ki pi ba, li dwe voye yon anèks tou bay tribunal apèl la. Anèks la dwe fèt jan sa esplike nan Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.220. Li dwe gen yon endèks, ansanm ak yon kopi desizyon tribunal ki pi ba a moun lan ap mande pase nan revizyon an. Endèks la dwe genyen yon lis dokiman ki nan anèks la, nan lòd

kwonologik ki montre lè yo te depoze dokiman yo, ak paj kote dokiman yo ye. Anèks la kapab genyen tou, kopi lòt seksyon nan dosye a, ak sous referans yo. Si se yon petisyon pou yon òdonans, anèks la dwe relye separeman, san li pa melanje ak petisyon an. Li kapab separe nèt, oubyen li kapab gen yon separatè oubyen yon lejann ki separe l.

Lè 1 ap ekri sou fè ki rive yo, moun lan dwe bay referans sou paj nan anèks la ki gen enfòmasyon sou fè ki rive yo. Pa egzanp, si eksplikasyon sou fè ki rive yo genyen deklarasyon yon temwen te fè nan yon odyans, moun lan dwe di nan ki paj nan anèks la deklarasyon temwen sa a ye. Yon pati ki enplike nan zafè a pa dwe eseye kache enfòmasyon ki ka remèt kont li, ni pyès jistifikatif pati advès la ka vle pale sou yo. Si pati a fè sa, tribinal apèl la ka pran sanksyon kont li.

3. Longè Paj yo, ak kouman pou Depoze Dokiman yo

Yon petisyon pou òdonans pa dwe gen plis pase 50 paj. Maj yo ak karaktè tipografik yo dwe menm jan ak nan yon ekspoze pou apèl. Dwe genyen yon sètifikasyon konfòmite tou. Se sètifikasyon sa a ki pèmèt tribinal la konnen pati k ap depoze dokiman yo satisfè egzijans règ sou apèl yo. Dwe genyen tou yon sètifikasyon livrezon. Sètifikasyon livrezon an montre moun ki depoze dokiman yo remèt yon kopi petisyon an bay tout pati advès yo, epi li voye yon kopi tou bay jij k ap fè jijman an.

Petisyon an dwe depoze dirèk nan tribinal apèl la. Si yon pati depoze yon petisyon nan yon tribinal ki pa tribinal kote pou l depoze petisyon an, tribinal sa a kapab transfere petisyon an bay tribinal kòrèk la, men li pa dwe anile petisyon an. Anjeneral, yo fè moun lan peye \$300 sòf si tribinal la deklare moun lan se yon endijan. Pati ki pral depoze petisyon an dwe rele biwo grefye tribinal apèl la, pou verifye konbyen lajan yo fè peye.

4. Pou Reponn Petisyon.

Si yon moun resevwa yon petisyon pou òdonans estrawòdinè pati advès la voye ba li, moun lan pa bezwen voye yon repons. Repons lan nesesè sèlman si tribunal apèl bay lòd voye Kòm se raman yo apwouve yon petisyon pou òdonans estrawòdinè, anpil fwa tribunal apèl la pral rejte yon petisyon san lòt pati a pa bezwen reponn. Pafwa tribunal apèl la kapab voye yon lòd pou reponn. Gen lòt fwa, tribunal la ap voye yon lòd pou moun lan esplike pozisyon I. Lè tribunal la bay lòd pou moun lan esplike pozisyon I, moun lan dwe voye yon repons ki montre pou kisa tribunal la pa dwe asepte demann pou òdonans lan. Ni petisyon an, ni lòd pou moun lan esplike pozisyon I pa rete yon pwosedi ki nan tribunal ki pi ba a. Sèl esepsyon an, se petisyon pou òdonans pwoyibisyon yo. Si tribunal la bay lòd pou montre kòz apre yon petisyon pou yon òdonans pwoyibisyon, tribunal ki pi ba a pa kapab pran okenn lòt aksyon ankò sòf si tribunal apèl la swa di li kapab, oubyen tribunal apèl la pran yon desizyon sou zafè a.

5. Tan Limit.

Gen tan limit enpòtan pou moun sonje. Petisyon pou òdonans pwoyibisyon an dwe depoze anvan tribunal ki pi ba a pran aksyon pati k ap fè petisyon an vle anpeche a.

Gen yon limit 30 jou pou depoze yon petisyon pou òdonans “certiorari.” Tan an kòmanse konte depi dat tribunal ki pi ba a te bay desizyon I. Tan limit 30 jou a zafè aplikab menm si yo rele petisyon y ap depoze a yon lòt jan. Pa egzanp, an nou gade yon zafè kote yon moun rele petisyon I ap depoze a yon petisyon pou òdonans “mandamus”, epi li kite 30 jou pase anvan li depoze I. Si tribunal apèl la deside se yon petisyon pou òdonans “certiorari” li ye vre, I ap twò ta pou tribunal apèl la fè yon revizyon sou aksyon tribunal ki pi ba a, paske petisyon an te depoze plis pase 30 jou apre tribunal ki pi ba a te bay desizyon I. Tribunal apèl la ap refize asepte tout petisyon ki pa soumèt alè.

Yon lòt bagay ki enpòtan pou sonje, lè yon moun depoze yon mosyon pou nouveau odyans sou yon desizyon ki pa final nan tribunal ki pi ba a, sa pa bay moun lan plis tan pou depoze petisyon an. Si yon pati vle depoze yon demann pou yon òdonans “certiorari,” pou mande tribunal apèl la yon revizyon sou yon desizyon tribunal ki pi ba a pran, epi pati a depoze yon mosyon pou yon nouveau odyans oswa pou rekonsiderasyon nan tribunal ki pi ba a, tan pou depoze petisyon an kòmanse konte depi dat premye desizyon an. Li pa kòmanse konte depi dat nouveau odyans lan. Dat limit 30 jou pou depoze yon petisyon pou òdonans “certiorari” pa ka pwolonje.

E. Konklizyon.

Yo pa pral asepte bay yon òdonans estrawòdinè pou korije yon erè òdinè nan mitan yon jijman. Yon pati ki enplike nan yon pwosè dwe gade byen si 1 dwe depoze yon petisyon pou òdonans estrawòdinè. Pati a dwe depoze yon petisyon pou òdonans estrawòdinè sèlman si 1 kwè tout bon vre, te gen yon erè nan lajistis ki pa kapab korije pita, ni korije avèk yon lòt mwayer.

CHAPIT 11: LÒD POU RETE TANN ANNATANDAN APÈL

A. Entwodiksyon.

Depi yo rann yon jijman kont yon pati ki nan yon pwosè, pleyan an kapab eseye touche dapre desizyon ki soti nan jijman an (si se yon jijman pou peye lajan) oswa aplike desizyon jij la. Pleyan an kapab touche oswa aplike desizyon ki soti nan jijman an, menm si lòt pati a ap fè apèl. “Pati k ap fè apèl la” kapab vle pou yo “rete tann” pou aplikasyon oswa egzekisyon jijman an. Yon lòd pou rete tann anpeche pati ki genyen pwosè a eseye touche pou jijman an, oswa egzekite lòd la pandan apèl la. Moun k ap fè apèl la pa oblige mande pou yon lòd rete tann, men yon lòd konsa kapab ede pwoteje moun lan kont aksyon pou fè l peye, ak kont pwosedi egzekisyon an jouktan tribinal apèl la pran yon desizyon sou apèl la. Li enpòtan pou sonje ke depo yon mosyon pou yon rete tann anjeneral pa pral bloke zafè a sof si, oswa jouk tribinal deside epi akòde mosyon pou rete tann nan. Nan yon aksyon sezi ipotèk, pa egzanp, menm si gen yon apèl te depoze nan tribinal, tribinal ki pi ba a ka vann pwopriyete a kanmenm nan yon lavant sezi sof si pati k ap fè apèl la jwenn yon lòd pou rete tann nan pwosè apèl la. Nan sèten kalite ka, lòd pou rete tann nan gendwa otomatik si sèten kondisyon ak pwosedi respekte.

B. Pouwva Tribunal ki pi ba a toujou genyen pou Pran Desizyon sou Mosyon pou “Rete Tann”.

Anjeneral, yon pati k ap mande pou yo rete tann pandan yon pwosedi apèl dwe depoze yon mosyon nan tribinal ki pi ba a oswa ajans administratif ki pran desizyon moun lan ap fè apèl kont li a. Dapre Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.310 ak Seksyon 45.045, tribinal ki pi ba a oswa ajans administratif la gen pouwva pou asepte, refize, oswa modifye yon lòd pou rete tann, menm si yo deja depoze yon notifikasyon pou apèl. Pafwa, tribinal apèl la ka konsidere yon demann pou rete tann anpremye, men pati ki vle rete lòd la oswa jijman 1 ap fè apèl kont li a anjeneral oblige toudabò depoze yon mosyon pou mande rete tann nan tribinal ki pi ba ki te deside sou zafè a. Apre

tribinal ki pi ba a oswa ajans administratif la pran yon desizyon sou yon mosyon pou rete tann, tribinal apèl la kapab pase desizyon an nan revizyon. *Gade Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid* 9.310(a)&(f).

C. Eleman pou Konsidere pou Enpoze yon “Rete Tann” annatandan Apèl, Anjeneral.

Yon tribinal ki pi ba dwe eseye pwoteje pati ki genyen pwosè a. Si desizyon yo fè apèl kont li a pa pou yon kantite lajan fiks, tribinal ki pi ba a kapab mande moun ki pèdi pwosè a depoze yon “kosyon” pou yon kantite lajan rezonab ke jij la kwè ki kapab pwoteje pati ki genyen pwosè a jouktan pwosedi apèl la fini. *Gade Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid* 9.310(a). Yon kosyon, se oubyen yon lajan kontan yon moun depoze nan grèf yon tribinal, oubyen yon pwomès ofisyèl pou peye yon kantite lajan ki gen garanti yon konpayi ki asire kosyon. Yon konpayi ki garanti kosyon, se tankou yon konpayi asirans. Biwo grefye tribinal kote zafèa annatant lan kapab bay non konpayi nan Florid ki garanti kosyon yo, ki gen pwòp kondisyon yo pou moun ki bezwen lajan pou kosyon.

D. Jijman pou Lajan.

Règ pou Pwosedi Apèl 9.310 (b) Florida (1) anjeneral bay ki si lòd la ke yo te fè apèl se sèlman pou peman an nan lajan, yon pati kapab jwenn yon otomatik rete annatant apèl “pa afiche yon bon ak ase kosyon egal a kantite lajan direktè lekòl nan jijman an plis de fwa to a legal nan enterè sou jijman sou kantite lajan an total sou ki pati a gen yon obligasyon yo peye enterè.” *Gade Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid* 9.310(b)(1).

Gen kèk tribinal Florid ki te deside ke fason sèlman pou rete ekzekisyon (fè respekte yon jijman lajan) se mete lajan an oswa yon kosyon garanti nan kantite lajan ki egzije nan Règ 9.310, epi sa a ka rete yon sijè dezakò nan sèten tribinal. Men, Seksyon 45.045 (2), Lwa Florid yo, sanble bay tribinal la pi ba pouvwa a diminye kantite lajan an nan yon kosyon oblige rete yon jijman lajan, ak/oswa yo mete lòt kondisyon pou rete nan avèk oswa san yo pa egzije yon kosyon. Anplis de sa,

Seksyon 45.045 (1), Lwa Florid yo, anjeneral Deklare yo, eksepte nan aksyon klas sètifye, kantite lajan an nan yon kosyon ki nesesè yo jwenn yon rete annatant apèl yo gen dwa pa pi plis pase \$ 50 milyon pou chak k ap fè apèl, kèlkeswa kantite lajan an nan jijman an ke yo te fè apèl (byenke nimewo sa a ka chanje nan tan kap vini an). Si w ap mande yon tribinal pou aplike pou Seksyon 45,045, Lwa Florid, fè plis rechèch ap ede w detèmine ki sa tribinal lokal ou a te deside.

Dapre Seksyon 45.045, Lwa Florid, si tribinal ki pi ba a diminye montan kosyon an oswa pèmèt yon rete tann sou lòt kondisyon san egzije yon kosyon, pati ki te genyen nan tribinal ki pi ba a (“moun yo fè apèl kont li a”) otorize yo pran revelasyon pou asire pati k ap fè apèl la pa te kache oswa depanse lajan nan yon fason ki ta fè koleksyon yon jijman pi difisil. Si li se dekouvrir ke te k ap fè apèl la kache oswa depanse lajan, tribinal la pi ba ka Lè sa a, sou demann soti nan apèl kont la, chanje kantite lajan an nan bond la oswa mande pou k ap fè apèl la to post yon kosyon plen nan kantite lajan yo egzije pa Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9,310.

Sòf si tribinal la pi ba pèmèt yon kosyon nan yon kantite lajan redwi oswa lòd yon rete sou lòt kondisyon san yo pa egzije yon kosyon dapre Seksyon 45,045, Lwa Florid, kantite lajan an kosyon nesesè a se kantite lajan total deklare pa jijman an, plis de ane nan enterè nan legal la to enterè. *Gade* Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.310. Biwo grefye lokal la oubyen yon konpayi otorize ki asire kosyon kapab fè konnen kisa to enterè a ye kounye a. Lè yon moun depoze yon kosyon, sa fè yo rete tann nòmalman sou egzekisyón oswa aplikasyon jijman an. Lè yon pati nan yon pwosè depoze yon kosyon, li dwe voye bay tout pati yo yon “Notifikas yon pou Depo Kosyon ki Rete Aksyon.” Nan yon ka-n sezi ipotèk, li espesyalman enpòtan pou yon pati politik ki plan yo fè apèl kont pou avanse pou pi pou yon lòd rete nan tribinal la pi ba le pli vit ke posib epi anvan vant lan sezi jidisyè pwograme nan jijman an-n sezi final la.

E. Ajans Piblik ak Fonksyonè.

Nan yon pwosedi civil, si yon moun asiyen leta, oswa fonksyonè ki nan aktivite travay yo, oswa manm komisyon ak lòt ajans piblik, epi moun sa yo fè apèl, yo pran nòmalman yon desizyon pou rete tann, epi moun sa yo pa gen pou yo depoze okenn kosyon. Tribunal apèl la kapab pase desizyon sa a nan revizyon, jan nou esplike sa pi ba la a. Si yon lòd tribunal gen rapò ak dosye piblik oswa reyinyon ajans piblik, epi lòd la di pou dosye oubyen reyinyon sa yo ouvri bay piblik la, depi gen yon ajans piblik ki fè apèl kont lòd sa a, egzekisyon lòd la pral nòmalman rete tann. Rete tann sa a pral dire sèlman 48 èdtan, sòf si gen yon tribunal ki deside pou sa fèt yon lòt jan paske ajans piblik la mande sa. *Gadee Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.310(b)(2)&(f).*

F. Revizyon sou yon Lòd Rete Tann.

Apre tribunal ki pi ba a oswa ajans administratif la pran desizyon sou yon kesyon rete tann, tribunal apèl la kapab fè yon revizyon sou lòd pou rete tann lan epi chanje l. Yon lòt pwosedi apèl pa nesesè. Pase pou sa fèt, pati ki vle mande revizyon nan apèl la ap depoze yon mosyon devan tribunal kote yo te fè apèl la pou mande yon revizyon sou lòd rete tann tribunal ki pi ba a bay la. Lè yon pati ap mande yon revizyon nan apèl kont yon lòd rete tann, li dwe idantifye fè ki rive yo pou montre pou kisa li di tribunal ki pi ba a te fè yon erè (“abize pouvwa diskresyonè l”) lè li te refize oswa asepte mosyon pou rete tann lan. *Gadee Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.310(f).*

G. zafè administratif yo.

Anjeneral, depoze yon notifikasyon pou apèl nan aksyon oswa final lòd yon ajans administratif la pa otomatikman rete lòd la oswa jijman te fè apèl. Nan yon zafè ki devan yon ajans administratif, ajans lan oubyen tribunal apèl la kapab otorize yon rete tann administratif, jan sa prevwa nan Chapit 120 nan Lwa Florid yo, ki rele”Lwa Pwosedi Administratif “ la. Nòmalman, yon moun dwe depoze yon demann pou rete tann nan yon mosyon li remèt ajans administratif la.

Nenpòt kilès nan pati yo ka mande tribunal apèl la fè yon revizyon sou desizyon ajans lan, nan yon mosyon pou rete tann. *Gade Règ* pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.190 ak 9.310.

Si yon pati vle mande yon rete tann sou egzekisyon lòd yon ajans bay pou sispann oswa pou revoke yon lisans (sòf yon lisans chofè), pati sa a dwe depoze yon mosyon pou rete tann nan tribunal apèl la. Ajans lan ap gen 10 jou pou l reponn mosyon pou rete tann lan. Rete tann lan kapab mande tribunal la tou pou l bay ajans administratif la lòd reponn pi vit; lè sa a li dwe depoze yon lòt mosyon pou esplike tribunal la pou kisa li dwe pran desiyon an vit sou mosyon pou rete tann lan. Tribunal apèl la dwe apwouve mosyon an si ajans lan pa reponn. Si ajans lan reponn, li genyen pou l pwouve bay tribunal apèl la ta gen yon danje pou sante, sekirite, oswa byennèt Eta a, si tribunal la ta apwouve mosyon pou rete tann lan. Osinon, tribunal la ap apwouve mosyon an. *Gade Règ* pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.190 ak 9.310.

Gen yon kategori desizyon administratif pou revokasyon ak sispansyon yo pa ka bay lòd rete tann pou egzekisyon yo. Pa egzanp, si yon chofè refize fè yon tès san l, oswa souf li, oswa pipi l pandan yon kontwòl sikilasyon, konsekans lan pral yon sispansyon administratif lisans chofè sa a. Pa kapab genyen rete tann pou sispann lisans chofè sa a, si l fè apèl kont lòd pou sispan oswa revoke lisans li a. *Gade Règ* pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.190.

H. Rete Tann pou Konbyen Tan.

Yon rete tann dire jiskaske yon tribunal apèl bay manda li apre desizyon li nan zafè a se yon desizyon final. Rete la fini lè tribunal apèl la pwoblèm manda li, menm si youn nan pati yo mande Tribunal Siprèm Florid la yo revize desizyon tribunal apèl la a. Depi tribunal apèl la pran desizyon sou yon zafè epi sou tout mosyon li resevwa pou nouveau odyans, oswa pou sètifikasyon, oswa pou klarifikasiyon, sèl mwayen pou fè peryòd rete tann lan dire pi lontan, se depoze yon mosyon pou rete egzekisyon manda a nan tribunal apèl la. Osinon, grefye tribunal la pral voye

manda tribunal la bay pati yo, ak bay tribunal ki pi ba a 15 jou apre opinyon an vin final (15 jou apre opinyon an, oswa 15 jou apre tribunal apèl la bay desizyon l sou yon mosyon yo te depoze san li pa rive an reta pou nouveau odyans, oswa pou sètifikasyon, oswa pou klarifikasiyon).

I. Rete Sezi Ipotèk.

Anjeneral, yo pa se wè yon jijman sezi ipotèk kòm yon lòd pou peye lajan an sèlman paske li garanti avèk ipotèk sou byen reyèl. Pakonsekan, yon pati k ap fè apèl pa ka konte sou dispozisyon rete tann otomatik pou jijman lajan ki nan Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.310(b)(1). Pou w jwenn yon rete annatant apèl nan yon zafè sezi ipotèk, k ap fè apèl la dwe depoze yon mosyon yo rete jijman an-n sezi ak vann nan tribunal ki pi ba pi vit ke posib ak anvan vant lan sezi jidisyè pwogramme nan jijman an-n sezi final la. Tribunal la jijman gen laj diskresyon pou deside si pou bay yon mosyon yo rete yon zafè sezi annatant apèl, epi yo pral konsidere, nan mitan lòt faktè, prezan valè a ki jis mache nan pwopriyete a, nenpòt lòt liens sou pwopriyete a, ak nenpòt fatra oswa lòt domaj ki te kapab ki te koze pa ranvwaye vant la sezi pou apèl la. Menmsi yon jijman sezi ipotèk pa koresponn nèt nan fòmil pou jijman lajan nan Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.310(b)(1), tribunal premye enstans lan ka sèvi ak fòmil obligasyon sa kòm yon règ pou detèmine kantite lajan an nan yon kosyon. Si se lòd la sou apèl sètifye oswa revizyon apèl ranvwaye, pleyan an anjeneral ka kolekte tou nenpòt enterè ki akimile sou kosyon a pandan apèl la kòm domaj pou delè a nan zafè a.

J. Konklizyon.

Jijman yo, li enpòtan anpil pou yon moun fè yon mosyon pou rete tann, pou l pwoteje dwa l pandan apèl la poko deside. An plis chapit sa a nan Gid la, yon moun k ap fè apèl ki vle mande rete tann dwe gade tou sa ki ekri nan Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.310 ak 9.190, Seksyon 45.045, ansanm ak jijman yo fenk fè sou zafè ki an rapò ak règ sa yo.

CHAPIT 12: EKSPOZE *ANDERS* “PRO SE” YO: KI SA KI YON AKIZE KRIMINÈL DWE FÈ LÈ LI OSWA LI PWOKIRÈ DOSYE YON *ANDERS* EKSPOZE.

A. Entwodiksyon.

Objektif chapit sa a, se ede yon akize si avoka pou apèl akize a depoze yon ekspose dapre *Anders kont California*, 386 U.S. 738 (1967), nan yon apèl dirèk kont yon kondanasyon penal ak yon santans, kidonk depoze yon mosyon apre kondanasyon. Chapit sa a dekri kijan yo ekri yon “pro se” oswa “pwòp tèt ou-reprezante” ekspose apre tribunal apèl la te pèmèt avoka apèl la yo retire oswa pèmèt akize a yon opòtinite yo ogmante pwoblèm nan yon ekspose “pro se”.

B. Kisa ki rele yon Ekspose *Anders*, epi nan ki Sikontans pou yon Avoka Depoze l?

Akize a pa gen dwa a yon apèl pafè; sepandan yon avoka apèl gen yon devwa sipòte apèl kliyan li an pi byen nan kapasite li. Règ ki gouvènen Bawo Florid la (kòd etik ki gouvènen avoka ki travay nan Florid yo) vle pou yon avoka k ap gade si l ap patisipe nan yon pwosedi apèl etidye dosye tribunal ki pi ba a, pou konnen si gen pwen ki merite yo fè yon apèl. Kòd etik la defann avoka yo depoze dokiman “frivòl” nan tribunal yo oswa nan enstans ki pi ba. Dokiman yo rele frivòl yo, se dokiman ki pa gen okenn objektif ki serye, oswa ki pa gen sans. Pafwa, avoka apèl la reprezante yon akize jwenn ke zafè a pa gen okenn pwoblèm nonfrivolous ogmante sou apèl (sètadi, nan tout pwoblèm yo ki avoka a ta ka ogmante sou apèl pa gen okenn grav objektif, siyifikasyon, oswa merit). Nan sikontans sa yo, avoka apèl la kapab depoze yon *Anders* ekspose. Nan *Anders* ekspose a, avoka a eksplike nan tribunal la ke li oswa li kwè apèl la prezante pa gen okenn pwoblèm ki kapab te diskite nan konfyans nan Bondye bon jan teren yo anile jijman, fraz, oswa yon lòd la ke yo te fè apèl. Men, avoka a dwe idantifye tou reyalite nan dosye a ke, malgre pa k ap monte nan nivo a nan rezon pou vè, avoka apèl la kwè te kapab joui sipòte apèl la. Nan li ap fè travay, avoka apèl la balans li oswa responsablite etik li nan tribunal yo pa ogmante pwoblèm serye sou apèl ak responsablite etik li oswa li pwoteje dwa konstitusyonèl akize a. Ekspose *Anders*,

li gen dwa depoze yon mosyon tou pou di li pa vle kontinye reprezante akize a. Si mosyon an yo retire sa yo mande varye nan tribinal diferan apèl la.

Nan *Anders* ekspoze a, avoka a idantifye nenpòt ki reyalite nan dosye a oswa lwa ki ta ka joui sipòte apèl la. Lè avoka a depoze yon *Anders* ekspoze, li dwe voye yon kopi *Anders* ekspoze a ak mosyon li oswa li yo retire, si li depoze yon sèl, nan akize a. Nan nenpòt mosyon an yo retire oswa ekspoze a, avoka a ap mande pou tribinal la pèmèt akize a depoze ekspoze pwòp li. Yon fwa avoka apèl la depoze yon *Anders* ekspoze, tribinal apèl la pral bay k ap fè apèl la yon opòtinite yo depoze yon ekspoze sou non pwòp li. ekspoze sa a ki soumèt pa akize a se souvan refere yo kòm yon “pro se ekspoze.” Akize a gen dwa vini sou nenpòt ki pwen li vle tribinal apèl konsidere, nan ekspoze “pro se” a.

Lè yo depoze yon ekspoze *Anders*, tribinal apèl la genyen pou l egzaminen tout dosye a pou wè si gen okenn pwenn yo kapab konteste. Nan kèk tribinal apèl, tribinal apèl la, apre yo fin fè revizyon pwòp li yo, pouvwa lòd avoka apèl la pote yon ekspoze siplemantè sou baz byenfonde yo. Sa pa vle di tribinal apèl la ap akòde sekou sou yon pwoblèm, sèlman ki fè sa yo merite plis ekspoze sou apèl la. Menm si li pa bay lòd pou siplemantè ekspoze, tribinal apèl la pral konsidere *Anders* ekspoze a, epi, si se yon sèl depoze nan tribinal, ekspoze a “pro se”. Epi tou, tribinal la ap konsidere ekspoze respons avoka leta a, ak ekspoze refitasyon an, si yo depoze ekspoze sa yo. Apre tribinal la egzaminen dosye a ak tout ekspoze yo, l ap rann yon desizyon.

C. Pou Resewwa Ekspoze *Anders* la ak Dosye pou Apèl la.

Lè avoka apèl la depoze yon *Anders* ekspoze, li dwe voye yon kopi ki ekspoze nan kliyan li. Pifò nan yo se voye ak prèv livrezon asire ke akize a san pèdi tan resevwa *Anders* ekspoze a. Lè sa a, tribinal apèl la ap bay yon lòd ki di akize a konbyen jou li genyen pou l depoze ekspoze “pro se” a; nòmalman, tribinal apèl la bay 30 jou pou sa. Lè tribinal apèl la bay lòd sa a, avoka apèl la

ap voye dosye a dirèk bay akize a, oubyen, si biwo ki te nonmen avoka apèl la gen yon règleman ki mande pou yo retounen dosye a ba li, avoka a ap retounen dosye a bay biwo a, ki pral voye dosye a li menm bay akize a.

D. Konfòmite ak Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.210 lan.

Ekspoze “pro se” a dwe konfòm ak Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.210 lan. Ou mèt gade nan chapit Gid sa a ki sou jan yon ekspoze pou apèl dwe ekri, pou jwenn eksplikasyon sou jan pou w pare ekspoze a, ak kisa ki dwe ladan 1 (Chapit 5).

E. Bibliyotèk Legal nan Prizon ak Sekretè pou Ede Prizonye nan Zafè Legal.

Prizon nan Florid yo oblige gen yon bibliyotèk legal, pou prizonye yo kapab jwenn ase dokimantasyon legal pou pare papye yo bezwen pou tribinal. Yon lòt bagay prizon yo fè, se afekte lòt prizonye ki resevwa fòmasyon pou sa, pou ede prizonye k ap fè rechech legal yo pare dokiman pou tribinal la. Lwa ki règlemente Bawo Florid la ak Tribunal Siprèm Florid la defann moun “pratike pwofesyon avoka san lisans.” Sa vle di yon nonlawyer (ki gen ladan yon grefye prizonye lalwa, yon avoka soti nan yon lòt Eta, oswa yon élèv lalwa) pa kapab bay konsèy legal oswa reprezante nenpòt moun ki nan pwosè nan tribinal sof si yo gen yon lisans yo pratike lwa nan Florid Pou di sa yon lòt jan, yon moun ki pa avoka, oubyen ki pa gen yon lisans pou pratike pwofesyon avoka a nan Eta Florid la, pa kapab bay pèsonn konsèy legal, ni eseye aji tankou avoka yon lòt moun – kit se pou ekri papye, kit se pou parèt nan tribinal. Depatman Koreksyon sa yo genyen règleman konsènan itilizasyon an nan bibliyotèk lwa ki pouvwa diferan ant prizon an patikilye. Kòm sa mande rechèch legal pou aprann kouman pou ekri yon ekspoze “pro se”, li enpòtan pou aprann règleman prizon an sou jan pou moun remèt ak bibliyotèk legal la epi ak sekretè ki la pou ede prizonye nan zafè legal yo.

F. Rezon pou Ekri yon Ekspoze “Pro Se.”

Sa akize a bezwen, lè pou l ekri yon ekspoze “pro se,” se montre gen yon erè ki ka korije, ki te fèt nan pwosedi tribunal ki pi ba a. Pou jwenn soulajman nan apèl, pati k ap fè apèl la dwe montre tribunal premye enstans lan te fè yon erè legal. Pou bay rezon pou chanje yon apèl, pou prèske chak erè, pati k ap fè apèl la dwe demontre tou ke li afekte rezulta zafè a – sa vle di, erè a pa te “inofansif.”

G. Asistans efikas nan Avoka.

Yon ekspoze “pro se” nan yon zafè *Anders* òdinèman se pa plas kote pou souve reklamasyon ke avoka jijman an pa te bay asistans efikas pandan pwosedi tribunal premye enstans lan. An règ jeneral, nan yon apèl dirèk, tribunal la pa kapab okipe reklamasyon kont avoka ki pa bay rannman. Wè Corzo v. Eta, 806 So. 2d 642, 645 (Fla. 2d DCA 2002). Kidonk, ekspoze “pro se” a pa kapab gen okenn reklamasyon ni agiman ki di avoka akize a te fè yon bagay mal, oubyen li pa t fè yon bagay ki ta kapab ede kòz la.

Pou fè yon reklamasyon kont yon avoka ki pa bay rannman, yon moun dwe prezante yon mosyon pou reparasyon apre kondanasyon, dapre Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 3.850 lan, si yo te refize l apèl dirèk la. Tribunal ki pi ba a pa kapab pran yon desizyon sou yon mosyon 3.850 pandan zafè a an sispan devan yon tribunal apèl. Yon akize gen dezan, apre dat tribunal apèl la bay desizyon l, pou depoze yon mosyon dapre Règ 3.850 lan. Sepandan, si akize a vle prezèvè dwa a depoze reklamasyon apre kondanasyon nan tribunal federal dapre yon 28 U.S.C. § 2254 habeas petisyon, règ 3,850 mosyon an dwe anjeneral dwe depoze nan lespas yon ane soti nan dat ki sou desizyon an tribunal apèl nan lòd yo”nan nimewo telefòn “(pran yon poz oswa retade) yon sèl-ane limit federal peryòd la. Silvouplè revize chapit sou mosyon apre kondanasyon yo pou plis enfòmasyon (Chapit 13)..

H. Pou Ekri yon Ekspoze “Pro Se.”

1. Kouman pou Kòmanse Ekri yon Ekspoze “Pro se”

Gen plis eksplikasyon sou jan pou ekri yon ekspoze pou apèl nan yon lòt Chapit (5) Gid sa

- a. Sak suiv lan se yon rezime pwen kle yo pou ekri yon ekspoze pou yon pati “pro se” ki fè apèl lè yo depoze yon ekspoze *Anders*.

Premyèman, ou dwe li tout sa ki ekri nan dosye pou apèl ki soti nan tribunal ki pi ba a, san blye dokiman legal yo te depoze yo, ak transkripsyon odyans yo ak jijman yo, si te genyen. Lè w ap ekri yon ekspoze “pro se”, pa konte sèlman sou memwa w pou sa ki te rive nan tribunal ki pi ba

- a. Tribunal apèl la ap sèlman konsidere dokiman yo, reyalite an ak prèv yo nan dosye apèl la. Si w pran nòt pandan w ap li dosye a, sa pral ede w pita si w gen pou bay nimewo paj pou jwenn yon dokiman ak yon temwayaj, lè w ap fè referans sou dosye a nan ekspoze w la.

Dezyèmman, chwazi ki pwen ak ki agiman ou vle prezante nan ekspoze a, lè w ap reflechi sou sa ki te rive pandan pwosedi yo. Yon pati k ap fè apèl ka soulve sèlman pwoblèm ki te prezèv pou revizyon apèl paske li te soulve yo deja nan tribunal premye enstans lan. Si konseye jijman an pa te souvle pwoblèm lan anvan tribunal jijman an, nou ka refize l nan apèl la si se yon erè fondamantal. Yon erè fondamantal se yon erè ki atenn nivo validite jijman an menm nan yon nivo kote yo pa te ap ka rive jwenn yon koupab san erè sa a. Paske yon erè fondamantal ra anpil, yon pati ki fè yon apèl dwe konsidere pwoblèm avoka jijman yo soulve nan yon osyon oubyen yon objeksyon epi ki tribunal jijman an ki te pran desizyon kont yo. Pou erè nan santans yo, Rè Eta Florid la pou Pwosedi Apèl yo 9.140(e) egzije pou yo soulve erè yo nan tribunal jijman an dabò, swa ak objeksyon ak santans lan oubyen apati yon mosyon Règ Eta Florid la pou Pwosedi Kriminèl lan 3.800(b) (ou ka depoze li anvan oubyen pandan yon apèl dirèk, si sa nesesè). Silvouplè fè referans ak chapit gid sa sou mosyon apre kondanasyon yo (Chapit 13) pou yon diskisyon ki plis presi sou jan ou ka soulve yon erè nan santans nan yon mosyon Règ 3.800(b).

Twazyèman, pati ki fè yon apèl dwe konsidere si dosye a genyen tout dokiman ki soti nan fichye tribunal lan ak transkripsyon ki nesesè yo pou prezante pwoblèm ki soulve nan yon apèl. Pafwa, kapab genyen transkripsyon yon odyans, oswa yon avètisman, oswa yon mosyon yo pral bezwen nan apèl la, ki pa nan dosye a. Si sa rive, moun k ap fè apèl la epi ki vle fè mete dokiman ki manke a dwe depoze yon mosyon pou konplete dosye a, dapre Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.200(f) la. Gen plis eksplikasyon sou mosyon pou konplete dosye a nan chapit ki rele Rasanble Dosye pou Apèl (Chapit 3). Mosyon an dwe gen kèk mo eksplikasyon sou ki dokiman oubyen ki transkripsyon ki manke, epi pou kisa dokiman yo oubyen transkrpsyon an bezwen nan dosye a. Tribunal apèl la ap bay yon lòd ki di si pou asepte oubyen refize mosyon pou konplete dosye a. Si yo bay li, tribunal apèl la anjeneral pral bay 30 jou pou konplete dokiman yo men li ka bay plis ou mwens tan si sa nesesè. Tribunal apèl la pral voye yon kopi lòd li an bay grefye tribunal jijman an, ki konplete dokiman tribunal ki manke yo. Sèlman, se toujou responsabilite moun k ap fè apèl la pou l veye pou dokiman yo gen tan depoze, anvan tan tribunal la bay la pase. Si yo pa mete dokiman ki manke yo, moun lan dwe mande yon pwolongasyon delè nan tribunal apèl la, epi kontakte grefye tribunal ki pi ba a. Si dokiman ki manke a se yon dosye odyans, moun lan dwe depoze yon mosyon pou transkripsyon nan tribunal ki pi ba a, pou yo kapab bay rapòtè tribunal la lòd fè transkripsyon an.

Katriyèmman, moun k ap fè apèl la dwe fè rechèch legal pou wè egzanp desizyon tribunal ak lwa ak ki sipòte agiman li an. Sekretè ki la pou ede prizonye nan zafè legal la kapab ede moun lan fè rechèch nan bibliyotèk legal la, men li pa kapab di w kisa ou dwe/pa dwe fè oubyen di nan pwosedi apèl la. Pafwa, rechèch legal yo pral fè wè si se pa yon bon pwen pou pote nan apèl la. Gen lòt fwa, rechèch legal yo kapab montre lòt bon pwen moun lan gen enterè pote nan apèl, menm si moun lan pa te wè sa li menm. Rechèch sou lwa a trè enpòtan pou nenpòt ki ekspoze apèl.

Senkyèmman, moun k ap fè apèl la dwe deside ki estanda revizyon li vle pou chak pwen 1 ap pote nan apèl la. Souvan ka yo pral eslike ki estanda revizyon ki pral aplike nan tip erè yo pretann lan. Gen plizyè kalite estanda revizyon. Pa egzanp, si tribunal ki pi ba a te aplike yon lwa ki pa kòrèk, tribunal apèl la pral aplike estanda “de novo” a. Desizyon sou mosyon pou jijman pou akite yo, se egzanp pwen jiridik ki bezwen revizyon “de novo.” Lè 1 ap aplike yon estanda “de novo,” tribunal apèl la pa oblige konsidere desizyon tribunal ki pi ba a, kidonk se kòm si l ap redereape tou nèf. Gen lòt ka kote tribunal ki pi ba a gen pouvwa diskresyonè pou l pran yon desizyon sou kesyon sa yo. Desizyon pou asepte resevwa yon prèv oswa pou asepte fè yon lòt jijman, se desizyon diskresyonè. Pwen sa yo pral egzaminen dapre estanda “abi pouvwa diskresyonè” a. Pou pwouve tribunal ki pi ba a te fè yon abi pouvwa diskresyonè l, yon moun dwe montre pa gen okenn jij rezonab ki ta fè menm bagay la.

Sizyèman, pati ki ap fè apèl la dwe bay yon apèsi seksyon agiman ekspoze li an. Liy jeneral sa yo montre pwen moun k ap aji kòm “pro se” a dwe abòde, ansanm ak estanda revizyon pou chak pwen yo. Pati ki fè apèl la dwe pran nòt sou reyalite ki sipòte pwoblèm li planifye pou mete nan ekspoze a. Li dwe montre tou egzanp desizyon tribunal ak lwa ki sipòte agiman an. Liy jeneral sa yo pral ede òganize agiman yo, ak prezante yo bay tribunal apèl la yon jan ki klè epi ki pa twò long.

2. Pou Ekri Ekspoze “Pro Se”

Deklarasyon sou Zafè a ak sou Fè ki te rive yo: Pou depoze ekspoze *Anders* la, avoka a te genyen pou l gade dosye tribunal ki pi ba a, epi fè referans sou chak pwen legal ki ta kapab sipòte apèl la. Kòm ekspoze *Anders* la deja genyen yon deklarasyon sou fè ki rive yo, ekspoze “pro se” a pa bezwen repete fè sa yo. Kidonk, akize a dwe limite deklarasyon sou fè ki rive yo sou fè yo bezwen konnen, pou konprann pwen li abòde nan ekspoze “pro se” a. Pa egzanp, si akize a kwè

tribinal ki pi ba a te fè erè lè li te refize asepte yon mosyon pou ekate prèv, ekspoze “pro se” a dwe genyen fè ki an rapò ak mosyon pou ekate prèv la, ak odyans ki te fèt sou mosyon an, ak desizyon tribinal la.

Rezime Agiman an Nan ekspoze “pro se” a, rezime agiman an vini anvan agiman an. Men yo souvan ekri li andènye. Li rezime agiman an epi yo pa depase senk paj, byenke li se anjeneral pi ekspoze. *Gade Fla. R. App. P. 9.210(b)(4)*. Depi agiman an fin ekri, moun k ap aji kòm “pro se” a dwe retounen gade agiman pou pran (Oubyen, si rezime agiman an ekri dabò, yo ka itilize l kòm, yon apèsi pou ekri pwoblèm ki nan seksyon agiman an).

Agiman an Moun k ap ekri agiman “pro se” a remèt avèk liy jeneral li te tabli yo, pou òganize agiman an nan plizyè seksyon ki sou chak pwen. Dabò, pati “pro se” an dwe deklare pwoblèm lan. Pati “pro se” an dwe bay estanda revizyon pou pwoblèm sa a. Apresa, li dwe esplike lwa jeneral ki aplike ak apwoblèm sa a, pouli site ka yo ak lwa yo ki sipòte agiman an. Anjeneral li pa nesesè pou site yon pakèt nimewo zafè ki fondatalman di menm bagay lan men zafè ak lwa ki plis sanble ak pwoblèm ki soulve nan yon apèl espesifik dwe site pou kominike baz legla reklamasyon pati ki fè apèl la.

Apre 1 fin esplike lwa ki dirije desizyon tribinal la, pati “pro se” ki ap fè apèl la dwe idantifye reyalite ki montre yon erè ki ka anile ki te pase. Li dwe site nimewo volim ak nimewo paj nan dosye a pou montre tribinal apèl la reyalite ki sipòte ka li a. Ka yo ak reyalite ki sanble ak sa ki enplike nan apèl li an dwe site pou montre jan tribinal yo te aplike lwa jeneral pati “pro se” ki fè apèl te idantifye nan premye pati agiman li an. Apre moun lan esplike kouman sa ki pase nan zafè a montre gen yon erè legal ki te komèt, li di tribinal apèl la ki reparasyon li vle mande. Pa egzanp, gen erè ki mande pou yo anile yon desizyon ak voye zafè a retounen pou yon nouvo jijman, gen erè ki mande pou yo anile desizyon an ak deklare zafè a fini, oswa gen erè ki mande pou yo

anile desizyon an ak bay yon nouveau santans.

Menm pwosedi sa a repete pou chak pwen ki abòde nan ekspoze “pro se” a.

Konklizyon: Nan fen ekspoze a, pati ki fè apèl la dwe mete yon paragrap ki rakonte tribinal apèl la ki èd oubyen rezulta pati ki fè apèl la ap mande nan zafè a. Ed lan ka diferan sa depann si tribinal la anile youn ou plis pwoblèm. Pa egzanp, erè a ka mande pou gen yon nouveau jijman oswa yon nouveau odyans sou santans lan. Pati ki ap plede yo souvan mande “nenpòt lòt èd Tribunal la trouve ki awopriye” oubyen yon bi gwo demann ki parèy kòm èd.

Tabdèmatyè: Apre pati “pro se” a fin ekri ekspoze li a, li dwe ekri tit chak seksyon nan ekspoze a nan tabdèmatyè a, avèk nimewo paj kote chak seksyon kòmanse, ak kote diferan pwen ki abòde nan seksyon Agiman an kòmanse. Chak pwoblèm nan seksyon Agiman an dwe nan yon lis ki kòmanse ak nimewo paj lan.

Tab Sitasyon: Ekri tout zafè ki site nan ekspoze a nan lòd alfabetik. Apresa tout lwa kite site nan ekspoze a antre nanyon lis nan lòd nimewo yo. Si gen lòt sous ki site, tankou liv oswa atik, yo ekri nan Nimewo paj kote chak otorite yo site dwe antre akote chak lis.

Sètifikasyon Livrezon ak Sètifikasyon Konfòmite Karaktè Tipografik: Yon Sètifika Livrezon nan fen ekspoze “pro se” an ladan l pou montre gen yon kopi nan ekspoze a yo te poste bay pati ki opoze nan zafè a. Gen yon modèl sètifikasyon livrezon pou prizonye “pro se” nan Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.420(d). Si ekspoze “pro se” an tape, li tape swa nan ekriti Times New Roman 14 oubyen Courier New 12 epi li dwe gen ladan l yon sètifikasi ki di ekspoze a table nan youn nan ekriti sa yo nan fen ekspoze a. Ekriti yo ak lòt egzijans yo pou ekspoze ki tape nan yon lis nan Règ Eta Florid la pou Pwosedi Apèl yo 9.210(a). Si ekspoze a ekri alamen, li pa nesesè pou mete yon sètifikasyon konfòmite karaktè tipografik.

Limit nan Kantite Paj yo: Ekspoze “pro se” an paka depase senkant paj san pèmisyon

tribinal apèl la, yon bagay li raman bay. Fla. R. App. P. 9.210(a)(5).

I. Mosyon pou Ekstansyon Tan nan yon *Apèl* Anders.

Tribinal apèl la fè pati “pro se” a konnen konbyen jou li genyen pou remèt ekspoze “pro se” a. Pi fò tribinal apèl bay anjeneral 30 jou. Pati “pro se” a fin ekri ekspoze a epi voye 1 bay tribinal la ak bay avoka pati advès la anvan delè a pase. Si sa pral pran pati “pro se” a plis tan pou fè rechèch legal yo ak ekri ekspoze a, pase delè tribinal apèl la ba li nan lòd la, pati “pro se” a dwe depoze yon mosyon pou pwolongasyon delè pou 1 remèt ekspoze “pro se” a, anvan tan limit la pase, pou tribinal la ka ba li plis tan. Dwe mosyon an pou ekstansyon pou tan ap remèt anvan ekspoze a se akòz epi li dwe mande pou yon kantite lajan espesifik nan plis tan oswa kantite jou ki nesesè yo fini, remèt epi ou depoze ekspoze a.

J. Depoze ak remèt ekspoze nan Pro Se.

Apre pati “pro se” a fin ekri ekspoze a, li dwe depoze ekspoze orijinal ki siyen an nan tribinal apèl la, epi li dwe remèt yon kopi ekspoze a tou bay avoka pati opoze a (anjeneral pa lapòs oswa livrezon). Pou remèt yon kopi, Biwo Florid Pwokirè Jeneral la reprezante Eta a nan apèl kriminèl, ak yon Asistan Pwokirè Jeneral yo pral avoka a opoze nan zafè kriminèl Pati “pro se” a ap siyen sètifikasiyon livrezon ki nan fen ekspoze a, epi l ap di ki jou li remèt ekspoze a bay direktiv prizon an pou yo mete 1 lapòs. Pou depoze ak tribinal apèl la, ki pi tribinal itilize yo mande pou “pro se” aplan rive delivre orijinal ak twa kopi yo nan ekspoze a nan tribinal apèl la. Men koulye a, tribinal ki pi apèl sèlman mande pou orijinal kopi nan siyen nan ekspoze a yo dwe depoze. Sa pa chanje egzijans ki di pati “pro se” dwe bay avoka opoze a yon kopi ekspoze a.

K. Ekspoze Repons.

Biwo avoka leta a gen dwa depoze yon ekspoze repons, pou reponn agiman ki prezante nan ekspoze “pro se” a. Sepandan, anjeneral Eta a pa pral depoze yon ekspoze repons sof si te bay

lòd pa tribunal la. Si biwo avoka leta a depoze yon ekspoze repons, avoka advès ki reprezante Eta a dwe voye yon kopi ekspoze repons lan pa lapòs bay pati “pro se” a, menm jan pati “pro se” a dwe voye yon kopi ekspoze inisyal li bay avoka Eta a. Gen plis enfòmasyon sou ekspoze repons yo nan yon chapit apa ki rele “Pou Ekri yon Ekspoze pou Apèl” (Chapit 5).

L. Ekspoze Refitasyon.

Si biwo avoka leta a depoze yon ekspoze repons, pati ki “pro se” a dwe byen gade ekspoze a, epi pran nòt pou l kapab wè gran liy ki nan ekspoze repons lan. Pati ki “pro se” a pa bezwen depoze yon ekspoze repons, kidonk se li ki deside si l vle reponn nenpòt nan agiman biwo avoka leta a. Si pati ki “pro se” a deside li vle reponn, li ka depoze yon ekspoze refitasyon pou reponn. Ekspoze refitasyon an dwe depoze, pa pita pase 20 jou apre yo depoze ekspoze repons lan. Si se pa lapòs yo te voye ekspoze repons lan, gen yon delè senk jou an plis pou depoze ekspoze refitasyon an. Menm jan ak ekspoze inisyal la, li dwe genyen yon tabdèmatyè, yon tab sitasyon, yon rezime agiman, yon agiman, yon konklizyon, yon sètifikasyon livrezon, ak yon sètifikasyon konfòmite karaktè tipografik yo. Li pa nesesè pou mete yon lòt deklarasyon ankò sou zafè a oswa sou fè ki rive yo. Sèlman, ekspoze refitasyon an ka gen pyès sa yo, si yo nesesè pou bay prèv kont fè yo di ki pase nan ekspoze repons lan. Ekspoze refitasyon an limite a 15 paj sèlman, men sa pa enkli tabdèmatyè, tab referans ak sètifizafè livrezon. Ekspoze refitasyon an sipoze reponn ak agiman repons ekspoze Eta a. Li pa sipoze sèlman redi agiman ki soti nan ekspoze inisyal lan, li pa kapab soulve nouvo agiman ki pa te soulve nan ekspoze inisyal lan. Gen plis enfòmasyon sou ekspoze refitasyon yo nan yon Chapit 5 apa ki rele “Pou Ekri yon Ekspoze pou Apèl.”

M. Dispozisyon nan Tribunal Apèl la

Apre yo fin depoze tout ekspoze yo nan tribunal apèl la, dosye zafè a pral remèt bay yon komite 3 jij pou apèl, ki pral fè revizyon an. Pwosedi egzak pou jere apèl *Anders* yo varye suivan

tribinal lan; toutfwa, anjeneral yon grefye oubyen yon avoka ap dabò revize dosye ki nan apèl la epi ekpoze yo epi prepare yon “memorandum” pou jij yo revize. Chak jij pral revize “memorandum” lan, ekspoze yo, dosye ki nan apèl lan ak fiche zafè apèl la. Si panèl jij yo detèmine yon pwoblèm ki enpòtan ki te soulve nan zafè a, tribinal lan anjeneral bay avoka tribinal lan lòd pou li depoze yon ekspoze anplis ekspoze *Anders* ki déjà depoze an, pou reponn ak merit potansyèl yon pwoblèm. Apre sa, Biwo Komisè Gouvènman pou Florid la pral gen yon chans pou l reponn. Lè sa a, tribinal apèl la pral egzaminen ekspoze siplemantè sa yo pou gade ki desizyon li dwe pran. Apre sa, y ap voye yon desizyon ekri, ki rele yon opinyon, bay akize a ak bay tout avoka yo.

N. Mosyon pou Nouvo Odyans, pou Klarifikasyon, ak pou Sètifikasyon

Apre tribinal apèl la bay desizyon 1, yo kapab depoze yon mosyon apre desizyon, tankou yon mosyon pou novo odyans, pou klarifikasyon, oubyen pou sètifikasyon nan tribinal apèl (remèt nan men) anvan 15 jou pase. Mosyon sa yo pa fèt souvan, paske yo dwe depoze yo sèlman si gen yon agiman valab ki kapab fèt pou konpansasyon an. Se raman yo asepte yo. Pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.330 lan di yon “mosyon pou novo odyans dwe di avèk presizyon ki prensip legal oswa kilès nan fè ki rive yo, moun k ap prezante mosyon an kwè tribinal la pa t byen gade, oswa te mal evalye nan desizyon 1 lan.” Mosyon an pa dwe itilize pou soulve pwoblèm ki pa te diskite déjà nan ekspoze yo. “Yon mosyon pou klarifikasyon dwe di avèk presizyon ki prensip legal, oswa kilès nan fè ki rive yo, moun k ap prezante mosyon an kwè ki bezwen klarifye nan desizyon tribinal la.” Anpil fwa, tribinal la konn bay yon desizyon san opinyon, ki konn rele yon “per curiam affirmeded” oubyen yon “PCA”. Si sa rive, epi pati “pro se” a kwè “yon opinyon ekri ta bay yon baz lejitim pou revizyon nan Tribunal Siprèm lan,” pati sa a mèt depoze yon mosyon pou mande tribinal la bay yon opinyon ekri.

Yon mosyon pou novo odyans “en banc” mande pou tout jij aktif nan tribinal apèl la

revizyon desizyon an. Pati ki fè apèl la dwe sèlman depoze yon mosyon pou yon nouvo odyans “en banc” lè gen bon jan fondman ka sa gen yon enpòtans eksepsyonèl oubyen nivo konsiderasyon konsa nesesè pou kenbe inifomite nan desizyon tribinal lan. Yo ap ekate yon mosyon ki baze sou nenpòt ki fondman. Fla. R. App. P. 9.331(d). Gen plis enfòmasyon sou mosyon apre desizyon yo nan yon Chapit 19 apa ki rele “Mosyon apre Desizyon – Apèl.”

O. Manda

Tribinal apèl la ap rann epi voye manda li bay pati yo pa lapòs 15 jou apre li bay desizyon l, oubyen 15 jou apre li deside sou mosyon apre desizyon yo depoze yo. Manda a, se dènye aksyon ofisyèl tribinal apèl la nan yon zafè, epi li montre pwosedi apèl la fini. Suivan volonte tribinal apèl la, yo ka fè sonje yon manda men pa plis pase 120 jou apre li fin fèt (sa vreman ra).

CHAPIT 13: MOSYON APÈL POU REPARASYON APRE KONDANASYON

A. Entwodiksyon.

Anjeneral, gen de kalite mosyon pou èd apre kondanasyon: (1) yon mosyon pou korije, redui oubyen modifye yon santans dapre Règ Eta Florid la pou Pwosedi Kriminèl 3.800 ak (2) yon mosyon pou vide, mete sou kote oubyen pou korije yon santans dapre Règ Eta Florid la pou Pwosedi Kriminèl 3.850 oubyen 3.851 (pou ka pèn lanmò yo). Menm lè règ mosyon apre kondanasyon yo anba règ 3.850 ak 3.851 sanble, yon akize dwe fè atansyon epi konsilte ki règ ki aplike ak tip santans ki enpoze ak zafè li a. Nan lane 2013, Tribunal Siprèm Florid la te adopte règ 3.801, ki dirije mosyon ki ap chache kredi nan prizon. Nouvo règ lan sèlman aplike pou mosyon ki ap chache krди nan prizon ki nan Eta a; mosyon ki ap chache kredi nan prizon ki pa nan Eta a dwe toujou depoze yon mosyon règ 3.850 lan. *Gade Gisi kont Eta a*, 135 So. 3d 493, 495 (Fla. 2d DCA 2014). Tribunal Siprèm Florid la te kreye yon fòm modèl pou mosyon èd apre kondanasyon yo dapre règ 3.850 men pa gen yon fòm modèl pou mosyon règ 3.800 oubyen 3.801 yo. Ou ka jwenn modèl fòmilè pou depoze yon mosyon pou reparasyon apre kondanasyon dapre Règ 3.850 lan nan Règ pou pwosedi penal nan Florid 3.987 la.

B. Gade Règ pou Pwosedi Penal nan Florid 3.800.

1. Règ 3.800(a)

Generally, a court may at any time correct (1) an illegal sentence (a sentence that is longer than that allowed by law), or (2) a sentencing scoresheet error. Pou reyisi nan yon mosyon règ 3.800(a), sepandan, yon akize dwe kapab montre ke dosye tribunal demontre nan figi yo ki akize a gen dwa jwenn souajman. Pou kòmanse yon mosyon règ 3.800 (a) yo dwe depoze yon mosyon nan tribunal la ki te bay jijman an ak santans akize a ap chèche dispans pou li a. It is important to

remember that a defendant cannot seek relief under rule 3.800(a) while his/her direct appeal is pending.

Yon akize gen dwa depoze yon mosyon pou nouveau odyans nan tribinal apre kondanasyon nan yon delè 15 jou ki vini apre yo remèt lòd ki deside sou mosyon règ 3.800(a). Ou dwe fè apèl kont yon lòd ki refize yon mosyon règ 3.800 (a) nan lespas 30 jou ki vini apre yo rann lòd final la oswa lòd ki refize yon mosyon pou nouveau odyans ki fèt alè.

2. Règ 3.800(b)

Yon akize gendwa depoze yon mosyon règ 3.800(b) pou mande tribinal ki bay santans lan pou korije nenpòt erè santans, ankontan yon santans ilegal, pandan tan ki akòde pou depoze yon notifikasyon pou apèl kont santans lan, oswa depo yon notifikasyon pou apèl men anvan yo remèt premye ekspoze akize a. Si se yon akize yo kondane amò, epi apèl dirèk li a pokou rezoud devan Tribunal Siprèm Florid la, akize sa a pa kapab remèt ak Rèv 3.800(b) a. Akize a gen dwa depoze yon mosyon dapre Règ 3.800(b) a si yo pokou kondane l amò, epi si li pa gen yon apèl ki an sispan devan Tribunal Siprèm Florid la. Mosyon akize a depoze a dwe esplike aklè ki erè yo te fè nan santans li a, epi li dwe di ki koreksyon li ta mande pou yo fè nan santans lan.

Biwo avoka leta a kapab depoze yon repons pou mosyon sa a anvan 15 jou pase, epi repons lan dwe fè konnen si l rekonèt, oubyen si l refize rekonèt erè a te fèt nan santans lan. Biwo avoka leta a kapab depoze yon mosyon tou pou korije yon santans dapre Règ 3.800(b) a, men se sèlman si koreksyon an ta nan avantaj akize a, oswa si se pou korije yon erè tipografik. Yon akize gen dwa depoze yon mosyon pou nouveau odyans pou refi yon mosyon règ 3.800(b) nan yon delè 15 jou ki vini apre lòd desizyon mosyon an oswa nan yon delè 15 jou ki vini apre dat ekspirasyon peryòd tan 60 jou pou depoze yon lòd si pa gen yon lòd ki depoze pou deside sou mosyon an.

a. Pou depoze yon Mosyon 3.800(b) Anvan Apèl Dirèk la

Yon akize kapab depoze yon mosyon pou korije, diminye, oswa modifye santans li pandan tan ki akòde pou depoze yon notifikasyon pou apèl. Sa vle di ke se mosyon an te depoze nan lespas 30 jou ki vini apre pwononse jijman an ak fraz. *Gade Fla. R. Crim. P. 3.800(b)(1)*. Si akize a depoze yon mosyon dapre Règ 3.800(b) a anvan delè pou depoze notifikasyon pou apèl la pase, lè li depoze mosyon 3.800(b) an, sa fè delè pou apèl la rete kanpe, kidonk akize a pa pral oblige depoze notifikasyon pou apèl la anvan tribinal ki pi ba a pran yon desizyon sou mosyon pou korije, redui, oswa chanje santans lan. *Gade Fla. R. Crim. P. 3.800(b)(1)(A)*.

Sòf si tribinal la santans deside ki ka mosyon an dwe deside kòm yon kesyon de lwa san yo pa yon odyans, li dwe kenbe yon apèl kalandriye pa pita pase 20 jou soti nan depoze a nan mosyon an, ak voye yon avi bay tout pati yo. Rezon ki fè apèl la kalandriye a se pou tribinal la santans swa règ sou mosyon an oswa detèmine si li bezwen yo kenbe yon odyans prèv. *Gade Fla. R. Crim. P. 3.800(b)(1)(B)*. Si tribinal ki pi ba a deside li bezwen fè yon odyans pou prèv, pou gade si santans akize a dwe korije, redui, oswa chanje, tribinal la dwe fè odyans sa a, pa pita pase 20 jou apre dat yo tabli kalandriye a. *Gade Fla. R. Crim. P. 3.800(b)(1)(B)*. Tribinal la santans dwe depoze yon desizyon lòd sou mosyon an nan 60 jou apre li te depoze. *Gade Fla. R. Crim. P. 3.800(b)(1)(B)*. Si tribinal ki pi ba a pa rann yon desizyon sou mosyon an anvan 60 jou pase, yo dwe konsidere tribinal la refize mosyon an. *Gade Fla. R. Crim. P. 3.800(b)(1)(B)*.

b. Pou depoze yon Mosyon 3.800(b) Pandan Apèl Dirèk la.

Yon akize kapab depoze yon mosyon tou, pou korije, redui, oswa chanje santans li dapre Règ 3.800(b) pandan apèl dirèk la an sispan. *Gade Fla. R. Crim. P. 3.800(b)(2). 3.800(b)(2) a, li dwe depoze mosyon an anvan delè pou premye mosyon an fin pase*. An sispan tou, pou korije erè ki fèt nan santans lan, nan tribinal apèl la. *Gade Fla. R. Crim. P. 3.800(b)(2)*. Si yon akize depoze yon notifikasyon pou yon mosyon ki an sispan pou korije erè ki fèt nan santans lan, delè pou

depoze premye ekspoze a pwolonje 10 jou nòmalman, apre grefye tribunal ki pi ba a transmèt dosye siplemantè ki dekri nan Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.140(f)(6) la. *Gade* Fla. R. Crim. P. 3.800(b)(2).

Dwe mosyon an ap remèt nan tribunal la santans ak sou tout esè ak apèl konsèy nan dosye-li. Sòf si mosyon an di aklè avoka ki te remèt nan jijman an pa pral reprezante akize a devan tribunal ki pi ba a, se men avoka ki te remèt nan jijman an ki dwe reprezante akize a, pou mosyon ki depoze dapre Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.140(b)(5) lan. *Gade* Fla. R. Crim. P. 3.800(b)(2)(A).

Menm pwosedi ki an rapò ak odyans pou tabli kalandriye, odyans, ak desizyon sou yon mosyon ki depoze dapre 3.800(b)(1) pandan apèl dirèk la an sispan, aplikab tou pou kosiderasyon sou yon mosyon yo depoze dapre 3.800(b)(2) anvan yon apèl. *Gade* Fla. R. Crim. P. 3.800(b)(2)(B).

Dapre Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.140(f)(6) la, grefye tribunal ki pi ba a oblige konplete dosye pou apèl ki an rapò ak apèl dirèk la, avèk mosyon 3.800(b) sa a, ansanm ak desizyon ki asepte oubyen refize mosyon an, ak nenpòt ki santans amande, epi, si yo mande l, yon transkripsyon odyans sou mosyon 3.800(b) a. *Gade* Fla. R. Crim. P. 3.800(b)(2)(C).

C. Règ pou Pwosedi Kriminèl 3,801 Florid

Yon akize k ap chèche kredi prizon pou tan li pase nan yon prizon Florid dwe depoze yon mosyon dapre règ 3.801. Règleman sa a te adopte pa Tribunal Siprèm Florid la e li te vin anvige 1 jiyè 2013. Importantly, defandan gen sèlman 1 ane soti nan dat la ki jijman yo ak fraz vin final la depoze yon mosyon k ap chèche Florid prizon kredi. Defandan ki gen fraz te vin final la anvan, 1 jiyè 2013, yo te oblige depoze mosyon yo sou oswa anvan, 1 jiyè 2014. Fla. R. Crim. P. 3.801(b).

Règ 3.801 mosyon k ap chèche prizon kredi yo dwe fèt sou sèman. Sa vle di ke defandan dwe siyen mosyon an ak fè sèman ke sa li yo se verite. Anplis de sa nan fè sèman, mosyon an dwe

gen ladan: (1) yon deklarasyon ekspoze sou bagay ki pase ki sipòte reklamasyon akize a pou kredi prizon; (2) dat yo, kote li nan prizon, ak kantite total tan deja tribunal la deja akòde datre santans pou kredi prizon; (3) dat, anplasman prizon, ak kantite total nan tan ke akize a reklame yo pa te bay; (4) anplasman, nimewo dosye, ak rezolisyon nenpòt akizasyon ki te annatant pandan anprizònman akize a pou kote kounye a l ap chèche kredi pou li; ak (5) si akize a renonse a nenpòt kredi prizon konte nan moman an li te kondane e si se konsa, ki kantite jou ki renonse. Li trè enpòtan ke ou gen ladan tout reklamasyon pou prizon kredi Florid nan mosyon an premye anba règleman sa-a paske tribunal la apre kondanasyon pa pral konsidere nenpòt mosyon siksesif. Fla.

R. Crim. P. 3.801(d).

Dapre règ 3,801, akize a gen dwa depoze yon mosyon amande, resevwa yon odyans prèv (sòf si li te klè nan dosye a ak mosyon an ki akize a pa gen dwa a kredi a prizon), depoze yon mosyon pou nouvo odyans, epi chèche yon apèl soti nan refi a nan mosyon an dapre pwosedi yo menm ki dekri nan règ 3,850, ki fè yo diskite an detay pi ba a. Sa ki pi enpòtan, defandan dwe sonje ke yo dwe yon notifikasyon pou apèl dwe depoze nan lespas 30 jou ki vini apre dat sa a, ki lòd la refize mosyon an founi.

D. Gade Règ pou Pwosedi Penal nan Florid 3.850(d).

Yon akize ki pa te kondannen amò gen dwa pou depoze yon mosyon pou anile, mete sou kote, oswa korije yon santans dapre règ 3.850 si akize a te kondane pou yon krim apre yon jijman oswa plede kòm koupab oswa non-kontestasyon (nolo contendere). Teren yo pou sekou anba dominasyon 3.850 gen ladan yo: (1) jijman an oswa santans la ta bay nan vyolasyon nan konstitisyon oswa lwa peyi Etazini oswa Eta Florid, (2) tribunal la pa te gen konpetans pou rann jijman an kont akize a, (3) tribunal la pa te gen konpetans pou kondane akize a, (4) kondanasyon

an depase maksimòm lalwa pèmèt, (5) pledwaye a pa te volontè, epi (6) jijman an oswa kondanasyon an otreman ka sibi atak kolateral. *Gade Fla. R. Crim. P.* 3.850(a)(1)-(6).

Rezon yo konn bay pi souvan pou yon mosyon pou reparasyon apre kondanasyon dapre Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 3.850 lan, se lè akize a di avoka a pa t byen defann li nan jijman an. Yo nan lòd yo ase plede yon reklamasyon nan asistans efikas nan konsèy, se yon akize dwe pretann tou de: (1) pèfòmans konsèy la pa te ase epi (2) ke pèfòmans ki pa te ase a te lakòz prejidis pou defans la. *Gade Strickland kont Washington*, 466 U.S. 668, 687 (1984). Pou montre li te gen pwoblèm paske avoka a te pote neglijans oubyen te fè erè nan defans li, akize a dwe pwouve gen yon pwobabilite rezonab pou rezulta jijman an pa ta menm, si se pa t pou sa avoka a te fè ou byen te neglige fè a. Si akize a antre nan yon lapriyè koupab, li/li dwe pretann ke men pou erè yo ki nan konsèy, yo pa ta plede, men ta gen olye pou leve, li jijman. *Gade Grosvenor kont Eta a*, 874 So. 2d 1176, 1179 (Fla. 2004).

Menm jan ak règ 3,801 mosyon, chak mosyon règ 3,850 dwe gen ladan sèman. Sa vle di ke yon akize dwe fè sèman ke enfòmasyon yo endike nan ki mosyon yo se verite ak kòrèk epi siyen mosyon an anvan ou pote l ‘nan tribinal la apre kondanasyon. Yon lòt moun pa ka siyen sèman an sou non akize a sof si akize a se fizikman kapab siyen. *Gade Piper kont Eta a*, 21 So. 3d 902, 903 n.1 (Fla. 2d DCA 2009). Men akize a pa bezwen voye okenn afidavit ni temwayaj ki fèt sou sèman avèk mosyon an. Si akize a echwe yo gen ladan sèman an nan mosyon an, li pral rejte kòm facially ensifizan. *Gade Almodovar kont State*, 74 So. 3d 1140, 1140 (Fla. 2d DCA 2011).

Akize a pa nesesèman gen dwa pou yo ba li yon kopi gratis transkripsyon jijman 1 lan, pou 1 pare mosyon an. Yon akize pa gen dwa mande pou yo bali yon avoka dofis pou ede 1 depoze yon mosyon pou reparasyon apre kondanasyon dapre Règ 3.850 lan. Akize a ka depoze yon mosyon nan tribinal apre kondanasyon pou chèchenonmen avoka. Yon mosyon pou chwazi mete avoka

nan tribunal apre kondanasyon ak nan apèl kont lòd ki refize soulajman apre kondanasyon dwe abòde nati kontradiktwa zafè a, konpleksite li, nesesite pou yon odyans pou prèv, oswa nesesite pou gwo rechèch legal. *Gade* Fla. R. Crim. P. 3.850(f)(7). Si tribunal la bay lòd pou yo fè yon odyans sou prèv pou mosyon akize a fè a, akize a ka mande yon avoka dofis si kesyon yo konplike oswa si yo ka bezwen temwayaj ekspè, epi akize a di nan demann lan li pa gen ase edikasyon oswa konpetans pou 1 parèt devan lajistis poukонт li (“pro se”) nan zafè a. Sepandan, se yon akize absoliman dwa a randevou nan konsèy apre kondanasyon pou yon zafè pèn lanmò. *Gade* Fla. R. Crim. P. 3.851(b).

Menm jan ak dapre Règ 3.800 an, si yon akize deklare, dapre Règ 3.850 lan, li resevwa yon santans ki pi gwo pase santans lalwa pèmèt la, akize a gen dwa depoze yon mosyon pou reparasyon apre kondanasyon dapre Règ 3.850 lan nenpòt kilè. *Gade* Fla. R. Crim. P. 3.850(b). Osinon, si se pa yon zafè ki gen kondanasyon amò, akize a dwe depoze mosyon an anvan 2 an pase, depi dat jijman oubyen santans li an te vin final. Pou yon enfraksyon ki ka lakòz yon kondanasyon amò, si yo kondane akize a amò, li dwe depoze mosyon dapre Règ 3.851 lan anvan 1 ane pase, depi dat jijman oubyen santans li an te vin final. *Gade* Fla. R. Crim. P. 3.850(b) ak 3.851(d). Yon santans vin final trant jou apre yo pwononse li nan tribunal apre kondanasyon, oswa, lè yo fè yon apèl, nan dat tribunal apèl bay manda li.

Sèl jan pou soti nan limit 1 an oswa 2 an pou depoze yon mosyon pou reparasyon apre kondanasyon (ki pa baze sou yon santans ilegal), se si moun lan ka montre bagay sa yo nan 1) akize a oswa/ak avoka 1 pa t gen enfòmasyon ki remèt kòm baz pou demann reparasyon an, epi akize a pa ta kapab dekovri enfòmasyon sa yo menm si li te fè bon jan efò pou sa; 2) dwa konstitisyonèl fondamantal akize a nonmen nan mosyon an pa t tabli pandan peryòd aplikab la, epi dwa sa a te rezève pou yo aplike 1 an retwospeksyon (retwoaktivman) pou dat zafè a; oubyen 3)

akize a te pran yon avoka pou depoze yon mosyon; oswa (3) akize a anplwaye yon avoka nan depoze yon mosyon règ 3.850 pou li, men avoka a pa t pote mosyon an atan. *Gade* Fla. R. Crim. P. 3.850(b)(1)-(3), epi 3.851(d)(2)(A)-(C). Yon “dwa konstitisyonèl fondamantal,” se yon dwa akize a genyen dapre Konstitisyon Etazini ak Konstitisyon Florid.

Rezon ki fè règ sa a pa menm ak Règ 3.800(b) a, se paske akize a pa kapab depoze yon mosyon pou reparasyon apre kondanasyon dapre Règ 3.851 lan pandan apèl dirèk li a an sispan toujou. Akize a oblige tann jouktan yo pran yon desizyon sou apèl dirèk li a, epi tribinal la bay manda li, pou l kapab depoze yon mosyon. Dat limit 1- oswa 2-ane pou depoze yon mosyon pa kòmanse koule jiskaske jijman an ak fraz vin final la, ki rive apre apèl la dirèk te konkli. Si yon apèl dirèk pa te depoze nan tribinal, jijman an ak fraz vin final 30 jou apre depoze a nan jijman an ak fraz nan biwo tribinal grefye a apre kondanasyon la.

Yon fwa ke yon akize depoze yon mosyon pou soulajman apre kondanasyon anba dominasyon 3,850 tribinal grefye a apre kondanasyon dwe voye mosyon akize a ak dosye yo ba tribinal la apre kondanasyon. *Gade* Fla. R. Crim. P. 3.850(f). Si mosyon an, dokiman yo, ak dosye nan zafè a montre aklè akize a pa kalifye pou reparasyon, tribinal ki pi ba a ka refize mosyon an san li pa fè yon odyans. *Gade* Fla. R. Crim. P. 3.850(f)(5).

Si tribinal ki pi ba a deside akize a pa kalifye pou reparasyon sou baz dokiman yo ak dosye a, men pa sou merit legal mosyon an, tribinal ki pi ba a dwe mete, ansanm ak desizyon 1 sou mosyon an, paj ki nan dokiman yo oubyen nan dosye a ki montre akize a pa kalifye pou resevwa reparasyon. *Gade* Fla. R. Crim. P. 3.850(d). Si mosyon an, dokiman yo, ak dosye a pa montre san pa gen ankenn dout ke akize a pa gen dwa pou jwenn soulajman, tribinal apre kondanasyon an oblige bay avoka eta a lòd pou reponn mosyon an. *Gade* Fla. R. Crim. P. 3.850(f)(6).

Si tribunal la apre kondanasyon pa te otreman refize mosyon akize a, apre yo fin avoka Eta a depoze repons li, tribunal la apre kondanasyon dwe detèmine si akize a gen dwa a yon odyans prèv sou/mosyon 1. Si li detèmine ke yon odyans prèv pa oblige, tribunal la apre kondanasyon dwe desizyon sou mosyon akize a. Si tribunal la wè li bezwen fè yon odyans sou prèv, li dwe deside dat yon odyans san pèdi tan, epi voye notifikasyon sou odyans lan bay tout pati ki enplike nan zafè a, epi pran desizyon sou mosyon an dapre fè ki rive yo, ak sou jan lwa a dwe aplike. *Gade Fla. R. Crim. P. 3.850(f)(8).*

Yon akize pa gen dwa otomatikman pou l la, nan odyans y ap fè sou mosyon li depoze a. *Gade Fla. R. Crim. P. 3.850(g).* Tribunal ki pi ba a gen otorite ak pouvwa pou l pran yon desizyon sou mosyon an, san akize a pa bezwen la, nan odyans lan. *Gade Fla. R. Crim. P. 3.850(g).*

Anjeneral, yon akize gen pèmisyon pou depoze yon dezyèm oubyen plizyè lòt mosyon pou reparasyon apre kondanasyon, dapre Règ 3.850 ak 3.851. Men, sa a se vre sèlman si chak ak tout mosyon apre premye a se alè ak ogmante nouvo rezon pou sekou pa te deja pwoklame ak deside sou baz byenfonde yo nan nenpòt mosyon anvan anba lwa 3,850 oswa 3,851. *Gade Fla. R. Crim. P. 3.850(h).* Paske gen yon preferans fò yo rezoud tout reklamasyon apre kondanasyon nan yon sèl mosyon, nenpòt mosyon depoze apre dispozisyon la nan mosyon an premye yo dwe eksplike poukisa akize a echwe pou afime teren yo novo pou soulajman nan mosyon an premye. Si akize a depoze yon dezyèm mosyon pou reparasyon apre kondanasyon ki retounen sou yon pwen akize a te deja abòde nan premye mosyon apre kondanasyon an, y ap refize dezyèm mosyon an. *Gade Fla. R. Crim. P. 3.850(h).* Tribunal ki pi ba a kapab refize dezyèm mosyon an tou (oswa nenpòt lòt mosyon ki vini apre premye a) si tribunal la wè mosyon pou reparasyon apre kondanasyon an abòde novo pwen akize a te kapab abòde nan yon mosyon li te depoze anvan, epi lè akize a depoze dezyèm mosyon an, li abize pwosedi règ yo pèmèt li remèt a. *Gade Fla. R. Crim. P. 3.850(h).*

Si tribunal la apre kondanasyon refize akize a règ 3,850 mosyon, akize a kapab fè apèl kont ki refi nan lespas 30 jou ki vini apre dat la se lòd an te depoze nan biwo grefye a apre kondanasyon tribunal la. *Gade* Fla. R. Crim. P. 3.850(k). Si akize a anplwaye yon avoka pou depoze yon apèl pou li, men avoka a pa te depoze apèl la atan, akize a ka depoze yon mosyon pou depoze yon apèl tadif apre dat limit 30 jou a fin pase, men akize a dwe afime nan mosyon sa ke li te mande avoka li a pou fè apèl epi avoka a pa te fè apèl la. *Gade* Fla. R. Crim. P. 3.850(l) ak Fla. R. App. P. 9.141(c).

Yon akize kapab depoze yon mosyon pou nouveau odyans tou, si yo refize mosyon pou reparasyon apre kondanasyon li te depoze dapre Règ 3.850 lan. *Gade* Fla. R. Crim. P. 3.850(j). Mosyon pou nouveau odyans lan dwe depoze anvan 15 jou pase, apre dat yo te bay desizyon ki te refize mosyon akize a. *Gade* Fla. R. Crim. P. 3.850(i). Tribunal la apre kondanasyon dwe desizyon sou mosyon an pou nouveau odyans nan 15 jou nan repons Eta a, si gen yon sèl, men se pa mwens pase 40 jou soti nan dat la nan lòd la dispoze de mosyon an apre kondanasyon. Fla. R. Crim. P. 3.850(j). Akize a gen 30 jou soti nan dat la se lòd la sou yon mosyon pou nouveau odyans alè rann pote yon apèl. Fla. R. App. P. 9.020(i). Grefye tribunal ki pi ba a dwe voye bay akize a, san pèdi tan, yon kopi desizyon ki refize mosyon pou reparasyon li te fè apre kondanasyon an, oswa ki refize yon mosyon pou nouveau odyans akize a te depoze. *Gade* Fla. R. Crim. P. 3.850(g). Grefye a dwe ekri tou, sou desizyon an, dat li te bay akize a kopi sa a. *Gade* Fla. R. Crim. P. 3.850(i).

CHAPIT 14: APÈL NAN LÒD SOTI NAN DEPANDANS AK FEN NAN DWA PARAN KA

A. Entwodiksyon.

Sa a Chapit se gen entansyon ede “pro se” paran patisipe nan depandans ak mete fen nan pwosedi dwa paran yo, ki se ki reji pa Chapit 39, Lwa Florid. Pro se vle di ke paran an pa gen yon avoka e li gen ki reprezante tèt li oswa tèt li. Si tribunal premye enstans deja te jwenn ke yon paran se endijan nan pwosedi yo jijman-nivo (sa vle di, ki paran an pa posede vle di finansye yo pou peye pou yon avoka), Lè sa a, yon avoka pral souvan tou gen pou nonmen ki reprezante paran an nan fè apèl. Si avoka tribunal la-nonmen pou fè apèl kont nan pa jwenn anyen nan merit diskite apre yon revizyon bon jan de dosye apèl la, avoka a ap retire li nan apèl la san yo pa depoze yon ekspoze premye sou non paran an. Nan sikonstans sa yo, pral paran an anjeneral dwe pèmèt yon ekspoze peryòd de tan nan pote pwòp tèt li oswa li “pro se” premye ekspoze. Sa a Chapit ofri oryantasyon bay paran yo ki pote ekspoze pwòp yo nan tribunal yo apèl nan chapit 39 ka.

B. Pati nan yon Pwosedi Chapit 39.

Malgre Depatman Timoun ak Fanmi patisipe nan majorite nan pwosedi ki konsène timoun dapre Chapit 39, gen ka kote petisyon prive depoze epi Depatman an pa patisipe ladan. Kidonk, Depatman an se pa toujou fèt. Seksyon 39.01 (51), Lwa Florid yo, defini pati yo kòm prezante petisyon an, paran yo nan timoun nan, timoun nan, Depatman an si patisipe, Gadyen ad Litem a oswa yon reprezantan nan pwogram nan Gadyen ad Litem, si nonmen.

C. Dwa a konsèy sa nan chapit 39 Pwosedi.

Nan nivo a an jijman, Règ pou Pwosedi Jivenil 8,320 ak 8,515 Florid anjeneral bay ke:

- 1) Nan chak etap nan pwosedi yo, tribunal la ap fè paran an nan dwa a gen konsèy prezan.
- 2) Tribunal la ap pran konsèy bay paran yo endijan oswa lòt moun ki yo, se pou dwa tankou yo prevwa pa lalwa a, sof si randevou nan konsèy anile pa moun sa a.
- 3) Tribunal la ap rann kont si wi ou non dwa a konsèy se konprann.

Chapter 39 pwosedi yo okipe nan kous tribunal (jijman) san yo pa yon jiri, epi yo tipikman enplike twa faz ladan diferan:

- i) Abri Odyans - kote prezante petisyon an ap chèche kite ptit la retire soti nan prizon paran an epi yo mete yo deyò kay la. Seksyon 39.402 (5) (b) 2., Lwa Florid yo, bay ki yon paran gen dwa a gen yon avoka nan odyans lan abri, ak gen yon avoka nonmen si yo te jwenn endijan.
- ii) Depandans Ka - prezante petisyon an ap chèche gen timoun nan jije depann ki baze sou alegasyon abi, abandon, oswa neglijans, oswa yon risk konsiderab nan mal sa yo, kont paran an oswa gadyen legal yo. Seksyon 39,505, Lwa Florid, bay ke tribunal la dwe enfòme paran an ke li oswa li gen dwa a gen yon avoka prezan oswa nonmen anvan odyans lan judisyèr. Yon odyans arbitraj se yon lòt non pou yon pwosè.
- iii) Fen nan Dwa Paran Ka - prezante petisyon an ap chèche gen dwa paran an ak timoun nan sispann. Fen pou tout tan ron dwa legal paran an nan timoun nan. Seksyon 39,807, Lwa Florid, bay nan tribunal ke tribunal la dwe konseye paran an ke li oswa li gen dwa a gen yon prezan avoka, ak gen yon avoka nonmen si yo te jwenn endijan.

Pou yo kapab te deklare endijan nan tribunal premye enstans, paran an dwe parèt devan tribunal la epi depoze yon deklarasyon sou sèman finansye detaye tout byen ak dèt sa yo. Si, apre yo fin revize deklarasyon sou sèman finansye a, tribunal premye enstans jwenn paran an yo dwe endijan, li pral mete yon avoka ki reprezante paran an. Si zafè a ale soti nan faz nan depandans nan yon mete fen nan pwosedi dwa paran, tribunal la pouvwa nonmen avoka-a menm ki reprezante paran an endijan nan pwosedi a depandans oswa yon avoka diferan. Avoka a ki reprezante paran an endijan nan pwosedi a revokasyon rete sou zafè a jiskaske yon jijman final antre nan. Menm avoka a oswa yon avoka diferan ka nonmen pou apèl la.

D. Dwa a konsèy yon Pwosedi Apèl nan Depandans ak Lòd Fen.

Si tribinal premye enstans antre nan yon lòd pou tranche yon timoun depann oswa yon jijman final tèmine dwa paran ak paran an vle fè apèl kont ke lòd oswa jijman final la, paran an dwe di avoka a tribinal-nonmen ke li oswa li te vle fè apèl. Lè sa a, se avoka a oblige depoze yon notifikasyon pou apèl pa pita pase 30 jou kalandriye apre yo fin lòd la ke yo te fè apèl founi. Dat la ke se yon lòd oswa jijman final rann se dat la lè se lòd la oswa jijman final depoze nan biwo grefye a nan tribinal la sikwi kote yo te pwosè a fèt. Avoka a pral souvan depoze tou direktiv pou grefye a pou bay lòd dosye a ak deziyasyon rapòtè tribinal bay lòd nenpòt transkripsyon odyans obligatwa pou dosye a. Si paran an pa te jwenn endijan epi li vle reprezante tèt li oswa tèt li sou apèl, paran an ki responsab pou alè depoze notifikasyon pou apèl la, direktiv bay grefye a ak deziyasyon rapòtè tribinal la. (Gade Chapit 3: Rasanble Dosye pou yon Apèl.) Apre notifikasyon pou apèl la fin depoze nan tribinal premye enstans, grefye tribinal premye enstans lan ap voye li nan tribinal distri pou apèl ki okipe zafè apèl pou tribinal gran enstans sa. Règ 9,146 bay tanankadreman yo pou repòtè nan tribinal sa a konplete epi depoze transkripsyon an (yo) ak grefye a ki moun ki responsab pou transmisyon elektwonik nan dosye a bay tribinal apèl la.

Menm si depandans ak revokasyon ka yo menm jan ak apèl kriminèl nan plizyè fason, yo zafè sivil ak règleman yo apèl konsènan zafè sivil anjeneral aplike. Règ pou Pwosedi Apèl 9,146 Florid se ki gen rapò ak Chapter 39 apèl. Si règ yo apèl konsènan zafè sivil se diferan, Lè sa a, Règ 9,146 kontwòl. Yon diferans enpòtan nan apèl nan zafè Chapit 39 sèke lwa a mande apèl ki enplike depandans ak revokasyon lòd yo dwe okipe nan yon fason ki rapid oswa rapid. Sa vle di ke tribinal distri nan apèl bay depandans ak revokasyon apèl premye priyorite epi konsidere yo anvan lòt kalite apèl. Paske tribinal la akselèr depandans ak revokasyon ka, yo ka fè moun yo fè apèl kont li a tipik dwe deside nan tankou ti kòm sis mwa.

E. Reprezantasyon Pandan apèl la.

Yon fwa yo dosye a prepare, avoka a reprezante paran an pral revize dosye a. Nan anpil ka, avoka a pral jwenn pwoblèm valab ogmante sou apèl la. Epitou, nan anpil ka, menm avoka a pral reprezante paran an jouk nan fen pwosedi apèl la nèt. Avoka a ap depoze ekspoze yo mande yo, reponn nenpòt mosyon, ak reprezante paran an nan agiman oral, si yo akòde li. Avoka a ap kenbe paran an enfòme sou pwogrè apèl la.

F. Kisa Ki Rive Lè Pwokirè a wete kò soti nan Reprezantasyon?

Pafwa tribunal-nonmen avoka pa ka jwenn nenpòt pwoblèm ki valab fè apèl kont ki baze sou jijman pwofesyonèl yo. Si sa ta rive, avoka a ap depoze yon mosyon yo retire li nan reprezante paran an nan apèl la. Konsèy la tribunal-nonmen pa dwe paran an devwa a nan yon apèl pafè. Men, avoka a fè dwe paran an yon devwa nan sipòte ak avanse apèl nan pi byen nan kapasite li. Règ ki gouvènen Bawo Florid la (kòd etik ki gouvènen avoka ki travay nan Florid yo) vle pou yon avoka k ap gade si l ap patisipe nan yon pwosedi apèl etidye dosye tribunal ki pi ba a, pou konnen si gen pwen ki merite yo fè yon apèl. Kòd etik la defann avoka yo depoze dokiman “frivòl” nan tribunal yo oswa nan enstans ki pi ba. Dokiman serye yo se yo menm ki pa gen okenn objektif grav oswa siyifikasyon oswa manke rechèch nan lalwa Moyiz la ak reyalite anvan depoze yo.

Lè avoka tribunal la-nonmen pa jwenn pwoblèm ki valab, avoka a ap depoze yon mosyon yo retire li nan reprezante paran an nan apèl la. Pral mosyon an yo retire dwe te remèt bay paran an ak tout avoka yo opoze. Avoka a pral sètifye nan mosyon an ki li oswa li te revize dosye a e li te detèmine nan konfyans nan Bondye bon ke pa gen okenn rezon ki gen merit ki te sou nan baz yon apèl.

Si se mosyon sa a akòde nan tribunal apèl la, avoka a ap bay paran an ak dosye a ak tout dokiman yo tribunal; sa a se pou ke paran an ka kòmanse li oswa li pwòp tèt ou-reprezantasyon.

Nan akòde mosyon an yo retire, tribunal apèl la pral anjeneral bay paran an 20 jou soti nan dat ki nan lòd la, pote li oswa li “pro se” ekspoze. Sepandan, chak tribunal distrik manch pwosedi an egzak yon lòt jan. Pa egzanp, Tribunal la Distri Premye pou Fè Apèl anjeneral mande pou paran an pote yon avi sou entansyon pote yon ekspoze, ak Lè sa a akòde paran an 20 jou pote ekspoze a. Nan retrè a lòd akòde, tribunal la ap avèti paran an ke si pa gen okenn ekspoze alè depoze, yo pral apèl la dwe ranvwaye pou echèk nan pouswiv.

Paran an kapab, si li ka jwenn lajan yo, chache kenbe yon nouvo avoka ki reprezante paran an nan apèl la apre avoka tribunal la-nonmen wete kò; sepandan, paran an endijan dwe konnen ke yon tribunal jijman pa ka nonmen yon lòt avoka apèl apre premye avoka apèl la retire sou baz la pou jwenn pa gen anyen nan merit diskite. Si paran an vle anboche yon nouvo avoka, yo dwe avoka a nouvo dwe anplwaye anvan peryòd la 20-jou pou depoze inisyal pwent yo ekspoze, ak avoka a nouvo dwe enfòme tribunal apèl la nan reprezantasyon an.

Paran ki pral depoze ekspoze pwòp yo dwe konsilte Chapit 5 ak 6 sou Ekri yon ekspoze Apèl ak Lis pou Tcheke pou la pou ekspoze Apèl pou konsèy sou ki jan yo ekri ekspoze yo. “pro se” ekspoze paran an dwe konfòme yo avèk règleman yo Florid pou Pwosedi Apèl nan, espesyalman Règ 9,146 ak 9,210. Dwe ekspoze nan “pro se” tou gen pou te remèt bay tout lòt pati yo. Si lòt pati yo ap reprezante pa avoka, paran an dwe remèt moun avoka.

G. Lòd fè apèl kont nan Depandans Pwosedi.

Nan pwosedi depandans, yon paran ka anjeneral pote yon notifikasyon pou apèl soti nan lòd nan desizyon nan depandans oswa lòd nan dispozisyon depandans. Se lòd la nan desizyon te antre nan apre yon odyans prèv nan ki prezante petisyon an (Depatman Timoun ak Fanmi, oswa lòt prezante petisyon) gen chay la pwouve timoun lan se “depandan.” Pou yon tribunal jijman yo jije yon timoun depandan, prezante petisyon an dwe pwouve pa yon predominans prèv la ke timoun

nan (1) te “te abandone, abize, oswa neglige pa paran timoun nan,” oswa (2) se “nan sibstansyèl risk abi iminan, abandon, oswa negligians pa paran an.” Yon lòd nan dispozisyon antre apre yon timoun te jije depandan. Yo lòd la nan desizyon nan depandans, ak lòd nan dispozisyon konsidere kòm “lòd final” pou rezon apèl la. Yon lòt lòd komen fè apèl se yon lòd ki mete timoun nan deyò prizon an nan paran an, ak mete fen sipèvizon pwoteksyon Depatman an nan zafè a.

Apèl soti nan lòd depandans final dwe depoze nan akò ak Règ nan Florid pou Pwosedi Apèl nan, espesyalman Règ 9,146. Pou yo kapab alè, yo dwe yon avi apèl dwe depoze nan lespas 30 jou apre yo fin pwononse nan swa lòd la tranche yon timoun depann oswa 30 jou apre yo fin pwononse nan lòd la dispozisyon yo desizyon an depandans. Bagay la pi bon pou fè pou prezèvè dwa fè yon apèl se pote yon kopi orijinal ak youn nan notifikasyon pou apèl la, tou de ak kopi fè apèl-soti nan lòd tache, nan biwo grefye a nan tribinal premye enstans nan lespas 30 jou yo nan pwononse nan lòd nan depandans epi yo pa rete tann pou lòd la dispozisyon.

H. Apèl soti nan Lòd Sispansyon Dwa Paran.

Yon paran kapab fè apèl kont jijman final ki revoke dwa paran li, oswa si gen yon lòd dispozisyon apa, paran an kapab fè apèl tou kont lòd sa. Lòd la tèmine dwa paran pou tout tan ron bond la legal ant paran an ak timoun. Pou yon tribinal jijman mete fen dwa paran, li dwe jwenn ke rezon egziste pou revokasyon. Prezante petisyon an (Depatman Timoun ak Fanmi oswa lòt prezante petisyon) anjeneral dwe pwouve youn oswa plis nan rezon sa yo pa prèv ki klè ak konvenk: (1) paran an te abandone timoun lan; (2) paran an patisipe nan konduit anvè timoun lan oswa anvè lòt timoun ki demontre sipatisipasyon paran an kontinye nan relasyon paran-pitit sa ka menase lavi, sekirite, byennèt, oswa sante fizik, mantal, oswa emosyonèl timoun nan kèlkanswa founiti sèvis; (3) paran an te kondane pou sèten krim vyolan oswa seksyèl oswa paran pral nan prizon pou yon gwo peryòd tan pandan timoun lan minè; (4) paran an pa te respekte plan zafè a

pandan 12 mwa omwen; (5) paran an patisipe nan konduit ki pa akseptab oswa li te gen opòtinite ak kapasite pou anpeche sa epi volontèman li pa te anpeche konduit inakseptab ki menase lavi, sekirite, oswa sante fizik, mantal, oswa emosyonèl timoun nan oswa frè ak sè timoun lan; (6) paran an te fè timoun nan oswa yon lòt timoun sibi abi fizik grav sou timoun, kadejak, abi seksyèl, oswa abi kwonik; (7) paran te komèt asasinaa, omisid envolontè, ede oswa ankouraje touye moun nan, oswa konplo oswa mande touye lòt paran an oswa yon lòt timoun, oswa yon krim bat moun ki te lakòz blesi kòporèl grav pou timoun nan oswa pou yon lòt timoun; (8) dwa paran an sou yon frè oswa sè te sispann envolontèman; (9) paran an gen yon gwo istwa abi, ak itilizasyon dwòg oswa alkòl kwonik ki rann paran an pa anmezi pou pran swen timoun nan epi paran an te refize oswa pa te fini tretman pou dwòg alkòl oswa pandan twa ane yo anvan revokasyon an; (10) yon tès yo fè nan nesans montre timoun nan gen alkòl oswa dwòg nan san li, pipi, oswa mekonyòm, epi manman byolojik la te gen omwen yon lòt ptit jije depandan baze sou mal akòz alkòl oswa dwòg epi yo te bay manman yon okazyon fè tretman pou abi sibstans; (11) nan twa oswa plizyè okazyon yo temete timoun lan nan swen andeyò kay li se paran ki te lakòz plasman sa; (12) tribinal la detèmine ke timoun nan te arive fèt akòz yon kadejak ki ilegal dapre lwa Florid oswa lwa menm jan nan yon lòt Eta, teritwa, posesyon, oswa tribi endyen natif natal kote ofans lan te fèt la; oswa (13) paran an kondane pou yon ofans ki mande pou paran an yo enskri kòm yon delenkan seksyèl dapre s. 775.21, Fla. Stat. *Gade Seksyon* 39.806, Lwa Florid yo.

Anplis de sa nan jwenn omwen youn nan teren yo pi wo a pou mete fen, tribinal la dwe jwenn tou ke revokasyon se nan manifeste enterè ki pi bon nan timoun nan. Nan n ap deside enterè ki pi bon nan timoun nan, tribinal la dwe konsidere faktè tankou: (1) nenpòt aranjman pèmanan lagad apwopriye ak yon manm fanmi timoun nan; (2) kapasite paran an pou pran swen timoun nan ak bay timoun nan manje, rad, ak swen medikal; (3) kapasite paran an pou asire sekirite timoun

nan, byennèt, ak pa mete an danje sante fizik, mantal, oswa sante emosyonèl timoun lan; (4) sante mantal ak fizik timoun nan kounye a ak alavni; (5) lanmou, afeksyon, ak lòt lyen emosyonèl ki déjà egziste ant timoun nan ak paran, frè ak sè, ak lòt fanmi, ak degre domaj nan timoun nan si dwa paran yo sispann; (6) pwobabilite ki genyen pou timoun nan, espesyalman si li pi gran, ap rete nan swen adoptif ki dire lontan si dwa paran yo sispann; (7) kapasite timoun nan pou fòme yon relasyon solid avèk yon ranplasan paran epi kapab antre nan yon relasyon fanmi ki plis estab ak pèmanan; (8) longè tan ke timoun nan rete nan yon anviwònman ki estab, satisfezan ak dezi pou kontinye; (9) solidite relasyon ki déjà egziste ant timoun nan ak gadyen ki la kounye a; (10) volonte rezonab timoun lan; ak (11) rekòmandasyon pou pitit nan gadyen ad litem lan bay. *Gade Seksyon 39.810, Lwa Florid yo.*

Finalman, tribunal la dwe jwenn tou ke mete fen nan dwa paran se pi piti vle di nan restriksyon pou pwoteje timoun nan soti nan pwoblèm grav. Sa a gen mwens restriksyon vle di eleman enplike enkyetid pwosè kòmsadwa a. Li mande Depatman Timoun ak Fanmi yo fè montre ke li te fè yon efò bòn fwa yo reyabilite paran an ak rankontre fanmi an, tankou nan yon plan ka pou timoun lan (eksepte nan ka ekstraòdinè, tankou sa yo ki enplike abi flagran).

I. Ki pa Peye-Final lòd.

Yon paran ka fè apèl tou kont refi tribunal ki pi ba a bay yon mosyon pou soulajman kont jijman dapre Règ nan Florid pou Pwosedi Jivenil 8.270, ki yon lòd ki pa final ki site nan Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.130. Apèl soti nan lòd ki pa final yo tou dwe depoze nan lespas 30 jou nan lòd la ke yo te fè apèl. Epitou ale nan Chapter 9 nan Gid sa a sou Apèl kont Lòd ki pa final.

Si yon lòd ki pa final pa tonbe nan kalite sa yo ki dekri nan Règ 9,130, li se pa fè apèl kont. Sepandan, yo ka lòd la ki pa final la dwe revize pa yon petisyon pou Manda pou sèrtiorari, si sèten kondisyon yo te rankontre. Konsilte Chapter 10 “òdonans estrawòdinè - Sivil,” konsènan

sitiyasyon yo limite nan ki ka revizyon nan yon lòd ki pa final la dwe te gen nan tribunal distri-a nan apèl pa petisyon pou Manda pou sèrtiorari, ak limit yo tan aplikab a moun petisyon. 30 jou Limit la tan pou depoze apèl tou aplike nan petisyon pou òdonans estrawòdinè, tankou Manda pou sèrtiorari - dwe petisyon an dwe depoze nan lespas 30 jou apre yo fin pwononse nan lòd la ke yo te fè apèl.

J. Pou kòmanse nan Ekri ekspoze nan Pro Se.

Règ pou Pwosedi Apèl 9.146 (e) Florida mande pou ke nan ekspoze ak lòt papye depoze nan tribunal, paran yo ak timoun ki pati kapab fèt sèlman refere ak li avèk inisyal, pa ak non. Sa akize a bezwen, lè pou l ekri yon ekspoze “pro se,” se montre gen yon erè ki ka korije, ki te fèt nan pwosedi tribinal ki pi ba a. Ekspoze “pro se” a dwe konfòm ak Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.210 lan. Tanpri tou, al gade nan Chapit 5 ak 6 de sa a Gid sou jan yo ka ekri “pro se” ekspoze a.

Pou ekri “pro se” ekspoze a, yon paran dwe premye li tout la dosye pou apèl la soti nan zafè a jijman tribunal la, ki gen ladan tout dokiman yo legal ki te depoze, ak transkripsyon yo soti nan odyans yo ak jijman, si genyen. Lè w ap ekri “pro se” ekspoze a, yon paran pa dwe konte sèlman sou memwa l ‘oswa li nan sa ki te passe nan tribunal premye enstans. Tribunal apèl la pral sèlman konsidere enfòmasyon yo ki parèt nan dosye pou apèl la, ki pral gen ladan dokiman, akt pwosedi, mosyon, transkripsyon odyans/jijman, ak renmen dokiman yo, ki soti nan pwosedi yo nan tribunal premye enstans. Si w pran nòt pandan w ap li dosye a, sa pral ede w pita si w gen pou bay nimewo paj pou jwenn yon dokiman ak yon temwayaj, lè w ap fè referans sou dosye a nan ekspoze w la.

Dezyèmman, chwazi ki pwen ak ki agiman ou vle prezante nan ekspoze a, lè w ap reflechi sou sa ki te rive pandan pwosedi yo. Èske pandan jijman an, avoka a te fè yon mosyon oswa yon objeksyon, epi tribunal la te refize asepte l? Èske avoka a te di gen yon bagay ki ta pral rive, epi sa

pa t rive? Ki sa ki agiman yo te fè pa avoka yo pou Depatman an ak/oswa Gadyen ad Litem? Èske jij la jijman fail pèmèt oswa eskli sèten prèv, ak/oswa fail fè konklizyon sipòte desizyon li pran an?

Twazyèmman, yon paran dwe konsidere si wi ou non dosye a ki manke nenpòt ki dokiman oswa transkripsyon ki nesesè yo prezante pwoblèm yo ki yo dwe leve soti vivan sou apèl la. Pafwa ka yon transkripsyon odyans, se yon mosyon, oswa kèk lòt dokiman ki te depoze nan tribinal la esè ak ki nesesè pou apèl la jwenn kite soti nan dosye apèl la. Si sa rive, moun k ap fè apèl la epi ki vle fè mete dokiman ki manke a dwe depoze yon mosyon pou konplete dosye a, dapre Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.200(f) la. Gen plis eksplikasyon sou mosyon pou konplete dosye a nan Chapit 3 ki rele “Rasanble Dosye pou Apèl”. Mosyon an dwe gen kèk mo eksplikasyon sou ki dokiman oubyen ki transkripsyon ki manke, epi pou kisa dokiman yo oubyen transkrpsyion an bezwen nan dosye a. Tribunal apèl la ap bay yon lòd ki di si pou asepte oubyen refize mosyon pou konplete dosye a. Si yo bay li, tribunal apèl la pral di kilè pou dokiman yo depoze. Tribunal apèl la ap voye yon kopi lòd li bay la nan biwo grefye tribunal ki pi ba a, ki pral genyen pou l mete dokiman yo nan dosye a. Sèlmnan, se toujou responsabilite moun k ap fè apèl la pou l veye pou dokiman yo gen tan depoze, anvan tan tribunal la bay la pase. Si yo pa mete dokiman ki manke yo, moun lan dwe mande yon pwolongasyon delè nan tribunal apèl la, epi kontakte grefye tribunal ki pi ba a. Si dokiman ki manke a se yon dosye odyans, moun lan dwe depoze yon mosyon pou transkripsyon nan tribunal ki pi ba a, pou yo kapab bay rapòtè tribunal la lòd fè transkripsyon an.

Katriyèmman, moun k ap fè apèl la dwe fè rechèch legal pou wè egzanp desizyon tribunal ak lwa ak ki sipòte agiman li an. Pafwa, rechèch legal yo pral fè wè si se pa yon bon pwen pou pote nan apèl la. Gen lòt fwa, rechèch legal yo kapab montre lòt bon pwen moun lan gen enterè pote nan apèl, menm si moun lan pa te wè sa li menm. Pi fò nan lekòl lalwa ak tribunal gen

bibliyotèk lalwa kote nenpòt paran ka fè rechèch legal. Bibliyotèk piblik tou souvan gen òdinatè ki gen aksè entènèt, kote yon paran te kapab fè rechèch legal sou entènèt la.

Senkyèmman, moun k ap fè apèl la dwe deside ki estanda revizyon li vle pou chak pwen 1 ap pote nan apèl la. Souvan, ka yo pral montre ki estanda revizyon ki dwe aplike pou erè moun lan di ki fèt yo. Gen plizyè kalite estanda revizyon. Pa egzanp, si tribinal ki pi ba a te aplike yon lwa ki pa kòrèk, tribinal apèl la pral aplike estanda “de novo” a. Entèpretasyon yon tribinal pou yon lwa se yon egzanp yon sijè pwoblèm legal pou revizyon estanda “de novo”:.. Lè 1 ap aplike yon estanda “de novo,” tribinal apèl la pa oblige konsidere desizyon tribinal ki pi ba a, kidonk se kòm si 1 ap redereape tou nèf. Gen lòt ka kote tribinal ki pi ba a gen pouvwa diskresyonè pou 1 pran yon desizyon sou kesyon sa yo. Desizyon 1 pou admèt prèv oubyen kontinye yon zafè se desizyon diskresyonè. Pwen sa yo pral egzaminen dapre estanda “abi pouvwa diskresyonè” a. Pou pwouve tribinal ki pi ba a te fè yon abi pouvwa diskresyonè 1, yon moun dwe montre pa gen okenn jij rezonab ki ta fè menm bagay la. Yon estanda tyè revizyon an se èske gen gwo prèv konpetan pou soutni konklizyon fè tribinal la. Li mande pou gen kèk prèv nan dosye a sipòte konklizyon tribinal la. Lefèt ke yon paran kwè prèv la li oswa li te prezante se pi plis kredib pase prèv la prezante petisyon an (Depatman oswa lòt) prezante se pa yon baz pou anile lòd la.

Sizyèmman, moun k ap ekri ekspoze a gen pou 1 montre liy jeneral seksyon sou agiman nan ekspoze a. Liy jeneral sa yo montre pwen moun k ap aji kòm “pro se” a dwe abòde, ansam ak estanda revizyon pou chak pwen yo. Paran yo pran nòt sou reyalite ki sipòte agiman sa yo ki pral antre nan ekspoze a. Li dwe montre tou egzanp desizyon tribinal ak lwa ki sipòte agiman an. Liy jeneral sa yo pral ede òganize agiman yo, ak prezante yo bay tribinal apèl la yon jan ki klè epi ki pa twò long.

Nan n ap deside ki sa pwoblèm ogmante nan “pro se” ekspoze a, yon paran dwe sonje wòl nan ak limit sou fonksyon yo nan tribunal la nan apèl. Tribunal la nan apèl pa pral reweigh prèv la nan tribunal ke tribunal premye enstans tandé epi li resevwa nan dosye a. Si dosye a gen ladan prèv prezante nan akò ak règleman yo nan prèv yo ak tribunal premye enstans aplike lalwa ki kòrèk la, depandans an oswa lòd revokasyon pa pral anile.

K. pati pyès sa yo nan ekspoze a Pro Se.

Deklarasyon sou Zafè a ak sou Fè ki te rive yo: “pro se” ekspoze a dwe gen yon deklarasyon sou enfòmasyon yo, men li pa dwe tou senpleman repete tout fè sa yo. Kidonk, akize a dwe limite deklarasyon sou fè ki rive yo sou fè yo bezwen konnen, pou konprann pwen li abòde nan ekspoze”pro se “ a. Pa egzanp, si paran an mete konfyans yo nan yon pwosedi depandans ki dosye a pa t ‘reflete ke li oswa li abandone, viktim abi oswa neglijans timoun nan, ekspoze a ap gen ladan enfòmasyon sou zak yo te jwenn nan lòd la depandans ke tribunal la konte sou nan jwenn nan te abandone timoun, abi oswa neglijans. Nan yon zafè revokasyon, si paran an kwè ke rezon ki fè li mete fen pa te pwouve, Lè sa a, deklarasyon an nan reyalite yo dwe gen ladan enfòmasyon sou tè a konte sou pa tribunal la nan fè desizyon li yo. Chak deklarasyon reyalite nan ekspoze a dwe gen ladan yon sitasyon nan paj la nan dosye a ki kote lefèt genyen.

Rezime Agiman an: Nan ekspoze “pro se” a, rezime agiman an vini anvan agiman an. Men yo souvan ekri li andènye. Li rezime agiman an epi yo pa depase senk paj, byenke li se anjeneral pi ekspoze. *Gade Fla. R. App. P. 9.210(b)(4).* Depi agiman an fin ekri, moun k ap aji kòm “pro se” a dwe retounen gade agiman pou pran (Oubyen, si rezime agiman an ekri dabò, yo ka itilize l kòm, yon apèsi pou ekri pwoblèm ki nan seksyon agiman an).

Agiman an Moun k ap ekri agiman “pro se” a remèt avèk liy jeneral li te tabli yo, pou òganize agiman an nan plizyè seksyon ki sou chak pwen. Premyèman, paran an dwe endike

pwoblèm nan. Lè sa a, paran an dwe bay estanda a nan revizyon pou pwoblèm sa. Apre sa, li oswa li te dwe eksplike lwa a jeneral ki aplike nan ke pwoblèm, ak site kèk ka yo ak tout regleman ki sipòte agiman an. Paran an dwe tou eksplike kouman fè sa yo nan zafè a yo fè montre ke te yon erè fè yo. dwe lalwa Ka yo ak tout regleman ki pi pre gen rapò ak pwoblèm yo ke yo te leve soti vivan nan apèl la espesifik dwe te site sipòte agiman yo (byenke li se pa anjeneral nesesè yo site yon gwo kantite zafè ki di anpil menm bagay la, zafè ki pi enpòtan yo dwe te site). Li nonmen nimewo volim ak nimewo paj nan dosye a, pou montre tribunal apèl la sou kisa li baze ka li a. Finalman, paran an dwe eksplike ki sa soulajman oswa rezulta li oswa li te ap mande pou nan apèl la, ki se nòmalman pou depandans lan oswa lòd revokasyon yo dwe anile, ak/oswa pou yon nouvo jjijman oswa tandem.

Menm pwosedi sa a repete pou chak pwen ki abòde nan ekspoze “pro se” a.

Konklizyon: Nan fen ekspoze a, gen yon paragraf ki di tribunal apèl la ki reparasyon moun k ap aji kòm”pro se “ a dwe resevwa. Pa egzanp, paran an pral anjeneral mande tribunal apèl la yo anile lòd depandans oswa mete fen lòd la, ak/oswa mande yon jjijman nouvo oswa tandem

Tabdèmatyè: Apre pati “pro se” a fin ekri ekspoze li a, li dwe ekri tit chak seksyon nan ekspoze a nan tabdèmatyè a, avèk nimewo paj kote chak seksyon kòmanse, ak kote diferan pwen ki abòde nan seksyon Agiman an kòmanse. Chak pwoblèm nan seksyon Agiman an dwe nan yon lis ki kòmanse ak nimewo paj lan.

Tab Sitasyon: Tout zafè ak referans legal ki site nan ekspoze a yo dwe ki nan lis nan lòd alfabetik, ansanm ak nimewo yo paj nan ekspoze a kote chak se te site. Nenpòt lòd site nan ekspoze a yo dwe ki nan lis nan lòd nimerik. Si lòt otorite site, tankou liv lalwa oswa atik, moun yo dwe enkli nan tablo a nan sitasyon kòm byen, ansanm ak nimewo yo paj ki kote chak otorite site.

Sètifikasyon Livrezon ak Sètifikasyon Konfòmite Karaktè Tipografik: Yon sètifikasi

livrezon dwe enkli nan fen ekspoze “pro se” a pou montre paran an te poste yon kopi ekspoze a bay tout pati ki nan pwosedi a, aleksepsyon timoun nan sof si timoun lan te reprezante pa yon Avoka ad Litem. Gen yon modèl sètifikasyon livrezon pou prizonye”pro se “ nan Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.420(d)(2) a. Si “pro se” paran an yon prizonye, li dwe revize egzanp lan nan sètifika livrezon nan Règ 9.420 (d) (1). Si se “pro se” ekspoze a tape, li dwe tape nan swa Times New Roman font 14-pwen oswa Courier New 12-pwen font, epi yo dwe genyen ladan yo yon sètifika nan fen ekspoze a di ekspoze a se tape nan youn nan moun ki polis . *Gade* Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.210(a). Si ekspoze a ekri alamen, li pa nesesè pou mete yon sètifikasyon konfòmite karaktè tipografik.

Limit nan Kantite Paj yo: Anjeneral, yon ekspoze “pro se” pa kapab gen plis pase 50 paj.

L. Mosyon pou Ekstansyon nan tan.

Règ pou Pwosedi Apèl 9.146(g)(3) (B) Florid mande pou ekspoze inisyal la yo dwe remèt nan 20 jou ki vini apre sèvis nan dosye pou apèl la oswa endèks la nan dosye pou apèl la. Sepandan, genyen kèk tribinal distri te pi ekspoze tan-ankadreman an menm plis, se konsa paran an dwe tcheke avi a bay nan kòmansman an nan zafè a oswa rele grefye tribinal la apèl yo tcheke. Pati “pro se” a fin ekri ekspoze a epi voye l bay tribinal la ak bay avoka pati advès la anvan delè a pase.

Paske depandans ak revokasyon ka yo rapid nan tribinal apèl la, ekstansyon nan tan yo anjeneral sèlman akòde nan zafè a nan yon ijans. Si yon ijans, tankou yon maladi grav oswa entène lopital, anpeche “pro se” paran an soti nan depoze ekspoze a nan tan an pèmèt, paran an dwe depoze yon mosyon pou ekstansyon pou tan remèt “pro se” ekspoze a, anvan ekspoze a se akòz, mande tribinal la pou plis tan. Anvan depoze mosyon an, “pro se” paran an dwe rele avoka chak pati nan detèmine si moun avoka objeksyon kont ekstansyon sa a. Nan mosyon an, “pro se” paran an dwe enfòme tribinal la nan pozisyon lòt pati yo. Si yon pati fè objeksyon, paran an dwe

sèlman di nan mosyon ke pati a fè ojeksyon. Paran an pa bezwen bay yon rezon ki fè. Se devwa a nan pati a dakò kite tribinal la konnen poukisa li oswa li te objè.

M. Depoze ak remèt ekspoze nan Pro Se.

Apre paran “pro se” a fin ekri ekspoze a, li dwe depoze ekspoze orijinal ki siyen an nan tribinal apèl la, epi li dwe remèt yon kopi ekspoze a tou bay avoka pati opoze yo (anjeneral pa lapòs oswa livrezon). Pou sèvis, paran an ka jwenn non ak adrès nan avoka yo ak nenpòt lòt pati swa pa revize sètifizafè a nan sèvis nan mosyon ansyen avoka paran an nan yo retire oswa pa mande biwo grefye tribinal la apèl la. Paran an dwe depoze sètifizafè a nan sèvis nan fen ekspoze a ki deklare dat nan paran an te remèt (voye) ekspoze a bay avoka la opoze oswa avoka.

Pou depoze ak tribinal apèl la, ki pi tribinal itilize yo mande pou “pro se” aplan rive delivre orijinal ak twa kopi yo nan ekspoze a nan tribinal apèl la. Men koulye a, tribinal ki pi apèl sèlman ki egzije pou dwe depoze orijinal kopi nan siyen nan ekspoze a. Sa a pa chanje kondisyon an ki “pro se” k ap fè apèl toujou dwe remèt tou yon kopi ekspoze a bay avoka la opoze oswa avoka a.

Pifò tribinal kounye a pèmèt “pro se” de pati ki nan remèt (voye) dokiman nan lòt pati pa imèl, ak pote dokiman elektwonikman nan tribinal la, si sèten kondisyon yo te rankontre. “pro se” paran an dwe egzaminen Règ Florid pou Pwosedi Apèl nan 9,420 ak Règ pou Jidisye Florid Administrasyon 2,516, osi byen ke pwosedi yo espesifik pou tribinal apèl la kote apèl la an annatant (souvan jwenn sou sit entènèt tribinal la oswa lè w rele grefye a nan biwo tribinal la), nan detèmine si li oswa li te kapab pèmèt yo depoze ak/oswa remèt ekspoze a elektwonikman.

N. Ekspoze Repons.

Si Depatman Timoun ak Fanmi ak gadyen legal nan anons Litem yo pati, yo ka chak depoze yon ekspoze repons yo pou yo reponn agiman yo leve soti vivan nan ekspoze a “pro se.” Yon kopi tout ekspoze repons ki depoze dwe poste voye bay paran an, menm jan paran “pro se” a dwe voye

yon kopi ekspoze inisyal la bay avoka pati opoze a. Gen plis enfòmasyon sou ekspoze repons yo nan yon Chapit 5 apa ki rele “Pou Ekri yon Ekspoze pou Apèl.”

O. Ekspoze Refitasyon.

Lè yo resevwa ekspoze repons lan (yo), “pro se” paran an dwe li avèk atansyon ekspoze a (yo) ak pran nòt yo deskripsyon agiman yo ki yo te fè nan ekspoze repons lan. “pro se” paran an pa oblige depoze yon ekspoze repons men yo dwe depoze yon sèl si li oswa li te vle yo pou yo reponn nenpòt nan agiman yo te fè nan ekspoze repons lan (yo). Menm si gen de ekspoze repons, paran an gen dwa depoze yon sèl repons ekspoze. Ke youn repons ekspoze dwe reponn a agiman yo te fè nan tou de ekspoze repons. Règ pou Pwosedi Apèl 9.146(g)(3) (B) Florid mande pou ekspoze refitasyon an to ap remèt nan 10 jou ki vini apre sèvis la nan ekspoze repons lan. Si se pa lapòs yo te voye ekspoze repons lan, gen yon delè 5 jou an plis pou depoze ekspoze refitasyon an.

Menm jan ak ekspoze inisyal la, li dwe genyen yon tabdèmatyè, yon tab sitasyon, yon rezime agiman, yon agiman, yon konklizyon, yon sètifikasyon livrezon, ak yon sètifikasyon konfòmite karaktè tipografik yo. Li pa nesesè genyen ladan yo yon lòt deklarasyon nan zafè a oswa reyalite men ekspoze refitasyon an ka fè Se konsa, si li se nesesè yo refite reyalite endike nan ekspoze repons lan. se ekspoze nan repons limite a sa sèlman 15 paj, men sa pa enkli tab la nan sa, tab la nan otorite ak sètifizafè a nan sèvis. se ekspoze nan repons sipoze prezante agiman ki reponn a agiman yo nan ekspoze yo repons Li pa sipoze senpleman repete agiman soti nan ekspoze inisyal la, epi li pa kapab ogmante agiman nouvo ki pa te leve soti vivan nan ekspoze inisyal la. Gen plis enfòmasyon sou ekspoze refitasyon yo nan yon Chapit 5 apa ki rele “Pou Ekri yon Ekspoze pou Apèl.”

M. Dispozisyon nan Tribunal Apèl la.

Apre yo fin depoze tout ekspoze yo nan tribunal apèl la, dosye zafè a pral remèt bay yon

komite 3 jij pou apèl, ki pral fè revizyon an. Sèlman, an règ jeneral, pral gen yon sekretè legal oswa yon avoka nan biwo a ki pral gade dosye pou apèl la ak ekspoze yo, epi pare yon memorandòm pou bay jij yo fè revizyon an. Chak jij pral egzaminen memorandòm la, ekspoze yo, ak dosye ki genyen sou zafè a. Apre sa, y ap voye yon desizyon ekri, ki rele yon opinyon, bay akize a ak bay tout avoka yo.

Q. Mosyon pou yon Nouvo Odyans, Klarifikasyon, Sètifikasyon ak Nouvo Odyans “En Banc.”

Apre tribunal apèl la bay desizyon l, yo kapab depoze yon mosyon apre desizyon, tankou yon mosyon pou novo odyans, pou klarifikasyon, oubyen pou sètifikasyon nan tribunal apèl (remèt nan men) anvan 15 jou pase. Mosyon sa yo pa fèt souvan, paske yo dwe depoze yo sèlman si gen yon agiman valab ki kapab fèt pou konpansasyon an. Se raman yo asepte yo. pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.330 lan di yon “mosyon pou novo odyans dwe di avèk presizyon ki prensip legal oswa kilès nan fè ki rive yo, moun k ap prezante mosyon an kwè tribunal la pa t byen gade, oswa te mal evalye nan desizyon l lan.” mosyon an pa dwe itilize yo ogmante pwoblèm ki pa te deja te diskite nan ekspoze yo. “Yon mosyon pou klarifikasyon dwe di avèk presizyon ki prensip legal, oswa kilès nan fè ki rive yo, moun k ap prezante mosyon an kwè ki bezwen klarifye nan desizyon tribunal la.” Anpil fwa, tribunal la konn bay yon desizyon san opinyon, ki konn rele yon “per curiam affirmed” oubyen yon “PCA.” Si sa rive, epi pati “pro se” a kwè “yon opinyon ekri ta bay yon baz lejitim pou revizyon nan Tribunal Siprèm lan,” pati sa a mèt depoze yon mosyon pou mande tribunal la bay yon opinyon ekri.

Yon mosyon pou novo odyans “en banc” mande pou tout jij aktif nan tribunal apèl la revizyon desizyon an. Pati ki fè apèl la dwe sèlman depoze yon mosyon pou yon novo odyans “en banc” lè gen bon jan fondman ka sa gen yon enpòtans eksepsyonèl oubyen nivo konsiderasyon

konsa nesesè pou kenbe inifòmite nan desizyon tribunal lan. Yo ap ekate yon mosyon ki baze sou nenpòt ki fondman. Fla. R. App. P. 9.331(d). Gen plis enfòmasyon sou mosyon apre desizyon yo nan yon Chapit 19 apa ki rele “Mosyon apre Desizyon – Apèl.”

R. Manda.

Tribinal apèl la ap rann epi voye manda li bay pati yo pa lapòs 15 jou apre li bay desizyon l, oubyen 15 jou apre li deside sou mosyon apre desizyon yo depoze yo. Manda a, se dènye aksyon ofisyèl tribunal apèl la nan yon zafè, epi li montre pwosedi apèl la fini. Suivan volonte tribunal apèl la, yo ka fè sonje yon manda men pa plis pase 120 jou apre li fin fèt (sa vreman ra).

S. Apèl Tadif: Kisa Ki Rive si Pwokirè ou neglige voye yon Alè File yon Avi pou Fè Apèl?

Florid te etabli yon politik publik fò nan favè pwoteje relasyon ki genyen ant paran yo ak timoun yo. Se konsa, erè yon avoka a nan li p ap resevwa yo alè dosye yon notifikasyon pou apèl nan lespas 30 jou anjeneral pa yo ap fèt kont paran an. Olye de sa, lè yon paran alè mande avoka a depoze yon apèl, men avoka a echwe yo fè sa, paran an pral anjeneral gen dwa a apèl tardif. Metòd la apwopriye pou jwenn yon apèl tardif se depoze yon petisyon pou Writ of habeas corpus nan tribunal premye enstans. Pwosedi sa a pèmèt tribunal premye enstans rezoud nenpòt pwoblèm reyèl ak nenpòt defans yo ki pèmèt yon apèl tardif (tankou reta soufwans).

T. Kisa ki Ka Fèt Si Pwokirè ou pa t fè yon bon travay?

Nan J.B. v. Dep't pou Timoun & Fanmi, 170 So. 3d 780 (Fla. 2015), Tribunal Siprèm Florid la konfime paran endijan ki reprezante pa yon avoka tribunal-nonmen gen dwa asistans efikas pou konsèy (sètadi, reprezantasyon ki konpetan). Pran desizyon an tabli yon pwosedi pou yon ti tan pou ogmante pwoblèm sa a. Pwosedi a pou yon ti tan ap rete nan plas jiskaske yon règ final ranplase li. Y ap devlope yon règ pèmanan pwosedi, kidonk paran yo dwe tcheke pou wè ki pwosedi ki aplike nan moman zafè yo a. Sa a se yon rapèl bon ke, kòm diskite nan tout Gid sa a,

lwa yo ak règleman nan pwosedi chanjman souvan. Kidonk, yon Pro Se dwe toujou konsilte règ yo ki pi resan nan pwosedi, lòd, lalwa ka.

CHAPIT 15: APÈL ADMINISTRATIF YO

A. Entwodiksyon.

Sa a Chapit diskite apèl soti nan lòd final la nan ka lalwa administratif ki reji pa Pwosedi Lwa Administratif Florid la (“APA la”), nan chapit 120 Lwa Florid yo. sitwayen Florid yo souvan genyen yon dwa al chache revizyon jidisye pa yon tribinal ki pi wo nan aksyon final yon Eta administratif ajans la oswa desizyon.¹

Premyèman, li enpòtan ke ou konprann ki kalite aksyon ajans oswa lòd pouvwa a pwoblèm a revizyon jidisye. Anpil fwa, se yon moun ki afekte pa aksyon yon ajans leta a gen dwa a yon odyans devan yon tribinal administratif, ki se menm jan ak yon jijman nan tribinal la Odyans lan kapab ofisyèl, devan yon jij nan dwa adminstratif nan Divizyon Odyans Administratif la (“DOAH”), oswa li kapab yon odyans enfòmèl, devan yon fonksyonè pou odyans, ajans ki te pran aksyon ki atake enterè enpòtan moun lan nonmen pou sa. *Gade* Chapit 120 nan Lwa Florid yo. Tipikman, jij lalwa oswa odyans ofisyè a administratif eksposzee temwen yo, konsidere kòm prèv la, ak Lè sa a bay yon lòd rekòmande oswa pwopoze a, ki souvan fè konstatasyon sa ki te reyalite, konklizyon nan lwa, ak rekòmande nan ajans la sa rezulta final la dwe. Anjeneral, yon apèl pa kapab fèt kont yon desizyon rekòmande ni kont yon pwopozisyon desizyon rekòmande. Olye de sa, yon apèl anjeneral kapab fèt sèlman te pran nan men lòd la ajans final la, ki se nòmalman te antre nan apre yo fin lòd la rekòmande oswa pwopoze a.

Si yon pati dakò ak yon lòd rekòmande oswa pwopoze a, li oswa li te anjeneral dwe depoze “eksepsyon,” ki fè yo ekri objeksyon. Eksepsyon yo dwe depoze prezève objeksyon yo pou apèl

---

¹ Malgre li depase pwoblèm ki abòde Chapit sa a, li enpòtan pou sonje ke aksyon administratif Eta nonfinal yo anjeneral pa ka gen revizyon anba APA, Chapit 120, Lwa Florid. gouvènman aksyon Lokal administratif tou anjeneral yo pa revizyon anba APA a, sof si yon lòt lwa Eta espesyalman di yo ye. Pou fè revizyon aksyon administratif ajans gouvènman lokal, yo remèt avèk òdonans estrawòdinè, ki se òdonans yo depoze anjeneral nan tribinal gran enstans yo. *Gade tou Chapter 9* sou Apèl Soti nan Lòd ki pa Peye-final, ak Chapit 10 sou òdonans estrawòdinè.

la soti nan lòd la pita ajans final la. Objeksyon pa fèt pa eksepsyon nan/pwopoze lòd la rekòmande zafè anile. Eksepsyon anjeneral dwe depoze nan grefye a nan ajans la espesifik pa pita pase 15 jou apre dat la nan/pwopoze lòd la rekòmande. Ajans lan ap di pozisyon 1 sou esepsyon yo nan desizyon final li.

B. Lòd ki Zafè al Nan Apèl yo.

Lòd Final Ajans yo. Anjeneral, yon pati pa kapab depoze yon apèl toutotan ajans ki te pran premye aksyon ki te lakòz odyans lan poko pran yon “desizyon final.” Gade Chapit 120 nan Lwa Florid yo, espesyalman Seksyon 120.574 ak 120.68. Anjeneral, desizyon yon ajans konsidere final, lè ajans lan rive nan yon konklizyon, oswa lè li deklare pwoesis administratif la fini, epi ajans lan ekri ak remèt konklizyon 1 bay sekretè ajans lan. *Gade Seksyon 120.52(7) nan Lwa Florid yo.*

Si te gen yon odyans ofisyèl devan yon jij nan dwa administratif, ajans lan dwe nòmalman bay desizyon final li anvan 90 jou pase, apre dat desizyon rekòmande a. Si te gen yon odyans enfòmèl devan yon fonksyonè pou odyans, desizyon final la dwe depoze anvan 90 jou pase, apre dat odyans enfòmèl la. Ajans lan genyen pou l voye yon kopi desizyon final la bay chak nan moun ki te enplike nan odyans lan. Li se lòd la ajans final ki ka fè apèl. (Remak: Si lòd la pa konseye yon pati sou dwa yo pou fè apèl, li gendwa pa yon desizyon final, kidonk pati ki vle fè apèl la dwe san pèdi tan mande ajans lan yon desizyon final ki endike dwa apèl yo).

Lòd final nan yon jij lalwa administratif. Se sèlman yon kèk kalite lòd antre pa jij lalwa administratif yo konsidere kòm final la ak fè apèl kont. Moun sa yo ki lòd yo enkli: (1) yon lòd nan yon pwosedi ki fonteste desizyon yon ajans la, epi (2) yon lòd pou akòde frè avoka poy pati nan fen zafè a.

C. Pwosedi pou yon Apèl Administratif yo.

Pwosedi apèl kont desizyon final ajans oswa jij nan dwa administratif yo anba lobedyans menm règ ki aplikab pou apèl kont desizyon ak jijman nan pwosedi sivil yo. *Gade Règ* pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.190(b)(1) ak 9.110(c), epi *gade tou* Chapit 8 sou Pwosesis Apèl konsènan Apèl Final yo, epi Chapit 3 ki rele Rasanble Dosye pou yon Apèl. Menm si anpil nan egzijans yo kapab menm ak egzijans pou fè apèl kont yon aksyon sivil, gen kèk diferans ki enpòtan tou. Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.190(b)(1) ak 9.110(c) esplike diferans ki genyen ant de kalite apèl yo. Adrès ki swiv pwosedi apèl jeneral ak kèk nan diferans ki genyen enpòtan nan yon apèl administratif.

D. Pou Kòmanse yon Apèl Administratif: Ki Dokiman pou w Depoze, Ki Kote, ak Kilè Lòd Final Ajans yo. Fè apèl kont yon lòd final la nan yon ajans, yon k ap fè apèl dwe depoze yon notifikasyon pou apèl ak grefye a nan ajans lan idantifye nan tèt la nan lòd la final la. Anplis de sa, kontrèman ak nan yon apèl regilye, pati a fè apèl kont (k ap fè apèl) dwe depoze tou yon kopi notifikasyon pou apèl la nan tribunal la distri nan apèl la. Kòm avèk nenpòt apèl, k ap fè apèl la dwe peye tou frè yo egzije apèl depoze pyès yo. Dwe notifikasyon pou apèl la dwe depoze nan lespas 30 jou ki vini apre desizyon final ajans lan, oswa ou pral apèl la dwe entèdi. *Gade Règ* pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.190(b)(1) ak 9.110(c), ak Seksyon 120.68 nan Lwa Florid yo. Ou mèt remèt avèk fòmilè notifikasyon pou apèl ki nan Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.900(a) a. Epi tou, dapre lalwa, yon apèl kont desizyon final yon ajans dwe fèt devan tribunal apèl pou distrik kote ajans lan gen biwo prensipal li, oswa kote moun lan rete a. Li dwe remake ke moun ki, kontrèman ak nan pifò lòt kalite ka, yon pati anjeneral pa ka depoze yon mosyon pou nouvo odyans mande ajans oswa administratif lalwa jij la rekonsidere desizyon final li yo.

Si se swa notifikasyon pou apèl la depoze nan ajans lan oswa kopi nan depoze nan tribunal apèl la alè depoze nan lespas 30 jou nan lòd la final la, apèl la pral anjeneral dwe gen dwa ale pi

devan. Men, li se pi bon asire w ke tou de yo se apwopriye. Si tou de yo an reta, yo pral apèl la ap anile. Anfèt “Depoze” vle di resevwa pa grefye ajans oswa tribunal apèl, pa sèlman voye lapòs la. Paske y ap fè yon apèl an reta dwe entèdi, li se toujou pi bon depoze yon apèl byen bonè, byen anvan 30 jou yo se yo.

Lòd final nan yon jij lalwa administratif. Fè apèl kont yon lòd final la nan yon jij lalwa administratif, k ap fè apèl la dwe depoze notifikasyon pou apèl la ak grefye a nan Divizyon Odyans Administratif (pa ajans lan). Notifikasyon pou apèl la dwe depoze nan lespas 30 jou ki vini apre desizyon final jij dwa administratif la. Pou yo kapab”depoze “ nan lespas 30 jou vle di notifikasyon pou apèl la dwe aktyèlman resevwa pa grefye a nan Divizyon Odyans Administratif nan lespas 30 jou (pa jis voye nan lapòs la). Se konsa, li se toujou pi bon depoze notifikasyon pou apèl la byen anvan jou sa a 30.

E. Dosye nan Apèl.

Dosye a nan yon apèl administratif gen akt pwosedi, mosyon, transkripsyon yo ak lòt dokiman ki te depoze nan tribunal la pi ba, ki yon tribunal apèl ap konsidere lè n ap deside apèl la. Moun ki pare dosye pou apèl la, se sekretè ajans ki rann desizyon final la, oswa sekretè Divizyon Odyans Admnistratif la, si se yon jij nan dwa administratif ki te rann desizyon final la. Nan 10 jou ki vini apre notifikasyon pou apèl la, k ap fè apèl la anjeneral dwe depoze”direksyon grefye a, “ idantifye ki dokiman grefye a dwe gen ladan nan dosye pou apèl la. *Gade Règ pou Pwosedi Apèl* nan Florid 9.200(a)(3), 9.190(c), ak Fòm (g) nan Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.900, *gade tou* Chapit 3 sou Rasable Dosye pou yon Apèl. Direktiv pou Grefye a dwe depoze nan biwo sekretè ajans lan oswa sekretè Divizyon Odyans Admnistratif la.

Jan ou ka jwenn ak depoze transkripsyon odyans. Si yon pati ki enplike nan pwosedi apèl la vle fè mete yon transkripsyon odyans lan nan dosye a, li dwe mande rapòtè tribunal ki te nan

odyans lan sa, epi peye l pou transkripsyon an. Li se anjeneral trè enpòtan gen transkripsyon an enkli nan dosye a. San yo pa yon transkripsyon, tribunal apèl la anjeneral pral sèlman revize erè klè aparan sou figi a nan lòd la final la. Erè Trè kèk ka detèmine nan figi a nan yon lòd pou, se konsa yon transkripsyon yo dwe jwenn si nan tout posib.

Si se ajans lan ki pral rann desizyon final la, anjeneral moun ki gen transkripsyon odyans administratif la dwe depoze oriijinal transkripsyon an nan biwo sekretè ajans lan, epi remèt yon kopi bay jij nan dwa administratif la anvan desizyon rekòmande a; se konsa jij nan dwa administratif la pral kapab remèt ak transkripsyon an pou pare desizyon rekòmande a. Si se jij nan dwa administratif la ki pral rann desizyon final la, anjeneral moun lan dwe depoze transkripsyon an nan biwo sekretè Divizyon Odyans Admnistratif la anvan jij nan dwa administratif la rann desizyon final la. Nan nenpòt ka, k ap fè apèl la dwe omwen asire w se transkripsyon an odyans enkli nan dosye pou apèl la.

Menm si nòmalman se ajans lan ki mande ak depoze transkripsyon an, epi ki fè lòt pati ki enplike nan pwosedi apèl la jwenn yon kopi, se pa tout ajans yo ki fè sa. Se poutèt sa, imedyatman apre odyans lan, yon pati konsidere yon apèl dwe detèmine ki moun ki pral bay lòd pou epi peye pou transkripsyon an.

Depans nan preparasyon dosye. An plis lajan yo mande pou transkripsyon an, yo kapab fè moun k ap fè apèl la peye pou pare dosye pou apèl la. Pri a se \$3.00 pou chak dokiman y ap mete nan dosye a, dapre Seksyon 28.24 nan Lwa Florid yo. Peman an dwe fèt dirèk bay ajans k ap rann desizyon final la, oubyen, si se jij nan dwa adminstratif la k ap rann desizyon final la, peman an dwe fèt bay Divizyon Odyans Admnistratif la. Apre moun k ap fè apèl la peye lajan an, sekretè ajans lan oswa sekretè Divizyon Odyans Admnistratif la ap voye dosye a bay tribunal apèl distrik la. *Gade Chapit 3 “Rasanble Dosye pou Apèl”*.

Anpil fwa, k ap fè apèl la pral sèlman resevwa yon kopi nan endèks la nan dosye pou apèl la, epi yo pa yon kopi dosye ak dokiman yo vrè. Sa a ka chanje kòm plis tribinal ak ajans tranzisyon nan depoze elektwonik. Endèks la dosye lis chak dokiman nan dosye a avèk chif yo paj koresponn lan. Pati konsène-yo pral remèt ak endèks la dosye al site nan paj sa yo nan dosye a nan ekspoze apèl li. *Gade Chapit 120* nan Lwa Florid yo.

E. Rete Tann pandan Apèl la an Sispansyon

“Rete tann,” ki ka sispann egzekisyon yon lòd pandan yon apèl, diskite nan yon chapit apa nan Gid la. *Gade Chapit 11* sou Jijman an Sispansyon annatandan Revizyon an. Pi ba la a, gen anyen Rezime Pwen enpòtan Sou lavil Lòd nèt Tann Pou odyans Administratif Yo.

Pandan yon apèl, yon lòd final la se toujou efikas epi yo pral fè respekte restriksyon. lòd la pa yo ap sispann sof si yon mosyon yo rete tou de depoze ak yo akòde. Nan pifò nan ka yo, mosyon an dwe depoze nan ajans ki te rann desizyon final la. oswa sispansyon yon lisans, moun k ap fè apèl la kapab depoze yon mosyon pou rete tann nan tribinal apèl distrik la, pase pou l ta depoze l nan ajans lan. Yon rete tann, si yo akòde li, ap kanpe lòd final la jouk apèl la fini. Si se nan ajans lan moun lan depoze mosyon an, ajans lan pral rann yon desizyon pou di si l asepte oswa refize rete tann. Si ou ajans LAN asepte, lalwa pèmèt Li Mande Moun k AP FE Apel la depoze Yon kosyon oswa bay anyen lajan Pou Yo nèt Tann. Si yo refize rete nan, oswa si k ap fè apèl la dakò ak yon kosyon obligatwa, k ap fè apèl la pouvwa depoze yon mosyon nan apèl la mande tribinal apèl la yo revize desizyon ajans lan sou mosyon an rete. Desizyon tribinal la apèl la sou mosyon an rete yo pral final la sou pwoblèm nan rete a.

F. Pwosedi pou Depoze Ekspoze Apèl pou yon Apèl Administratif.

Anjeneral, kondisyon yo mete pou depoze ekspoze nan yon apèl administratif se menm ak nan yon apèl pou yon pwosedi sivil, epi gen yon chapit apa nan Gid sa a ki bay plis enfòmasyon

sou sa. *Gade* Chapit 3 sou “Pou Ekri yon Ekspoze pou Apèl” la. Pi ba la a, gen yon rezime ekgzijans ki genyen lè moun ap fè yon apèl administratif.

Pati a fè apèl kont (k ap fè apèl) te depoze ak remèt li oswa li ekspoze premye nan 70 jou ki vini apre depoze notifikasyon pou apèl la. Si se bezwen plis tan, yo dwe yon mosyon pou plis tan (yon ekstansyon) dwe depoze nan tribinal apèl la anvan dat limit la. Apre depo ekspoze inisyal la, lòt pati a (pati yo fè apèl kont li a), anjeneral ajans lan, gen 20 jou pou depoze ak remèt yon ekspoze repons. k ap fè apèl la ka Lè sa a, depoze ak remèt yon ekspoze repons, reponn a ekspoze repons lan, nan 20 jou ki vini apre ekspoze repons lan. Anjeneral, ekspoze repons yo pa ka pi long pase 50 paj yo chak, epi ekspoze refitasyon yo pa ka plis pase 15 paj. *Gade* Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.110, 9.210, ak 9.420, ansanm ak Règ Administrasyon Jidisyè nan Florid 2.514 ak 2.516; *gade tou* Chapit 7 sou Delè pou Apèl kont Lòd Final Tribinal Premye Enstans yo.

Sèvis nan ekspoze pa imèl kapab disponib pou “pro se” pati si sèten pwosedi ak kondisyon yo swiv. *Gade* Règ Administrasyon Jidisyè nan Florid 2.514 ak 2.516. Anplis, pifò tribinal yo kounye a pèmèt (men yo pa egzije) depo elektronik nan men pati “pro se” yo. *Gade* Règ Administrasyon Jidisyè Florid 2.525(c)-(d). Egzijans pou depo elektronik lan, menm lè li disponib, souvan varye nan plizyè tribinal. Nòmalman, pati “pro se” yo ki enterese nan depo elektronik lan dwe konsilte sit entènèt oubyen biwo grefye tribinal patikilye an pou konnen si yo pèmèt depo elektronik e si sa posib, egzijans depo elektronik ak sèvis apati imèl la. *Gade* tou Règ Administrasyon Jidisyè 2.516 ak 2.525(c)-(d).

CHAPIT 16: ALOKASYON CHOMAJ/ APÈL ASISTANS REYANBOCHAJ

A. Entwodiksyon.

Eta a nan Depatman Opòtinite Ekonomik (“DEO”) Florid administre Pwogram Asistans Reyanbochaj Eta a, ki nan pati enplike peman an nan konpansasyon bay moun ki p ap travay. DEO fè yon “detèminas yon” konsènan yon reklamasyon pou konpansasyon, e ke detèminasyon ka rezulta nan yon moun kap fè reklamasyon ke yo te refize benefis oswa nan yon anplwayè te peye pou benefis peye. Si yon pati afekte negativman dakò avèk desizyon DEO a, gen yon dwa fè apèl kont. Fè egzèsis dwa sa, pati a dwe depoze yon apèl avèk Biwo DEO a nan Apèl (“Biwo a”), nan ki yon abit apèl pral fè yon odyans. Yon pati ki afekte nan fason negatif ka limenm fè apèl kont desizyon abit apèl la nan Apèl Asistans nan Rebay Travay (“Komisyon” an). Komisyon an se nivo ki sot pase a nan revizyon administratif pou desizyon asistans chomaj. Komisyon an se yon kò endependan nan DEO epi li se konpoze de twa komisyonè nonmen pa Gouvènè a ak konfime pa Sena a Florid. Lwa a ak règleman konsènan reklamasyon Asistans Reyanbochaj yo nan Chapit 443 nan Lwa Florid yo ak Chapit 73B-11, 73B-20, 73B-21, ak 73B-22 nan Kòd Administratif Florid. Ka Enfòmasyon jeneral sou Pwogram Asistans Reyanbochaj jwenn sou sit entènèt DEO a nan www.floridajobs.org. Enfòmasyon sou jan yo ka fè apèl kont yon desizyon reklamasyon ki disponib nan www.floridajobs.org/job-seekers-community-services/reemployment-assistance-center/file-an-appeal. Sit entènèt Komisyon an ki disponib nan www.raac.myflorida.com epi li bay sou entènèt aksè nan fè apèl kont desizyon yon abit a kòm byen ke aksè a enpòtan lòd Komisyon, bilten, ak lyen ki mennen nan lòd ki enpòtan ak règleman yo.

B. Reklamasyon Inisyal la ak Pwosesis Odyans lan.

Yon travayè ki pèdi travay li ka fè yon reklamasyon pou avantaj chomaj; reklamasyon an dwe depoze sou entènèt nan www.floridajobs.org/job-seekers-community-

services/reemployment-assistance-center/file-a-claim-with-connect. Règ 73B-11.013 lis eksepsyon pou moun ki pa ka pli reyèlman depoze yon aplikasyon sou entènèt. *Gade* Fla. Admin. Kòd R. 73B-11.013(b), (c), (e). DEO premye detèmine si yon moun touche salè ase nan travay asirans pandan peryòd la ki mennen jiska dat depoze reklamasyon an nan (“periyòd de baz”). Si DEO akòde reklamasyon w la, li voye yon avi ki deklare kantite maksimòm benefis moun kap fè reklamasyon an ka resevwa. Si DEO refize reklamasyon an, li dwe eksplike poukisa. DEO kapab refize yon reklamasyon swa paske moun kap fè reklamasyon an pa t ‘touche salè ase pandan peryòd de baz la oswa paske salè yo ki te touche yo pa t’ pou travay asirans.

Yon fwa, moun kap fè reklamasyon an te etabli monetè kalifikasyon pou yon reklamasyon, DEO dwe detèmine si moun kap fè reklamasyon an diskalifye pou nenpòt ki rezon epi si moun kap fè reklamasyon an satisfè kritè kalifikasyon chak semèn. Seksyon 443.101, Lwa Florid yo, bay lis rezon pou diskalifye yon moun kap fè reklamasyon pou benefis yo. Rezon ki fè yo pi komen pou refi yo se ke moun kap fè reklamasyon an kite travay pou rezon pèsonèl e ke moun kap fè reklamasyon an te revoke pou travay movèz konduit Seksyon 443.091, Lwa Florid yo, bay lis kritè kalifikasyon chak semèn pou kontinyasyon nan benefis yo; echèk yo demonstre efò bon jan jwenn travay se kritè ki pi souvan kite non. Detèminasyon DEO an se yon desizyon final sòf si moun kap fè reklamasyon an oswa anplwayè mande Biwo pou yon odyans. Demann nan dwe fèt nan 20 jou ki vini apre dat la DEO voye detèminasyon li a. Yon pati ka mande yon odyans sou entènèt nan www.floridajobs.org/job-seekers-community-services/reemployment-assistance-center/file-an-appeal. Y ap voye yon tiliv ki gen enfòmasyon sou apèl ak avi odyans bay pati yo oswa y ap disponib sou entènèt lè apèl la depoze. Yo dwe li toude dokiman yo avèk atansyon.

Yon “odyans apèl” se tankou yon jijman: Pati konsène-yo prèv a, ki ka gen ladan temwayaj temwen, dokiman, foto, ak anrejistrem (odyo oswa vidyeo), ak yon pati ka mande kesyon nan

pati opoze a ak nan nenpòt ki temwen. Prèv la ap swa sipò oswa refite baz la pwoklame pou detèminasyon an sou revizyon (*egzanp*, moun kap fè reklamasyon an ta prezante prèv nan yon odyans apèl nan refite yon desizyon ke li oswa li pa t ‘kalifye pou benefis paske yo gen yon volontè yon moun kite fimen oswa yon revokasyon pou travay movèz konduit). Apre odyans lan, “Abit pou Apèl” la pral rann yon desizyon ekri epi l ap voye l bay pati ki enplike nan pwosedi a. Desizyon ekri a ap final sòf si youn nan pati yo mande pou Komisyon an fè yon revizyon anvan 20 jou apre dat yo voye desizyon an. Desizyon abit la pral eksplike Komisyon metòd pou depoze yon apèl.

Pou pase desizyon abit la nan revizyon, Komisyon an pral gade prèv yo te prezante nan odyans lan. Komisyon an anjeneral pa fè yon odyans dezyèm fwa. Olye de sa, Komisyon an revize dosye a pou detèmine si odyans lan te jis ak pwosedi yo te swiv, si gen konpetan, sibstansyèl prèv ki sipòte reyalite yo deklare pa abit apèl la, epi si konklizyon legal abit la yo kòrèk. Komisyon an kapab voye zafè a tounen nan abit apèl la pran plis prèv. Apre li fin fè revizyon li a, Komisyon an ap bay yon lòd ki afime, modifye, oswa anile desizyon abit apèl la, oswa ki voye zafè a tounen (“ranvwa”) ak enstriksyon pou gen plis revizyon. Grefye Komisyon an ap voye yon kopi desizyon sa a bay pati ki enplike nan pwosedi apèl la. Desizyon Komisyon an se dènye etap administratif la nan reklamasyon konpansasyon pou chomaj yo. Se yon fason pou di, nan pwen sa a, se sèlman yon tribinal apèl distrik ki kapab revize desizyon Komisyon an.

C. Revizyon Tribinal Apèl Distrik la.

Règ pou Pwosedi Apèl 9,190 Florid rejwisans yon apèl soti nan lòd Komisyon an nan tribinal la distri nan apèl, men ki gen kèk eksepsyón, yo pral apèl la ap okipe anba lwa yo apèl ki gouvène apèl sivil yo. Anjeneral, yon apèl nan tribinal distri pa pral fèt sou entènèt oswa pa telefòn oubyen faks nan menm fason ak reklamasyon asistans reyanbochaj ak pwosedi apèl nan Biwo a, epi se Komisyon an ki okipe ak trete yo.

Men, sèvis dokiman pa mwayen elektronik kapab disponib pou “pro se” pati si sèten pwosedi ak kondisyon yo swiv. *Gade* Règ Administrasyon Jidisyè nan Florid 2.514 ak 2.516. Anplis, pifò tribinal yo kounye a pèmèt (men yo pa egzije) depo elektronik nan men pati “pro se” yo. *Gade* Règ Administrasyon Jidisyè Florid 2.525(c)-(d). Egzijans pou depo elektronik lan, menm lè li disponib, souvan varye nan plizyè tribinal. Nòmalman, pati “pro se” yo ki enterese nan depo elektronik lan dwe konsilte sit entènèt oubyen biwo grefye tribinal patikilye an pou konnen si yo pèmèt depo elektronik e si sa posib, egzijans depo elektronik ak sèvis apati imèl la. *Gade* tou Règ Administrasyon Jidisyè 2.516 ak 2.525(c)-(d).

Pou fè apèl kont lòd Komisyón an, pati k ap chèche revizyon an (“k ap fè apè”) dwe depoze nan yon notifikasyon pou apèl (règ 9.900 (e) preskri yon fòm) ak yon kopi konfòm nan lòd la ak grefye yo nan tou de Komisyón an ak apwopriye distri tribinal la nan apèl la. Seksyon 443.151 (4) (e), Lwa Florid, di apèl la dwe fèt nan tribinal distri kote moun kap fè reklamasyon an abite, kote revokasyon an te fèt, oswa kote lòd Komisyón an te bay la. Pati ki fè apèl la tou dwe remèt avi a, ak lòd pa kourye elektwonik ak nan fòm papye sou nenpòt ki pati opoze.

Dwe notifikasyon pou apèl la dwe depoze ak grefye Komisyón an nan lespas 30 jou ki vini apre dat la Komisyón an depoze lòd la yo dwe revize. Peryòd la pazafè ale pi lwen. Tribinal apèl distrik la p ap kapab tandem apèl la (sa vle di li p ap gen konpetans oswa jiridksyon pou sa), si avi pou apèl la pa depoze alè. Dat la se notifikasyon pou apèl la poste pa pral gen pwoblèm; grefye Komisyón an aktyèlman dwe resevwa notifikasyon pou apèl la pa jou a 30 yo jou a te lòd Komisyón an te depoze yo nan grefye li yo. Yon moun k ap fè reklamasyon ki fè yon apèl pa pral bezwen peye yon frè depo, men yon patwon ki fè yon apèl dwe ajoute \$300 frè depo ak notifikasyon pou apèl ki depoze bay grefye tribinal apèl distri a. “Pati yo fè apèl kont li” yo nan zafè sa a se pati ki enplike ki pa defye lòd Komisyón an: Komisyón an ak swa patwon an oswa

moun kap fè reklamasyon an.

Règ 73B-22.009 (1), Kòd Administratif Florid la, idantifye sa ki pral dwe enkli nan dosye a transmèt nan tribunal distri a pou apèl la. Nan 10 jou ki vini apre avi depo pou apèl la, pati k ap fè apèl la mande grefye Komisyon an yo retire nenpòt ki dokiman oswa ekspozisyon ki nan lis nan règ la nan dosye a. Si pati k ap fè apèl la mande grefye a pou retire kèk materyèl, pati k ap fè apèl la dwe voye bay pati k yo fè apèl kont li a yon deklarasyon sou aksyon ajans lan dwe revize. Règ pou Pwosedi Apèl 9.900(g)Florid preskri yon fòm pou itilize pou depoze enstriksyon yo bay grefye Komisyon an.

Nan pifò zafè apèl, pati k ap fè apèl la tou pral vle yon transkripsyon (yon tape, motamo dosye sou yon odyans prepare pa yon rapòtè tribunal) nan anrejistreman an odyo soti nan odyans lan anvan abit apèl la. Pati k ap fè apèl la ki mande transkripsyon sa (men jan tou nan espas 10 jou ki vini apre depo avi pou apèl la) yon “deziyasyon” ak grefye Komisyon an epi deziyasyon an dwe idantifye dat odyans lan. Si pati k ap fè apèl la pral anboche yon rapòtè tribunal pou prepare transkripsyon an, deziyasyon an dwe mande pou yo yon kopi anrejistreman an odyo odyans lan bay ak sa yo ki rapòtè tribunal la pa grefye Komisyon an. Nan altènativ la, k ap fè apèl la ka mande pou grefye Komisyon an fè aranjman yo transkripsyon Gen yon modèl Deziyasyon pou Rapòtè ki nan Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.900(h). Yon patwon dwe fè aranjman finansye davans pou preparasyon transkripsyon an. Yon moun k ap fè reklamasyon pa gen pou peye pou preparasyon yon transkripsyon; sepandan, yon moun k ap fè reklamasyon, tankou nenpòt ki lòt pati k ap fè apèl, responsab asire tribunal apèl distri a gen yon dosye konplè sou apèl la.

Grefye Komisyon an ap prepare dosye a epi voye yon endèks nan dosye a bay pati yo nan 50 jou apre yo fin depoze avi pou apèl la. Grefye Komisyon an ap depoze dosye sou apèl la bay grefye tribunal distri a nan 110 jou apre yo fin depoze avi pou apèl la. Règ pou Pwosedi Apèl nan

Florid 9.200 (f) la pèmèt yon pati nan mande tribunal la distri nan apèl pou pèmisyon pou korije oswa konplete dosye a apre dosye a te transmèt.

Pati k ap fè apèl la dwe remèt yon ekspoze premye sou konsèy pou appellees yo nan 70 jou apre yo fin depoze notifikasyon pou apèl la, ak ekspoze nan tou dwe depoze san pèdi tan nan tribunal la distri nan apèl la. (Pou konsèy sou fason prepare ekspoze sa a, gade chapit nan gid sa a ki gen tit, “Ekri yon ekspoze Apèl.”). Tribunal la distri nan apèl ap revize dosye a detèmine si enfòmasyon yo deklare pa abit apèl la te gen konpetan, sibstansyèl prèv (ki se, apwopriye prèv) nan dosye a sipòte moun reyalite. Si gen prèv nan dosye a sipòte moun reyalite, Lè sa a, jwenn abit la pral kanpe, menm si gen tou kontradiktwa prèv nan dosye a. Tribunal apèl distrik la ap egzaminen konklizyon legal la dapre prensip “erè aklè” a. Sa vle di ke tribunal distr a ap detèmine si wi ou non sèlman règ yo kòrèk la nan lwa yo te aplike; tribunal la pa pral anile desizyon Komisyon an tou senpleman paske tribunal la dakò ak ultim konklizyon legal Komisyon an. Se konsa, premye ekspoze k ap fè apèl la dwe montre ki jan sa yo jwenn nan reyalite pa gen sipò nan prèv nan dosye ak ki jan abit la oswa Komisyon an ki te swiv règ yo sa ki mal legal yo. Tribunal la distri pa ka konsidere nouvo prèv nan sipò yon reklamasyon.

Si moun kap fè reklamasyon an te depoze notifikasyon pou apèl la, lè sa a patwon an ak Komisyon an ap tounen pati yo fè apèl kont li yo; si patwon an depoze avi pou apèl la, lè sa a se moun kap fè reklamasyon an ak Komisyon an ki pral pati yo fè apèl kont li yo. Komisyon an prèske toujou soumèt yon ekspoze respons nan sipò nan lòd li yo. Apèl kont nan ki pa Komisyon (swa moun kap fè reklamasyon an oswa anplwayè-a) dwe remèt yon ekspoze respons reponn a agiman yo fèt pa k ap fè apèl la Pati yo fè apè kont li a dwe remèt yon ekspoze respons sou k ap fè apèl la ak nenpòt lòt apèl kont nan 20 jou apre yo fin sèvis nan ekspoze inisyal la. Si apèl kont la te resevwa ekspoze inisyal la pa lapòs, lè sa a apèl kont nan zafè ajoute senk jou nan peryòd la 20-

jou. Repons tou yo dwe depoze san pèdi tan nan tribunal la distri nan apèl la. Pati k ap fè apèl la Lè sa a, ka fè sèvis pou yon ekspoze repons (ki ta gen agiman reponn a oswa refute sa yo ki nan ekspoze yo repons) nan 20 jou apre yo fin sèvis nan ekspoze yo repons. Si ekspoze repons yo te voye, senk jou zafè ajoute nan peryòd sa a. Moun k ap fè apèl la tou dwe depoze san pèdi ekspoze refitasyon an nan tribunal distri.

Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.420 (c) ak Règ pou Administrasyon Jidisyè nan Florid 2.516 gouvène sèvis nan ekspoze ak lòt dokiman. Yon moun “pro se” k ap fè depo elektwonik ka sèvi ak imèl pou remèt pati advès la dokiman, depi li respekte fòma ak lòt kondisyon ki fikse nan règ yo. Règ pou Administrasyon Jidisyè nan Florid 2.516 (b) (2) bay lis lòt metòd pou sèvis pa “pro se” pati ki chwazi pa itilize imel Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.210(a) kouche soti limit paj, kalite font, ak gwosè font pou ekspoze. *Gade* Chapit 5, ki rele “Pou Ekri yon Ekspoze pou Apèl” la. Yon fwa ekspoze yo te soumèt, yo pral apèl la kapab asiyen li nan yon panèl nan twa jij apèl la. Nenpòt ki pati ka mande yon “agiman oral” a anvan yo yon panèl nan jij yo, men yo dwe demann lan ap remèt pa pita pase 10 jou apre ekspoze ki sot pase a se akòz yo dwe remèt. Apre egzamen ekspoze yo ak nenpòt agiman oral, tribunal distri apèl la ap bay yon desizyon alekri, ki pral swa afime oswa anile lòd Komisyón an. Gen yon limit nan kantite mosyon apre desizyon yo asepte. *Gade* Chapit 19 sou “Mosyon Apre Desizyon -- Apèl la.” Òdinèman, desizyon tribunal apèl distrik la se dènye etap nan pwosedi apèl la.

CHAPIT 17: APÈL KONPANSASYON TRAVAYÈ

A. Entwodiksyon

Objektif chapit sa a, se pou bay kèk enfòmasyon sou pwosedi pou moun suiv nan yon apèl kont yon “desizyon final” nan yon pwosedi konpansasyon pou travay. Eksplikasyon sa yo elemantè anpil, kidonk pati “pro se” k ap reprezante tèt li a dwe ale li règ ak lwa yo fè referans sou yo nan chapit sa a. Chapit sa a pa kouvri apèl kont “desizyon ki pa final” nan yon pwosedi konpansasyon pou aksidan ak maladi travay.

Si moun ki fè reklamasyon an pèdi nan pwosedi konpansasyon pou travay la, li gen dwa fè apèl kont yon desizyon konpansasyon jij nan zafè konpasasyon pou travay la rann. “Pati k ap fè apèl la” ka mande tribinal apèl la paske desizyon jij la nan revizyon, epi anile desizyon sa a nan enterè moun nan. Jan Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.180 la di sa, men kèk etap elemantè yon moun k ap fè apèl dwe suiv lè l ap fè yon apèl:

1. Moun k ap fè apèl la dwe depoze yon “notifikasyon pou apèl” epi peye \$300.00. “Notifikasyon pou apèl” la dwe depoze (pa voye nan lapòs) nan biwo jij la, pa pita pase trant (30) jou apre dat biwo jij la te voye desizyon an pa lapòs (oswa imèl) bay tout pati ki enplike nan pwosedi apèl la.
2. Si yon moun vle fè apèl, men li pa gen ase lajan pou l peye pou depoze dokiman yo, li ka depoze yon “petisyon ki verifye, oubyen mosyon pou endijans” nan biwo jij la ansanm ak “notifikasyon pou apèl” la.
3. Moun k ap fè apèl la dwe depoze tou “deziyasyon” pou di grefye a kisa li vle yo mete nan “dosye” tribinal apèl la pral egzaminen an.

4. Yon moun k ap fè apèl ki pa gen lajan pou peye pou prepare dosye a dwe depoze yon “petisyon ki verifye” nan biwo jij la, oswa yon mosyon pou mande yo egzante l peye pou prepare dosye a pou apèl ansanm ak yon “afidavit finans sou sèman”.

5. Moun k ap fè apèl la pral gen pou l depoze apre sa yon “ekspoze inisyal,” epi, apre “pati yo fè apèl kont li” a depoze yon “ekspoze repons,” moun k ap fè apèl la pral gen pou l depoze yon “ekspoze refitasyon.”

Pi ba la a, gen yon eksplikasyon rapid sou jan pou egzekite chak etap sa yo. Règleman ak lwa ki aplikab pou pwosedi apèl nan ka reklamasyon konpansasyon pou aksidan ak maladi travay yo genyen ladan yo, men san se pa sa sèlman, Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.180, 9.200, 9.210, 9.310, 9.330, ak 9.331 ak Seksyon 57.081(1), 440.25(5), ak 440.271, Lwa Florid.

B. Notifikasyon pou apèl.

Dat limit pou depoze notifikasyon pou apèl la, se dat ki pi enpòtan an, kidonk ou pa dwe kite l pase. Yon notifikasyon pou apèl dwe depoze (men pa voye pa lapòs) pa pita pase 30 jou apre dat jij ki fè jijman an te voye desizyon yo fè apèl kont li a pa lapòs bay pati yo. *Gade* Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.180(b)(3). Sa vle di, notifikasyon pou apèl la dwe depoze (men pa voye pa lapòs) pa pita pase 30 jou apre dat yo deklare yo te voye desizyon an pa lapòs. Pa egzanp, si desizyon an gen yon deklarason ki di “yon kopi egzat dokiman sa a te voye pa lapòs nan dat 3 oktòb 2007 bay pati ki nonmen la yo,” notifikasyon pou apèl la dwe depoze (men pa voye pa lapòs) anvan 30 jou pase apre dat 3 oktòb 2015 la, ki se dat biwo jij la deklare, sou desizyon an, li te voye l pa lapòs bay tout pati ki enplike nan pwosedi apèl la.

Pou derape pwosesis apèl la, yo dwe depoze kopi notifikasyon pou apèl la nan biwo jij ki fè jijman an, sa ki vle di se pa nan tribinal apèl distrik la pou yo depoze kopi yo. Frè a \$ 300.00 pou depo, te fè peyab a ba Tribunal la Distri Premye pou Fè Apèl nan yon chèk oswa money order, yo dwe depoze nan notifikasyon pou apèl la.

Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.900(a) montre yon modèl fòmilè pou yon notifikasyon pou apèl. Sèlman, sa ki fè li *pa menm* ak modèl fòmilè a, notifikasyon pou apèl pou reklamasyon konpansasyon pou aksidan ak maladi travay la dwe genyen yon sètifikasyon avantaj moun lan kapab pèdi yo, kòm konsekans desizyon an. *Gade* Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.180(b). Sa vle di, moun ki fè reklamasyon an, epi k ap fè apèl kont desizyon yon jij ki refize pou yo peye l ak ba li swen medikal, dwe ekri nan notifikasyon pou apèl la yon deklarasyon ki di aklè se pou avantaj sa yo l ap fè apèl la. *Gade* Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.180(b)(3).

Pa egzanp, yon moun ki fè reklamasyon paske yo rejte yon demann idamnite tanporè (peman lajan) li te prezante, pou koumase premye janvier 2015 epi rive 31 me 2015, ansanm ak yon demann otorizasyon wè yon sikiyat pou evalyasyon ak tretman, dwe di nan notifikasyon pou apèl la:

Mwen sètifye nan papye sa a, apèl sa a se sèlman pou peryòd ki ekri pi ba la a, ak pou klasifikasyon avantaj ak tretman medikal:

1. peman indamnite tanporè pou peryòd ki kòmanse premye janvye 2015 pou rive 31 me 2015, epi
2. otorizasyon wè yon sikiyat pou evalyasyon ak tretman.

Si desizyon jij la rann lan gen kòm ti “Desizyon Final Abreje” oswa yon tit ki sanble sa, moun ki fè reklamasyon an, epi ki vle fè apèl la, dwe depoze yon demann nan biwo jij ki fè jijman an pou mande gade fè ki rive yo ak gade konklizyon yo dapre lalwa, *anvan* pou moun lan kapab

depoze yon notifikasyon pou apèl. Moun lan dwe depoze (pa voye nan lapòs) demann pou mande gade fè ki rive yo ak gade konklizyon yo dapre lalwa, pa pita pase 10 jou apre dat biwo jij ki fè jijman an deklare li voye desizyon an pa lapòs. Depozisyon demann sa a reta tan an pou depoze notifikasyon pou apèl jouk may yo jije afè nou osinon Imèl yon lòd pou akòde oswa refize demann lan.

C. Peman pou Depoze Dokiman

Si yon moun k ap fè apèl pa kapab peye pou depoze dokiman yo, li dwe remèt yon papye ki rele “petisyon ki verifye oubyen mosyon pou endijans” nan biwo jij ki fè jijman an, an *menm tan l ap depoze notifikasyon pou apèl la*. Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.180(g)(2) eslike ki enfòmasyon moun lan dwe mete nan petisyon ki verifye oubyen mosyon pou endijans an. Pati k ap fè apèl la dwe siyen dokiman sa a nan moun anvan yon notè piblik, fè li “verifye,” epi voye yon kopi bay avoka a pou pati opoze a. Si jij k ap fè jijman an asepte mosyon an, epi li bay yon sètifikasyon endijans, moun k ap fè apèl la kapab kontinye pwosedi apèl la san peye anyen pou depoze dokiman l yo. Si jij k ap fè jijman an rejte mosyon an, epi li refize bay yon sètifikasyon endijans, moun k ap fè apèl la pral genyen pou l peye pou depoze dokiman l yo nan biwo jij la, anvan 15 jou pase apre dat yo te rejte mosyon an; osinon, li ka depoze yon demann ekri nan Tribunal Apèl Premye Distrik la pou yo fè revizyon desizyon jij ki te refize asepte petisyon oswa mosyon pou endijans lan.

D. Deziyasyon Dosye

Pou tribunal apèl la kapab fè revizyon yon zafè ki nan apèl, dwe genyen yon dosye pou apèl ki pare ak depoze nan Tribunal Apèl Premye Distrik la. Biwo jij k ap fè jijman an, oswa grefye tribal la, oswa yon lòt moun tribal la chwazi, pral pare dosye pou apèl la.

Moun k ap fè apèl la pa bezwen pare dosye pou apèl final la, men li genyen pou l fè biwo jij k ap fè jijman an konnen ki dokiman oubyen ki pyès li vle fè mete nan dosye a. Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.180(f)(1) gen yon lis dokiman ak pyès yo mete nòmalman nan dosye a pou yon apèl final. Si tout dokiman vle fè mete nan dosye pou apèl la deja nan lis dokiman ak pyès yo mete nòmalman nan dosye a, moun lan pa bezwen depoze yon deziyasyon ekri pou dosye pou apèl la.

Gade chapit ki rele “Mete Dosye Ansanm pou yon Pwosedi Apèl” la.

Sèlman, si moun k ap fè apèl la vle fè mete nenpòt ki dokiman oswa nenpòt pyès ki pa deja nan lis la, li dwe depoze yon deziyasyon ekri pou fè jij la konnen li vle fè mete dokiman oswa pyès sa yo nan dosye pou apèl la. Si gen dokiman oswa pyès moun lan pa vle yo mete nan dosye pou apèl la, oubyen si l vle yo mete sèlman kèk nan dokiman oswa pyès yo konn mete nòmalman yo, li dwe depoze yon deziyasyon ekri pou di sa. Tout deziyasyon ekri dwe depoze, pa pita pase 10 jou apre dat notifikasyon pou apèl la. *Gade* Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.200(a)(3).

E. Konbyen yo Fè Peye pou Pare yon Dosye pou Apèl

Biwo jij k ap fè jijman an, oswa grefye tribal la, oswa lòt moun tribal la nonmen pou pare dosye pou apèl la pral fè konnen frè apwoksimatif pou pare dosye a, apre yo depoze desiyasyon yo oubyen apre dat limit pou depoze deziyasyon yo pase. Moun k ap fè apèl la gen 15 jou, apre dat yo fè l konnen frè yo, pou l remèt nan biwo jij k ap fè jijman an yon chèk oubyen yon manda postal ki gen valè yo di pou l peye a.

Si moun k ap fè apèl la pa kapab peye lajan yo di a, li dwe depoze yon petisyon ki verifye pou mande egzante l pou peman an, ansanm ak yon afidavit finans li fè sèman ki vre. Ni petisyon ki verifye pou mande egzante l pou peman an, ni afidavit finans moun k ap fè apèl la fè sèman ki vre a, dwe remèt nan biwo jij k ap fè jijman an, pa pita pase 15 jou apre dat yo te voye “anons sou estimasyon frè” a. 9.180(g)(2) ak (3) montre ki enfòmasyon moun k ap fè apèl la dwe mete ni nan petisyon ki verifye pou mande egzante l pou peman an, ni nan afidavit finans li fè sèman ki vre a. Moun k ap fè apèl la dwe voye yon kopi petisyon ki verifye pou mande egzante l pou peman an, ak yon kopi afidavit finans li fè sèman ki vre a bay: (1) tout pati ki enplike nan zafè a (tankou moun ki se pati advès la, ak avoka moun sa a); (2) divizyon reklamasyon pou konpansasyon an; (3) biwo avoka jeneral Depatman Sèvis Finans lan; epi (4) grefye tribinal apèl distrik la.

Si jij k ap fè jijman an apwouve petisyon ki verifye pou egzante moun lan pou peman an, peryòd 60 jou pou pare dosye pou apèl la kòmanse nan dat jij la apwouve petisyon ki verifye a. Si jij k ap fè jijman an rejte tout petisyon ki verifye pou egzante moun lan pou peman an, oubyen si jij la apwouve yon moso sèlman nan petisyon an, moun k ap fè apèl la dwe peye lajan an nan biwo jij la anvan 15 jou pase, apre dat jij la te bay desizyon an.

F. Ekspoze Apèl yo

Moun k ap fè apèl la dwe depoze “ekspoze inisyal” pou apèl final la nan tribinal apèl distrik la, pa pita pase 30 jou apre tribinal ki pi ba a sètifye dosye a bay tribinal apèl la. Dat tribinal ki pi ba a sètifye dosye a bay tribinal apèl la konn parèt nòmalman sou dènye paj dosye pou apèl la, oubyen sou youn nan dènye paj ki nan fen dosye a. Si moun k ap fè apèl la pa kapab remèt ekspoze inisyal la anvan 30 jou pase, li dwe depoze yon mosyon pou plis tan nan biwo grefye tribinal apèl distrik la *anvan* 30 jou yo pase. Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.210(a) ak (b) esplike kisa

moun k ap fè apèl la dwe mete nan ekspoze inisyal la, ak lòt enfòmasyon jeneral yo mande. *Gade tou Chapit 5* nan sa a Gid, Ekri ak Apèl ekspoze.

Apre yo depoze ekspoze inisyal la, pati yo fè apèl kont li a gen 20 jou pou 1 depoze yon ekspoze repons.

Apre sa, moun k ap fè apèl la gen dwa depoze yon “ekspoze refitasyon” anvan 20 jou pase, apre dat yo depoze ekspoze repons lan. Moun lan pa oblige depoze yon ekspoze refitasyon, men li bon pou 1 fè sa. Yon ekspoze refitasyon reponn sa ki nan ekspoze repons pati advès la depoze a. Si yon moun k ap fè apèl deside depoze yon ekspoze refitasyon, li dwe voye l (pa lapòs) anvan 20 jou pase, apre dat yo te voye ekspoze repons lan (pa lapòs). Si yon moun k ap fè apèl vle parèt devan tribinal apèl la pou defann pozisyon l, li dwe depoze yon “petisyon pou agiman oral,” pa pita pase dat pou li remèt ekspoze refitasyon an. Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.210(a) ak (e) esplike kisa moun k ap fè apèl la dwe mete nan ekspoze refitasyon an, ak lòt enfòmasyon jeneral yo mande.

Si yon moun ki fè yon reklamasyon genyen kòz la nan tribinal ki pi ba a, li kapab genyen pou 1 defann desizyon tribinal la, si pati advès la fè apèl. Si pati advès la depoze yon notifikasyon pou apèl, moun ki fè reklamasyon an, ki lè sa a se pati yo fè apèl kont li a, pral bezwen fè bagay sa yo:

1. Depoze yon deziyasyon pou di kisa li vle fè mete nan dosye tribinal apèl la pral gade a.
2. Depoze yon ekspoze repons.

Deziyasyon pati yo fè apèl kont li a genyen pou l depoze a, pou fè konnen ki pyès li vle fè mete nan dosye tribunal apèl la pral gade a, dwe depoze nan biwo jij k ap fè jijman an, pa pita pase 20 jou apre dat notifikasyon pou apèl la. Yon pati yo fè apèl kont li pa bezwen depoze okenn deziyasyon si l sèlman vle yo mete pyès yo konn mete nòmalman nan dosye a, jan sa esplike nan Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.180(f)(1) an. *Gade tou Chapit 3, “Rasanble Dosye pou yon Apèl”.*

Pati yo fè apèl kont li a dwe voye ekspoze repons li (pa lapòs) pa pita pase 20 jou apre dat yo te remèt ekspoze inisyal la. Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.210(a) ak (c) esplike kisa moun k ap fè apèl la dwe mete nan ekspoze repons lan, ak lòt enfòmasyon jeneral yo mande. Si yon pati yo fè apèl kont li vle parèt devan tribunal apèl la pou defann pozisyon l, li dwe depoze yon “petisyon pou agiman oral,” pa pita pase dat pou li remèt ekspoze repons lan. *Gade tou Chapit 4 sou Pratik Mosyon nan Tribunal Apèl yo, Chapit 6 sou Lis Kontwòl pou Ekspoze Apèl ak Petison Anjeneral nan Tribunal Apèl Distrik yo, ak Chapit 18 sou Agiman Oral nan Tribunal Apèl Florid ak nan Tribunal Siprèm Florid la.*

CHAPIT 18: ORAL AGIMAN AN TRIBINAL APÈL FLORID LA AK TRIBINAL SIPRÈM FLORID LA

Oral agiman an yon apèl se menm jan ak yon odyans ofisyèl nan tribinal la pi ba yo. Li bay pati yo yon chans fòmèlman ak respè pale, nan yon fason lòd, sou apèl yo oswa petisyon ak jij yo apèl oswa jij Tribunal Siprèm. Sa ki pi enpòtan, agiman oral se yon chans pou pati yo reponn kesyon ki jij yo ak jij ka genyen sou zafè a. Agiman oral ki baze sou agiman yo prezante nan ekspoze yo. Pati pa dwe diskite sou zafè pa leve soti vivan nan ekspoze yo apèl ak/oswa zafè deyò dosye apèl la

Oral agiman se pa fè konsesyon nan chak ka. Premye a, Dezyèmman, Tribinal Twazyèmman, Katriyèm, ak Senkyèm Distri pou Fè Apèl souvan, men se pa toujou, bay demann alè pou agiman oral nan zafè ki enplike pi lòd final. Nan Tribunal Siprèm Florid la, se agiman oral akòde lwen mwens souvan. Nan lòt tribinal ki tandé apèl, ak nan Tribunal Siprèm Florid la, yo pa toujou asepte tandé agiman oral; men si tribinal sa yo asepte yon moun prezante agiman oral, sa fèt apre tout pati ki enplike nan pwosedi a depoze ekspoze inisyal ak ekspoze repons yo (ak ekspoze refitasyon, lè genyen).

Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.320 rejwisans agiman oral. Pou yon pati ki vle agiman oral mande agiman an, li dwe depoze yon demann ekri pou agiman oral. Nan apèl, yo dwe demann nenpòt ki pati a pou agiman oral ap remèt nan lespas 10 jou apre dat la ki ekspoze ki sot pase a se akòz ap remèt (menm si sa ekspoze se pa sa aktyèlman te remèt). Pa egzanp, demann lan nòmalman dwe remèt nan 10 jou apre yo fin ekspoze refitasyon an se akòz, men si gen yon kont-apèl, demann lan pral akòz nan lespas 10 jou apre yo fin kwa-repons la (ekspresso ki sot pase a yo dwe depoze nan ki egzanp) se akòz yo dwe remèt. Nan pwosedi kòmanse pa petisyon, nenpòt ki pati yo dwe remèt yon demand pou agiman oral nan lespas 10 jou apre ekspoze refitasyon an se garanti dwa moun.

Se konsa, agiman oral anjeneral pa ka mande nan ekspoze apèl la. Yon lòt fwa ankò, alaplas li dwe mande nan yon mosyon oswa demann apa alekri. Si yo akòde agiman oral, tribunal la ap voye yon lòd pou avize pati yo lè ak ki kote yo pral agiman an ap fêt. Anjeneral, Tribunal Siprèm Florid la resevwa agiman oral pandan premye semenn nan chak mwa, sòf nan mwa jiyè ak out. Agiman yo prezante nan Tribunal Siprèm Florid la, nan Tallahassee. Agiman oral nan tribunal yo distri pral pran plas nan tribunal la ki kote ki distri tribunal ki gen fè apèl kont chita. Chak bò konn bay ant 10 ak 20 minit diskite bò yo, ki depann sou kalite a nan ka. Moun k ap fè apèl oubyen petisyon an prezante agiman l an premye. Pati k ap fè apèl la anjeneral kòmanse pa ki deklare, “Se pou li tanpri tribunal la,” ak non yo. Anpil fwa, k ap fè apèl la pral Lè sa a, mande tribunal la si li ka “rezèvè” yon sèten kantite minit pou refitasyon (anjeneral 3 a 5 minit). Pati k ap fè apèl la Lè sa a, prezante li oswa agiman l’, mete aksan sou pwen kle yo nan apèl la, ak reponn nenpòt kesyon tribunal la mande. Pati yo fè apèl kont li a se kap vini an, ak li oswa li te diskite ka l ‘oswa li. Apre pati yo fè apèl kont li a diskite, dòdinè pati k ap fè apèl la vin gen yon chans kout pou reponn, si li te rezèvè tan pou refitasyon. (Pati yo fè apèl kont li a pa jwenn yon refitasyon).

Nòmalman, desizyon ki pwograme yon zafè pou tandé agiman oral la gen yon lis lòt ka ladan 1 (ki se yon kalandriye oswa yon lòd pou kalandriye) tribunal la pral tandé menm jou a. Nòmalman, yo kòmanse tandé agiman yo byen bonè nan maten (8 è 30 oubyen 9 è dimaten). Yon pati ki gen konfli k ap fè apèl ki pral nan agiman oral dwe rive prezante li pi bonè pase lè ki mansyone pou agiman an, anjeneral tuswit lè tribunal la ouvè. Sa a se paske tribunal la pafwa rele ka nan yon lòd diferan pase ki nan lis nan orè a.

Anvan agiman oral, li ta kapab tou benefisyé yo gade agiman oral nan lòt ka. Agiman oral nan Tribunal Siprèm Florid la ka wè viv sou entènèt la (<http://wfsu.org/gavel2gavel/live-hd.php>), oswa pa gade kèk estasyon kab TELEVIZYON lokal yo. Moun k ap plede nan apèl yo kapab gade

agiman ki te prezante deja tou nan achiv tribunal la (<http://wfsu.org/gavel2gavel/>). Pou enfòmasyon sou jan ou ka gade agiman ki sou sit wèb Tribunal Siprèm Florid la, ale nan adrès www.florodasupremecourt.org, nan “Oral Arguments” [Agiman Oral]. Moun ka tou gade agiman oral ki te fèt nan tribunal yo distri nan apèl ap viv sou entènèt la ak kapab wè agiman sot pase nan bouch nan achiv yo nan kèk nan sa yo tribunal. Enfòmasyon sou gade agiman yo se ki genyen sou sit entènèt sa yo tribunal: www.1dca.org, www.2dca.org, www.3dca.flcourts.org, www.4dca.org, ak www.5dca.org, anba “Agiman Oral.”

Youn nan rezon ki fè yo pa menm jan ak tribunal premye enstans yo, ki kapab pran desizyon tousuit apre yon odyans, Tribunal Siprèm Florid la ak tribunal apèl distrik yo pa pral bay pati yo desizyon an tousuit apre agiman oral yo. Olye de sa, tribunal apèl la ap voye ba pati yo yon desizyon ekri, yon opinyon, oswa lòt lòd n ap deside apèl la, souvan plizyè mwa apre agiman an. Longè a nan tan li pran tribunal la deside apèl la depann sou yon kantite faktè, tankou konpleksite nan zafè a ak si wi ou non se yon opinyon ekri eksplike rezònman tribunal la garanti.

CHAPIT 19: MOSYON APRE DESIZYON -- APÈL

A. Entwodiksyon.

Lè tribunal apèl la rive pran yon desizyon, li pral voye yon desizyon ekri, ki rele tou “opinyon” tribunal la. Desizyon tribunal apèl la kapab ekri tankou yon “opinyon pibliye,” ki esplike rezon desizyon tribunal apèl la, oubyen li kapab ekri sèlman tankou yon desizyon, k ap konfime desizyon tribunal ki pi ba a san eksplikasyon. Yon desizyon konsa, ki sèlman konfime (oswa anile) desizyon tribunal ki pi ba a san esplike rezon tribunal apèl la genyen, rele yon “per curiam affirmed” (oswa “per curiam reversed” oubyen “PCR”) oswa yon opinyon “PCA.”

Nan yon zafè sivil, apre yo fin tribunal apèl la pwoblèm opinyon li yo oswa desizyon, pati a pèdi ka gen dwa a mande tribunal apèl la pou novo odyans oswa klarifikasyon nan desizyon tribunal la. Epitou, si desizyon an te “per curiam” san yon opinyon alekri, pati ki pèdi gendwa, nan sikontans ki limite, anmezi mande pou tribunal la ekri yon opinyon. Nan kèk ka, pati a pèdi pouvwa yo te genyen tou dwat la al chache plis revizyon nan yon opinyon ekri pa yon tribunal ki pi wo a yon demann pou “sètifikasyon.” Nan ka ra anpil, yon pati kapab mande pou “nouvo odyans en ban,” sa vle di novo odyans pa tout jij yo sou sa tribunal apèl, pa sèlman jij yo ki deside zafè a. Mosyon pou novo odyans, klarifikasyon, sètifikasyon, opinyon ekri, ak novo odyans en ban yo kalite prensipal yo nan mosyon pòs-desizyon. *Gade Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.330 ak 9.331.*

Anjeneral, yon pati ki pa kontan desizyon oswa yon lòd tribunal apèl ka depoze yon mosyon pou novo odyans ak/oswa yon mosyon pou klarifikasyon, depi sèten kondisyon ranpli. Sepandan, yon lòd pou nan Tribunal Siprèm Florid la ki akòde oswa refize revizyon diskresyonè daprè Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9,120 nòmalman pa ka defye pa yon novo odyans oswa lòt mosyon.

Anjeneral yon pati ki vle depoze yon mosyon pou nouveau odyans, klarifikasyon, sètifikasyon, opinyon ekri, oswa nouveau odyans “en banc” dwe fè sa nan yon delè 15 jou apre desizyon oswa lòd apèl la. Si yon pati depoze yon mosyon pòs-desizyon, lè sa a se lòt pati a anjeneral pèmèt 10 jou yo remèt yon repons nan ki li ka esplike tribunal apèl la poukisa desizyon li pran an oswa opinyon dwe kanpe e poukisa mosyon pòs-desizyon lòt pati a nan yo dwe refize Nòmalman, pa gen plis reponn a tankou yon repons se pèmèt pa pati a ki orijinalman te depoze mosyon an pòs-desizyon, sòf si tribunal apèl lòd yo li.

Sòf si zafè a devan Tribunal Siprèm Florid la, gen senk mosyon apre desizyon yon pati kapab fè. Mosyon sa yo nonmen nan Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.330 ak 9.331. Yo se:

- mosyon pou nouveau odyans
- mosyon pou klarifikasyon
- yon mosyon pou yon opinyon ekri, si pa te gen yonn epi pati a kwè li ta bay yon baz valab pou revizyon nan Tribunal Siprèm Florid la;
- mosyon pou sètifikasyon
- mosyon pou nouveau odyans “en banc”; epi

Anjeneral, yon pati gen limit yon sèl mosyon apre-desizyon pou nouveau odyans oswa klarifikasyon, epi yon sèl mosyon pou sètifikasyon. Sa vle di ke si yon pati vle mande tou de nouveau odyans ak klarifikasyon, li dwe fè sa nan mosyon a menm. Sa vle di tou yon mosyon pou nouveau odyans ak/oswa klarifikasyon dwe ogmante epi eksplike tout nan rezon ki fè yo pati nan ap mande tribunal la pou nouveau odyans ak/oswa klarifikasyon. Yon pati gen limit tou pou depoze yon sèl mosyon pou sètifikasyon sèlman. Menm jan an tou, plis pase yon mosyon pou nouveau odyans en ban se anjeneral yo pa pèmèt.

Règ sa a gen kèk eksepsyon ladan 1. Pa egzanp, si se yon nouveau opinyon, ki soti nan yon

premye mosyon pou nouveau odyans, epi ki chanje opinyon orijinal la, lè sa a pati a gen dwa depoze yon dezyèm mosyon pou nouveau odyans pou pale sou chanjman ki fèt la. Chapit sa a esplike kouman ak kilè pou kòmanse pwosedi pou mosyon apre desizyon an.

B. Kisa pou Ekri nan yon Mosyon Apre Desizyon, ki Kote pou Depoze I, Kilè, ak Ki Rezulta li pral Genyen

Anvan depoze yon mosyon pòs-desizyon, yon pati dwe premye ak anpil atansyon revize ak rechèch pwoblèm yo prezante pa opinyon tribunal apèl la a. Pati a dwe poze tou senk kesyon, apre li reflechi byen sou sa tribunal apèl la ka reponn:

- Se opinyon yon opinyon ekri kontrèman ak yon desizyon per curiam?
- Èske opinyon an fè referans sou lòt ka pati yo pa nonmen?
- Èske opinyon an neglige nonmen lòt zafè ki enpòtan tout bon, pati ki pèdi nan zafè sa a te nonmen nan ekspoze apèl li a (yo)?
- Èske opinyon an gen referans sou fè ki rive epi pati yo pa t nonmen?
- Èske opinyon an neglige nonmen lòt zafè ki enpòtan tout bon, pati ki pèdi nan zafè sa a te nonmen nan ekspoze apèl li a (yo)?
- Opinyon an dirèkteman konfli ak desizyon ki pran nan yon lòt tribunal distri?
- Opinyon an pase sou yon kesyon de gwo enpòtans piblik?
- Opinyon an dirèkteman konfli anvan desizyon ki pran nan menm tribunal distri?

Si repons pou nenpòt kilès nan kesyon sa yo se “non,” gen anpil chans pou sa vle di ou pa dwe depoze yon mosyon apre desizyon. Si repons pou nenpòt kilès nan kesyon sa yo se “wi,” li ta kapab pi bon pou w pa depoze yon mosyon apre desizyon. Atansyon ak bon jijman dwe egzèse.

1. Mosyon pou Nouvo Odyans, pou Klarifikasyon, ak pou Sètifikasyon, ak Demann pou Opinyon Ekri dapre Règ 9.330.

a. Mosyon pou Nouvo Odyans

Objektif mosyon pou nouveau odyans yo limite anpil. Dapre Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.330(a), yon mosyon pou nouveau odyans pa kapab repete tout sa ki te deja di nan ekspoze apèl yo. Sèl baz yon mosyon pou nouveau odyans, se pou fè wè kèk fè ki rive, oswa kèk prensip legal klè tribunal la kapab pa t gade oubyen te entèprete mal; yo rele sa, fè ki rive oswa prensip legal tribunal la “pa t gade oswa te mal entèprete.” Mosyon pou nouveau odyans lan, se pa yon chans pou yon pati ki enplike nan pwosedi a pote plent pou tribunal apèl la, oswa pou l di

Si yon pati ki enplike nan pwosedi a pa kapab montre aklè kilès nan fè ki te rive yo, oswa ki lwa tribunal apèl la te deja egzaminen, pou montre pou kisa desizyon apèl la pa bon, sa vle di anjeneral pa gen baz pou depoze yon mosyon pou nouveau odyans. Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.410 bay tribunal apèl la pouvwa pou l pran sanksyon kont yon moun ki depoze yon mosyon pou nouveau odyans ki san baz, oubyen ki derespekte tribunal la oswa pati advès la.

b. Mosyon pou Klarifikasyon

Yon mosyon pou klarifikasiyon remèt pou klarifye yon bagay nan yon opinyon ekri. Pa egzanp, si komite apèl la bay opinyon l, men gen youn nan fè enpòtan ki rive yo ki manke, yon pati ki enplike nan pwosedi a kapab vle depoze yon mosyon pou klarifikasiyon. Si gen anyen ki manke nan eksplikasyon tribunal apèl la bay pou desizyon li pran an, lè sa a yon pati ki enplike nan pwosedi a kapab vle depoze yon mosyon pou klarifikasiyon. Pou pare yon mosyon pou klarifikasiyon, pati k ap depoze mosyon an dwe suiv menm pwosedi ak estanda ki genyen pou pare yon mosyon pou nouveau odyans. Pati a dwe montre aklè fè ki rive ak prensip legal li kwè ki bezwen klarifikasiyon yo.

c. Mosyon pou Sètifikasiyon

Yon mosyon pou sètifikasyon mande tribunal apèl ki bay desizyon nan apèl la voye zafè a devan Tribunal Siprèm Florid la, poutèt yon kesyon enpòtan ki klè, yo bezwen jwenn repons pou li, oswa sou baz yon konfli ant tribunal apèl yo, oswa yon tribunal apèl, ak Tribunal Siprèm Florid la; lè se yon desizyon sou lwa federal, sa kapab yon konfli ant Tribunal Siprèm Florid la ak Tribunal Federal la.

Si y ap mande sètifikasyon an pou yon kesyon enpòtan, kesyon sa a dwe yon kesyon ki gen anpil enpòtans, nan opinyon tribunal apèl la; sa ki konte, se pa opinyon pati ki enplike nan pwosedi a, men sa ki kapab mennen gwo konsekans pou publik la anjeneral. Kidonk, anvan li depoze yon mosyon pou sètifikasyon, yon pati ki enplike nan pwosedi a dwe gade tout bon vre si kesyon li ta vle mande sètifye devan Tribunal Siprèm Florid la, se yon kesyon ki pa enpòtan sèlman pou pati a li menm, men pou pifò nan rezidan Florid yo, oubyen pou tout moun.

Pa egzanp, yon kesyon ki an rapò ak vyolasyon yon kontra kapab enpòtan pou pati ki enplike nan pwosedi a nan zafè sa a, men pa pou tout rezidan Florid yo. Men sèlman, si kesyon an se pou konnen si yon moun dwe mande yon odyans anvan li fè sezi yon byen l nan men yon moun li di ki vyole yon kontra, sa kapab yon kesyon ki pa enpòtan sèlman pou moun sa a. Men yon lòt egzanp: lè yon moun pran yon kontravansyon pou vitès nan trafik, sa kapab enpòtan pou moun sa a, san li pa enpòtan pou tout moun ki rezidan Florid yo. Men sèlman, si yo bay yon moun ki nan yon kategori patikilye, yon kontravansyon pou vitès nan trafik alòske moun sa a pa t menm nan yon oto, sa kapab enpòtan pou plis pase yon sèl moun ki pran kontravansyon an.

Yon pati ka mande tou pou tribunal apèl moun sètifye ke desizyon li pran an pa nan “konfli dirèk” avèk yon desizyon nan yon lòt tribunal distri pou apèl.

Pou yon mosyon sètifikasyon, pati k ap depoze mosyon an dwe suiv menm pwosedi ak menm estanda avèk lè pou pare yon mosyon pou novo odyans. Yon pati dwe eksplike kesyon

gwo enpòtans piblik presizeman ak/oswa konfli dirèk 1 ap mande tribunal distri a sètifye nan Tribunal Siprèm Florid la.

d. Mosyon pou Mande Tribunal Apèl la Bay yon Opinyon Ekri

Lè tribunal apèl la bay yon desizyon PCA san yon opinyon ekri, yon pati ki enplike nan pwosedi a gen dwa depoze yon mosyon pou mande tribunal apèl la ekri yon opinyon pou esplike Sèlman, pou fè demann sa a, mosyon an dwe esplike pou kisa pati ki enplike nan pwosedi a kwè opinyon ekri a ta kapab tabli yon baz pou Tribunal Siprèm Florid la fè yon revizyon pi devan. Pou fè yon mosyon konsa, pati k ap depoze mosyon an dwe suiv menm pwosedi ak estanda ki genyen pou yon mosyon nouvo odyans.

2. Mosyon pou nouvo Odyans “En Banc” dapre 9.331.

Tribunal apèl nan Florid yo divize an senk distri ki kouvrí konte presi: Premye Tribunal Distri pou Fè Apèl, Dezyèm Premye Tribunal Distri pou Fè Apèl, Twazyèm Premye Tribunal Distri pou Fè Apèl, Katriyèm Premye Tribunal Distri pou Fè Apèl, ak Senkyèm Premye Tribunal Distri pou Fè Apèl. Ou ka wè kouman sa ta lakòz yon gwo konfizyon pou moun k ap fè pwosè yo, ak jij ki nan tribunal premye enstans yo, si yo ta wè yon tribunal apèl pran yon desizyon jodi a sou yon vyolasyon kontra, pa egzanp, epi demen li pran yon lòt desizyon nan yon lòt zafè ki prèske menm jan an. Pou anpeche konfizyon sa yo, epi pou ede tout moun konnen kisa ki pral pase nan zafè ki pral vini apre yo, tout tribunal apèl distrik yo fè efò pou opinyon yo bay tonbe dakò ak desizyon ki te déjà rann yo. Konsa, tout tribunal premye enstans ki nan jiridiksyon yon tribunal apèl distrik resevwa direktiv klè sou desizyon yo dwe pran nan nivo tribal ki pi ba a, nan zafè ki pral vini pi devan yo. Se pou rezon sa a Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid yo prevwa sa yo rele “mosyon pou nouvo odyans en banc.” “En banc” vle di “avèk tout jij yo.”

Mosyon pou odyans “en banc” yo depoze dapre Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.331.

Mosyon sa yo mande pou tout jij yo - sa ki vle di, tout jij pou pwosedi apèl ki travay nan tribunal apèl sa a, men pa sèlman twa jij pou pwosedi apèl ki te pran desizyon sou zafè sa a - fè yon revizyon sou opinyon an, epi egzaminen l, tankou yon sèl gwo tribunal. Gen de rezon ki ka fè yon pati ki enplike nan yon pwosedi mande tribunal apèl la fè sa: (1) paske pwoblèm lan se youn ki gen “enpòtans eksepsyonèl,” oswa (2) paske li nesesè pou “kenbe inifòmite desizyon tribunal la,” sa vle di paske opinyon an nan konfli ak lòt opinyon nan menm tribunal apèl sou menm pwoblèm nan. Si yon mosyon pou nouveau odisyon “en banc” pa baze sou youn oswa toude nan motif sa yo, tribunal la pral radye li.

Nan yon mosyon pou nouveau odyans “en banc,” yo mande tribunal apèl la fè yon aksyon ki pa fèt souvan, kidonk fè yon revizyon sou opinyon an, pou konpare l avèk lòt desizyon menm tribunal apèl la te pran. Pou rezon sa a, yon mosyon pou nouveau odyans “en banc” dwe depoze sèlman apre yon pati byen reflechi sou opinyon ki la kounye a, ak sou lwa ak fè ki rive nan zafè sa a, ki remèt kòm baz pou opinyon an. Yo dwe itilize bon jijman.

Yo dwe depoze yon mosyon pou nouveau odyans “en banc” nan delè 15 jou ki vini apre desizyon oswa lòd k ap konteste a. Si yon pati vle depoze mosyon sa, souvan se yon bon lide pou mete mosyon pou nouveau odyans “en banc” an ak yon mosyon regilye pou nouveau odyans (pa egzanp, yon “mosyon pou nouveau odyans ak/oswa nouveau odyans “en banc”). Anvan yon pati pote yon zafè devan tout jij yo, li dwe bay jij ki te pran premye desizyon an yon chans pou yo rekonsidere pwòp desizyon yo te pran an. Jij sa yo deja konnen sa ki te pase nan zafè a, ak prensip legal ki aplikab yo. Kidonk, se jij sa yo ki nan pi bon pozisyon pou eseye gade si yon erè ka korije.

CHAPIT 20: TRIBINAL SIPRÈM FLORID, KONPETANS AK DEMANN REVIZYON

A. Apèsi sou Tribunal Siprèm Florid la.

Tribinal Siprèm Florid la se tribunal ki pi wo nan Eta Florid la. Jij Anchèf li sipèvize tout Sistèm Tribunal Eta a. Sa gen ladan anpil fonksyon jesyon ak reglemantasyon avoka Bawo Florid la. Anplisdesa, Tribunal Siprèm Florid la responsab adopte règ pou pratik ak pwosedi nan tout tribunal yo. Responsabilite Florid Tribunal Siprèm nan, ak “konpetans” oswa pouvwa li pou tandem zafè yo, yo defini nan Konstitisyon Florid la. *Gade Atik V Konstitisyon Florid, seksyon 1-3.* Gen sèt jij ki prezide Akò kat nan jij yo nesesè pou pran yon desizyon. Tribunal la chita nan:

Florida Supreme Court
500 South Duval Street
Tallahassee, Florida 32399

Nimewo telefòn biwo grefye a se (850) 488-0125. Pou mande enfòmasyon sou yon zafè ki devan tribunal la, ou mèt kontakte biwo grefye a nan nimewo telefòn (850) 488-0125, oswa gade aktivite tribunal la nan entènèt, nan adrès www.floridasupremecourt.org.

B. Ki Kalite Ka Tribunal Siprèm Florid la Tande.

Tribinal Siprèm Florid la gen konpetans pou tandem zafè ki defini nan Konstitisyon Florid la ki eksplike piplis nan Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid. *Gade Konstitisyon Florid, seksyon 1-3; Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.030(a).* Gen de kalite konpetans prensipal pou tribunal siprèm lan, obligatwa ak diskresyonè. Anjeneral, konpetans obligatwa vle di tribunal siprèm lan ka tandem sèten kalite zafè dirèkteman, oswa dirèkteman apati yon tribunal premye enstans, san li pa bezwen yon apèl entèmedyè, pa egzanp yonn nan tribunal apèl distri yo. Anjeneral jiridiksyon diskresyonè vle di ki kalite zafè tribunal siprèm lan ka deside si wi ou non li vle aksepte li pou revizyon, epi anjeneral konsène yon pati ki vle yon apèl ki pi wo apre li fin resevwa yon desizyon ki pa anfavè li nan youn nan tribunal apèl distri yo.

1. Konpetans Obligatwa.

Konpetans obligatwa Tribunal Siprèm Florid la gen ladan apèl oswa petisyon dirèk k ap mande revizyon:

- (a) (a) desizyon final yon tribunal ki kondane yon moun amò;
- (b) (b) desizyon yon tribunal apèl distrik oswa yon tribunal premye enstans ki deklare

yon lwa nan Eta a, oswa yon dispozisyon nan Konstitisyen Eta a pa valab;

Si lwa nan Eta Florid la pèmèt sa, Tribunal Siprèm lan ap fè revizyon nan zafè sa yo:

- (a) (a) desizyon final nan zafè validasyon bon oswa sètifikasi pou dèt; epi
- (b) (b) aksyon ajans leta an rapò avèk tarif oswa sèvis gaz, kouran, ak telefòn.

2. Konpetans Diskresyonè.

Gen kèk domèn, Tribunal Siprèm Florid la gen konpetans diskresyonè ladan yo. Sa vle di gen sèten zafè tribunal la kapab revize, men li pa oblige fè sa. Konpetans diskresyonè tribunal siprèm nan gen ladan pouvwa pou revize desizyon Tribunal apèl distrik ki:

- (a) Deklare aklè yon lwa Eta a valab. Desizyon, opinyon, oswa lòd la dwe di aklè yon lwa nan Eta a valab.
- (b) Definisyon klè yon dispozisyon nan Konstitisyen Eta a oswa Konstitisyen federal la. Desizyon, opinyon, oswa lòd la dwe esplike sans yon dispozisyon nan Konstitisyen Eta a
- (c) Gen yon afektasyon klè pou yon kategori fonksyonè pou zafè Konstitisyen oswa pou zafè leta. Desizyon, opinyon, oswa lòd la dwe gen yon afektasyon klè pou yon kategori fonksyonè pou zafè Konstitisyen oswa pou zafè leta.
- (d) Genyen yon konfli klè ak dirèk avèk desizyon yon lòt tribunal apèl distrik, oswa desizyon. Opinyon tribunal apèl distrik la dwe genyen pawòl ki kontrè ak opinyon yon lòt tribunal apèl distrik oswa Tribunal Siprèm Florid la. Li pa nesesè pou Tribunal Apèl Distrik la idantifye aklè

yon opinyon apèl kontradiktwa nan desizyon li pou demontre gen konfli. Men, li dwe abòde tout prensip legal ki aplike kòm yon baz pou desizyon li pran an.

(e) Pase sou yon kesyon yo sètifye kòm kesyon ki gen yon gwo enpòtans piblik.

Opinyon oswa desizyon an dwe gen pawòl ladan 1 ki di pwen yo prezante yo gen yon kesyon tribal la sètifye kòm kesyon ki enpòtan anpil pou piblik la.

(f) Genyen konfli dirèk sètifye avèk desizyon lòt tribal apèl distrik. Opinyon oswa desizyon an dwe gen pawòl ladan 1 ki di pwen yo prezante yo gen yon kesyon tribal la sètifye kòm kesyon ki enpòtan anpil pou piblik la.

Mo “aklè” a vle di, dwe genyen yon deklarasyon ekri sou baz legal ki sipòte desizyon ki pral nan revizyon an.

C. Kilè pou Chèche Revizyon nan Tribunal Siprèm Florid la.

Jan sa diskite plizyè fwa nan Gid sa a, li toujou pi bon pou konsilte ak angaje sèvis yon avoka apèl la pou okipe apèl la. Si pati a pa kapab pran avoka, premye bagay pou l fè se gade si se yon zafè Tribunal Siprèm Florid la kapab fè yon revizyon sou li. Kidonk, sa ki pi enpòtan, pou chèche revizyon nan Tribunal Siprèm Florid la, yon pati dwe kapab montre Tribunal Siprèm lan genyen swa konpetans obligatwa oswa konpetans diskresyonè pou tandem zafè a anpremye. Yon pati ki vle fè apèl dwe jwenn yon kopi opinyon ki Tribunal Distri pou Apèl la bay ak/oswa lòd final tribunal ki pi ba a, epi li dwe respekte règleman pwosedi ak kondisyon tan pou chèche revizyon nan Tribunal Siprèm Florid la.

D. Kijan pou Chèche Revizyon Diskresyonè nan Tribunal Siprèm Florid la.

Konpetans diskresyonè Tribunal Siprèm Florid la se kalite revizyon yo chèche jwenn pi souvan, kidonk li pral abòde anpremye. Kalite pwosedi revizyon sa a toujou chèche apeprè revizyon (yon apèl ki pi wo) desizyon yon Tribunal Apèl Distrik ki pa anfavè pati a. Pati k ap

envoke konpetans Tribunal Siprèm Florid la rele “pati k ap fè petisyon” an, epi moun ki pral reponn petisyon an se “pati k ap reponn” lan. Pwosedi pou chèche revizyon diskresyonè nan Tribunal Siprèm Florid la fikse nan Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.120. Yo dwe fè atansyon espesyalman ak egzijans delè yo, espesyalman delè pou chèche revizyon. Si yon pati mande revizyon twò ta, dwa pou li fè sa kapab anile pout tou tan.

Pou kòmanse yon pwosedi pou mande revizyon diskresyonè, anjeneral yon pati dwe depoze yon dokiman ki rele yon "avi pou invoke konpetans," ki sanble anpil ak yon notifikasyon pou apèl. Avi pou invoke konpetans lan dwe depoze: (a) nan Tribunal Distri pou Apèl kote zafè a annatant, epi (b) nan lespas 30 jou ki vini apre dat Tribunal Distri Apèl te rann lòd oswa desizyon yo t ap chache revize a. Ansanm ak avi pou invoke konpetans lan, pati k ap chèche revizyon an dwe peye tou frè lalwa egzije pou fè depo. Anplis de sa, avi a dwe genyen non tribunal ki pi ba a (tribinal y ap fè apèl kont li a), non ak deziyasyon pati nan chak kan yo, epi nimewo zafè a nan tribunal ki pi ba a. Avi an dwe genyen tou, dat yo te rann desizyon moun lan ap mande revize a, ak baz moun lan genyen pou invoke konpetans Tribunal Siprèm Florid la. Baz la ta yonn nan motif ki mansyone anwo a. Ou ka jwenn yon modèl fòmilè pou notifikasyon pou invoke nan seksyon fòmilè ki nan Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.900(d) a.

Tan limit 30 jou pou invoke konpetans Tribunal Siprèm Florid jiridiksyonèl. Sa vle di, "notifikasyon pou invoke jiridiksyon diskresyonè “ a dwe depoze, pa pita pase 30 jou apre dat yo te rann desizyon an, epi li dwe depoze nan tribunal ki te rann opinyon an. Si sa pa fèt, apèl la pa pral depoze devan Tribunal Siprèm Florid la.

E. Pwosedi Apre Depoze yon Avi yo invoke Diskresyonè Jiridiksyon.

Si baz la pou chèche revizyon diskresyonè se ke tribunal distri-a sètifye nan desizyon li pran an oswa sou nouvo odyans yon kesyon de gwo enpòtans piblik la Tribunal Siprèm lan, yon

ekspoze jiridiksyon pa depoze nan tribinal, ak pwochen etap la se ekspoze sou baz byenfonde yo, diskite pita nan chapit sa a. Nan tout lòt ka yo, nan lespas 10 jou apre depo yon avi pou mande jiridiksyon diskresyonè Tribunal Siprèm Florid la, pati ki te depoze avi a oblige remèt yon ekspoze jiridiksyon, ki dwe rete sèlman nan abòde pwoblèm asavwa poukisa pati a kwè tribal siphèm gen jiridiksyon sou zafè a, ak yon anèks ki gen sèlman yon kopi konfòm sou desizyon Tribunal Distri pou Apèl ke pati a vle pou yo revize a. *Gade Fla. R. App. P. 9.120(d).*

Nan preparasyon ekspoze jiridiksyon, oswa nenpòt lòt ekspoze, nan Tribunal Siprèm Florid la, yon moun dwe konsilte Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid, espesyalman Règ 9.120 ak 9,210, ak Chapit 5 nan Gid sa a sou Ekri yon Ekspoze Apèl. Yon pati responsab pou swiv tout règ yo, kèlkanswa si wi ou non yo abòde yo nna Gid sa a. Yon lòt fwa ankò, Gid sa a se yon gid jeneral epi li pa ka kouvri tout règ ak kondisyon yo.

Menm règ jeneral ki genyen pou tout ekspoze aplike pou ekspoze konpetans lan. Ekspoze a dwe enprime, daktilografye, oswa repwodui sou papye fòma komèsyal. Moun lan dwe remèt ekspoze a ekri an karaktè tipografik Times New Roman 14 pwen oubyen Courier New 12 pwen, an lèt nwa, avèk espas doub ant liy yo, epi maj ki mezire omwen yon pou. Nan kò ekspoze a, tousuit apre sètifikasyon livrezon an, pati k ap mande Tribunal Siprèm fè revizyon an dwe sètifye ekspoze a konfòm ak egzijans pou karaktè tipografik yo. Ekspoze nan sou jiridiksyon pa dwe depase 10 paj, ki pa enkli tab moun ki sa ak sitasyon, sètifica yo nan sèvis ak konfòme li, ak blòk an siyati pou otè ekspoze a. *Gade Fla. R. App. P. 9.210.* Li dwe gen seksyon sa yo ak enfòmasyon, kòm plis diskite nan Chapit 5, Ekri yon ekspoze Apèl:

1. Paj ki gen tit la Paj ki gen tit la dwe genyen enfòmasyon sou estil ekspoze a, non ekspoze a, non pati k ap aji kòm “pro se” a, ak adrès la.

2. Tabdèmatyè. Tabdèmatyè a dwe genyen ladan 1 yon tablo seksyon ki nan ekspoze a, avèk yon lis pwen yo prezante pou revizyon an, epi nimewo paj referans yo.

3. Tab Sitasyon. Tab sitasyon an dwe genyen yon lis alfabetik sitasyon pou tout ka yo, lwa yo, règ yo, ak lòt sous ki nonmen nan ekspoze a, avèk paj nan ekspoze a kote chak sitasyon ekri. Gade Règ pou Pwosedi Apèl nan Florid 9.800 an, pou wè kouman pou sitasyon yo prezante.

4. Deklarasyon sou Zafè a ak sou Fè ki te rive yo Deklarasyon sa a dwe genyen enfòmasyon sou rezon pati a vle fè apèl la, sou jan pwosedi a ap mache, ak sou dispozisyon tribinal ki pi ba a. Pòsyon sa a dwe genyen referans sou volim ak paj kòrèk yo, nan dosye a oswa nan transkripsyon an.

5. Rezime Agiman an Se yon vèsyon kondanse agiman ki prezante nan kò ekspoze a, epi nòmalman li dwe depase 2 paj raman, epi jamè 5 paj.

6. Agiman an Pati sa a esplike pou kisa Tribunal Siprèm Florid la dwe revize zafè sa a. Dwe gen referans ki fèt sou ka yo, lwa yo, ak règleman yo, pou montre rezon ki fè Tribunal Siprèm Florid la gen konpetans pou revize zafè sa a.

7. Konklizyon: Konklizyon an Eta sekou a t'ap chache epi yo pa dwe gen plis pase 1 paj. Ki sa ki pati nan vle Tribunal Siprèm Florid la fè? Sa soulajman se ke yo te t'ap chache?

8. Sètifikasyon Livrezon Egzanp lang: "Mwen sètifye yon kopi vrè ak kòrèk sa ekri pi wo a te remèt pa (lapòs/imèl/livrezon) nan dat (Dat li poste) bay (Non, Adrès pati advès la)."

9. Sètifikasyon Konfòmîte Sa a se yon sètifikasyon nan font ak gwosè kalite a yo itilize nan ekspoze a.

10. Yon anèks. Apendis la dwe sèlman gen yon kopi òdonans la oswa desizyon yo dwe revize.

F. Kisa Ki Rive Apre yo fin ekspoze nan sou Jiridiksyon Depoze nan Ka Revizyon Diskresyonè.

Nan 20 jou apre yo fin prezante petisyon an (pati k ap chèche revizyon nan) depoze ekspoze a jiridiksyon, moun ki konsène a (pati advès la) pral remèt ekspoze li oswa li sou jiridiksyon. Ekspoze pati ki reponn nan sou jiridiksyon pral swiv menm fòma ak pati k ap prezante petisyon an, san anèks la (li p ap nesesè). Ekspoze pati ki reponn lan pral reponn agiman jiridiksyonèl te fè nan ekspoze prezante petisyon an, ak, ki pi souvan, yo pral diskite nan tribinal ke tribinal la Kou Siprèm manke jiridiksyon bay revi de zafè a. Ekspoze a la ap sipòte pa sitasyon bay referans legal, tankou lòd ansanm ak lalwa Moyiz ka.

Moun k ap prezante petisyon an pa depoze yon ekspoze refitasyon. Apre ekspoze pati konpetan yo fin pare epi depoze nan Tribunal Siprèm nan, pati ki enplike nan pwosedi a dwe tann yo resevwa yon papye nan Tribunal Siprèm Florid la ki pral fè yo konnen si li asepte fè revizyon an. Si Tribunal Siprèm Florid la asepte fè revize zafè a, l ap voye yon òdonans ki gen dat pou depoze ekspoze pati k ap fè petisyon an ak ekspoze pati ki reponn lan. Li anmezi pou l di tou si l ap asepte tandé yon akt pwosedi oral.

G. Kisa ki pral rive si Tribunal Siprèm Florid la rekonèt Jiridiksyon pou tandé ka diskresyonè?

Si Tribunal Siprèm Florid la aksepte revizyon diskresyonè, pati konsène yo ap depoze yon ekspoze sou baz byenfonde yo. Ekspoze yo ap swiv menm fòma jeneral nou te pale de li pi wo a pou ekspoze jiridiksyonèl (sof ke ou pa bezwen yon anèks). Ekspoze moun k ap fè petisyon sou baz byenfonde yo ap fèt anpremye epi l ap prezante 20 jou apati dat òdonans Tribunal Siprèm nan. Yon lòt fwa ankò, li gen ladann tout menm seksyon ki te diskite pi wo a pou ekspoze jiridiksyon yo (eksepte anèks la), men ekspoze a pral konsantre sou agiman demandè a sou baz byenfonde yo,

sa vle di, poukisa li kwè desizyon tribunal distri a pa te kòrèk, oswa poukisa li gen dwa pou jwenn reparasyon li mande a. Pa egzanp, deklarasyon zafè a ak enonse seksyon fè yo ap toujou gen ladan l kou pwosedi anba a, men dwe konsantre sou bagay enpòtan ki pase sou baz byenfonde ki nan dosye a, pa sèlman jiridiksyon oswa konpetans Tribunal Siprèm la. Menm jan an tou somè ak seksyon agiman yo dwe abòde byenfonde dosye a, olye de jiridiksyon tribunal la sèlman.

Apre ekspoze sou baz byenfonde pati k ap fè petisyon an fin prezante, moun ki konsène a ap gen 20 jou pou li prezante ekspoze li. Ekspoze pati k ap reponn nan dwe swiv menm direktiv yo, epi yo gen menm seksyon ak ekspoze pati k ap fè petisyon an sou baz byenfonde yo. Natirèlman, gwo diferans la sè ke moun ki konsène a pral gen plis agiman pou l bay diskite poukisa prezante petisyon an se kòrèk epi yo pral eseye refite agiman prezante petisyon an Nòmalman, ekspoze pati k ap reponn lan dwe genyen agiman ki bay bon jan sitasyon ki montre egzanp lòt ka menm jan, lwa, ak lòt sous, pou montre rezon ki fè opinyon tribunal ki pi ba a te kòrèk e li pa dwe anile. Apre sa, pati k ap fè petisyon an gen dwa voye yon ekspoze refitasyon, pa pita pase 20 jou apre yo te remèt li ekspoze pati k ap reponn lan. Yon pati ki vrèman bezwen plis tan pou depoze yon ekspoze, kit se sou jiridiksyon oswa sou baz byenfonde yo, yo dwe depoze yon mosyon pou yon ekstansyon pou tan byen anvan dat limit la pou depoze depo a. Mosyon pou ekstansyon yo plis abòde nan Chapit 4 nan sa a Gid, Mouvman Pratike nan tribunal yo apèl

H. Dosye pou apèl la nan ka Revizyon Diskresyonè

Grefye tribunal ki pi ba a genyen pou l pare yon dokiman ki rele yon "dosye pou apèl." Anpil fwa, sitou ak apèl k ap chèche revizyon diskresyonè, sa a pral menm bagay la kòm dosye a nan tribunal la distri nan apèl la. Ou ka jwenn plis enfòmasyon konsènan dosye apèl la nan Chapit 3 nan Gid sa a, Mete Dosye Ansanm pou yon Pwosedi Apèl.

I Fason yo envoke Jiridiksyon obligatwa nan Tribunal Siprèm Florid la.

Al chache revizyon nan Tribunal Siprèm Florid la ki anba jiridiksyon obligatwa li yo, yon pati ap depoze yon dokiman ki rele yon “Avi pou Fè Apèl” nan lespas 30 jou ki vini apre dat la lòd la pou ki se revizyon t’ap chache te rann, ansanm ak frè a depoze ak yon kopi lòd la oswa opinyon ke yo te fè apèl. Avi pou apèl la ap gen ladan l: yon lejann ki gen non tribunal ki nan nivo pi ba, non ak deziyasyon tou de pati yo sou chak bò, ak nimewo a ka nan tribunal la pi ba; non an tribunal kote apèl la te fèt la; dat lòd apèl la te rann; ak nati a nan lòd la dwe revize, ki ta bezwen tonbe anba youn nan kalite mosyon yo ak lòd pwoblèm a revizyon obligatwa, diskite pi wo nan Chapit sa a. N ap fè w sonje, ou dwe remèt avi a nan tribunal ki pi ba a, anvan 30 jou pase, ansanm ak yon kopi desizyon oswa opinyon pou tribunal la revize a. Rankont lan ap swiv menm orè abityèl pou nenpòt ki lòt seyans apèl, nou te pale de yo nan Chapit 5 lan, Ekri yon Ekspoze pou fè Apèl.

CHAPIT 21: BASED YON
DEMANN REVIZYON NAN TRIBINAL SIPRÈM ETAZINI AN
DEPI NAN BIWO GREFYE AN
TRIBINAL SIPRÈM ETAZINI
WASHINGTON, D.C. 20543

A. Gid pou Moun ki ka Fè Petisyon kòm Endijan pou Òdonans “Certiorari”

Direktiv ak fòmilè sa yo soti nan Tribunal Siprèm Etazini; objektif yo, se pou ede moun k ap patisipe nan yon pwosedi tribinal kòm moun pòv *informa pauperis* (endijan oswa moun ki paka peye) e san yo pa gen avoka. Ou ka jwenn yon kopi Règleman Tribunal Siprèm Etazini, ki fikse pwosedi ki dwe swiv, si w ale nan sit entènèt Tribunal la, <http://www.supremecourt.gov/> ak ou klike sou “court rules (règ tribunal)” nan bò gòch paj la. Yon moun k ap fè petisyon dwe li Règ Tribunal Siprèm Etazini ki pi ba la yo avèk anpil atansyon:

- Règ 10 rive 16 (Pou fè petisyon pou “certiorari”)
- Règ 29 (Pou depoze ak remèt dokiman bay pati advès la oubyen avoka l)
- Règ 30 (Kalkil ak pwolongasyon tan limit)
- Règ 33.2 ak 34 (Pou pare akt pwosedi sou papye 8½ x 11 pou)
- Règ 39 (Pwosedi *informa pauperis*)

B. Nati Tribunal Siprèm Revizyon Etazini an.

Li enpòtan pou w sonje, lè yo asepte fè yon revizyon nan Règ Tribunal Siprèm Etazini dapre yon òdonans “certiorari”, se pa paske lalwa bay moun dwa mande sa, men se paske tribinal la chwazi fè sa dapre pouvwa diskresyonè l. Sa ki pi enpòtan pou Tribunal Siprèm Etazini a, se pa sèlman korije erè nan desizyon tribinal ki pi ba yo, men se pran desizon sou zafè ki prezante anpil enpòtans, ki depase fè ki kapab te rive nan yon zafè, epi ki depase enterè pati ki enplike nan pwosedi yo. Tribunal la apwouve ak asepte tande agiman nan sèlman 1 poustan nan ka yo depoze pandan chak tèm. Tribunal la rejte pifò nan petisyon yo, san kòmantè ni eksplikasyon. Lè Tribunal

la rejte yon petisyon pou òdonans "certiorari", sa vle di sèlman Tribunal la deside pou l pa asepte

Tout moun k ap fè petisyon pou òdonans "certiorari" dwe li avèk anpil atansyon "Konsiderasyon ki Gouvènen Revizyon Certiorari" (Considerations Governing Review yon Certiorari), ki ekri nan Règ nimewo 10 la. Nan pamì konsiderasyon enpòtan ki konn fè Tribunal la asepte yon zafè pou revizyon, genyen konfli ant desizyon yo mande revize a, ak desizyon yon lòt tribunal apèl te rann sou menm kesyon an. Youn nan fonksyon enpòtan Tribunal Siprèm Etazini an, se rezoud dezakò ki ant tribunal ki pi ba yo, sou kèk kesyon legal espesifik. Yon lòt konsiderasyon, se enpòtans kesyon an genyen pou piblik la.

1. Tan Limit pou Depoze Dokiman.

Yon petisyon pou òdonans "certiorari" dwe depoze anvan 90 jou pase, apre dat yo rann jijman final nan yon tribunal apèl federal oswa nan pi wo tribunal apèl ki nan Eta a (tankou Tribunal Siprèm Florid la), oubyen anvan 90 jou pase apre yon rejte yon petisyon pou odyans ki te depoze san li pa rive an reta. Lè yo bay yon manda oswa "remittitur" apre yon jijman fin pwononse, sa pa gen okenn konsekans sou kalkil tan limit la, ni sa pa bay plis tan pou depoze dokiman yo. *Gade Règ Tribunal Siprèm Etazini 13.1 ak 13.3*

Lè yo konsidere yon dokiman depoze nan Tribunal Siprèm Etazini an, sa vle di grefye a resevwa dokiman an vre, oswa dokiman an depoze nan lapòs Etazini avèk tem premye klas, pou pita nan dènye dat yo bay pou depoze dokiman an; oubyen dokiman an remèt bay yon kourye komèsyal prive, nan dat limit la oubyen anvan, pou yo remèt li nan biwo grefye a anvan 3 jou fran pase. *Gade Règ Tribunal Siprèm Etazini 29.2.* Pou yon prizonye nan prizon nan yon enstitisyon, se yon dokiman alè depoze si li se depoze nan sistèm entèn lapòs enstitisyon an nan sou oswa anvan dènye jou a pou anregistreman ak se te akonpaye pa yon deklarasyon notarye oswa deklarasyon an konfòmite ak 28 U.S.C. § 1746 mete deyò dat la nan depo ak ki deklare ke te

premye klas tenm te prepaye. *Gade Règ Tribunal Siprèm Etazini* 29.2.

2. Ki Dokiman ou Dwe Depoze:

An jeneral, yon moun ki fè petisyon an dwe depoze:

—Yon orijinal ak 10 kopi yon mosyon pou pèmisyon pou parèt devan lajistis kòm yon moun ki pòv *in forma pauperis*, epi yon orijinal ak 10 kopi yon afidavit oswa yon deklarasyon ki sipòte mosyon sa a. *Gade Règ Tribunal Siprèm Etazini* 39.

- Yon orijinal ak 10 kopi yon petisyon pou òdonans “certiorari”, avèk yon endèks ki se kopi jjiman oswa dekrè w ap mande Tribunal Siprèm Etazini an revize a, ansanm ak desizyon yo pran pou nouvo odyans lan, ansanm ak kopi tout opinyon oswa desizyon nenpòt ki tribunal, oswa tribunal premye enstans, oswa ajans administratif ki te deja egzaminen ka w la. *Gade Règ Tribunal Siprèm Etazini* 14.1(i).

- Yon afidavit oswa deklarasyon ki montre ou remèt bay tout pati advès yo, oubyen avoka yo, kopi dokiman ou depoze nan Tribunal Siprèm Etazini an. *Gade Règ Tribunal Siprèm Etazini* 29.5.

Si ou se yon prizonye ki fèmen nan yon enstitisyon, epi ou pa gen yon avoka k ap reprezante w, sèl sa ou bezwen depoze, se orijinal mosyon pou pèmisyon pou parèt devan lajistis *in forma pauperis*, ak afidavit oswa deklarasyon ki sipòte mosyon sa a *in forma pauperis*, ak petisyon pou òdonans “certiorari”, epi prèv ou depoze dokiman yo. Sa vle di, prizonye pa bezwen depoze kopi yo siplemantè egzije nan regleman-yo. *Gade Règ Tribunal Siprèm Etazini* 12.2

Fòm ki anba a bay egzanp nan yon mosyon orijinal la, deklarasyon sou sèman oswa deklarasyon, ak petisyon, ki dwe klipse ansanm nan ki lòd. Genyen tou se yon egzanp yon prèv nan sèvis, ki dwe enkli kòm yon fèy detache.

3. Kantite Paj yo Limite

Petisyon pou òdonans “certiorari” a pa dwe depase 40 paj, san konte paj ki anvan Paj 1

fòmilè a. Dokiman yo dwe mete nan anèks petisyon an pa konte nan kantite limit paj yo. *Gade Règ* Tribunal Siprèm Etazini 33.2(b).

4. Metòd pou Depoze Dokiman

Tout dokiman ki dwe depoze nan Tribunal Siprèm Etazini dwe adrese bay Supreme Court of the United States, One First Street, NE, Washington, D. C. 20543, epi yo dwe remèt pati opoze yo oswa avoka yo annakò ak Règleman 29.

C. Lòt Enfòmasyon Sou Fòm yo Egzanp.

1. Mosyon Pou Parèt Devan Lajistis *In Forma Pauperis* - Règleman 39

a. Nan fòmilè yo fè pou mosyon pou pèmisyon pou parèt devan lajistis *in forma pauperis*, moun ki fè petisyon an dwe kite nimewo zafè a vid. Se grefye Tribunal Siprèm Etazini a ki pral bay zafè a yon nimewo, lè yo mete zafè a nan kalandriye aktivite tribunal la.

b. Sou liy ki nan caption a ka pou “prezante petisyon,” prezante petisyon an kalite li oswa non l poukонт li. Anjeneral, yon demandè pro se pa ka depoze yon petisyon pou yon lòt moun, paske yon ki ap plede kòm “pro se” reprezante tèt li sèlman, pa lòt moun. Sou liy ki ekri “moun k ap reponn lan,” tape non pati advès nan tribunal ki pi ba a. Si gen plizyè moun k ap reponn, antre non premye moun lan, jan li te parèt nan desizyon tribunal ki pi ba a, epi mete “et al.” dèyè non sa a, pou montre gen lòt non ankò. Non lòt moun yo dwe parèt nan seksyon ki rele “LIST OF PARTIES” [Lis pati yo] nan petisyon an.

c. Si, nan pwosedi w ap patisipe a, lòt tribunal kote zafè a te jije anvan yo te ba ou pèmisyon pou w parèt devan lajistis *in forma pauperis*, mete yon mak nan ti kare ki montre sa a, epi di nan ki tribunal yo te ba ou pèmisyon pou w parèt devan lajistis *in forma pauperis* la. Si okenn nan tribunal anvan yo pa te ba ou pèmisyon pou w parèt devan lajistis *in forma pauperis*, make ti kare ki montre sa a.

d. Siyen mosyon an sou liy pou siyati a.

2. Afidavit oswa Deklarasyon pou Sipòte Mosyon pou Pèmisyon pou Parèt Devan Lajistis

In Forma Pauperis.

Sou fòm egzant yo bay la, yon demandè dwe reponn konplètman chak nan kesyon yo. Si repons pou yon kesyon se “0,” “okenn,” oswa “pa aplikab (P/A),” ekri sa nan repons lan. Si w bezwen plis plas pou reponn yon kesyon oswa pou esplike repons ou, fè sa sou yon fèy papye apa pou w remèt ak fòmilè a; ekri non w ak nimewo kesyon an sou fèy papye sa a. Si w pa reponn tout sa yo mande nan kesyon yo, Tribunal Siprèm Etazini a p ap asepte petisyon an. Ou dwe fè notarye fòmilè a, oubyen prezante sa ou di a sou fòm yon deklarasyon. *Gade Tit 28* nan Kòd Federal la, nan Seksyon 1746.

3. Paj Kouvèti – Règ 34

Lè yon prezante petisyon konplete fòm nan egzant pou paj la kouvri, li oswa li te dwe:

a. Kite kare pou nimewo zafè a vid. Se grefye a ki pral bay zafè a yon nimewo, lè yo mete zafè a nan kalandriye aktivite tribunal la.

b. Ranpli kare enfòmasyon sou zafè a menm jan ou te fè nan mosyon pou pèmisyon parèt devan lajistis *in forma pauperis la.*

c. Lis tribunal la soti nan ki se aksyon an te pote sou liy ki anba la a mo sa yo “sou petisyon pou yon Manda pou sèrtiorari a.” Si ka w la soti nan yon tribunal Eta a, ekri non dènye tribunal ki te travay sou merit zafè a. Pa egzant, si se tribunal ki pi wo nan Eta a ki te refize fè revizyon diskresyonè a, epi tribunal apèl Eta a konfime desizyon lòt tribunal sa a, se non tribunal apèl Eta a ou dwe ekri. Si se yon zafè federal ka w la ye, se non Tribunal Apèl Federal ki te pran desizyon sou ka w la ou dwe toujou ekri la a.

d. Ekri non w, adrès ou, ak nimewo telefòn ou nan espas yo mete pou enfòmasyon sa yo.

4. Keson ou Prezante a (yo)

Nan fòm nan egzanp, prezante petisyon an dwe bay kesyon an oswa kesyon ke li oswa li te vle Tribunal la yo revize. Keson an (yo) dwe klè ak ekspoze. Nòmalman, kesyon yo prezante pou revizyon yo pa gen plis pase de oubyen twa fraz. Rezon pou w ekri kesyon w ap prezante a (yo) la a, se pou ede tribunal la nan seleksyon ka yo. prezante petisyon an dwe endike pwoblèm nan li oswa li te vle Tribunal la deside klè ak san yo pa detay nesesè.

5. Lis ki gen Non Pati yo

Nan paj yo mete pou enfòmasyon sa a, fè yon mak oubyen nan ti kare kote yo di non tout pati yo ap parèt avèk idantifikasyon zafè a sou paj kouvèti a, oubyen nan ti kare kote yo di gen lòt pati ankò nan zafè a. Si gen pati adisyonèl, yo dwe ki nan lis la. Règ 12.6 la di, si gen plizyè pati ki enplike nan pwosedi a epi yo mande revize tout jijman yo, tout pral konsidere kòm pati devan Tribunal Siprèm Etazini an, epi se moun k ap fè petisyon an sèlman ki pa pral konsidere tankou yon moun k ap reponn. Tribunal ou mande pou Tribunal Siprèm Etazini an revize jijman li an, pa konsidere tankou yon pati nan zafè a.

6. Tabdèmatyè.

Nan fòm nan egzanp, prezante petisyon an a dwe lis nimewo yo paj ki te sou pòsyon yo egzije a petisyon an parèt. Bay paj yo nimewo konsekitif, an koumansan avèk paj ki rele “Opinions Below” a [Opinyon nan Tribunal anvan yo] kòm paj “1.”

7. Endèks Anèks yo

prezante petisyon an dwe lis deskripsiyon an nan chak dokiman ki enkli nan anèks la bò kote lèt la anèks ki apwopriye, epi make anba a nan premye paj la nan chak anèks ak deziyasyon ki apwopriye a, pa egzanp, “Apèndis A.” *Gade* Règ 14.1 konsènan atik yo dwe enkli nan anèks la.

a. Tribunal Federal yo

Si yon petisyon ap mande Tribunal la revize yon desizyon nan yon tribunal federal, yo dwe pran desizyon an nan peyi Tribunal la Etazini nan Apèl dwe deziyen anèks A. nan Apendis A dwe ki te swiv pa desizyon an nan Tribunal la Distri Etazini ak nan konklizyon ak rekòmandasyon nan jij la majistra nan United States, si te gen nenpòt ki. Si Tribunal Apèl Federal la te rejte yon petisyon pou odyans li te resevwa san li pa rive an reta, dwe gen yon kopi lòd sa a, kòm Anèks ki vin apre a. Si w ap mande revizyon sou yon desizyon nan yon zafè *habeas corpus*, epi desizyon Tribunal Federal Premye Enstans lan oswa Tribunal Apèl Federal la fè referans sou yon desizyon tribunal nan Eta a, kote ou te youn nan pati ki enplike yo, ou dwe mete yon kopi desizyon Eta sa a nan anèks la.

b. Tribunal nan Eta a

Si yon petisyon ap mande Tribunal la revize yon desizyon nan yon tribunal leta, dwe desizyon an nan ki se revizyon t'ap chache dwe deziyen anèks A. nan Apendis A dwe ki te swiv pa desizyon an nan tribunal la pi ba oswa ajans ki te revize nan desizyon deziyen anèks A. la Si tribunal ki pi wo nan Eta a nan sa ki yon desizyon te kapab te refize revizyon diskresyonè, yon kopi lòd ki dwe swiv. Si gen yon desizyon tribunal ki rejte yon petisyon pou novo odyans ki te depoze san li pa rive an reta, epi desizyon sa a deklanche koumansman delè pou depoze yon petisyon pou òdonans “certiorari” dapre Règ 13.3 a, ou dwe mete yon kopi desizyon sa a kòm anèks, apre sa.

Pa egzanp, si tribunal premye enstans nan Eta a te pran yon desizyon kont yon pati “pro se,” epi tribunal apèl entèmedyè a konfime desizyon tribunal ki pi ba a, epi Tribunal Siprèm nan Eta a refize fè revizyon diskresyonè a, epi li refize yon petisyon pou novo odyans yo te depoze san li pa rive an reta, anèks yo dwe klase nan lòd sa a:

Anèks A, Desizyon Tribunal Apèl Eta a

Anèks B, Desizyon Tribunal Premye Enstans nan Eta a

Anèks C, Desizyon Tribunal Siprèm nan Eta a, kote li Refize fè Revizyon an

Anèks D, Lòd Tribunal Siprèm nan Eta a, kote li Refize Nouvo Odyans lan

8. Tab Referans

Nan paj yo mete pou enfòmasyon sa yo, fè yon lis ki gen lòt zafè ki menm jan an, lwa, liv, ak atik ou nonmen kòm referans nan petisyon an, epi nimewo paj kote chak referans parèt nan petisyon an.

9. Opinyon Anba:

Nan espas yo mete pou enfòmasyon sa yo, di si yo deja pibliye opinyon tribunal kote zafè a te jije anvan; si yo pibliye opinyon an déjà, fè referans sou opinyon an. Pa egzanp, yo pibliye opinyon Tribunal Apèl Federal yo nan Federal Reporter. Si opinyon sou ka w la parèt nan paj 100 volim 30 Federal Reporter, Twazyèm Seri, ekri yo rapòte opinyon an nan 30 F. 3d 100. Si ou opinyon yon cho deziyen Pou piblikasyon, moun gade PA GEN Anko Yo Te pibliye, prezante petisyon yon ta Dwe tcheke espas nan ki la nan ki apwopriye Yo. Di tou ki kote chak desizyon parèt nan anèks la, kit desizyon an rapòte kit li pa rapòte.

10. Konpetans

Objektif seksyon sou konpetans ki nan petisyon an, se pou tabli rezon legal ki fè Tribunal Siprèm Etazini an gen konpetans pou zafè sa a, epi dat ki pèmèt konnen si petisyon an te depoze san li pa rive an reta. Fòmilè a tabli pètinans pou ka yo nan nivo federal ak nan nivo Eta a. Sèl sa ou gen pou w bay, se dat desizyon tribunal ki pi ba a, pou fè wè si w te depoze petisyon pou òdonans "certiorari" a epi li pa rive an reta. Si yo te apwouve yon pwolongasyon delè pou w depoze petisyon pou òdonans "certiorari" a, ou dwe bay enfòmasyon yo mande a sou pwolongasyon an. Si w ap eseye mande Tribunal la revize desizyon yon tribunal nan Eta a, ou dwe bay dat yo te pran desizyon sou ka w la nan tribunal ki pi wo nan Eta a, kit se lè tribunal la te pran desizyon sou merit

zafè a, kit se lè li te refize fè revizyon diskresyonè a.

11. Dispozisyon Konstitisyonèl oswa Dispozisyon Legal ki Enplike yo

Ekri, mo pou mo, dispozisyon konstitisyonèl, trete, lwa, òdonans, ak règleman ki enplike nan zafè a. Si dispozisyon ki enplike yo long, di non yo epi di ki kote nan anèks petisyon an, ki genyen tèks dispozisyon yo.

12. Deklarasyon sou Zafè a

Bay yon deklarasyon ki pa long sou zafè a, pou fè konnen, nan fè ki rive yo, kisa ki enpòtan pou konsidere nan kesyon ki prezante a (yo); rezime fè ki an rapò avèk zafè a, ak pwosedi ki te fèt nan tribinal anvan yo. Mete lòt paj an plis, si w bezwen, men deklarasyon an pa dwe long, epi li dwe kouvri sèlman fè ki rive, ki an rapò avèk zafè a.

13. Rezon pou Asepte Petisyon an

Objektif seksyon sa a, nan petisyon an, se pou esplike Tribunal la rezon ki fè li dwe apwouve yon “certiorari.” Li enpòtan pou w li Règ Tribunal Siprèm Etazini nimew¹⁰ la, epi pou w bay rezon enpòtan ki fè Tribunal la dwe deside mete konpetans diskresyonè l ann aplikasyon. Eseye montre, non sèlman pou kisa desizyon tribunal anvan an te gen erè, men enpòtans sa ka genyen pou piblik la anjeneral, si Tribunal Siprèm Etazini an pran yon desizyon sou kesyon an. Li enpòtan pou w montre si desizyon tribunal ki te deside sou ka w la an konfli avèk desizyon yon lòt tribunal apèl; ak pou w montre enpòtans zafè a non sèlman pou ou menm, men pou lòt moun ki nan menm zafè a; ak pou w montre kouman desizyon tribunal anvan an te gen erè, nan ka w la. Mete lòt paj an plis, si w bezwen, men ou dwe esplike rezon yo san eksplikasyon yo pa twò long, epi rete sou objektif seksyon sa a nan petisyon an.

14. Konklizyon:

The petitioner should enter his or her name ak the date that he or she submits the petition.

15. Proof of Service.

Voye yon kopi petisyon an bay avoka moun k ap reponn lan (yo), dapre sa Règ 29 nan Si w ap voye petisyon an nan premye klas nan lapòs, oswa nan Solicitor General of the United States, Room 5614, Department of Justice, 950 Pennsylvania Ave., N.W., Washington, D. C. 20530—0001. Tribunal kote zafè a te jije anvan yo pa konsidere kòm pati nan zafè a, kidonk ou pa bezwen voye kopi petisyon an ba yo. Sètifikasyon livrezon an dwe fèt tankou yon deklarasyon, jan Tit 28 nan Seksyon 1746 nan Kòd Etazini an mande sa.

Fòmilè Tribunal Siprèm Etazini

Nimewo. _____
_____

NAN

TRIBINAL SIPRÈM ETAZINI

—PETISYONÈ:
(Non w)

kont

—MOUN K AP REPONN LAN (YO)

MOSYON POU PÈMISYON PARÈT DEVAN LAJISTIS *IN FORMA PAUPERIS*

Moun k ap fè petisyon an mande pèmisyon pou depoze petisyon ki mache ak dokiman sa a, pou yon òdonans "certiorari," san peye davans pou depans pwosedi yo, epi pou parèt devan lajistik *in forma pauperis* [*ki vle di "tankou yon moun pòv"*].

[ ] Moun k ap fè petisyon an te deja resevwa yon pèmisyon pou parèt devan lajistik *in forma pauperis* nan tribunal ki nonmen pi ba la a (yo):

[ ] Moun k ap fè petisyon an pa janm resevwa yon pèmisyon pou parèt devan lajistik *in forma pauperis* nan okenn tribunal.

Gen yon afidavit oswa yon deklarasyon moun k ap fè petisyon an, ki mache ak dokiman sa a, pou sipòte mosyon sa a.

_____
(Siyati)

AFIDAVIT OUBYEN DEKLARASYON
POU SIPÔTE YON MOSYON POU PÈMISYON PARÈT DEVAN LAJISTIS *IN FORMA PAUPERIS*

Mwenmenm, _____, mwen se demandè nan zafè ki make pi wo a. sipòte mosyon mwen fè pou parèt devan lajistis *in forma pauperis* la, mwen deklare, paske mwen pòv, mwen pa kapab peye depans pwosedi pou zafè sa a, ni bay garanti pou sa; epi mwen kwè mwen kalifye pou resevwa reparasyon.

1. Evalye kantite lajan ou menm ansanm ak moun ou marye a resevwa, ki soti nan kote ki nonmen pi ba la a, pandan 12 mwa ki fenk pase yo. Ajiste tout lajan nou te touche pa semenn, oswa pa kenzèn, oswa pa trimès, oswa pa semès, oswa pa ane, pou montre konbyen nou te touche pa mwa. Montre total brit la, sa ki vle di, kantite lajan anvan nenpòt dediksyon pou taks oswa pou lòt rezon.

Sous Revni	Kantite lajan pa mwa an mwayèn pandan 12 mwa ki fenk pase yo	Oumenm	Mari/Madanm	Montan ki prevwa pwochen mwa	Mari/Madanm
Travay	\$_____	\$_____	\$_____	\$_____	\$_____
Travay endependan	\$_____	\$_____	\$_____	\$_____	\$_____
Revni nan pwopriyete imobilye (tankou lajan ou touche pou lwaye)	\$_____	\$_____	\$_____	\$_____	\$_____
Enterè ak dividann	\$_____	\$_____	\$_____	\$_____	\$_____
Kado	\$_____	\$_____	\$_____	\$_____	\$_____
Pansyon alimantè	\$_____	\$_____	\$_____	\$_____	\$_____
Sipò Timoun	\$_____	\$_____	\$_____	\$_____	\$_____
Lajan Retrèt (tankou sekirite sosyal, pansyon, rant, asirans)	\$_____	\$_____	\$_____	\$_____	\$_____
Enfimite (tankou sekirite sosyal, peman asirans)	\$_____	\$_____	\$_____	\$_____	\$_____
Peman chomaj	\$_____	\$_____	\$_____	\$_____	\$_____
Asistans piblik (tankou byennèt)	\$_____	\$_____	\$_____	\$_____	\$_____
Lòt depans (presize): _____	\$_____	\$_____	\$_____	\$_____	\$_____
Revni Total pa mwa:	\$_____	\$_____	\$_____	\$_____	\$_____

2. Ekri tout kote ou te travay pandan dezan ki pase yo; kòmanse avèk dènye a. (Peman pa mwa brit la, se peman anvan taks oswa anvan lòt dediksyon.)

Anplwayè	Adrès	Dat	Salè pa mwa anvan dediksyon
_____	_____	Travay	\$ _____
_____	_____	_____	\$ _____
_____	_____	_____	\$ _____

3. Ekri tout kote moun ou marye a te travay pandan dezan ki pase yo; kòmanse avèk dènye a. (Peman pa mwa brit la, se peman anvan taks oswa anvan lòt dediksyon.)

Anplwayè	Adrès	Dat	Salè pa mwa anvan dediksyon
_____	_____	Travay	\$ _____
_____	_____	_____	\$ _____
_____	_____	_____	\$ _____

4. Konbyen lajan kontan ou menm ak moun ou marye a genyen?

\$ _____

Di, pi ba la a, tout lajan ou menm ak moun ou marye a genyen labank oswa nan nenpòt ki lòt

Non Enstitisyon	Ki kalite kont	Kantite lajan ou gen	Kantite lajan mari/madanm ou gen
_____	_____	\$ _____	\$ _____
_____	_____	\$ _____	\$ _____
_____	_____	\$ _____	\$ _____

5. Ekri tout pwopriyete ou menm ak moun ou marye a genyen, ansanm ak valè yo. Pa mete rad ni mèb nòmal ki nan kay nou.

Kay
Valè _____

Lòt pwopriyete
Valè _____

Otomobil #1
Ane, mak ak modèl _____
Valè _____

Otomobil # 2
Ane, mak ak modèl _____
Valè _____

Lòt byen
Deskripsyon _____
Valè _____

6. Di non chak moun, biznis, oswa òganizasyon ki dwe ou menm oubyen moun ou marye an lajan, epi konbyen kòb yo dwe ou.

Moun ki dwe ou lajan moun ou marye avè l lan	Montan yo dwe ou \$ _____ \$ _____ \$ _____	Montan yo dwe moun ou marye avè l la \$ _____ \$ _____ \$ _____
---	--	--

7. Di non tout moun ki depann sou ou menm oubyen sou moun ou marye a pou yo viv.

Non _____ _____ _____	Relasyon _____ _____ _____	Laj _____ _____ _____
--------------------------------	-------------------------------------	--------------------------------

8. Evalye total depans ou menm ak moun ou marye a fè chak mwa anmwayèn. Montre apa kantite lajan moun ou marye a peye. Ajiste tout lajan nou touche pa semenn, pa kenzèn, pa trimès, oswa pa ane pou montre konbyen nou touche pa mwa.

	Ou	Moun ou
marye an Pèman lokasyon oubyen ipotèk (antre lo ki lwe pou kay mobil)	\$ _____	\$ _____
Èske taks byen imobilye enkli? Èske ou antre asirans pou pwopriyete a ladan l?	☐ Wi ☐ Non ☐ Wi ☐ Non	
Sèvis itilite piblik (kouran elektrik, gaz pou chofaj, Dlo, tou rego ak telefòn)	\$ _____	\$ _____
Antretyen kay (reparasyon ak mentnans)	\$ _____	\$ _____
Manje	\$ _____	\$ _____
Rad	\$ _____	\$ _____
Lesiv ak netwayaj	\$ _____	\$ _____
Depans doktè ak dantis	\$ _____	\$ _____

	Ou	Moun ou marye a
Transpò (pèman otomobil lan pa antre ladan l)	\$ _____	\$ _____
Rekreyasyon, amizman, jounal, magazin, elatriye.	\$ _____	\$ _____
Asirans (yo pa retire l nan salè oswa antre nan pèman ipotèk yo)		
Mèt kay oswa lokatè	\$ _____	\$ _____
Lavi	\$ _____	\$ _____
Sante	\$ _____	\$ _____
Otomobil	\$ _____	\$ _____
Lòt: _____	\$ _____	\$ _____
Taks (yo pa retire l nan sale oubyen antre nan pèman ipotèk yo)		
(presize): _____	\$ _____	\$ _____
Pèman pa tranch		
Otomobil	\$ _____	\$ _____
Kat kredi (yo)	\$ _____	\$ _____
Magazen(yo)	\$ _____	\$ _____
Lòt: _____	\$ _____	\$ _____
Pansyon apre divòs, mentnans ak soutyen ou peye pou lòt moun yo	\$ _____	\$ _____
Depans regilye pou fè yon biznis mache, pou travay, oswa pou bitasyon (mete yon fèy enfòmasyon detaye) oubyen abitasyon (mete deklarayon detaye an ladan l)		
	\$ _____	\$ _____
Lòt (presize): _____	\$ _____	\$ _____
Depans total pa mwa:	\$ _____	\$ _____

9. Èske ou prevwa okenn gwo chanjman nan lajan ou touche oubyen depanse chak mwa, oswa nan pwopriyete oubyen dèt ou genyen pou 12 mwa ki pral vini yo?

Wi   Non

Si wi, dekri l sou yon fèy ki atache.

10. Èske ou peye – oubyen ou pral peye – yon avoka okenn lajan pou sèvis li pou zafè sa a, pou fè fòmilè sa a? Wi Non

Si w reponn “wi,” konbyen? _____

Si w reponn “wi,” di non, adrès, ak nimewo telefòn avoka a:

---

11. Èske ou peye – oubyen ou pral peye – nenpòt lòt moun, ki pa yon avoka (tankou yon asistan jiridik, oswa yon daktilograf) okenn lajan pou sèvis li pou zafè sa a, oubyen pou fè fòmilè sa a?

Wi   Non

Si w reponn “wi,” konbyen?

Si w reponn “wi,” di non, adrès, ak nimewo telefòn moun sa a:

---

12. Bay tout lòt enfòmasyon ki ka ede esplike pou ki rezon ou pa kapab peye pou zafè sa a.

Mwen deklare epi mwen fè sèman devan lalwa tout sa ki ekri pi wo la a vre ak kòrek.

Mwen siyen nan dat sa a: _____, 20 _____

(Siyati)

Nimewo. _____

_____

NAN

TRIBINAL SIPRÈM ETAZINI

_____

— PETISYONÈ
(Non w)

kont

— MOUN K AP REPONN LAN (YO)

SOU PETISYON POU YON ÒDONANS “CERTIORARI” DEVAN

(NON DÈNYE TRIBINAL KI TE PRAN YON DESIZYON SOU MERIT KA OU A)

PETISYON POU YON ÒDONANS “CERTIORARI”

_____
(Non w)

_____
(Adrès ou)

_____
(Vil, Eta, Kòd Postal)

_____
(Nimewo telefòn)

KESYON OU PREZANTE A (YO)

[ ] [ ] [ ] [ ]

LIS PATI YO

[ ] Tout pati yo parèt nan soutit ki sou paj kouvèti a.

[ ] Tout pati yo pa parèt nan soutit zafè a ki sou paj kouvèti a. Men yon lis tout pati yo ki enplike nan pwosedi nan tribinal kote jijman an se pwoblèm petisyon sa a:

[ ] [ ] [ ] [ ]

TABDÈMATYÈ

OPINYON ANBA A.....	1
KONPETANS.....	#
DISPOZISYON KONSTITYONÈL AK DISPOZISYON LEGAL KI ENPLIKE YO	#
DEKLARASYON ZAFÈ A	#
REZON POU YO BAY ÖDONANS LAN	#
KONKLIZYON.....	#

ENDÈKS POU ANÈKS YO

ANÈKS A

ANÈKS B

ANÈKS C

ANÈKS D

ANÈKS E

ANÈKS F

TAB OTORITE YO SITE

KA YO

NIMEWO PAJ

[Non zafè a ak referans.	5]
[	]
[	]
[	]

LWA AK RÈG YO

[Nimewo lwa oswa règ la, ak referans.	4]
[	]
[	]
[	]

LÒT ANKÒ

[	]
[	]
[	]
[	]

NAN

TRIBINAL SIPRÈM ETAZINI

PETISYON POU YON ÒDONANS “CERTIORARI”

Petisyonè an mande ak anpil respè pou yo bay yon òdonans certiorari pou revise jijman ki anba a.

OPINYON ANBA YO

[ ] Pou zafè ki sot nan tribunal federal yo:

Opinyon Tribunal Apèl Etazini a parèt nan anèks _____ petisyon an, epi li

[ ] rapòte l nan _____; oswa,

[ ] yo te deziye l pou piblikasyon men yo pokò rapòte l; oswa,

[ ] yo pa pibliye l.

Opinyon Tribunal Distrik Etazini a parèt nan anèks _____ petisyon an, epi yo

[ ] rapòte l nan _____; oswa,

[ ] yo te deziye l pou piblikasyon men yo pokò rapòte l; oswa,

[ ] yo pa pibliye l.

[ ] Pou zafè ki soti nan tribunal Eta yo:

Opinyon tribunal ki pi wo nan Eta a ki fè revizyon sou merit yo parèt nan anèks _____
petisyon an ak yo

[ ] rapòte l nan _____; oswa,

[ ] yo te deziye l pou piblikasyon men yo pokò rapòte l; oswa,

[ ] yo pa pibliye l.

Opinyon tribunal _____ parèt nan
anèks _____ petisyon an epi yo

[ ] rapòte l nan _____; oswa,

[ ] yo te deziye l pou piblikasyon men yo pokò rapòte l; oswa,

[ ] yo pa pibliye l.

1.

220

Aktyèl jouk jen 2016

Dwadotè: Kontni Gid© 2007 pou fè Apèl Pro Se, Seksyon Pratik Apèl Florid la pa disponib ni pou vann ni pou eksplwatasyon pou komès. Ou ka jwenn kopi elektronik yo nan www.flabarappellate.org

KONPETANS

[ ] Pou zafè ki sot nan tribunal federal yo:

Dat kote Tribunal Apèl Etazini an te deside zafè m lan te

[ ] Okenn petisyon pou yon lòt odyans pa te fèt atan nan zafè m lan.

[ ] Tribunal Apèl Etazini te refize yon petisyon ki fèt atan pou yon nouvo odyans nan dat
annapre a: _____, ak yon kopi lòd ki refize nouvo odyans
lan parèt nan anèks _____.

[ ] Tribunal la te apwouve yon pwolongasyon delè pou depoze petisyon pou òdonans
certiorari bay e ki te gen ladan l_____ (dat)
_____ (dat) nan Nimewo Aplikasyon _____.

Yo envoke konpetans Tribunal Siprèm Etazini a dapre 28 U. S. C. § 1254(1).

[ ] Pou zafè ki soti nan tribunal Eta yo:

Dat tribunal ki pi wo nan Eta a te pran desizyon sou ka mwen an se _____.
Gen yon kopi desizyon sa a ki parèt nan anèks _____.

[ ] Yo te refize yon petisyon atan pou yon nouvo odyans nan dat sa a:
_____, ak yon kopi lòd ki refize nouvo odyans lan parèt nan
anèks _____.

[ ] Tribunal la te apwouve yon pwolongasyon delè pou depoze petisyon pou òdonans
certiorari an ak tout _____ (dat) _____ (dat) nan
Nimewo Aplikasyon _____.

Yo envoke konpetans Tribunal Siprèm Etazini dapre 28 U. S. C. § 1257(a).

DISPOZISYON KONSTITYONÈL AK DISPOZISYON LEGAL KI ENPLIKE YO

[ ]
[ ]
[ ]
[ ]

DEKLARASYON SOU ZAFÈ A

[ ]
[ ]
[ ]
[ ]

REZON POU ASEPTÉ PETISYON AN

[ ]
[ ]
[ ]
[ ]

KONKLIZYON

Yo dwe apwouye petisyon pou òdonans certiorari an

Onè ak respè,

Dat: _____

Nimewo. _____

NAN

TRIBINAL SIPRÈM ETAZINI

—PETISYONÈ
(Non w)

kont

—MOUN K AP REPONN LAN (YO)

PREV SEVIS

Mwen, _____, sèmante oubyen deklare nan dat sa a _____, 20_____, jan Règleman 29, I Tribunal Siprèm Etazini an egzije sa a, mwen te voye papye sa a ki se yon MOSYON POU PÈMISYON PARÈT DEVAN LAJISTIS *NAN FORMA PAUPERIS* ak yon PETISYON POU YON ÒDONANS “CERTIORARI” bay chak nan pati ki enplike nan pwosedi ki nonmen pi wo la a, oubyen bay avoka moun sa yo, ak bay tout moun mwen te genyen pou m voye dokiman sa yo; mwayen mwen remèt a, se depoze yon anvlop ki genyen dokiman sa yo nan lapòs Etazini, avèk adrès tout moun sa yo epi tenm premye klas, oubyen mwen voye dokiman yo nan yon kourye komèsyal prive, ki gen pou l remèt dokiman yo anvan 3 jou fran pase.

Men non ak adrès moun mwen voye dokiman yo ba yo:

Mwen deklare epi mwen fè sèman devan lalwa tout sa ki ekri pi wo la a vre ak kòrek.

Siyen nan dat _____, 20_____

(Siyati)

CHAPIT 22: ENFÒMASYON SOU KONTAK TRIBINAL KI GEN RAPÒ AK APÈL

Chapit sa fèt nan lide pou bay aksè rapid ak adrès epi nimewo telefòn pou biwo uisye an nan plizyè tribunal. Anpil tribunal gen sit entènèt ki bay anpil enfòmasyon itil, tankou enfòmasyon sou pwosedi “pro se,” ak lyen pou fè rechèch sou lalwa, epi anpil adrès ak nimewo telefòn dirèk ki kapab pa pibliye nan Gid sa a paske li manke plas pou yo tout.

Tribinal Gran Enstans yo

**Premye Awondisman Jidisye- <http://www.firstjudicialcircuit.org>
(Konte Escambia, Okaloosa, Santa Rosa ak Walton)**

Konte Escambia
Batman Jiridik M.C. Blanchard
190 Governmental Center
Pensacola, FL 32502
(850) 595-4310

Konte Okaloosa
Sal Tribunal Konte Okaloosa
101 James Lee Blvd.
Crestview, FL 32536
(850) 689-5000

Konte Santa Rosa
Sal Tribunal Santa Rosa
6865 Caroline Street
Milton, FL 32570
(850) 981-5676

Konte Walton
Tribinal Konte Walton
571 Hwy. 90 East
DeFuniak Springs, FL 32433
(850) 892-8115

**Dezyèm Awondisman Jidisyè - <http://2ndcircuit.leoncountyfl.gov/>
(Konte Franklin, Gadsden, Jefferson, Leon, Liberty ak Wakulla)**

Konte Franklin
Sal Tribunal Konte Franklin
33 Market Street, Ste. 203
Apalachicola, FL 32320
(850) 697-2112

Konte Gadsden
Sal Tribunal Konte Gadsden
10 E. Jefferson St.
Quincy, FL 32351
(850) 875-8601

Konte Jefferson
Sal Tribunal Konte Jefferson
1 Court House Circle
Monticello, FL 32344
(850) 342-0218

Konte Leon
Sal Tribunal Konte Leon
301 S. Monroe St.
Tallahassee, FL 32301
(850) 577-4000

Konte Liberty
Sal Tribunal Konte Liberty
P. O. Box 687
Bristol, FL 32321
(850) 643-2215

Konte Wakulla
Sal Tribunal Wakulla
3056 Crawfordville Highway
Crawfordville, FL 32327
(850) 926-0905

**Twazyèm Awondisman Jidisyè - <http://www.jud3.flcourts.org/>
(Konte Columbia, Dixie, Hamilton, Lafayette, Madison, Suwannee ak Taylor)**

Konte Columbia
Sal Tribal Konte Columbia
173 N.E. Hernando Ave.
Lake City, FL 32055
(386) 758-1342

Konte Dixie
Sal Tribal Konte Dixie
214 N.E. Highway 351
Cross City, FL 32628
(352) 498-1200

Konte Hamilton
Sal Tribal Konte Hamilton
207 First Street NE
Jasper, FL 32052-6669
(386) 792-1288

Konte Lafayette
Sal Tribal Konte Lafayette
100 N. Main St.
Mayo, FL 32066
(386) 294-1600

Konte Madison
Sal Tribal Madison
125 S.W. Range Ave.
Madison, FL 32340
(850) 973-1500

Konte Suwannee
Sal Tribal Konte Suwannee
200 S. Ohio Ave.
Live Oak, FL 32064
(386) 362-0500

Konte Taylor
Sal Tribal Konte Taylor
108 N. Jefferson St.
Perry, FL 32348
(850) 838-3506

Katriyèm Awondisman Jidisyè - <http://www.coj.net/departments/fourth-judicial-circuit-court.aspx>
(Konte Clay, Nassau ak Duval)

Konte Duval
Sal Tribunal Konte Duval
501 West Adams Street
Jacksonville, FL 32202
(904) 255-2000

Konte Clay
Sal Tribunal Konte Clay
825 North Orange Ave.
Green Cove Springs, FL 32043
(904) 284-6302

Konte Nassau
76347 Veteran's Way
Yulee, FL 32097
(904) 548-4600

Senkyèm Awondisman Jidisyè - <http://www.circuit5.org/>
(Konte Hernando, Lake, Marion, Citrus ak Sumter)

Konte Citrus
Sal Tribunal Konte Citrus
110 N. Apopka Ave.
Inverness, FL 34450
(352) 341-6700

Konte Hernando
Sal Tribunal Konte Hernando
20 N. Main Street
Brooksville, FL 34601
(352) 754-4402

Konte Lake
550 W. Main Street
Tavares, FL 32778
(352) 742-4100

Konte Marion
110 NW First Ave.
Ocala, FL 34475
(352) 401-6700

Konte Sumter
215 E. McCollum Ave.
Bushnell, FL 33513
(352) 569-6950 Faks: (352) 568-6608

**Sizyèm Awondisman Jidisye - <http://www.jud6.org/>
(Konte Pasco ak Pinellas)**

Konte Pinellas
Sal Tribunal Clearwater
315 Court Street, Rm. 400
Clearwater, FL 33756
(727) 464-7000

Konte Pasco
Sant Jiridik West Pasco
7530 Little Road, Ste. 220
New Port Richey, FL 34654
(727) 847-8190
ak
Sant Jiridik Robert D. Sumner
38053 Live Oak Ave.
Dade City, FL 33523
(352) 518-4008

**Setyèm Awondisman Jidisye - <http://www.circuit7.org/>
(Konte Flagler, Putnam, St.Johns ak Volusia)**

Konte Flagler
Sant Jistis Kim C. Hammond
1769 E. Moody Blvd.
Bunnell, FL 32110
(386) 313-4400

Konte Putnam
Sal Tribunal Konte Putnam
410 St. Johns Ave.
Palatka, FL 32177
(386) 326-7600

Konte St. Johns
Sant Jiridik Richard O. Watson
4010 Lewis Speedway
St. Augustine, FL 32084
(904) 819-3600

Konte Volusia
Sal Tribunal Konte Volusia
101 N. Alabama Ave.
DeLand, FL 32724
(386) 736-5915

**Uityèm Awondisman Jidisyè - <http://www.circuit8.org/>
(Konte Alachua, Baker, Bradford, Gilchrist, Levy ak Union)**

Konte Alachua
Sal Tribunal Kriminèl Konte Alachua
220 S. Main Street
Gainesville, FL 32601-6538 (ka penal)
352-264-7002
Sant Jistik Sivil ak Lafanmi Konte Alachua
201 E. University Ave.
Gainesville, FL 32601-3456 (zafè sivil ak zafè fanmi)
(352) 374-3636

Konte Baker
Sal Tribunal Konte Baker
339 E. Macclenny Ave.
Macclenny, FL 32063-2294
(904) 259-0209

Konte Bradford
Sal Tribunal Konte Bradford
945 N. Temple Ave.
Starke, FL 32091-2110
(904) 966-6280 ekstansyon 2201

Konte Gilchrist
Sal Tribunal Konte Gilchrist
112 S. Main Street
Trenton, FL 32693-3200
(352) 463-3170

Konte Levy
Sal Tribunal Konte Levy
355 S. Court Street
Bronson, FL 32621-6520
(352) 486-5266

Konte Union
Sal Tribunal Konte Union
55 W. Main Street, Rm. 103
Lake Butler, FL 32054-1600
(386) 496-3711

Nevyèm Awondisman Jidisyè - www.ninthcircuit.org/ (li bay lyen pou rechèch legal)
(Konte Orange ak Osceola)

Konte Orange
Sal Tribunal Konte Oranj
425 N. Orange Ave.
Orlando, FL 32801
(407) 836-2000

Konte Osceola
Sal Tribunal Konte Osceola
2 Courthouse Square
Kissimmee, FL 34741
(407) 742-3500

Dizyèm Awondisman Jidisyè - <http://www.jud10.flcourts.org/>
(Konte Hardee, Highlands ak Polk)

Konte Hardee
Sal Tribunal Konte Hardee
417 W. Main Street
Wauchula, FL 33873
(863) 773-4174

Konte Highlands
Sal Tribunal Konte Highlands
430 S. Commerce Ave.
Sebring, FL 33870
(863) 402-6565

Konte Polk
Sal Tribunal Konte Polk
255 N. Broadway Ave.
Bartow, FL 33830
(863) 534-4000

**Onzyèm Awondisman Jidisyè - <http://www.jud11.flcourts.org/>
(Konte Dade)**

Sal Tribunal Konte Dade
73 W. Flagler Street
Miami, FL 33130
(305) 275-1155

**Douzyèm Awondisman Jidisyè - <http://12circuit.state.fl.us>
(Konte DeSoto, Manatee ak Sarasota)**

Konte Sarasota
Sant Jistis Konte Sarasota
2071 Ringling Blvd.
Sarasota, FL 34237
(941) 861-7800

Konte Mantatee
Sant Jiridik Konte Manatee
1051 Manatee Ave. W.
Bradenton, FL 34205
(941) 749-3600

Konte DeSoto
Sal Tribunal Konte DeSoto
115 E. Oak Street, Room 201
Arcadia, FL 34266
(863) 993-4644

**Trèzyèm Awondisman Jidisyè - <http://fljud13.org/> (contains many useful links)
(Konte Hillsborough)**

Sal Tribunal George Edgecomb
800 Twiggs Street
Tampa, FL 33602
(813) 276-8100

**Katòzyèm Awondisman Jidisyè - <http://www.jud14.flcourts.org/>
(Konte Bay, Calhoun, Gulf, Holmes, Jackson ak Washington)**

Konte Bay
Sal Tribunal Prensipal
300 East 4th Street
Panama City, FL 32401
(850) 763-9061

Konte Calhoun
Sal Tribal Konte Calhoun
20859 E. Central Ave.
Blountstown, FL 32424
(850) 674-4545

Konte Gulf
Sal Tribal Konte Gulf
1000 Cecil G. Costin, Sr., Blvd.
Port St. Joe, FL 32456
(850) 229-6112

Konte Holmes
Sal Tribal Konte Holmes
201 N. Oklahoma Street
Bonifay, FL 32425
(850) 547-1100

Konte Jackson
Sal Tribal Konte Jackson
4445 Lafayette Street
Marianna, FL 32446
(850) 482-9552

Konte Washington
Sal Tribal Konte Washington
1293 Jackson Ave.
Chipley, FL 32428
(850) 638-6289

**Kenzyèm Awondisman Jidisyè - <http://15thcircuit.co.palm-beach.fl.us>
(Konte Palm Beach)**

Konplèks Jiridik Prensipal
205 N. Dixie Hwy
West Palm Beach, FL 33401
(561) 355-2996

**Zèzyèm Awondisman Jidisyè - <http://www.keyscourts.net/>
(Konte Monroe)**

Sal Tribunal Key West
Sant Jistis Freeman
302 Fleming Street
Key West, FL 33040
(305) 292-3423
Faks: (305) 292-3435

Sal Tribunal Plantation Key
Plantation Key Government Center
88820 Overseas Highway
Tavernier, FL 33070
(305) 852-7145
Faks: (305) 852-7146

Sal Tribunal Marathon Key
3117 Overseas Highway
Marathon, FL 33050
(305) 289-6030
Faks: (305) 289-6089
Faks pou Grefye a: (305) 289-1745

**Disetyèm Awondisman Jidisyè - - <http://www.17th.flcourts.org/>
(Konte Broward)**

Sal Tribunal Konte Broward
201 SE 6th Street
Ft. Lauderdale, FL 33301
(954) 831-6565

**Dizuityèm Awondisman Jidisyè - <http://www.flcourts18.org/> (has discussion of “pro se”
litigation)
(Konte Brevard ak Seminole)**

Konte Brevard
Sant Jistis Harry T. ak Harriette V. Moore
2825 Judge Fran Jamieson Way
Viera, FL 32940-8006
(321) 633-2171

Konte Seminole
Sal Tribal Sivil Downtown
301 N. Park Ave.
Sanford, FL 32771-1292
(407) 665-4330

Diznevyèm Awondisman Jidisyè - <http://www.circuit19.org/>
(Konte Indian River, Martin, Okeechobee ak St. Lucie

Konte Indian River
Sal Tribal Indian River
2000 16th Ave.
Vero Beach, FL 32960
(772) 770-5185

Konte Martin
Sal Tribal Konte Martin
100 SE Ocean Blvd.
Stuart, FL 34994
(772) 288-5576

Konte Okeechobee
Sal Tribal Okeechobee
312 NW 3rd Street
Okeechobee, FL 34972
(863) 763-2131

Konte St. Lucie
Sal Tribal St. Lucie
218 S. 2nd Street
Ft. Pierce, FL 34950
(772) 462-6900

Ventyèm Awondisman Jidisyè - <http://www.ca.cjis20.org/home/main/homepage.asp>
(Konte Charlotte, Collier, Glades, Hendry ak Lee)

Konte Charlotte
Sant Jistis Charlotte
350 E. Marion Ave.
Punta Gorda, FL 33950
(941) 637-2281
Faks: (941) 637-2283

Konte Collier
Konplèks Government Collier
3315 Tamiami Trail East
Naples, FL 34112
(239) 252-8800
Faks: (239) 774-9654

Konte Glades
Sal Tribunal Glades
Route 27, 500 Avenue J
Moore Haven, FL 33471
(863) 946-6031
Faks: (863) 946-2917

Konte Hendry
Sal Tribunal Hendry
25 E. Hickpochee Ave.
LaBelle, FL 33935
(863) 675-5217
Faks: (863) 675-5248

Konte Lee
Sant Jistis Lee
1700 Monroe St.
Ft. Myers, FL 33901
(239) 533-1700
Faks: (239) 533-1701

Tribinal Apèl Distrik

Premye Tribunal Apèl Distrik - <http://www.1dca.org/>
(Premye, Dezyèm, Twazyèm, Katriyèm, Uityèm, ak Katòzyèm Awondisman)
2000 Drayton Drive
Tallahassee, FL 32399-0950
(850) 487-1000 (nimewo jeneral)
(850) 488-6151 (Biwo Grefye an)

Dezyèm Tribunal Apèl Distrik - <http://www.2dca.org/>
(Sizyèm, Dizyèm, Douzyèm, Trèzyèm, ak Ventyèm Awondisman)
811 East Main Street
Lakeland, FL 33801
MAILING ADDRESS:
P.O. Box 327
Lakeland, FL 33802
CLERK'S OFFICE:
Telephone: (863) 940-6060
              OUBYEN
1700 N. Tampa Street, Suite 300
Tampa, FL 33602
(813) 272-3430
Faks: (813) 229-6534
(Tout dokiman yo dwe depoze nan adrès Lakeland lan)

Twazyèm Tribunal Apèl Distrik - <http://www.3dca.flcourts.org/>
(Onzyèm ak Sèzyèm Awondisman)
2001 S.W. 117 Ave.
Miami, FL 33175-1716
(305) 229-3200
Faks: (305) 229-3206

Katriyèm Tribunal Apèl Distrik - <http://www.4dca.org/>
(Kenzyèm, Disetyèm, ak Diznevyèm Awondisman)
110 South Tamarind Ave.
West Palm Beach, FL 33401
(561) 242-2000

Senkyèm Tribunal Apèl Distrik - <http://www.5dca.org/>
(Senkyèm, Setyèm, Nevyèm, ak Dizuityèm Awondisman)
300 South Beach Street
Daytona Beach, FL 32114
(386) 255-8600
Faks: (386) 947-1562
(sit entènèt lan gen lyen pou Règ pou Pwosedi Apèl yo nan Florid)

Tribinal Siprèm Florid

Tribinal Siprèm Florid
Batman Tribinal Siprèm
500 South Duval Street
Tallahassee, FL 32399-1927
(850) 488-0125
imèl: supremecourt@flcourts.org
www.floridasupremecourt.org

Tribinal Siprèm Etazini

Batiman Tribinal Siprèm Etazini

1 First St. N.E.
Washington, DC 20543
Telefòn: 202-479-3000

*Biwo Grefye an: 202-479-3011

* Biwo Enfòmasyon Piblik: 202-479-3211, Repotès laprès 1

* Liy Enfòmasyon pou Vizitè: 202-479-3030

* Anons sou Opinyon yo: 202-479-3360

<http://www.supremecourt.gov/>

GLOSÈ

Lè gen plis pase yon definisyon ki aplikab, yo fè yon lis ak lòt definisyon yon ki kòmanse ak mo yo plis itilize nan Gid lan.

Abi Diskresyon: 1. Enkapasite yon jij pou li pran bon jan desizyon ki kòrèk, rezonab e legal. 2. Yon tribunal apèl remèt avèk estanda sa a pou revize desizyon yon tribunal ki pi ba, lè youn nan pati yo deklare desizyon an pa gen fonnman, oswa li pa rezonab, oswa li ilegal.

Abitraj: 1. Rezolisyon oubyen rezulta final yon dosye yon tribunal ki pi ba te tande. 2. Desizyon, rekompans oubyen santans yon jij.

Abitraj: Se yon pwosedi oswa yon akò kote omwen yon moun ki pa gen patipri, epi ki pa gen rapò avèk okenn nan pati yo, ap ede pati yo rezoud yon kesyon oswa yon pwoblèm ki nan yon pwosè. Jij yo konn mande pou abitraj la fèt, pou pati yo kapab rezoud dezakò yo san yo pa bezwen fè yon pwosè. Nòmalman toude pati yo oblige asepte yon desizyon ki soti nan yon abitraj. Yo konn rele sa yon “medyasyon” tou. Egzanp: Bob ak Sue rezoud dezakò yo nan yon abitraj, pou yo pa t bezwen fè yon pwosè.

Absoli: 1. San restriksasyon. 2. San kondisyon.

Achiv: 1. Se yon kote oswa yon koleksyon ki genyen dosye oubyen dokiman. 2. Yon kote pou estoke kote yo mete anrejistremant oswa dokiman apre itilite yo vin pa valab pou moun ki kenbe anrejistremant yo oswa dokiman yo.

Afidavit: Se yon deklarasyon ekri yon moun bay volontèman, epi li siyen devan notè apre li fè sèman sou li.

Afime (Afime, Afimasyon): 1. Konfime oswa sipòte nan apèl validite yon desizyon yon tribunal ki pi bap ran. Egzanp: Jij nan tribunal apèl yo konfime desizyon tribunal kote jijman an te fèt anvan an paske yo dakò ak rezulta a. 2. Deklare yon bagay fòmèlman men san sèmante. Egzanp: afime objeksyon.

Agiman Oral: Se yon prezantasyon nan bouch ki fèt devan yon tribunal, espesyalman yon tribunal apèl, pou sipòte oubyen pou kontredi kesyon legal ki nan zafè a.

Agiman: Prezantasyon rezon yon pati espere ki pral konvenk yon tribunal pozisyon li an kòrèk.

Ajans Administratif Yon kò Kongrè oubyen Eta oswa palmantè lokal yo kreye pou jere epi ranfòse estati kèk pati presi nan lwa a. Egzanp: Adminstrasyon Sekirite Sosyal, Komisyon Konpansasyon Chomaj Florid la, konsèy delimitasyon zòn local yo.

Akize: 1. Moun yo gen yon plent oubyen yon pwosè kont li an e ki dwe, alò, reponn pou evite yon defo pa jijman 2. Pati gouvènman depoze yon plent pou akizasyon kriminèl kont li an.

Aksyon: Yon pouosit oubyen yon lòt pwosedi legal

Anèks: Dokiman yo ajoute nan fen yon ekspose, yon petisyon oubyen yon pwopozisyon epi yo soumèt li pou apiye – epi fè referans presi ak li- yon ekspose, petisyon oubyen yon pwopozisyon.

Anile: Anile.

Ansanm Prèv: Totalite dokiman yo, temwanyaj, bagay elatriye... yo prezante nan jijman an ki ede yo prouve oubyen dezaprouve yon kesyon reyalite yo kesyone yo sou li. Egzanp: Egzanp: pwokirè a remèt ak dosye prèv la pou pwouve akize a te vòlè nan labank lan.

Apèl Dirèk: 1. Yon pwosede kote yon moun ki kondane mande yon pi gwo tribinal pou ravèse yon kondanasyon oubyen yon pèn li te resevwa nan yon jijman sou baz erè ki parèt nan dosye jijman an. 2. Yon apèl kont desizyon yon tribunal ki pi ba dirèkteman nan pi gwo tribunal jiridiksyon an san l pa pase nan tribunal apèl entèmedyè an. Yon apèl dirèk te ka itilize nan zafè ki enplike konstitisyonalite lwa yon Eta.

Apèl pou Kalandriye: Yon odyans nan yon dosye kriminèl lè jij la rele chak zafè ki ap tann yon dat jijman yo, li detèmine estati dosye a epi li bay yon dat jijman.

Apèl: 1. Aksyon pou ou depose dokiman ki nesesè yo pou mande yon pi gwo tribunal pou revize pwosedi ak rezulta yon tribunal ki pi ba epi deside si te gen yon erè legal oswa reyèl enpòtan ase pou egzije yon nouvo pwosedi oubyen yon rezulta diferan. 2. Pou chache yon revizyon apèl sou desizyon oswa yon lòd yon tribunal ki pi ba. Egzanp: Bob te fè apèl kont kondanasyon li an paske li kwè yo pa te dwe montre jiri a pòtre yo.

Apèl: Gen rapò ak apèl:

Apre kondanasyon: Ki gen rapò ak tan ki apre yon kondanasyon kriminèl. Egzanp: Prizonye a mande yon alejman apre kondanasyon pou pèn li an paske li te kwè ventan nan prizon an twò long.

Atan: Nan yon tan rezonab dapre desizyon tribunal la, oswa nan yon tan ki tabli dapre yon règ oswa yon estati. Egzanp: Pwosè pleyan an pa te gen restriksyon nan tan an paske li te depoze yon plent atan nan espas dezan estati sou limitasyon an.

Avi: 1. Yon anons ki ekri oubyen enprime. 2. Kondisyon kote yo avize ou, kit ou okouran ou pa. 3. Notifikasyon legal lalwa egzije. Egzanp: Nan lide pou avize Sue Bill ap pousoiv li, li te pibliye yon avi nan jounal lokal lan. Ted te rive jwenn yon pwolongasyon delè paske li pa t janm resevwa avi sou pwosè a, epi Betty pa te janm eseye fè l konnen li t ap ouvri yon pwosè kont li.

B. Avi pou apèl Yon dokiman ekri yo depoze nan tribunal lan ki anonse entansyon yon pati pou li chache revizyon nan nivo yon pi gwo tribunal pou pwosedi ki te fèt nan yon tribunal ki pi ba a.

Bay (Pwoblèm, Te bay) 1. Nan kontèks Gid sa a, yon kesyon enpòtan nan lalwa oubyen yon fè ki ap diskite e ki bezwen regle. 2. Tèm lank a fè referans tou ak yon tribunal ki bay desizyon l ak pati yo nan yon dosye. Egzanp: Youn nan pwoblèm pati ki fè apèl la se te si tribunal lan te fè erè nan

bay yon mosyon pou rejte ak prejidis ; tribunal apèl la te dakò e li te bay yon opinyon ki te anile anilasyon an.

Bon “Supersedeas” Bon yon pati ki fè apèl pou sispann efè yon jijman pandan apèl la annatant espesyalman nan jijman lajan.

Certiorari (Sèt): Se yon òdonans estrawòdinè yon tribunal apèl bay, dapre otorite li genyen, pou di yon tribunal ki pi ba remèt yon dosye pou yon revizyon. Tribunal Siprèm Etazini an remèt ak “certiorari” pou fè revizyon pifò nan ka li deside tande yo.

De Novo: 1. Anouvo 2. Estanda kote tribunal apèl la itilize dosye tribunal ki pi ba a men li revize prèv ak lwa a san respè pou desizyon tribunal ki pi ba a. Egzanp: Bòb gen pi bon chans pou li jwenn yon ranvèsman desizyon an nan apèl la paske tribunal apèl la ap revize zafè anouvo.

Defans Afimatif: Yon eksplikasyon pou aksyon akizean ki eskize oubyen jistifye konpòtman li. Pa egzanp, nan yon dosye kriminèl, aji nan kad lejitim defans se yon defans afimatif yo itilize souvan pou akizasyon vyolans oswa asasinay. Lòt fòm defans afimatif gen ladan 1 foli ak kontrent fòse. Nan yon aksyon sivil, defans afimatif abityèl yo se lòt pati ki pa respekte kontra a anvan epi lòt pati ki touche an akoz blesi li yo.

Defans: Se aksyon, teyori legal, ak prèv yon moun pote pou konbat yon reklamasyon.

Dekouvèt: Pwosedi chache fè an fèt apre pwosè an anvan jijman an, sa pèmèt pati yo jwenn enfòmasyon youn nan men lòt ki anrapò ak plent yo ap diskite an. Anjeneral dekovèt lan gen ladan 1 depo yo, entèrogatwa yo, demann pou admisyon yo, demann pwodiksyon dokiman yo ak demann pou enspeksyon.

Depans (mosyon pou depans): Kèk depans yon pati fè pandan dosye a. Lalwa Florid fè konnen pati ki genyen ka rejwenn kèk nan depans yo nan yon sèten limite.

Depans nan Tribunal lan: Montan lajan ki peye oubyen yo chaje pou preparasyon yon pwosè. Depans tribunal yo gen ladan yo pa egzanp: konpilasyon done yo, kopi sètifye yo, frè depo yo elatriye, epi nòmalman règleman ak oubyen règ tribal lan limite yo.

Depoze (Te depoze, Depozisyon): Remèt yon dokiman bay grefye tribunal la pou 1 mete 1 nan dosye ofisyèl yo.

Depozisyon: 1. Se yon temwayaj yon temwen bay san li pa nan tribunal, epi yon rapòtè tribal ekri pou 1 kapab remèt pita nan yon jijman oubyen nan yon revelasyon. 2. Yon seyans oubyen yon rankont kote temwanyaj lan anrejistre

Desizyon: Desizyon yon tribunal ki baze sou lwa ki aplike ak fè ki nan yon diskisyon.

Dezavouman: 1. Aksyon kote ou di yon plent pa vre. 2. Yon deklarasyon kote yon moun ki ap reponn ak yon plent pa konnen ase pou li ta reponn si plent lan vre oubyen manti.

Deziyasyon: Aksyon kote yo idantifye, fè yon lis oubyen nonmen.

Direktiv (pou grefye a): Se dokiman yo depoze nan kòmansman yon pwosedi apèl pou mande grefye tribunal ki pi ba a pare yon endèks, oswa yon lis eleman yo te deja depoze devan tribunal la sou zafè a.

Diskresyon: 1. Pouwva oubyen dwa yon ofisyèl publik pou aji nan kèk sikontans dapre jijman pèsònèl. 2. Se yon desizyon yon jij oswa yon tribunal pran sou baz sa li kwè ki jis, dapre lalwa. 3. Pouwva yon tribunal pou li aji osinon pou li pa aji lè yon pati ki nan yon pwosè gen dwa pou mande li aksyon an.

Dispozisyon: Se yon dènye antant oubyen yon dènye desizyon. Egzanp: Dispozisyon tribunal lan sou ka se te ranvwa li.

Dokiman: 1. Se yon moso papye ki gen mo ekri sou li. 2. Sipòte avèk prèv ekri oswa desizyon legal.

Dosye Sivil: Se yon pwosè ki pa penal ki an rapò avèk dwa pèsònèl ak konpansasyon. Egzanp: Yon aksyon pou vyolason yon kontra oubyen yon aksyon pou touche yon lajan ki dwe.

Dosye: Rapò ofisyèl sou seyans ki fèt nan yon zafè, tankou dokiman yo depoze, pwosèvèbal jijman ak odyans, epi tout pyès jistifikatif yo.

Dosye: Tout pwosedi yo konsènan yon dosye ki depoze nan yon tribunal.

Dwa: Yon dwa pou ou jwenn avantaj oubyen yon byen yo pa ka refize w san yon pwosedi regilye.

Ed: Aksyon yon pati mande tribunal lan pou fè; soulajman.

Ekitab: 1. Jis, onèt, dakò avèk prensip dwa ak jistis. 2. Ekite, enpasyalite, lwa natirèl.

Eksepsyon: Yon akt pwosedi legal ki gen objeksyon ki depoze nan yon tribunal administratif pou konteste fè oubyen lwa yon jij oubyen yon fonksyonè odyans te baze sou li pou li rekòmande yon lòd epi yo fè l pou li pwoteje oubyen prezèvè objeksyon yo pou yon apèl.

Ekspoze 1. Se yon deklarasyon ekri ki montre pozisyon legal yon pati pran nan yon pwosè, espesyalman nan yon pwosedi apèl. 2. Se yon dokiman ekri ki gen agiman legal ak agiman sou sa ki pase, avèk pyès jistifikatif, referans pou pyès jistifikatif, dosye lalwa oswa règleman ki sipòte agiman yo.

Ekspoze Inisyal: Premye ekspoze yo depoze nan yon apèl, se moun ki fè apèl lan ki fè l; yon dokiman ki gen ladan l agiman moun sa a ak lwa ki sipòte agiman sa yo, anjeneral li esplike kijan tribunal ki pi ba te fè erè ak poukisa desizyon l oubyen lòd li an ta dwe anile.

Ekspoze Refitasyon: Yon ekspoze ki reponn agiman ak fè pati opoze a deklare oswa ekspoze repons moun yo fè apèl kont li an te depoze oparavan.

Eksposizyon: 1. Yon dokiman, dosye oubyen yon lòt bagay yo prezante fòmèlman kòm yon prèv nan tribunal lan. 2. Yon dokiman ki atache nan fen yon akt pwosedi, mosyon oubyen yon lòt dokiman ekri.

Endèks (nan dosye pou apèl la): Lis dokiman ki depoze nan pwosedi tribunal ki pi ba, se grefye tribunal lan ki te prepare l apre yon avi pou apèl te depoze.

Endijan: Yon defandè endijan se yon moun ki twò pòv pou peye yon avoka oubyen kèk depans tribunal lan epi kote tribunal ki pi ba kapab deside li bezwen yon avoka ak/oswa pou yo retire depans li yo. Pa egzanp: Tribunal la te deside Sue se yon endijan, kidonk li te nonmen yon avoka pou defann li nan ka rezilyasyon dwa paran li yo.

Enkonpetan 1. Ki fè referans ak yon moun ki pa kapab jere afè l akoz yon mank kapasite mantal (mank Kosyan Entèlektyèl, maladi osinon psikoz). 2. Nan lalwa criminal, enkapasite pou konprann siyifikasyon yon jijman.

Enkonstitisyonèl: Nan vyolasyon konstitisyon federal oubyen Eta a.

Entansyon ki Kontrè: 1. Ki opoze, nan nati oubyen nan objektif. 2. Genyen yon Eta lespri ki opoze.

Entèprete: Analize epi esplike siyifikasyon. Egzanp: Tribunal lan entèprete langaj yon règleman.

Entèrogatwa yo: Keson ki ekri pou bay yon pati ki opoze nan yon pwosè kòm yon pati nan dekovèt lan.

Entèvenan: Yon moun ki antre nan yon pwosè ak tout volonte l paske li gen yon enterè pèsonèl ladan l.

Erè (Te fè erè) 1. Yon erè lwa oubyen yon fè nan jijman, opinyon oubyen lòd yon tribunal. 2. Fè yon erè; enkòrèk oubyen twonpe. Egzanp: Tribunal lan te fè yon erè lè li te refite mosyon an.

Estanda Revizyon: 1. Estanda legal yon tribunal apèl itilize pou revise yon zafè nan yon apèl. Eganzp: De novo; abi diskresyon. 2. Estanda sa detèmine konbyen respè yon tribunal apèl pral bay desizyon yon tribunal ki pi ba epi detèmine kijan l ap difisil pou pati ki fè apèl la konvenk tribunal apèl la pou anile desizyon tribunal ki pi ba.

Estatist sou Limit yo: Limit tan pou depoze yon pwosè. Lalwa bay diferan estati sou limit pou differan tip dosye, egzanp: neglijans, fen yon kontra, responsabilite pwofesyonèl.

Estatist: Yon lwa kò lejislatif la pase; Kongrè oubyen Eta a. Egzanp: Kò lejislatif Florid la te kreye epi te pase yon estati ki egzije tout chofè yo pou mete senti yo.

Estil: Se lè yo prezante yon papye nan tribunal, ki di non pati yo, non tribunal la, nimewo ka oubyen dosye a, epi tit aksyon an. Yon lòt jan yo rele sa se yon "lejann."

Estipilasyon: Se yon akò volontè ant pati opoze yo sou yon kesyon ki gen enpòtans nan zafè sa a. Pa egzanp, Defandè a te estipile sou responsabilite l.

Fè (Fè yo, Ki baze sou fè): 1. Sikontans oubyen fè nan yon zafè, ki opoze ak lalwa; 2. Yon moso enfòmasyon ki prezante kòm yon bagay ki vre oubyen ki ap pase.

Fè objeksyon (Objeksyon): Afime dezakò.

Final: Yon desizyon ki mete fen nan yon zafè.

Fondamantal Alabaz, enpòtans kritik; ki gen rapò ak fondman yon bagay.

Frivòl 1. Manke baz legal oubyen prèv; ki pa serye. 2. Apèl Frivòl: yon apèl ki pa gen baz nan lalwa oubyen nan reyalite an.

Gadyen Ad Litem: Yon moun, ki pi souvan yon avoka tribunal la nonmen pou parèt nan yon pwosè kòm reprezantan yon moun ki minè oubyen ki enkonpetan. Sa rele tou “pi bon zanmi”.

Garanti: 1. Yon deklarasyon, bon, garanti oswa sekirite ofisyèl ou bay pou akonplisman yon aksyon ki pwomèt. 2. Yon moun ki gen responsablite pou dèt oswa obligasyon yon lòt moun.

Gen restriksyon sou tan: Yon restriksyon kont yon reklamasyon legal paske yon longè tan defini an pase; anjeneral yon peryòd ki tabli nan yon estati sou limit.

Grefye: Grefye Tribunal lan se yon moun ki la pou resevwa ak konsève dokiman yo depoze devan yon tribunal. Biwo Grefye an gen yon pakèt grefye adjwen oubyen asistan ki pou jwe wòl sa a.

Habeas corpus: (“ke ou gen kò a”) Yon òdonans oswa yon deklarasyon ki remèt pou fè yon moun parèt devan yon tribunal, anjeneral pou yo kapab sèten moun sa a pa nan prizon ni fèmen ilegalman.

Ilegal: Nan vyolasyon lalwa, ki pi souvan fè referans ak lalwa kriminèl.

Ireparab: Pa kapab jwenn reparasyon, ranje oubyen geri.

Jij: Moun ki anchaj yon pwosedi legal ki gen ladan l pwosedi administratif. Pa egzanp, yon jij lwa administratif, yon jij plent sou konpansasyon oubyen yon jij tribunal awondisman.

Jijman Final Pasyèl: Yon lòd oubyen yon desizyon ki aji sou yon pwoblèm yo prezante nan dosye a e li mete yon fen nan pwoblèm sa a men li pa met fen nan dosye a.

Jijman pa defo: 1. Yon jijman yo rann kont yon akize ki pa rive plede oubyen defann li kont plent pleyan an, souvan li jis pa parèt nan jijman an. 2. Yon jijman yo rann kòm penalite dèské pati a pa konfòme l ak lòd lan.

Jijman Somè: Se yon jijman yo rann sou yon reklamasyon lè pa gen kesyon sou okenn fè ki ta kapab chanje rezulta yo, epi pati ki mande jijman somè a gen dwa pou yo ba li rezon dapre lalwa.

Egzanz: Tribunal lan te bay jijman somè a anfavè akize a paske estati sou limit yo te bare plent pleyan an.

Jijman: Dènye desizyon yon tribunal sou dwa ak obligasyon pati ki nan yon pwosè yo.

Jijman: Pwosedi kote yon jij oubyen yon jiri (tribunal ki pi ba) tande epi wè prèv ak temwanyaj yo, ki vin bay vèdik jiri an ak/oswa jijman final la.

Jiridiksyon 1. Pouwva yon tribunal oubyen yon otorite pou li deside nan yon dosye. Pa egzanz, tribunal apèl distrik yo pa gen jiridiksyon pou revise dosye kote yo te bay yon pèn lanmò. 2. Yon espas jewografik kote yo ka itilize yon otorite jidisyè. Egzanz: Bòb rete Nouyòk, epi li pa janm gen okenn kontak ak yon lòt Eta; kidonk tribunal Florid yo pa gen jiridiksyon sou li. Tire ki te fèt nan Kolorado, epi toude pati yo se rezidan Kolorado; kidonk tribunal Florid yo pa gen jiridiksyon pou tande zafè sa a.

Jwenn Fè yo: Rezolisyon yon jij oubyen yon ajans administratif ki sipòte egzitans fè yo montre nan prèv ki nan dosye jijman an oswa odyans lan.

Ka resevwa konpansasyon: Gen merite oswa ki kapab resevwa pèman pou yon domaj.

Kalifye: Kapab oubyen konpetan.

Kanpe (Te kanpe): Kanpe egzèsis yon peryòd tan tankou yon delè yon règ pwosedi etabli oubyen yon estati.

Ki chanje (Chanje): Desizyon yon tribunal apèl ki anile desizyon yon tribunal ki pi ba kit se nan totalite l oubyen anpati.

Ki gen erè: Ki gen tò oubyen ki pa presi; ki enplike erè.

Ki ka libere sou kosyon: Yon moun oubyen yon krim ki elijib pou yo lage ou sot nan gad oubyen nan prizon depi ou bay lajan oubyen yon pwopriyete sou fòm yon pwomès moun lan ap gen pou li prezante l pi devan.

Ki kapab al nan apèl: Nenpòt aksyon oubyen lòd ki soti nan yon tribunal ki pi ba ki kapab sibi revizyon nan men yon tribunal apèl. Nan kèk ra eksepsyon, yon aksyon oubyen yon lòd yon tribunal pi ba kapab al nan apèl sof si li mete fen ak pwosedi yo nan tribunal ki pi ba.

Ki pa ka rezoud: Gade definisyon endijan.

Ki pa zafè al nan Apèl: Yon lòd oswa yon desizyon yo paka rele nan apèl anjeneral; gen moun ki di “inapelab” tou.

Ki suiv: Ki fèt apre, vin apre yon bagay.

Klarifikasyon: Plis eksplikasyon tankou pou klarifye yon bagay ki ka konfond moun oubyen yo ka mal konprann.

Klas: 1. Se yon gwooup moun, oswa yon kategori bagay, kalite, oubyen aktivite ki gen yon bagay an komen. 2. Yon kantite moun endefini ki nan yon gwooup. Egzanp: Bòb te manm yon aksyon pousuit lajistis yon klas kont yon konpayi machin paske li se youn nan pamidil moun ki te achte yon oto ki pa bon.

Kolateral: Pa dirèkteman touche oubyen rive nan nanan yon pwoblèm men pito yon pwoblèm sou kote oubyen anplis. Egzanp: "Kit Bòb te gen senti chèz li an se yon pwoblèm kolateral"; oswa "Apre kondanasyon li an, prizonye an depoze yon mosyon kolateral apre yon kondanasyon, kote li fè konnen pledwaye koupab li an te ilegal."

Kòmanse: Debite oubyen demare.

Kondisyon Legal: 1. Ki gen rapò ak lejislasyon, lalwa oubyen estati. 2. Ki soti nan yon lejislasi. 3. Ki nan konfòmite ak yon estati.

Konfòme: 1. An konfòmite oubyen an akò ak; 2. Dapre obligasyon ki nan yon kontra. 3. Kopi idantik yon dokiman.

Konklizyon Lalwa: Aplikasyon yon jij oubyen yon ajans administratif sou règleman, desizyon oubyen prensip legal yo sou eleman yon dosye ki fòme baz yon desizyon.

Konpansasyon Travayè yo: Peman yo bay yon anplwaye ki blese pandan 1 ap travay e nan limit travay li. Peman sa yo otomatik, men travayè ki blese an ka pa rele patwon an lajistis pou yon montan ki depase avantaj konpasyon anplwaye yo amwenske yo montre patwon an te anvizaje koze blese an.

Konplete dosye a: Ajoute pati ki te manke nan dosye a pou bay plis enfòmasyon oubyen korije yno fot.

Konseye: Yon reprezantan; yon avoka.

Konsolide: Mete ansanm, dapre lòd yon tribunal, de oswa plis aksyon (pwosè) ki an rapò ak menm pati yo oubyen menm pwoblèm yo pou fè yon sèl ka.

Kont-apèl: Plent yon pati yo ap fè apèl kont li nan yon apèl kote li deklare tribunal ki pi ba a te fè yon fot lè li pa ba li tout èd li te bezwen.

Kontestab: 1. Pwoblèm a plis pase yon pwendvi lejitim. 2. Ouvri pou dikisyon; ki ka debat.

Kontra: Yon pwomès legal pou fè yon bagay ann echanj yon bagay anretou.

Konvokasyon: 1. Se yon avi ki di yon moun parèt nan tribunal pou sèvi nan jiri oubyen kòm temwen. 2. Se yon òdonans ki kòmanse aksyon yon pleyan, epi ki mande akize an parèt nan tribunal pou reponn reklamasyon pleyan an.

Korije Dosye a: Ajoute yon dokiman yon pledwaye, yon dokiman oubyen yon transkripsyon ki te depoze nan yon tribinal ki pi ba men ki pa te antre nan dosye apèl la malerezman.

Kosyon 1. Se yon obligasyon oswa yon pwomès. 2. Se yon pwomès ekri pou peye yon lajan oswa pou fè yon aksyon lè yon sikontans rive, oubyen apre yon tan pase.

Krim: Aksyon kote ou vyole yon lwa kriminèl, yon aksyon ilegal yon leta pini, jeneral ak yon tèm pwobasyon ak/oswa anprizonnan.

Lalwa: Desizyon ki ap dirije, règ pwosed ak opinyon tribinal apèl la.

Legal: 1. Ki gen rapò avèk lalwa. 2. Lalwa pèmèt.

Livrezon: Se lè yo remèt yon moun yon avi legal oubyen yon dokiman fòmèlman.

Lòd: 1. Yon kòmand, direktiv oswa entrisksyon. 2. Yon desizyon ekri yon tribinal, yon jij, yon ofisyè jidisyè oswa yon ajans bay.

Lwa Administratif: Yon lwa ajans administrative gouvènman Eta oswa federal lan kreye-atravè etablisman ak ranfòsman règ ak règleman yo e nan pran desizyon ak lòd nan nenpòt ki dosye yo konteste devan ofisyè ajans administratif lan.

Majistra: Yon ofisyè jidisyè ak yon jiridiksyon epi yon otorite ki limite nan yon fason estrik, souvan nan nivo lokal epi souvan rete sèlman nan nivo dosye kriminèl yo amwenske de pati yo dakò sou sa nan yon zafè sivil; sa plis komen nan tribinal federal yo.

Mal Sezi: Pa konprann kòrekteman, mal konprann.

Manda: Yon dokiman ki mande yon temwen pou li parèt.

Manda: Yon lòd ki soti bò kote yon tribinal apèl ki al jwenn yon tribinal ki pi ba a pou fè kèk aksyon presi.

Minisipalite 1. Se yon antite politik, tankou yon vilaj, yon vil, oswa yon Konte ki enkòpore pou gouvènman otonòm. 2. Yon antite ki se yon vilaj, yon vil, oswa yon inite nan gouvènman lokal lan.

Ministeryèl: 1. Yon aksyon ki enplike obeyisans ak entriksyon yo oubyen yon lwa pase ou itilize diskresyon, jijman oubyen kapasite. 2. Yon aksyon oswa yon devwa obligatwa ki pa pèmèt diskresyon pèsonèl ni jijman nan egzekisyon l.

Modifye (Modifye, Modifikasyon): 1. Byen fè, korije. Egzanp: Jij la te modifye lòd li pou ranje yon fot ki te fèt lè lòd lan te tape an. 2. Pou chanje fòmilasyon.

Modifye: Chanje oubyen altere.

Mosyon: Yon demann ki prezante sou papye oswa nan bouch, pou yon tribunal pran yon desizyon oubyen bay yon lòd espesifik.

Movan: Yon pati ki fè yon mosyon.

Nolo contendere: 1. San kontestasyon. 2. Akt pledwaye yon akize kriminèl ki, pandan li pa admèt li koupab lan, akize an p ap fè diskisyon kont akizasyon an.

Non Final: Yon lòd oswa yon desizyon ki fèt nan yon dosye men ki pa met fen nan dosye a.

Notè Piblik Yon moun ki gen otorizasyon Eta a pou sètifye dokiman.

Òdonans “Mandamus”: Se yon òdonans yon tribunal ki nan yon enstans siperyè bay, pou fòse yon tribunal ki nan yon enstans pi ba oubyen yon ajan gouvènman fè yon aksyon obligatwa oswa yon devwa ministeryèl jan yo dwe fèt.

Òdonans Estrawòdinè: Yon lòd ra yon pi gwo tribunal bay pou bay èd ki sinon pa t ap disponib tankou atravè revizyon yon lòd ki nan lòt sikonsans yo pa te ap ka rele nan apèl oswa lè li kòmande yon tribunal ki pi ba oubyen yon ofisyèl pou li fè yon aksyon kèlkonk oubyen sispann fè yon aksyon kèlkonk. Egzanp: Certiorari, “habeas corpus,” “mandamus,” entèdiksyon.

Òdonans Pwoyibisyon: Yon òdonans estrawòdinè yon tribunal apèl bay pou anpeche yon tribunal ki pi ba ale pi wo pase jiridiksyon l oubyen pou anpeche yon ofisyè ki pa jidisyè oubyen yon gwoup egzèse yon pouvwa a.

Òdonans: Yon lòd ekri yon tribunal ki oblige moun yo fè l pou li an pou li fè oswa kanpe sou fè yon aksyon presi.

Odyans abitraj: Yon odyans yon tribunal ki pi ba fè, nan kontèks Gid sa a, lè yon tribunal deside si yon jèn te komèt yon aksyon delenkan; jijman yon jèn yo akize kòm delenkan. Pa egzanp pitit fi Sue an, ki gen douz an, te ale nan yon odyans abitraj paske yo te akize l volè nan yon magazen.

Odyans: 1. Se yon seyans devan yon jij, ki nòmalman ouvri pou piblik la, kote yo deside sou yon bagay ki pase ak sou lalwa, epi kote konn gen temwen ki vin pale. 2. Nenpòt anviwònman kote yon moun ki afekte fè agiman bay yon ajans kont moun ki pran desizyon. 3. Yon jiman.

Opinyon: Desizyon ekri yon tribunal oubyen yon tribunal apèl.

Otorite: 1. Pouvwa yon tribunal 2. Sous enfòmasyon oubyen sajès konsènan jan yo ta ka pèsyade yon tribunal pou aplike lalwa yon sitiyasyon patikilye. “Otorite” gen ladan l estati, desizyon jiridik ki pibliye konsènan pwoblèm ki similè ansanm ak sa moun ki save ekri.

Pa atan: Pa a lè, depase delè an. Pa egzanp: Apèl akize an pa te atan paske li depoze l plis pase 30 jou apre lòd li t ap defye an jan règ pwosedi yo egzije sa.

Pati ki ap plede an: Yon pati nan yon pwosè. Egzanp: pleyan, akize an, moun ki fè apèl la, moun yo fè apèl kont li an.

Pati ki fè apèl la: Nenpòt pati nan tribinal ki pi ba ki fè yon apèl apati depo yon avi, yon ekspoze inisyal ak, si sa nesesè, yon repons pou yon ekspoze refitasyon.

Pati ki fè reklmasyon an: Moun oswa antite ki gen yon reklamasyon.

Pati ki Genyen an: Pati ki gen jijman an ki tonbe anfavè l lan andepi kantite domaj yo bay. Nan kèk ka, yon tribinal ap bay pati ki genyen an frè avoka yo.

Pati yo ap Poze Kesyon: Pati yo depoze petisyon an kont li an menm jan ak moun yo fè apèl la kont li an nan yon apèl.

Pati yo fè apèl kont li a: Pati ki opoze ak moun ki ap fè apèl la; pati ki reponn ak apèl la pou sipòte desizyon ou lòd tribinal ki pi ba a. Pati yo fè apèl kont li an anjeneral depoze yon repons ekspoze men li ka depoze tou yon kont-apèl, apresa li ka tounen yon pati ki gen yon apèl kont li an menm tan yon pati ki ap kontrekare yon apèl.

Pati: 1. Yon moun ki patisipe nan yon tranzaksyon oubyen yon pwosedi. 2. Yon moun ki fè yon pwosè, oubyen yo fè yon pwosè kont li. Egzanp: Pleyan, akize, mou ki fè apèl la, moun yo fè apèl kont li an.

Pèn (ki pa lanmò) Yon pinisyon.

Per Curiam: 1. Tribunal lan an antye. 2. Yon opinyon tribinal apèl la bay kolektivman san idantifye jij ki ekri opinyon an. 3. Yon desizyon ki bay san yon opinyon ekri ki esplike rezonnman tribinal lan.

Petisyon: Se yon demann ekri ofisyèl yo prezante devan yon tribinal oswa yon lòt enstans ofisyèl.

Petisyonè: Yon pati ki prezante yon petisyon devan yon tribinal oswa yon lòt enstans ofisyèl,

Plede: Konteste oubyen angaje yon pwosedi legal.

Plede: Yon dokiman ofisyèl kote yon pati nan yon pwosedi legal, espesyalman nan yon pwosedi sivil presize oubyen reponn akizasyon yo, plent yo, demanti yo oubyen defans yo.

PledwariL 1. Repons ofisyèl yon moun yo akize “koupab,” “non koupab” oubyen “san kontestasyon” nan yon akizasyon kriminèl.

Plent: Se premye dokiman yo depoze nan yon zafè sivil (ki pa penal) pou montre rezon ki fè yon moun ap mande konpansasyon.

Plenyè: 1. Plen; konplè; antye. Egzanp: Otorite plenyè oubyen apèl plenyè tout dosye a apre jijman final la.

Pleyan: Se moun ki depoze yon plent devan yon tribunal pou kòmanse yon pwosè.

Poste: Fè yon depo nan biwo grefye tribunal lan. Anjeneral, nan ka yo poste (depoze) yon bon pou sispann yon jijman lajan ki anatant apèl.

Praecipes: 1. Se yon mosyon oubyen yon demann ekri pou yon tribunal pran yon desizyon, espesyalman lè y ap pare pou yon jijman oubyen lè yo kòmanse yon jijman. 2. Nan dwa komen, se yon òdonans kote yo bay yon akize lòd fè yon aksyon oubyen esplike pou kisa li pa kapab fè aksyon an.

Pratik Mosyon yo: Depozisyon mosyon yo.

Pratike Pwofesyon Dwa San Lisans: Yon moun ki ap pratike dwa san li pa genyen yon lisans nan men Eta a pou li pratike dwa, se yon bagay ki entèdi e li ka jwenn gwo pèn. Pa egzanp: yon moun ka fè "pro se," sa vle di li ka defann tèt li san yon avoka men yon moun ki pa avoka paka reprezante yon lòt moun (apa tèt pa l).

Prejidis: 1. Domaj, tò oubyen detriman dwa legal oubyen reklmasyon yon moun. 2. Anilasayon ak Prejidis: yon anilasyon ki anpeche pleyan pou li rele menm zafè sa a lajisitis nenpòt kilè pi devan.

Prèv: Temwanyaj, dokiman oubyen lòt bagay ki prezante nan yon tribunal ki pi ba pou sipòte desizyon yon pati.

Prézante (Te prezante): Ofri, prezante oubyen bay yon bagay (anjeneral prèv) pou aksepte tousuit pou kreyey yon dosye prèv ki eskli.

Prezèvasyon Erè (Prezève, te Prezève): Fè objeksyon oswa prezante yon opozisyon kont yon kesyon oswa yon erè nan nivo tribunal kote jijman an te fèt anvan an, yon moun ki fè yon apèl kapab prezante menm agiman sa a nan pwosedi apèl li a. Moun k ap fè apèl la dwe prezante objeksyon an devan tribunal kote jijman an te fèt anvan an, pou l kapab bay tribunal sa a yon chans korije erè a. Si moun ki fè apèl la paf è objeksyon nan nivo tribunal ki pi ba a, li ka pa kapab fè yon agiman sou menm pwoblèm nan apèl li an.

Prezonpsyon Koreksyon: Yon règ nan dwa kote jwenn fè yo oubyen yon desizyon lalwa prezime vre jouk ta genyen lòt fè oubyen lòt desizyon ki ka kèk fwa kraze prezonpsyon an

Privilejye: Dokiman oubyen deklarasyon ki pwoteje kont revelasyon nan tribunal. Egzanp diskisyon ant kliyan ak avoka se komunikasyon privilejye.

Pro se: 1. Pou tèt ou, san yon avoka. 2. Yon moun ki reprezante tèt li nan yon pwosedi nan tribunal san èd yon avoka.

Pwobabilite Rezonab: Plis sanble ak sa .

Pwodiksyon Dokiman: Aksyon pou voye dokiman yo egzije yo fòmèlman bay pati opoze a pandan dekouvèt lan.

Pwononsman (Pwononse): 1. Aksyon pou depoze yon lòd ekri ki siyen bay grefye tribunal ki pi ba a.

Pwopoze: Yon sigjesyon, ansanm ak chanjman oubyen adisyon ki sigjere yo. Egzanp: deklarasyon prèv oubyen pwosedi pwopoze.

Pwosè: Yon kote de osinon plis moun pa dakò epi bezwen yon tribunal ede yo rezoud diferans yo.

Pwosedi Akselere: Yon odyans oubyen yon lòt pwosedi tribunal ki fèt menm kote tribunal lan ka pèmèt sa a.

Pwosedi Regilye Nan langaj jeneral, yon garanti konstitusyonèl elementè tout pwosedi legal yo ap jis e yo ap avize sou pwosedi yo ak yon opòtinite pou yo tandé anvan gouvènman an aji pou pran lavi, libète oswa byen yon moun.

Pwosedi: Progrè nòmal epi regilye yon pwosè, ansanm ak tout aksyon epi evennman ant tan yon pwosè kòmanse ak lè yo rann yon jijman.

Pwosedi: Règ oubyen metòd jiridik pou fason pou menen yon pwosè sivil oubyen kriminèl.

Quo Warranto: 1. Yon aksyon kote sitwayen yo chache pou aplike dwa piblik yo. 2. Yon òdonans ki itilize pou kesyone otorite gouvènman an.

Ranvwa: 1. Aksyon pou voye yon bagay tounen pou plis aksyon, tankou yon zafè, yon plent oubyenyon moun. 2. Yon lòd yon tribunal apèl ki voye yon zafè, yon plent oubyen yon moun tounen nan tribunal ki pi ba a.

Ranvwaye (Ranvwaye, Ranvwa) Mete fen san lòt odyans. Fen yon aksyon oubyen yon plent san lòt odyans.

Refitasyon: 1. Agiman yo prezante devan tribunal la pou konbat prèv pati opoze a pote. 2. Se tan yo bay yon pati pou l montre prèv oswa agiman ki kontrè ak sa pati opoze a pote. Egzanp: Tribunal la bay pati ki fè apèl la senk minit pou refitasyon, pou l te kapab montre agiman lòt pati a pa valab dapre lalwa.

Règ Eta Florid la pou Pwosedi Apèl yo (oswa Règ Pwosedi Apèl yo nan Eta Florid lan): Règ ki fikse kijan pou fè e pou kenbe yon apèl nan Tribunal Eta Florid yo.

Règ Jijman Final: Anjeneral, yon pati ka fè yon apèl kont desizyon final yon tribunal ki pi ba ki mete fen nan pwosè oubyen pwosedi a. Sou desizyon sa a yon pati dwe anjeneral montre tout plent pou erè yo nan yon sèl apèl. Yon lòd oubyen jijman final mete fen nan travay jidisye yon zafè, li pa kite anyen pou tribunal lan fè.

Règ: 1. Lwa ki ap dirije an. 2. Yon lòd oubyen yon dekouvèt yon jij oubyen yon tribunal fè.

Reklamasyon: 1. Pou di yon moun oswa yon antite dwe jwenn yon bagay. 2. Deklarasyon yon dwa legal.

Rekonstwi: Rebatí, refè, oswa reòganize yon bagay. Egzanp: Lè pa gen yon transkripsyon, pati yo mande tribinal lan pou rekonstwui dosye a.

Remèt: 1. Pou fè livrezon legal yon avi oubyen yon pwosedi. 2. Pou bay yon moun yon avi jan lalwa egzije sa a. Egzanp: Yo te mande pleyan an remèt yon avi bay akize an sou pwosè a anvan kenz jou pase.

Renonse: 1. Bay bag ak tout volonte ou; abandone, renonse oubyen remèt yon privilèj oubyen yon dwa. 2. Pa ensiste sou, tankou yon règ ki estrik oubyen yon fòmalite. Egzanp: Lè li plede koupab, akize an renonse ak dwa l pou li gen yon jijman ki gen jiri.

Repons Ekspoze: Yon repons ekri bay premye oubyen “Ekspoze Inisyal” pati ki ap mande tribinal apèl la pou pran desizyon pou di tribinal ki pi ba te gen tò osijè lwa a oubyen prèv yo te fè. Yon ekspoze repons kapab tou yon repons pou mosyon oswa ekspoze yon pati nan tribinal ki pi ba a.

Reprezantan: Yon avoka; yon moun ki gen yon lisans nan men Eta a pou reprezante yon moun nan tribinal lalwa yo ki nan Eta a oubyen nenpòt lòt tribinal ki gen otorizasyon legal.

Reprime: Mete fen oubyen mete yon poz nan, entèdi, anpeche yo tandé, wè, konnen oswa diskite yon bagay. Egzanp: Akize an te eseye reprime prèv krim pase li yo.

Respè: Nivo enpòtans yon tribinal apèl bay otorite oubyen validite desizyon yon tribinal ki pi ba a.

Responsabilite (Responsabilite yo, Responsab): 1. Yon obligasyon, dèt oswa responsabilite ou dwe yon lòt moun oubyen sosojeté an, ki ranfòse ak yon pwosè sivil oubyen yon pinisyon kriminèl.

Restitisyon: Yon soulajman ki pèmèt yon pati tounen nan pozisyon l te ye an.

Rete tann (mosyon pou): 1. Yon lòd pou sispann tout oubyen yon pati nan pwosedi jidisyè a oswa jijman an. 2. Ranvwa oubyen poz nan yon pwosedi oswa yon jijman.

Retroakstif: Aplikasyon desizyon yon tribinal oubyen lwa sou evennman ki pase.

RevizeL 1. Konsidere oubyen egzamine. 2. Demann yon pati fè yon pi gwo tribinal pou li egzamine pwosedi yon tribinal ki pi ba.

Rezime: 1. Yon dosye ofisyèl kote yon jij oubyen yon grefye yon tribinal pran nòt byen rapid sou tout pwosedi ak depo nan yon zafè ki nan tribinal epi mete yo nan yon lis; yon pwogram zafè ki annatant yo. 2. Fè yon antre rapid nan yon dosye pwosedi ak depo yon tribinal

Sal 1. Kote ki kòrèk oubyen ki posib pou fè yon pwosè, nòmalmnan paske kote a gen yon rapò ak sa ki pase a, ki mennen nan pwosè a. 2. Deklarasyon nan yon akt pwosedi ki etabli plas pou yon jijman. 3. Se minisipalite oubyen zòn kote yon tribinal ki pi ba gen jiridiksyon li.

Sanksyon: Yon pèn ki soti nan yon enkapasite pou suiv yon lwa, yon règ oubyen yon lòd. Egzanp: Yo te sinksyone akize an paske li te detwi dokiman revelasyon yo.

Sèman: Yon deklarasyon yon moun fè pou di deklarasyon l yo vre.

Sèmante: Pran – oubyen lye ak- yon sèman oubyen afimasyon.

Sètifikasi Livrezon Pati nan yon dokiman ekri ki verifye apati yon siyati si lòt pati ki nan aksyon an te resevwa dokiman an tou.

Sètifikasi. Se yon dokiman ki montre dwa, enterè oswa pèmisyon ki fè pati yo pa dakò.

Sètifikasyon pou yon Klas 1. Yon lòd yon tribinal bay ki pèmèt yon oswa de moun pou fè yon pousit lajisitis nan non yon klas oubyen yon gwoup moun ki gen menm enterè. 2. Pou kreye yon klas nan kad yon pousuit lajistis pou yon klas.

Sètifye: 1. Pou verifye oswa pwouve yon dokiman otantik. 2. Pou rann dokiman ekri valab ak efektif lè yon moun siyen.

Sezi: Pati nan yon opinyon ekri yon tribunal apèl ki aplike lwa oubyen lwa yo nan kèk fè espesyal yon pwosè sivil oswa yon dosye kriminèl.

Sibi (te sibi): Soufri oswa pote sou tèt ou, nan ka yon dèt osinon yon depans.

Sifizans Legal: Ranpli kondisyon egzijans minimòm lalwa mande yo.

Sispansyon Otomatik: Yon mekanis otomatik ki la pou kanpe efò pou ranmanse nan jijman ki gen rapò ak lajan.

Sitasyon: Nan kontèks Gid sa a, yon referans ak yon referans legal tankou yon dosye oubyen yon règleman. Sitasyon an di kote yo ka jwenn yon dosye oswa yon règleman nan yon liv oswa yon bibliyotèk legal.

Solid: 1. Sibstansyèl, konsiderab. 2. Dwa sibstansyèl, se pati nan dwa ki kreye, defini, ak regile dwa, devwa, ak pouvwa pati yo; kontrèman ak dwa pwosendir lan ki bay metòd oubyen pwosedi yo.

Sou Ban an: Se yon tribinal apèl kote tout jij yo patisipe nan desizyon an pase se twa jij sèlman nanjan li konn fèt lan.

Soulajman: Bagay, aksyon oubyen èd yon pati ap chache nan men yon tribinal.

Soutit: Se lè yo prezante yon papye nan tribinal, ki di non pati yo, non tribunal la, nimewo ka oubyen dosye a, epi tit aksyon an. Sa fè referans tou ak “estil” lan.

Tab: Se yon endèks oubyen yon lis eleman ki nan yon dokiman, nòmalman nan lòd alfabetik.

Tèmine: Mete yon fen ann.

Temwayaj: Deklarasyon yon moun fè sou sèman, anjeneral nan yon tribunal ou nan yon depo.

To Enterè Legal sou Jijman: Se kantite enterè legal ki pral aplike sou yon jijman, jouktan yo fin peye pou jijman an. To enterè legal la kapab chanje chak ane.

Tout Konpetans Jidisyè yo: 1. Pouvwa ekstrawòdinè yon tribunal apèl Eta a oswa federal, men yo itilize raman, pou yo deside totalman nan yon dosye. Yon tribunal apèl, antouka, p ap itilize pouvwa sa a pou revize pwoblèm ki te dwe soulve nan yon apèl.

Transkripsyon: Kopi yon temwayaj oral sou papye; dosye ofisyèl seyans nan yon jijman oswa yon odyans, jan rapòtè tribunal la transkri 1.

Trete: Se yon diskisyon sistematik ekri, ki pi souvan devlope anpil sou yon pwoblèm.

Tribinal Fayit: Se tribunal ki aplike pwosedi lalwa prevwa nan pifò ka kote yon moun oubyen yon konpayi pa kapab peye dèt li.

Tribinal Jijman: Premye tribunal ki pou konsidere yon pwosè.

Tribinal: Yon antite oubyen moun k ap okipe yon jijman, oubyen zafè yon ajans leta. Pa egzanp: tribunal ki “pi ba” yo gen ladan yo tribunal jijman yo ak ajans administratif yo. Tribunal apèl yo se “pi gwo” tribunal yo, yo revise si aksyon yon “tribinal ki pi ba” te kòrèk.

Tribinal: Yon tribunal gouvènman an ki entèprete epi aplike lwa yo nan dosye byen presi ki nan jiridiksyon 1. Yon

Valid 1. Aplike. 2. Ekspire oubyen fini apre yon sèten tan. Egzanp: Lwa limitasyon yo te aplike, kidonk plezano pa te kapab depoze pwosè li an.

Vèdik: Desizyon jiri an.

Verifye: Konfime ak yon sèman oubyen yon affidavit; sèmante se verite ki bay nan kad.

Vide: Anile, vide, envalide. Egzanp: Tribunal lan vide jijman.